

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

9'uncu Toplantı

7 Kasım 2019 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/278) ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277) ve Sayıştay tezkereleleri

a) Türkiye Büyük Millet Meclisi

b) Sayıştay Başkanlığı

c) Kamu Denetçiliği Kurumu

III.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER

1.- TBMM Başkanı Mustafa Şentop'un Komisyon toplantısına katılıp katılmamasına ve bütçe görüşmelerinin tamamının televizyonda yayınlanıp yayınlanmamasına ilişkin görüşme

IV.- SUNUMLAR

1.- TBMM Başkanı Vekili Süreyya Sadi Bilgiç'in, 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277) hakkında sunumu

2.- Sayıştay Başkanı Seyit Ahmet Baş'ın, 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277) hakkında sunumu

3.- Kamu Başdenetçisi Şeref Malkoç'un, 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277) ve Sayıştay tezkereleri hakkında sunumu

V.- AÇIKLAMALAR

1.- Bursa Milletvekili İsmail Tathoğlu'nun, Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın TBMM Bütçesi üzerine yaptığı konuşmasında geçen Ermeni meselesinin Mecliste tartışılmasıyla ilgili ifadelerine ilişkin açıklaması

2.- Konya Milletvekili Mustafa Kalaycı'nın, Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın TBMM Bütçesi üzerine yaptığı konuşmasında geçen Ermeni meselesinin Mecliste tartışılmasıyla ilgili ifadelerine ilişkin açıklaması

3.- Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan,ın Bursa Milletvekili İsmail Tathoğlu ve Konya Milletvekili Mustafa Kalaycı'nın yaptıkları açıklamalara ilişkin açıklaması

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

9'uncu Toplantı

7 Kasım 2019 Perşembe

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu saat 11.05'te açılarak beş oturum yaptı.

TBMM Başkanı Mustafa Şentop'un Komisyon toplantısına katılıp katılmamasına ve bütçe görüşmelerinin tamamının televizyonda yayınlanıp yayınlanmamasına ilişkin bir görüşme yapıldı.

TBMM Başkanı Vekili Süreyya Sadi Bilgiç,

Sayıştay Başkanı Seyit Ahmet Baş,

Tarafından, 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/278) ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277);

Kamu Başdenetçisi Şeref Malkoç tarafından, 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/278) ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277) ve Sayıştay tezkereleri,

Hakkında bir sunum yapıldı.

2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/278) ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277) ve Sayıştay tezkerelerinin görüşmelerine devam edilerek,

Türkiye Büyük Millet Meclisinin,

Sayıştay Başkanlığının,

Kamu Denetçiliği Kurumunun,

2020 yılı bütçeleri ile 2018 yılı kesin hesapları kabul edildi.

Bursa Milletvekili İsmail Tatlıoğlu, Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın TBMM Bütçesi üzerine yaptığı konuşmasında geçen Ermeni meselesinin Mecliste tartışılmasıyla ilgili ifadelerine,

Konya Milletvekili Mustafa Kalaycı, Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın TBMM Bütçesi üzerine yaptığı konuşmasında geçen Ermeni meselesinin Mecliste tartışılmasıyla ilgili ifadelerine,

Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan, Bursa Milletvekili İsmail Tatlıoğlu ve Konya Milletvekili Mustafa Kalaycı'nın yaptıkları açıklamalara,

İlişkin açıklama yaptı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından 21.05'te toplantıya son verildi.

7 Kasım 2019 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.05

BAŞKAN: Lütfi ELVAN (Mersin)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)

BAŞKAN – Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, Sayın Meclis Başkan Vekilimiz, Sayıştay Başkanımız, Kamu Başdenetçimiz, kamu kurum ve kuruluşlarımızın kıymetli bürokratları, yazılı ve görsel basınımızın çok değerli temsilcileri; Başkanlık Divanı adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Komisyonumuzun 9’uncu Birleşimini açıyorum.

II.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/278) ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277) ve Sayıştay tezkereleleri ()*

a)Türkiye Büyük Millet Meclisi

b)Sayıştay Başkanlığı

c)Kamu Denetçiliği Kurumu

BAŞKAN - Gündemimizde Türkiye Büyük Millet Meclisi, Sayıştay Başkanlığı ile Kamu Denetçiliği Kurumunun bütçe ve kesin hesapları ile Sayıştay raporları bulunmaktadır.

Şimdi sunumunu yapmak üzere Meclis Başkan Vekilimiz Sayın Bilgiç’e söz vereceğim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Ne istiyorsunuz efendim?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Usul üzerine söz istiyorum.

BAŞKAN – Usul üzerinde kalmak kaydıyla söz veriyorum.

Buyurun.

III.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER

1.- TBMM Başkanı Mustafa Şentop’un Komisyon toplantısına katılıp katılmamasına ve bütçe görüşmelerinin tamamının televizyonda yayınlanıp yayınlanmamasına ilişkin görüşme

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Meclis Başkan Vekilim, Sayın Sayıştay Başkanım, Sayın Kamu Başdenetçisi, değerli bürokratlar, basının değerli emekçileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, ben 2015’in Haziran ayında milletvekili oldum ve o günden beri bu benim 5’inci bütçem, 4’ünü Sayın Süreyya Bey’le beraber yaptık, 5’inciye de sizin Başkanlığınızda yapıyoruz. İlk yıl bir Meclis Başkanı görebildim şükür ki yani 2015’in Kasım ayında bir Meclis Başkanı bütçesini

* (1/278) ve (1/277) esas numaralı Kanun Teklifleri ile Sayıştay tezkereleleri 24.10.2019 tarihli 4’üncü Toplantı tutanağına eklidir

savunmak üzere burada oturmuştı; İsmail Bey. Ama ondan beri, 3 Meclis bütçesinin -1'inde Meclis Başkanımız hasta olduğu gerekçesiyle, 2'sinde de yurt dışında olduğu gerekçesiyle- buradaki savunmasını Meclis Başkanımız yapmadı. Şimdi, maalesef görüyorum ki şu anda orada oturması gereken Meclis Başkanımız yine o koltukta yok, ne hikmetse -sanıyorum 6 Meclis Başkan Vekili var-yine bir AK PARTİ'li Meclis Başkan Vekilini aramış, mazeretini bildirmiş, "Ben katılamayacağım." demiş -mazeretinin ne olduğunu siz söyleyeceksiniz herhâlde- ve onun üzerine de bir önceki Komisyon Başkanımız, şimdiki Meclis Başkan Vekilimiz Sayın Süreyya Sadi Bilgiç o koltuğa oturmuş.

Sayın Başkan, bakın, bu tesadüf olamaz yani son dört yılda 4'üncü kez o koltukta Meclis Başkanının oturmamasını bu Komisyona yapılmış bir saygısızlık olarak değerlendiriyorum ben. 4'üncü kez çünkü bakın, 1 kere olabilir, insanlık hâli, hastalık olabilir. Çünkü yılda bir gün oturuyor oraya, üç yüz altmış beş günün bir günü gelip Plan ve Bütçe Komisyonuna hesap veriyor veya bütçesini açıklıyor Meclis Başkanı. Dördüncü yılda 4'üncü kez olması herhâlde bunun bir teamül hâline geldiğini bana işaret ediyor. Eğer bir yurt dışı programı varsa ki öyle duyduk... Ya, bildiğim kadarıyla Meclis Başkanlarının yurt dışı programları bir ay önceden, iki ay önceden, üç ay önceden belirlenebiliyor ancak Sayın Başkan, sonuç olarak bizim de Komisyonumuzun programı bir ay önceden belliydi. Bu program tadil edilebilirdi, dört yılda 4 kez bu tesadüf, tesadüf olamaz. Ben bunun yanlış olduğunu değerlendiriyorum.

Bu anlamda size önerim, bugünkü oturumu ertelemeniz ve Meclis Başkanımızın döndüğü zaman bu oturumu yapmamız çünkü sonuç olarak Meclis Başkanı tarafsızdır ama Meclis Başkan Vekilleri ne de olsa hâlâ AK PARTİ milletvekili sayıldığı için daha taraflı savunma yapabilir. Böyle bir olasılık görürüm, umarım beni yanıltır eğer devam ederseniz. Bu anlamda, Meclis Başkanımızın o koltuğa oturduğu bir oturumda yapalım diyorum; bu, birincisi.

İkincisi: Sayın Başkan, dün canlı yayın talep ettik biliyorsunuz, bütün muhalefet grupları olarak. Grup Başkan Vekilleri de Meclis Başkanlığına bunu dilekçeyle belirttiler yani "Meclisin bütçesi Meclisin, halkın şahitliğinde görülsün." diye talep ettiler. Bunu biliyorsunuz. Şimdi, bu talebimizi siz teknik yetersizlik dolayısıyla yapamayacağımızı söylediniz. Onun üzerine biz dedik ki: "Bu teknik yetersizlik bir günde giderilebilir 2019 dünyasında." Sonra dediniz ki: "O zaman kameralar burada kalsın." yani şu anda burada konumlanmış kameralar. Benim bildiğim kadarıyla -eğer Süreyya Bey'in uyguladığı usul devam edecekse- az sonra sunumları çekip ne hikmetse bir gizli el tarafından -bilmiyorum nasıl oluyorsa- hepsi sunumdan sonra gidecekler eğer aynı usul devam ederse ama dün...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Şu hâlimize bak ya!

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam, onu söylüyorum ama o zaman şimdi de aynı hâl. Bak, ben de seni göremiyorum.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Süreyya Bey'e engel yok şu anda.

BAŞKAN – Sayın Aydemir, lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şunu söylüyorum: Şimdi, eğer aynı usulü devam ettirecekseniz ve oturumu devam ettirecekseniz, az sonra bu kameralar sunumları çekecekler ve sonra gidecekler. Şimdi, çünkü konuşmamızda "Kameralar kalsın." demiştiniz, sonra "Çalışmamızı engellediği için gitsin, yalnızca Meclis TV kalsın." dediniz ama şimdiki usulde yine eski usule dönmeyi öneriyorsunuz sanırım. Bu durumda da buna itiraz ediyoruz Sayın Başkan. Yani sonuç olarak milletvekillerinin ifadeleri, görüşleri yansımali. Bugün, evet, Meclis Başkan Vekilimiz eğer devam edersek konuşacak ama yarın burada bakanlar konuşacak. Bakanlar zaten her gün televizyonlarda konuşuyorlar, her gün kendilerini ifade ediyorlar. Esas olan milletin vekillerinin görüşlerinin millete yansımastır, bunu sağlamamızdır. Bu konuda ne yapmayı düşünüyorsunuz, bunu merak ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu konuda, eğer bu usulü devam ettiriyorsanız bu usulü kabul etmediğimizi söylüyorum. Bu konuda bir usul tartışması açmanızı talep ediyorum.

BAŞKAN – O sizin tercihiniz tabii.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tercih değil Sayın Başkan, dün ifade ettiğiniz görüşler.

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Bir saniye efendim, ben size de söz vereceğim ancak müsaade ederseniz Meclis Başkanımızla yapmış olduğumuz diyalogu bir aktarayım, belki siz de aktaracaksınız.

Bütçe programı belli olmadan önce Meclis Başkanımız beni aradı ve bu bütçe görüşmelerine katılmak istediğini kendisi ifade etti “Özellikle bu bütçe görüşmelerine katılmak istiyorum.” şeklinde bir ifadede bulundu. Daha sonra biz tabii programımızı yaptık.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ben sizi göremiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Normal.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Nasıl normal?

BAŞKAN – Ben de sizi göremiyorum Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam, nasıl normal? Normal mi?

BAŞKAN – Lütfen insicamı bozmayalım.

Daha sonra biz programımızı yaptık çünkü neticede kasım sonu itibarıyla biz bu çalışmalarını sonlandırmak zorundayız ve teamül gereği de bütçenin geneli üzerindeki görüşmelerden hemen sonra Türkiye Büyük Millet Meclisinin bütçesi görüşülüyor. Bu, yıllardan beri böyle devam ediyor ve bugünü değiştirmeyi açıkçası ilk görüşmenin özellikle Türkiye Büyük Millet Meclisi olmasını hep arzu ettiğimiz için istemedik, ben arzu etmedim ve değerli arkadaşlar, tekrar bir araya geldik Meclis Başkanımızla, tekrar konuştuk. Ancak bizim bütçe programımızı belirlemeden çok önce Sayın Meclis Başkanımız, P20 Parlamento Başkanları Toplantısı Japonya’da, karara bağlanmış, dolayısıyla o toplantıya gitmek zorundaydı, yine, Meksika’daki bir başka toplantıya da çok daha önceden programlanmış bir çalışma olduğu için gitmek zorunda kaldı ve kendisi üzüntülerini özellikle bana ifade etti. Tüm Komisyon üyelerimize de katılmayı çok arzu ettiğini ancak maalesef katılamayacağını da ifade etti.

Şimdi Sayın Başkana söz vermek istiyorum.

Sayın Bilgiç, buyurun lütfen.

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Teşekkür ediyorum.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Usulle ilgili ben de bir söz istiyorum Sayın Başkan.

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – İsterseniz Sayın Şener konuşsun.

BAŞKAN – Sayın Şener, buyurun. Daha sonra Sayın Başkana söz vereyim, belki onun da cevap vereceği bir husus olabilir.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Sayın Başkan, bazı gelişmeleri doğal bir süreçmiş gibi takdim etmekle birlikte bunların çok da doğal olmadığını düşünüyoruz. Yani bu sene bir mazereti var Sayın Meclis Başkanın, geçen sene niye vardı, ondan önceki seneler niye vardı? Benim gördüğüm hadise şudur: Türkiye Büyük Millet Meclisinin ve komisyonlarının ağırlığını ve özgün konumunu sürdürmek istemeyen bir yapı var. Maalesef bu nedenle muhalefetin sesi kısılmak isteniyor ve temsil de en alt düzeyde gerçekleştirilmeye çalışılıyor. İleride belki bu süreç böyle devam ederse, hızını

burada kesmezsek Meclis başkanlarını veya bakanları temsilen ne bakanların ne Meclis Başkanının ne yardımcılarının gelmediği oturumlar yapmak zorunda kalacaktır bu komisyonlar. Onun için, ilk günden bunu bir kurala bağlamak lazım. Meclis başkanları veya bakanlar programlarını öncelikle Komisyonadaki ve Genel Kuruldaki bütçe görüşmelerine göre ayarlamak zorundadır.

Bütçeler her zaman önemli olmuştur. İnsanlık tarihinde demokrasilerin ortaya çıkışıyla, parlamentoların doğuşuyla, anayasal devletlerin kuruluşuyla bağlantılı özgün bir niteliğe sahiptir. Bir bakan, bir meclis başkanı kendi bütçesi görüşülürken bulunmayacak da ondan daha ne önemli şey var ki onu takip ediyor? Böyle bir şey olmaz. O bakımdan, bunun ayrı bir oturumda, Plan ve Bütçe Komisyonu üyeleriyle birlikte, gerekirse kapalı, aramızda değerlendirilmesi ve bir prensibe bağlanması ve belli düzeyden aşağı temsil edildiği takdirde bu Komisyonun o gün, o konuyu konuşmamasına karar verilmesi lazım diye düşünüyorum.

İkinci konu ise, yani bütçe Meclis açısından son derece de önemlidir. Ben öteden beri bilirim, otuz senedir bu Meclisteyim -91 yılından beri- böyle bir dönem hiç görmedim. Sadece TRT'nin olduğu yıllarda bile, 90'lı yıllarda bile tek bir televizyon vardı, TRT çekimini yapardı ve her akşam Plan ve Bütçe Komisyonunda konuşan her milletvekilinin konuşmasını ağızdan ve özet olarak televizyonda verirdi. Televizyon izleyen herkes Plan ve Bütçe Komisyonunda konuşan milletvekillerinin ne dediğini duyardı. “Halktan toplanacak vergiler hakkında şu milletvekili bunu söylemiş, halktan toplanan vergilerin harcanmasıyla ilgili olarak şu vekilimiz şu söz söylemiş.” diye kahvelerde, köy odalarında konuşulur, tartışılırdı. Şimdi öyle bir döneme geldik ki milletvekillerini susturacaksınız, ne söylediklerini kamuoyuna yansıtmayacaksınız ve bütçe görüşmelerini idarenin propagandasına dönüştüreceksiniz. Hâlbuki dünyada bütçeleme sürecinin ortaya çıkışı idareyi dizginlemek içindir. Halkın temsilcilerinin padişahı, o günkü yönetimi dizginleyen, sınırlayan, halk adına kararın halk temsilcileri tarafından verilmesini sağlayan sürecin sonrasında “bütçe” dediğimiz şey ortaya çıkmıştır “Anayasa” dediğimiz şey ortaya çıkmıştır, demokrasi buradan doğmuştur. Şimdi bu temel mantığı yıkan, tahrip eden, ne doktrinde ne pratikte kabul edilemeyecek bir müzakere usulü olamaz. Ne olacak şimdi bu kameralar? Sayın Paylan’a aynen katılıyorum, ne olacak bu kameralar? İdarenin propagandası için hepsi çekim yapacak ama bütçenin esası idarenin propagandası değil, idarenin sınırlandırılmasıdır, yanlışlarının ortaya dökülmesidir, halka mal edilmesidir, bunu engelleyeceksiniz.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Sizin propagandanız çekiliyor işte.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Hayır, çekilmiyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Usul konuşuyoruz.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Prensip önemli, prensip. Münferit olaylar genel kuralları değiştirmez.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Usul değil mi bunlar?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Şu anda çekilip çekilmemesi de önemli değil.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Şimdi burada yapılması gereken şey şudur: Ya kameralar müzakerelerin tamamını çeker veya ilgili bütçe sahipleri konuşmalarını yaptıktan sonra gideceklerse şimdiden dışarı çıkarlar, yalnız TRT hem orayı hem konuşan milletvekillerini çeker. Zaten vermiyorsunuz.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Öztürk...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Usul üzerine söz alan arkadaşlarımız maalesef her bütçe ya da kanun görüşmelerinde bunu yapıyorlar.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Ben ilk defa konuşuyorum.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Ben genel konuşuyorum, şahsınızı kastetmiyorum ama usul konusunda yıllardan beri teamül oluşmuş, İç Tüzük var, Anayasa var.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Yıllardan beri değil, sizin döneminizde.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Malum, elbette ki Plan ve Bütçe Komisyonu Meclisin en önemli komisyonu. Dün tam on dört saat Cumhurbaşkan Yardımcımız yerinden kıpırdamadan baştan sona bütün konuşmacıları dinledi, sonunda cevabını verdi ve hepimiz saat 24.00 sıralarında buradan ayrıldık.

Değerli arkadaşlar, hep yapıyorsunuz, ben yapanlar için söylüyorum, tenzih ederim diğerlerini. Burayı bir gösteriye çevirmek, istemediğimiz bir olay.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Biz susuyoruz diye onlara katılmadığımız anlamına gelmiyor.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) - Meclis Başkanımızın bugün burada olmak istediğini, yazılı olarak gönderdiği bütçe sunumunda da Başkanımız ifade etti.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Cemal Bey, 4’üncü kez aynı şey oluyor, dört yıldır aynı şey.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) - Mazeretler her zaman olur. Dün Cumhurbaşkanı Yardımcımız buradaydı, bugün de bir önceki Komisyon Başkanımız, değerli arkadaşımız ve şu anda Meclis Başkan Vekilimiz aramızda, bütçe sunumunu da o yapacak. Dolayısıyla onun burada olmasından dolayı ben şahsen memnunum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Biz değiliz.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Siz hiçbir zaman olmadınız, oradayken de memnun olmadınız.

Usul açısından bir eksiklik görmüyoruz. Kaldı ki Sayın Şener dedi ki: “Burada icraatlarınızı anlatıyorsunuz.” Eğer biz icraatlarımızı anlatacak olursak, anlatıyorsak kameraların burada olması bizim için bir şanstır. Ama usul açısından bir eksiklik yoktur.

Hepinize teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Öztürk.

Sayın Başkan, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Neden AK PARTİ’li bir başkan vekilini seçmişler sizce?

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – O da öyle denk geldi!

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Denk geldi.

BAŞKAN – Müsaade edin arkadaşlar, müsaade edin, lütfen.

Buyurun Sayın Başkan.

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Sayın Başkan, Sayın Paylan’ın son sorusunu anlamadım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Neden AK PARTİ’li bir başkan vekilini seçmiş bir kere Başkan?

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Ne için? Buraya göndermek için mi?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Evet, evet.

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) - Peki. Önce düzeltelim 6 yok, 4 var, oradan başlayayım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Pardon, doğru.

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) - Sayın Başkan, komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri, değerli milletvekillerimiz; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum. Öncelikle bütçe görüşmelerimizin hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Tabii, Meclis Başkanımızın öncelikle selamlarını iletelim. Selam ve saygılarını sizlere iletmemizi istedi. Kendisi bizatihi bütçe görüşmelerinde burada bulunmayı son derece arzu ediyordu. Bunun için de Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanımız Sayın Lütfi Bey’le de çok öncesinde bu görüşmeleri yaptı fakat bildiğiniz gibi yurt dışı programları beş altı ay önceden belirlenen programlar. Ama hem Japonya hem Meksika programlarıyla buradaki görüşmeler çakıştığı için maalesef buraya katılma imkânı olmadı.

Devam edeyim mi Sayın Katırcıoğlu? Çünkü Sayın Paylan’ın sorularına cevap veriyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ben ikinizi aynı anda dinliyorum.

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Yok, yok.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Öyle bir yetenek var.

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) - Sayın Paylan, biliyorsunuz, o yetenek bende var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bende de var.

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) - Ben orada otururken, orada oturduğunuz zaman bu olmuyor.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Daha önemli işleri olduğu için katılamamış.

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) - Sayın Başkan, netice itibarıyla ben burada bugün Meclis Başkan Vekili olarak oturmuyorum, ben Meclis Başkanı Vekili olarak oturuyorum. Yani Meclis Başkanlığının vekâleti bende. Böylece de temsil olarak baktığınız zaman, bütün kanunlar, tüzük, Anayasa, şu an ben Meclis Başkanına vekâlet ediyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Başkanım, ileride Başkan olarak da görmek isteriz.

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) - Bir kere görüştüğümüz şey de Meclisimizin bütçesi. Bir başka başkan vekilimiz de burada olabilirdi, her türlü siyasi kaygılardan ayrı olarak burada Parlamantonun, Meclisin bütçesini hep beraber müzakere edeceğiz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tarafsız olarak.

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – “Taraflı olmak” diye bir şey yok yani Meclisin tarafı olmaz. Görüştüğümüz şey Meclisin bütçesidir ve biliyorsunuz burada aynı zamanda Cumhurbaşkanlığı hükûmetinin de, ilgili kurumların, bağlı kurumların, bakanlıkların da bütçelerini görüşeceksiniz ama Meclis kendi bütçesini kendisi sunar. Yani Cumhurbaşkanlığı bütçesinin ekinde, onun mütemmim cüzü değildir. Meclis kendi bütçesini kendisi gönderir, Plan ve Bütçe Komisyonunda müzakereleri yürütülür.

Bu anlamda da burada bir tartışma yapmanın hani en azından...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Dört yıldır aynı şey Sayın Başkan.

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Dört yıldır değil. Siz yeni olduğunuz için öyle biliyorsunuz. Bu, benim 13’üncü bütçem burada. Onun öncesi de...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kaç başkan gördünüz?

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Şöyle söyleyeyim: Cemil Bey’i 2-3 sefer gördüm, İsmail Kahraman Bey 1 sefer geldi, hastalığı döneminde gelemeydi, onun yerine Ayşe Nur Bahçekapılı o zaman geldiler, Ahmet Aydın geldi. Sayın Mehmet Ali Şahin vardı. Sayın Mustafa Şentop gene burada başkan vekili olarak bütçe sunumlarını yaptı. Ama bu normal bir şey yani bunun üzerinde bir tartışma yaratmak ne Parlamentonun ne de bu Parlamentodaki bu görüşmelerin ağırlığını azaltır ya da kaldırır.

Yani ben bu anlamda İç Tüzük hükümleri doğrultusunda yapılan bu uygulamanın tartışmaya açılmasını bile sadece bağcı dövmek gayesi olduğunu düşünüyorum, başka bir şey değil. Yani bunu kusura bakmayın bu şekilde de ifade ettiğim için.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Haziranda sizi Başkan seçeceğiz Sayın Bilgiç.

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Nasip.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Sayın Başkan, müsaade ederseniz, Sayın Paylan gene konuşmasının içerisinde, tabii ben artık bunu bir Başkan Vekili olarak söylemiyorum ama Plan ve Bütçe Komisyonunun eski bir üyesi ve Başkanı olarak söylüyorum: “Süreyya Bey’in başlatmış olduğu teamül devam ediyor.” gibi bir ifade kullandı. Hayır.

Değerli arkadaşlar, yani basın mensuplarının Parlamentoda, komisyonlarda çalışma, çekim yapma usulleri bir yönetmelikle belirleniyor ve bu yönetmeliğin 12’nci maddesi üçüncü fıkrasına baktığınız zaman oradaki hüküm de açıktır. Basın mensuplarının komisyonlarda nasıl, ne kadar süreyle çekim yapıp yapmayacaklarının kararını komisyon başkanı verir.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama siz komisyon başkanı değilsiniz şu anda.

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Müsaade eder misiniz. Ben Komisyon Başkanı olduğum zamanla ilgili olarak, sataşmanızdan dolayı bunu bir -cevap hakkımı kullanarak- cevap olarak veriyorum.

Ve ikincisi, biz hep şuna dikkat ettik Sayın Başkanım: Tabii ki bütün konuşmalar çekilsin şudur budur ama buranın fiziki şartları belli, bunu hep yıllarca konuştuk ve Komisyon ve Başkanlık Divanı olarak en temel sorunumuzdan bir tanesi de üyelerimiz ve milletvekillerimizin sağlıklı bir şekilde bu müzakereleri yapabilecekleri bir ortamı oluşturmak. E bu da bütün bu kameralar ortada olduğu müddetçe, herkesin önünü kapattığı, insanların birbirini göremediği şekilde bu iş olmuyor. Onun için, böyle bir teamül gelişti. Sunumlarını yaparlar çünkü bütçeler strateji belgesidir. Bu strateji belgesi ne oluyor ve vatandaşın bu strateji belgesinin ne olduğunu öğrenme hakkı da vardır. Zaten arkadaşlarımız her türlü bilgilendirmeyi her alanda her şekliyle yapabiliyorlar. Dün bir toplantı oldu, arkadaşlarımızın da Meclis TV’den bantları alabileceklerine ilişkin ortak bir karar da oluştu.

Onun için, ben bu yerleşik teamülün doğru bir teamül olduğunu ve bunun dışında da başka bir uygulamanın mümkün olmadığını ve sunumlardan sonra da eski yerleşik teamül doğrultusunda da işlemlerin yapılması gerektiğini düşündüğümü ifade etmek istiyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Yılmaz...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Sayın Başkan, bu konuyu dün tartıştık, bugün tartışıyoruz, yarın tartışmayacağımızın bir garantisi de yok. Dolayısıyla bugün şurada bir karar alalım, doğru veya yanlış. Doğru karar basının haber alma özgürlüğünün kısıtlanmaması lazım ama mekân kısıtı var, fiziki kısıt var vesaire ama bir karar alalım, yarın bunu bir daha tartışmayalım.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) - O kararı dün aldık zaten.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim.

Efendim, daha önceki teamüllerimiz neyse o teamüllerimizi uygulamaya devam edeceğiz diyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, hayır. Sayın Başkan ama dün öyle karar vermediniz.

BAŞKAN – Şu anda değiştirdim kararımı. Teamüller neyse onu uygulayacağım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Nasıl? Değiştiremezsiniz, oylarsınız.

BAŞKAN – Yetki benim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Oylarsınız.

BAŞKAN – Peki, efendim, oylarınıza sunuyorum...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Neyi? Neyi kabul ediyorlar?

BAŞKAN – Teamüllerin uygulanmasını...

Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Elvan, Sayın Elvan...

BAŞKAN – Şimdi, sunumunu yapmak üzere Meclis Başkan Vekilimiz Sayın Süreyya Bilgiç'e söz veriyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Dün dediniz ki: “Burada uygun değil kalmaları.” Şimdi çekip gidecekler.

BAŞKAN – Buyurun efendim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Niye şimdi söylemiyorsunuz?

BAŞKAN - Mevcut teamülleri uygulayacağım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Niye söylemiyorsunuz?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Çok rahat görüyoruz.

BAŞKAN – Sayın Bilgiç, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şimdi görüyor musun?

BAŞKAN - Lütfen Sayın Aydemir... Sayın Aydemir...

Sayın Bilgiç, buyurun lütfen.

IV.- SUNUMLAR

1.- TBMM Başkanı Vekili Süreyya Sadi Bilgiç'in, 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277) hakkında sunumu

TBMMBAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Plan ve Bütçe Komisyonumuzun Sayın Başkanı, saygıdeğer üyeler, çok değerli milletvekillerimiz, kurumlarımızın kıymetli yönetici ve mensupları, değerli basın mensupları; öncelikle sizleri sevgi ve saygıyla selamlıyor, çalışmalarınızda başarılar diliyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan 2020 yılı Merkezî Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2018 yılı Kesin Hesap Kanun Teklifi görüşmelerinin ve kurumlarımızın 2020 yılı bütçelerinin Meclisimize, milletimize ve ülkemize hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Konuşma metnimde Meclis Başkanımız Sayın Şentop'la ilgili kendisinin seyahatte olduğu ve çakıştığına ilişkin bilgiler vardı, o kısımları aktarıyorum ama bir kez daha kendisinin bu bütçe görüşmelerine katılmayı çok arzu ettiğini ama maalesef Japonya programındaki çakışmadan dolayı katılamadığını ifade edip Sayın Başkanımızın bir kez daha sizlere selamlarını ve başarı dileklerini iletiyorum.

Sayın Başkan, değerli üyeler; bildiğiniz gibi bu yıl Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün Samsun'a çıkışıyla başlayan istiklal mücadelemizin 100'üncü yıl dönümünü kutladık. Önümüzdeki yıl da kurtuluş ve kuruluş mücadelemizin karargâhı olan Türkiye Büyük Millet Meclisinin 100'üncü yılını kutlayacağız. Bu yıl hazırladığımız bütçemizin bu yönüyle son derece anlamlı olduğunu ifade etmek istiyorum. 2020 yılı bütçemiz, 100'üncü yıl bütçemiz olacak. Bu vesileyle, Meclisimizin ilk başkanı, kurucu liderimiz Gazi Mustafa Kemal Atatürk başta olmak üzere, Birinci Meclisimizin merhum üyelerini, istiklal mücadelemizin bütün kahramanlarını ve Rahmetirahman'a kavuşan ecdadımızı en samimi duygularla yâd ediyorum. Ruhları şad, mekânları cennet olsun.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye, tarihi boyunca bölgesinde ve dünyada barış ve istikrarı korumak için mücadele eden bir ülke olmuştur. Uluslararası sorunların çözümünde her zaman yapıcı ve uzlaştırıcı bir rol üstlenmiştir. Bu bağlamda, cumhuriyetimiz ve demokrasimizin yegâne teminatı olan Meclisimiz, gerek ülke içerisinde gerekse bölgesel ve küresel planda barış, huzur ve refahın korunması için üzerine düşen her türlü görevi bu zamana kadar yekvücut olarak yerine getirmiştir ve getirmeye de devam edecektir.

Bildiğiniz gibi yakın dönemde Suriye'de yaşanan çatışmalı durum bizim güvenlik ve istikrarımızı da etkilemektedir. Süreçteki belirsizliğin giderilmesini herkesten çok biz istiyoruz. Ancak bu noktada bizim gibi düşünmeyen devletler de Suriye meselesinde aktif rol oynama gayreti içerisinde. Biz, Suriye'nin toprak bütünlüğünden yanayız. Suriye'nin parçalanmasına, sınırimızda PKK ve uzantısı PYD-YPG terör örgütlerinin hâkimiyet tesis etmelerine izin vermeyeceğimizi sürekli dile getirdik. Ancak PKK ve PYD terör örgütü, uyarılarımıza aldırmaz etmeden 911 kilometrelik sınır hattımız boyunca terör koridoru oluşturma çabalarını devam ettirmektedir.

Bunun üzerine, ulusal güvenliğimize yönelik Suriye kaynaklı bu terör tehdidini bertaraf etmek üzere 9 Ekim günü Barış Pınarı Harekâtı'nı başlattık. Ağustos 2016'da yaptığımız Fırat Kalkanı ve Ocak 2018'de yaptığımız Zeytin Dalı Harekâtlarında olduğu gibi Barış Pınarı Harekâtı'yla Silahlı Kuvvetlerimiz ve güvenlik güçlerimiz büyük bir kahramanlık örneği daha sergilediler.

Uluslararası hukuktan kaynaklanan meşru müdafaa hakkımızı ve terörle mücadele kararlılığımızı birleştirerek başlattığımız harekât amacına ulaşmış olup bölge, terör örgütlerinden temizlenmiş ve Suriye halkı da teröristlerin zulmünden kurtarılmıştır.

Bu vesileyle, haklı mücadelemizde şehit olan evlatlarımızı rahmet, minnet ve şükranla anıyor, kahraman gazilerimize acil şifalar diliyorum.

Sayın Başkan, değerli üyeler; geçtiğimiz günlerde ABD Temsilciler Meclisinde sözde Ermeni soykırımına ilişkin bir karar tasarısının kabul edildiğine hep birlikte şahit olduk. Tarihte yaşanan olayları tek taraflı bir bakış açısıyla ve çarpıtarak gündelik siyasi hesaplara alet edenler ve bu yolla Türkiye'yi cezalandıracağını düşünenler bilmelidirler ki Türkiye bu tür baskılara ve şantajlara boyun eğecek bir ülke değildir. Bildiğiniz gibi, Meclisimiz de bu konuyla ilgili tavrını net olarak ortaya koymuş ve bir

Parlamento kararına döñüřtürmüřtür. Bu Parlamento kararına destek veren tüm milletvekillerimize buradan bir kez daha teşekkür ederim. Ben buradan bir kez daha çağrıda bulunarak ilgili tarafları, bu konuyu siyasi bir rant yarışına döndürmek yerine, arşivlerin açılması ve 1915'te yaşanan olayların uzmanlar tarafından araştırılacağı bir ortak tarih komisyonu kurulması önerimizi desteklemeye davet ediyorum. Huzurlarınızda bir kez daha ABD Temsilciler Meclisinde alınan kararın Türk milletinin vicdanında ve evrensel hukuk nezdinde bir kıymeti ve meşruiyetinin olmadığını ifade etmek isterim.

Sayın Başkan, Komisyonumuzun değerli üyeleri, değerli milletvekilleri; Türkiye Büyük Millet Meclisi millî iradenin merkezidir. Kurtarıcı ve kurucu bir vasfı olan Meclisimiz 23 Nisan 1920'den günümüze kadar aziz milletimizin gür sesi olmuştur. Çatısı altında bulunduğumuz Meclisimiz İstiklal Harbi'mizi bizzat idare ettiğİ için "Gazi Meclis" unvanı almıştır. Kuruluş ve kurtuluş mücadelesi verdiğİmiz o yıllardan günümüze kadar millet ve devlet düşmanları boş durmamışlardır. Meclisimiz 15 Temmuz 2016 tarihinde hain FETÖ terör örgütü tarafından gerçekleştirilen bir darbe teşebbüsüne maruz kalmıştır. Bu darbe girişimine karşı, Meclisimiz kararlı bir duruş sergilemiş ve hainlere karşı korkusuzca, örnek direnişiyle ikinci kez "gazi" unvanını almayı hak etmiştir. Birlik ve bütünlüğümüzü korumak için canları pahasına sokaklara çıkarak demokrasinin yanında yer alan milletimize, basınımıza, sivil toplum kuruluşlarımıza, siyasi partilerimize ve milletvekillerimize Türkiye Büyük Millet Meclisi adına teşekkür ediyorum. Ayrıca 15 Temmuz şehitlerimizi rahmet ve minnetle, gazilerimizi ise şükranla bir kez daha anıyorum.

Tarihimiz boyunca birçok darbe ve darbe teşebbüsüne maruz kalmış Meclisimiz millî iradeye her daim sahip çıkarak günümüze kadar dimdik ayakta durmuştur. Önümüzdeki sene, tam bir asırlık demokrasi tecrübemizden sonra Meclisimizin 100'üncü yılını hep beraber idrak edeceğiz. Bu vesileyle Meclisimizin 100'üncü yılını, Meclisimize ve tarihimize yakışır bir şekilde, coşkulu ve geniş katılımlı etkinliklerle kutlayacağız. 100'üncü yıl kutlamaları için bir komite oluşturulması planlanmakta olup oluşturulacak bu komiteyle çeşitli projeler üzerinde çalışmalar yapılacak ve ilgili kurumlarla birlikte icra edilecektir. 100'üncü yıl kutlamaları için yapılması planlanan projeler de en kısa zamanda sizlerle paylaşılacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Meclisimiz, milletimize, devletimize, demokrasimize ve bağımsızlığımıza yönelik her saldırı karşısında milletimizin ve ülkemizin bağımsızlığını korumak, hürriyetimize sahip çıkmak ve demokrasiyi yaşatmak için bugüne kadar olduğı gibi bundan sonra da görevini yapmaya devam edecektir. Bu süreçte, içeride ve dışarıda karşılaştığımız sorunları aşmak için çalışmalarımızı uyum içinde yürütmemiz gerekmektedir. Bilinmelidir ki bizler, Gazi Meclisin şerefli mensupları olarak tali meselelerde ihtilafa düşsek dahi, millî meselelerde asla düşmeyiz, düşmemeliyiz. Kuşkusuz, bu çatı altında zaman zaman fikir ayrılıkları ve tartışmaları yaşıyoruz ve yaşamaya da devam edeceğiz. Bütün bu fikir ayrılıklarını ve tartışmaları, ülkemiz ve halkımız için en doğruya, en faydalıya ulaşmak için ortaya koyduğumuz çabaların bir göstergesi olarak düşünmek gerektiğine inanıyorum. Burada esas olan, müzakere ortamını bozmadan çoğulcu demokrasinin gereğini yerine getirmektir.

Sayın Başkan, değerli üyeler; bu yıl görüşmelerini yaptığımız bütçemiz aynı zamanda Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçtikten sonra görüştüğümüz ikinci bütçemizdir. Türkiye Büyük Millet Meclisinin yasama faaliyetlerinde önemli bir rolü olan Plan ve Bütçe Komisyonumuz, Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminde de anayasal ihtisas komisyonu olma özelliğini devam ettirmektedir. Ülkemizi ve vatandaşlarımızı yakından ilgilendiren mali nitelikteki pek çok kanun teklifini görüşen ve yoğun mesailerle çalıştığİna on iki yıl boyunca hem bir üyesi ve hem de başkanı olarak bizzat tanık olduğum Plan ve Bütçe Komisyonumuzun Sayın Başkanına ve siz değerli üyelerine

başarılar diler, yasama faaliyetlerine yaptığınız değerli katkılar için şimdiden teşekkür ederim. Bu vesileyle, yasama ve denetim faaliyetlerimize katkı sağlayan bütün milletvekillerimize, çalışanlarımıza ve Bütçe Başkanına da hassaten şükranlarımı sunuyorum.

Değerli Komisyon üyeleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin bütçe teklifiyle ilgili değerlendirmelere geçmeden önce yasama ve denetim faaliyetlerimizle ilgili kısa bir bilgi vermek istiyorum. 27'nci Dönemde Başkanlığımıza 2.332 kanun teklifi sunulmuştur. Genel Kurul gündemine giren 123 kanun teklifinden 46'sı kanunlaşmış, 1'i de İç Tüzük değişikliği olmuştur. 2.209 kanun teklifi ilgili komisyonlardadır, ayrıca değişik konularda 48 Türkiye Büyük Millet Meclisi kararı alınmıştır.

Başkanlığa verilip işleme alınan 20.076 önergeden –denetim faaliyetleri kapsamında- 8.320 önerge cevaplandırılmış, diğerlerinin işlemi devam etmektedir. Başkanlığa 10 genel görüşme önergesi verilmiş olup bunlar da Genel Kurulun gündeminde yer almaktadır.

Yine, Başkanlığa gelip işleme alınan 2.056 Meclis araştırması önergesinden 2.001 önerge Genel Kurul gündeminde. 45 araştırma önergesi konusuna göre birleştirilerek Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda görüşülüp kabul edilmiş ve 6 Meclis araştırması komisyonu kurulmuştur. Bunlardan Down Sendromu ve Otizm Araştırma Komisyonu, Tıbbi ve Aromatik Bitkiler Araştırma Komisyonu, ALS, SMA ve Benzeri Hastalıkları Araştırma Komisyonu, Hayvan Haklarını Araştırma Komisyonu, Bilişim Teknolojileri Bağımlılığını Araştırma Komisyonu Mayıs 2019 itibarıyla çalışmalarına başlamış olup birçok toplantı ve yerinde inceleme gerçekleştirmiştir. Bu komisyonlar araştırma konularıyla ilgili olarak kurum ve kuruluşlardan, akademisyenlerden ve sivil toplum örgütlerinden bilgi almışlardır. Aynı şekilde, bu komisyonlardan Hayvan Haklarını Araştırma Komisyonu raporunu Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunmuş olup diğer komisyonlar da rapor yazım çalışmalarına devam etmektedir.

Bunların dışında, Rabia Naz Vatan Başta Olmak Üzere Şüpheli Çocuk Ölümlerini Araştırma Komisyonu ise 23 Ekim 2019 tarihinde çalışmalarına başlamış olup incelemelerine devam etmektedir.

Öte yandan, KİT Komisyonu 2011-2014 ve 2015-2016 yılı raporlarını bastırarak milletvekillerine dağıtmış, Cumhurbaşkanlığına göndermiş ve “web” sayfasında yayımlamıştır. Yine, KİT Komisyonuna sunulan 2017 yılı Sayıştay denetim raporları, aralık ayında sunulacak 2018 yılı Sayıştay denetim raporlarıyla beraber ocak ayı içerisinde görüşülmeye başlanacaktır.

Milletvekillerinin kanun teklifi hazırlamasına yardımcı olmak üzere, yasama uzmanlarından oluşan Teklif Destek Bürosunun kurulma işlemleri devam etmektedir. Böylece, gerek uzman kadromuzun genişletilmesi gerekse milletvekillerimize kanun yapım süreçlerinde destek verecek özel bir birimin kurulmasıyla Meclisimiz daha güçlü bir kurumsal yapıya kavuşmuş olacaktır.

Diğer yandan, 2018 yılı dış denetim raporları kapsamında Sayıştay tarafından hazırlanarak Başkanlığımıza sunulan Genel Uygunluk Bildirimi, Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporu, Kalkınma Ajansları Genel Denetim Raporu ve 189 kamu idaresine ilişkin denetim raporu olmak üzere, toplam 194 Sayıştay raporu da Başkanlığımıza sunulmuş olup Plan ve Bütçe Komisyonuna havale edilmiş bulunmaktadır.

Ayrıca, yasama ve yürütme arasındaki ilişkilerin daha sağlıklı bir zemine oturtulması, yasama süreçlerinde yürütmenin temsil edilmesi, yasama ve denetim faaliyetlerinin etkinliğinin daha da artırılması için tüm siyasi partilerin desteğiyle İç Tüzük'te yapılacak bir değişikliğin faydalı olacağı kanaatinde olduğumu da ifade etmek istiyorum. .

Türkiye Büyük Millet Meclisine tutanak hizmetleri kapsamında baktığımızda, Genel Kurulda 117 birleşimde 452 oturum yapılmıştır. İhtisas komisyonları ve Meclis araştırması komisyonları ise 1.015 saat çalışmış ve toplamda 20.763 sayfa tutanak tutulmuştur.

Burada şunu ifade etmek istiyorum: Burada Meclisin temsili noktasındaki değerlendirmelere baktığımızda, mesela 2011’de Başkan Vekili Nevzat Pakdil’in, 2015’te Ayşe Nur Bahçekapılı’nın, 26’ncı Dönemde, 2017’de Sayın Aydın’ın, 2019’de Sayın Şentop’un bu bütçe sunumlarını yaptıkları tutanaklardan anlıyoruz ama 17, 18, 19’uncu Dönemlere gittiğimizde görüyoruz ki bırakın çekimi bir tarafa, Plan ve Bütçe Komisyonunun toplantılarında, bütçe görüşmelerinde tutanağın dahi burada, Komisyonunda olmadığını, tutulmadığını görüyoruz arkadaşlar.

Ayrıca, Meclis çalışmalarını içeren bilgilerin yer aldığı belgeler de yasama yılı sonunda taşınır belleklerle kendilerine ulaştırılmaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şimdi de Meclisimizin dış ilişkiler faaliyetleri kapsamında bilgi vermek istiyorum. Bildiğiniz gibi, devletler arası ilişkilerin gelişiminde parlamenter diplomasinin rolü her geçen gün artmaktadır. Bu çerçevede, ikili ve çok taraflı ilişkilerimizin güçlendirilmesine katkıda bulunmak gayesiyle Türkiye Büyük Millet Meclisi diğer ülke parlamentoları, parlamenter asambleler ve uluslararası kuruluşlarla temaslarını yoğun biçimde sürdürmüştür. Türkiye Büyük Millet Meclisinin üye olduğu 12 parlamenter asambleyle bölgesel ilişkiler, Türkiye-Avrupa Birliği Karma Parlamento Komisyonu ile AB nezdindeki ilişkilerimiz yeni bir hız kazanmıştır.

2019 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı olarak 150 civarında uluslararası faaliyet gerçekleştirilmiştir. Önceki dönemde 132, yeni dönemde ise 144 ülkeyle dostluk grubu kurulmuştur. Söz konusu dostluk grupları parlamenter diplomasiyi zenginleştirmekte, ayrıca Türkiye’nin etkinlik coğrafyasının genişlemesine katkı sağlamaktadır.

Bu sene 15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü vesilesiyle düzenlenen etkinliklere ilk defa yabancı ülkelere katılım sağlanmış olup Kırgızistan ve Bosna Hersek Meclis Başkanları, Azerbaycan ve Irak Meclis Başkan Vekilleri ile Pakistan Dışişleri Komisyonu Başkanı katılmıştır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak birçok uluslararası faaliyetin yanı sıra, 11-12 Ekim 2019 tarihlerinde Afganistan, Pakistan, Rusya Meclis Başkanları ile Çin Meclis Başkan Yardımcısının katıldığı “Terörle Mücadele ve Bölgesel Bağlantılılığın Güçlendirilmesi” konulu 3’üncü Meclis Başkanları Konferansı’nın da İstanbul’da ev sahipliği yaptık. Toplantı sonunda kabul edilen ortak bir bildiriyle terörle mücadele konusundaki kararlılığımız bir kez daha vurgulanmıştır. Söz konusu ülkelerle iş birliğini kurumsallaştırmaya, bölgesel barış ve istikrara katkı sağlamaya yönelik bu girişimin bir asamble kurulmasına dönüşmesi için gösterdiğimiz etkin çaba önümüzdeki dönemde de devam edecektir.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin yürüttüğü çok yönlü parlamenter diplomasinin bir yansıması olarak bu dönemde, Latin Amerika ülkeleri ile iş birliğimiz yeni bir boyut kazanmıştır. Bu çerçevede Şili, Kolombiya, Bolivya, Ekvador ve Peru’nun üye olduğu AND Parlamentosu ile Türkiye Büyük Millet Meclisi arasında 29 Ağustos 2019 tarihinde Kolombiya’da Siyasal Diyalog ve Parlamentolar Arası İş Birliği Çerçeve Anlaşması imzalanmıştır. Böylece Türkiye Büyük Millet Meclisi, AND Parlamentosuna gözlemci üye olarak kabul edilmiştir. Söz konusu üyeliklerimizle Latin Amerika ülkelerinde 1915 olaylarına ilişkin ülkemiz aleyhine gündeme getirilen mesnetsiz iddiaların önünün alınması yolunda da önemli bir adım atılmış olup Mecliste alınan bazı kararlar orada geri çekilmiştir. Bununla ilgili de örnek verirsem, zira 2016 yılında AND Parlamentosu tarafından kabul edilen bir sözde Ermeni soykırımı karar tasarısı, Bogota Büyükelçiliğimiz ve dönemin Meclis Başkanı Sayın İsmail Kahraman’ın ısrarlı girişimleri neticesinde bir ay gibi kısa bir süre içerisinde geri çekilmiştir.

Ayrıca İslam İşbirliği Teşkilatı Parlamento Birliği Genel Kurulu, Parlamentolararası Birlik Genel Kurulu, Irak'a Komşu Ülke Parlamento Başkanları 2'nci Uluslararası Parlamentarizmin Gelişimi Forumu ile 4'üncü Avrasya Parlamento Başkanları Toplantılarına katılım sağlanarak Genel Kurullarına hitap edilmiştir. Bu dönemde, Asya Parlamentoları Asamblesi Türk Dili Konuşan Ülkeler Parlamenter Asamblesi, Akdeniz İçin Birlik Parlamenter Asamblesinin de Başkanlıklarını yürütmekteyiz.

Ayrıca Türkiye Büyük Millet Meclisi yeni parlamenter forumların kurulmasına da öncülük etmektedir. Bu minvalde, Türkiye Büyük Millet Meclisinin girişimleri sonucunda, bölgesel güvenliğe dönük tehditlerle mücadele etmek ve enerji güvenliğine yönelik iş birliğini artırmak amacıyla Türkiye, Azerbaycan ve Almanya arasında şahsımın da Eş Başkanı olduğu "Bakü Diyalog ve İş Birliği Platformu" kurulmuştur.

12 Haziran 2019 tarihinde Bakü'de gerçekleştirilen ve platformun kurulmasına öncülük eden Bölgesel Güvenlik ve İş Birliği Parlamenter Konferansı'na başkanlığını yaptığım bir heyetle birlikte katılım sağlanmıştır. Son gelinen aşamada, söz konusu platformun üye sayısının artırılması ve parlamenter asambleye dönüştürülmesine yönelik çalışmalarımız Azerbaycan ve Almanya tarafıyla koordineli olarak yürütülmektedir.

Bu sene Afrika Birliği Asamblesi Genel Kuruluna onur konuğu olarak davet edildik. Bu davet Türkiye Büyük Millet Meclisi açısından bir ilk teşkil etmekte olup katılım sağlanacaktır.

Diğer yandan, az önce de konuştuğumuz, bildiğiniz gibi, Japonya'da düzenlenen P20 Parlamento Başkanları Zirvesi'ne ve Meksika'da gerçekleştirilen MIKTA Genel Kuruluna Meclis Başkanımız Sayın Mustafa Şentop başkanlığında bir heyetle katılım sağlanmıştır.

Aralık ayında yapılması beklenen TÜRKPA Genel Kuruluna da katılım sağlanacaktır. Böylece, dostluk grupları vasıtasıyla ikili ilişkilerin gelişimine katkı sağlanırken uluslararası parlamenter asamblelerce yürütülen faaliyetlerle çok taraflı ilişkiler geliştirilmiştir.

Görüldüğü üzere, Meclisimiz son bir yıl içinde yoğun bir parlamenter diplomasi faaliyeti yürütmüş ve ülkemizin etkinlik coğrafyasının gelişiminde ciddi roller üstlenmiştir.

Yasama faaliyetlerine bilgi desteği sağlamak ve milletvekillerimizden gelen bilgi taleplerini karşılamak üzere rapor, bilgi notu, bilgi derleme ve doküman derleme türünde 376 çalışma Araştırma Hizmetleri birimimizce sağlanmıştır. Avrupa Parlamento Araştırma ve Dokümantasyon Merkezi ile çeşitli ülke parlamentolarından gelen 83 adet bilgi talebi karşılanmıştır.

Değerli Komisyon üyeleri, 27'nci Dönemde yürüttüğümüz idari faaliyetlerle ilgili de bilgi vermek istiyorum ama bunlar sizlere dağıtmış olduğumuz kitapçıkta bulunduğu için bunlarla ilgili çok fazla bir detaya girmek istemiyorum.

Kütüphane ve arşiv hizmetleri kapsamında, 2019 yılında 79.584 okuyucuya kütüphane hizmeti verilmiştir. Türkiye Büyük Millet Meclisi Kütüphanesi koleksiyonuna 6.047 yeni kitap eklenerek toplam kitap sayısı 320.232'ye, toplam yayın sayısı ise 403.943'e yükseltilmiştir. Bu yıl dijitalleştirme faaliyetleri kapsamında 276 adet kitap dijitalleştirilmiş ve toplam dijital kitap sayısı 5.453'e ulaşmıştır. Ayrıca, dijitalleştirilmiş kurum yayınları başta olmak üzere, 2.670 elektronik yayın, Türkiye Büyük Millet Meclisi Açık Erişim Sistemi üzerinden araştırmacıların hizmetine sunulmuştur.

Arşiv hizmetleri kapsamında, İstiklal Mahkemeleri arşiv belgeleri üzerindeki proje çalışması devam etmektedir.

Bugüne kadar İstanbul, El-Cezire, Eskişehir, Isparta ve Şark İstiklal Mahkemesi arşiv belgeleri kitap olarak yayımlanmıştır.

Çalışma ayrıca internet üzerinden de araştırmacıların hizmetine sunulmuştur.

Ankara 2 İstiklal Mahkemesi arşiv belgeleri kitap olarak baskıya verilmiş olup diğer arşiv belgeleri de proje kapsamında yayımlanacaktır.

İstiklal Madalyaları arşiv belgeleri ile Demokrat Parti Meclis Grubu Müzakere Zabıtları'nın da en kısa sürede internet üzerinden araştırmacıların hizmetine açılması planlanmaktadır.

İnsan kaynaklarımızla ilgili bilgi vermek istiyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisinde çeşitli unvan ve statülerde çalışan 3.963 idari teşkilat, 1.846 milletvekili ve siyasi parti grubu ile 1.110 koruma personeli, yasama ve denetim faaliyetlerine destek vermektedir.

Bu dönemde, 50 yasama uzman yardımcısı ve 40 stenograf yardımcısı yarışma sınavıyla Meclisimize alınmış, ayrıca 703 sayılı KHK ile mülga Başbakanlıktan gelen 55 uzman da yasama uzmanı kadromuza dâhil edilmiştir.

Bu personelle birlikte, yeni Hükûmet sistemimizin gereklilikleriyle uyumlu olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının yasama ve denetim konularında insan kaynakları kapasitesi de güçlendirilmiştir ve güçlendirilmeye de devam edecektir.

Sayın Başkan, Komisyonumuzun değerli üyeleri; 2020-2022 dönemine ait bütçe teklifimizle ilgili değerlendirmelere geçmeden önce, 2018 yılı kesin hesap sonuçları ile 2019 yılı bütçemize ilişkin kısa bilgiler vermek istiyorum.

2018 yılı bütçemiz; 1 milyar 255 milyon 124 bin Türk lirası olarak kanunlaşmış, yıl içinde yapılan aktarmalarla birlikte 1 milyar 282 milyon 338 bin 94 lira 49 kuruş olmuştur.

2018 sonu itibarıyla bu rakamın 1 milyar 85 milyon 803 bin 519 lira 44 kuruşu harcanmış olup yüzde 84,7 oranında bir gerçekleştirme sağlanmıştır. Burada baktığımızda, idari cari giderlerle ilgili olarak gerçekleştirme oranının yüzde 99'larda olduğunu görüyoruz. Sadece yatırım hizmetleri kapsamında yapılması planlanan yeni iki halkla ilişkiler binasıyla ilgili yatırım kararından vazgeçildiği için o para harcanmamıştır ki 2019 yılı bütçesine de bununla ilgili herhangi bir ödenek de konulmadığından dolayı bu rakam 84,7'de kalmış gibi görünüyor, zaten Sayıştayın da Türkiye Büyük Millet Meclisiyle ilgili hazırlamış olduğu denetim raporuna baktığımızda da burada tek eleştiri konusu da bu oranın, gerçekleştirme oranının 84,7'de kalmış olmasıdır, bunun da gerekçesi budur. Bunu da sizinle paylaşmış olayım.

2019 yılı bütçemiz; 1 milyar 816 milyon 197 bin Türk lirası olarak kanunlaşmış, yıl içinde yapılan aktarmalar ve ödenek ilaveleriyle birlikte ekim ayı sonu itibarıyla toplam ödenek 1 milyar 816 milyon 320 bin 656 Türk lirası olmuştur.

Bu ödeneğin ekim ayı sonu itibarıyla 1 milyar 126 milyon 650 bin 536 Türk lirası, diğer bir ifadeyle yüzde 62'si harcanmıştır. Yıl sonunda bütçe gerçekleşmesinin yüzde 85-90 aralığında olması beklenmektedir.

Saygıdeğer üyeler, şimdi de 2020 yılı bütçe teklifimizle ilgili olarak kısa bilgi vermek istiyorum.

2020 yılı bütçe teklifi tasarruf tedbirlerine riayet edilerek 1 milyar 747 milyon 789 bin Türk lirası olarak korunmuştur.

2020 yılı bütçe teklifinde, personel giderleri yüzde 53,8, Sosyal Güvenlik Kurumu devlet primi giderleri yüzde 7,2, mal ve hizmet alımı giderleri yüzde 13, cari transferler yüzde 15,2, sermaye giderleri yüzde 10,7, sermaye transferleri ise yüzde 0,1 oranında ağırlığa sahiptir.

Bütçe tertiplerinden de görüleceği üzere 2020 yılı bütçe teklifinin yaklaşık yüzde 89'u cari giderlerden, yüzde 11'i ise yatırım giderlerinden oluşmaktadır.

Öte yandan, daha önceki yıllarda olduğu gibi bu yıl da 6328 sayılı Kanun gereğince, Türkiye Büyük Millet Meclisine bağlı olan Kamu Denetçiliği Kurumuna hazine yardımı olarak 35 milyon 408 bin lira pay ayrılmıştır. Bu tutar toplam bütçemizin de yüzde 2'sini oluşturmaktadır.

2020 yılı bütçe teklifi, 2019 yılı başlangıç ödenegi olan 1 milyar 816 milyon 197 bin TL'ye göre yüzde 3,8 oranında azalarak 1 milyar 747 milyon 789 bin TL olmuştur. 68 milyon 408 bin liralık azalışın temel sebeplerini kısaca özetlersek, Millî Saraylar İdaresi Başkanlığına devredilen 868 personel giderleri ile yeni halkla ilişkiler binasıyla ilgili ödenegin 2020 yılı bütçe teklifinde yer almamasından kaynaklanmaktadır.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri, milletvekillerimizin çalışmalarını kolaylaştırmak başkanlığımızın birinci önceliğidir. Bu çerçevede Sayın milletvekillerimize daha iyi hizmet sunmanın gayreti içindeyiz. Türkiye Büyük Millet Meclisinin teknolojik imkânlardan en iyi şekilde faydalanarak daha etkin, verimli ve hızlı bir hizmet üretebilmesi için çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Bu kapsamda 2020 yılı bütçe hedefimiz yasama ve denetim yetkisini kullanan siz değerli milletvekillerimizin çalışma şartlarını iyileştirmek, yasama sürecini ve kalitesini geliştirmek olacaktır. Sonuç olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı 2020-2022 dönemi bütçe teklifi 2020 yılı için 1 milyar 747 milyon 789 bin lira, 2021 yılı için 1 milyar 785 milyon 750 bin lira, 2022 yılı için de 1 milyar 910 milyon 454 bin lira olarak öngörülmüştür.

Türkiye Büyük Millet Meclisimizin 2019 yılı bütçe uygulaması ve önümüzdeki üç yıllık döneme ait bütçe teklifiyle ilgili açıklamalarda bulundum. Bu çerçevede bazı proje, rakam ve bilgileri sizlerle paylaştım. Bu konulardaki detaylı bilgiler sizlere dağıtılan dokümanlarda da yer almaktadır.

Sayın Başkan, Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin yasama ve denetim faaliyetleri esnasında ihtiyaç duyduğu hizmetlerin yürütülmesi gayesiyle yaptığımız çalışmalarda sizlerin de gereken desteği sağlayacağınıza gönülden inanıyorum. 2020 yılı bütçemizin hayırlı olmasını diliyorum, siz değerli milletvekillerimize saygılarımı ve en iyi dileklerimi sunuyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Bilgiç'e çok teşekkür ediyoruz.

Şimdi sunumunu yapmak üzere Sayıştay Başkanımız Sayın Seyit Ahmet Baş'a söz veriyorum.

Süreniz on dakika Sayın Başkan.

2.- Sayıştay Başkanı Seyit Ahmet Baş'ın, 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277) hakkında sunumu

SAYIŞTAY BAŞKANI SEYİT AHMET BAŞ – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri; konuşmama başlarken hepinizi şahsım ve kurumum adına saygıyla selamlıyorum.

Sayıştayın yetki ve sorumlulukları başta Anayasa olmak üzere 6085 sayılı Kanun, 5018 sayılı Kanun ve 3346 sayılı Kanunlarda belirlenmiştir. Anayasa'mızda Sayıştay merkezî yönetim bütçesi kapsamındaki kamu idareleri ile sosyal güvenlik kurumlarının bütün gelir, gider ve mallarını Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetlemek, sorumluların hesap ve işlemlerini kesin hükme bağlamak, mahallî idarelerin hesap ve işlemlerini denetlemek ve kesin hükme bağlamak, kanunlarla verilen inceleme, denetleme ve hükme bağlama işlemlerini yapmak, kesin hesap tasarılarını ve genel uygunluk bildirimini vermek ve kamu işletmelerini denetlemekle görevlidir.

6085 sayılı Kanun, Sayıştay denetimi kamu idarelerinin gelir, gider ve mallarına ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygun olup olmadığının tespiti, kamu idarelerinin mali rapor ve tablolarına dayanak oluşturan ve ihtiyaç duyulan her türlü belgenin güvenilirliği ve doğruluğu hakkında görüş bildirmek, mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin değerlendirilmesiyle hesap verme sorumluluğu çerçevesinde idarelerce belirlenen hedef ve göstergelerle ilgili olarak faaliyet sonuçlarının ölçülmesi suretiyle Sayıştay denetimi gerçekleştirilmektedir. Bu çerçevede Sayıştay Anayasa ve yasalarla kendilerine verilen görev, yetki ve sorumluluklarını “sürekli gelişim” anlayışıyla dünyadaki gelişmeleri de izleyerek en etkin bir şekilde yürütmektedir. Yüce Meclis adına yaptığı denetimleri dürtüst, ön yargıdan uzak, tarafsız bir biçimde ve aynı zamanda uluslararası denetim standartlarına uygun bir şekilde planlamakta ve yürütmektedir. Kamu yönetiminin saydamlığına ve hesap verebilirliğine katkı sağlamayı hedeflemektedir. Denetimlerinde, bilgi teknolojilerinden azami ölçüde yararlanmaktadır. Denetim ve raporlama kapasitesini sürekli olarak geliştirmekte, Türkiye Büyük Millet Meclisi ve kamuoyu ile denetlenen kurum ve kuruluşların beklenti ve ihtiyaçlarını dikkate almaktadır.

2019 yılında gerçekleştirilen denetim faaliyetleriyle ilgili olarak denetimler yıllık bazda gerçekleştirilmekle birlikte denetim süreci üç dört yıllık bir süreyi kapsamaktadır. Birinci safhada önceki yıl denetimlerinden elde edilen sonuçlar dikkate alınarak yıllık denetim programı hazırlanır. Bu kapsamda kamu idarelerinin bazılarında tespit edilen denetim bulgularının diğer kamu idarelerinde de olma ihtimali göz önüne alınarak zorunlu prosedürler oluşturulur. Zorunlu prosedürlerin tüm denetim ekipleri tarafından denetim sürecinde uygulanması ile tüm kamu idarelerinde benzer hususların denetime tabi tutulması sağlanmış olur. İkinci safhada ise zorunlu prosedürlerden de yararlanmak suretiyle denetimler yürütülür, bulgular tespit edilir ve öneriler geliştirilir. Bu safhada ayrıca müteakip yıl denetimlerine de ışık tutacak yeni hususlar tespit edilir.

Üçüncü aşamada ise uygulama izlenir ve tespit edilen bulgu, geliştirilen önerilere kamu idareleri tarafından uyum süreci takip edilir. Bu çerçevede 2018 Yılı Denetim Programı kapsamında 34 genel bütçeli idare, 134 özel bütçeli idare –üniversiteler ve yükseköğretim kuruluşları- 2 adet sosyal güvenlik kurumu, 9 düzenleyici ve denetleyici kurum ile 5018 sayılı Kanun’a tabi olmayan 8 kamu idaresi denetlenmiştir. Toplamda 189 adet Sayıştay denetim raporu Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştur.

Mahallî idarelere ilişkin olarak ise, 25 il özel idaresi, 30 büyükşehir belediyesi, 10 büyükşehir bağlı idare, 20 il belediyesi, 138 ilçe belediyesi, 5 mahallî idare şirketi ve 2 mahallî idare birliği olmak üzere 230 adet Sayıştay denetim raporu meclislerinde görüşülmek üzere ilgili idarelere gönderilmiş; 13 adet yatırım izleme ve koordinasyon başkanlığına ilişkin denetim raporları da İçişleri Bakanlığı ile valiliklere gönderilmiştir.

Kalkınma ajanslarının denetimine ilişkin olarak 2018 yılında bütün kalkınma ajansları denetlenerek Kalkınma Ajansları Genel Denetim Raporu Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştur. Ayrıca, 73 adet kamu işletmeleri raporu aralık ayı içinde KİT Komisyonuna sunulacaktır.

Bunların dışında, 2018 yılına ilişkin olarak da 5 adet genel rapor düzenlenmiştir, bunlar: Genel Uygunluk Bildirimi, Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu, Mali İstatistikler Değerlendirme Raporu ile Kalkınma Ajansları Genel Denetim Raporu’dur. Bunun dışında, Kamu İşletmeleri Genel Raporu da süreçler tamamlandıktan sonra KİT Komisyonuna sunulacaktır.

Genel Değerlendirme Raporumuz'u geçmiş yıllarda yapmış olduğumuz görüşmeler ve öneriler çerçevesinde biraz daha geliştirerek yeni bir sistematik oluşturduk, kısaca ondan bahsetmek istiyorum: Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu'nun genel çerçevesinin açıklandığı birinci bölümün ardından, ikinci bölümde denetimler ve denetim sonuçlarına ilişkin birtakım bilgiler ve istatistikler sunulmaktadır. Üçüncü bölümde stratejik planlama anlayışı ve performans yönetim sistemine ilişkin kamu idarelerinin genel değerlendirmesi ve tespitler sunulmaktadır. Dördüncü bölümde ise kamu idarelerinin iç kontrol ortamına ilişkin değerlendirmeler ve tespitler sunulmakta. Beşinci bölümde kamu idareleri raporlarında yer alan önemlilik veya genellik arz eden konular sunulmuştur. Altıncı bölümde mevzuat değişikliği önerileri ile geçmiş yıllarda yapılmış olan önerilere kamu idareleri tarafından yapılan uyum düzeyine ilişkin açıklamalara yer verilmiştir.

Denetimler sonucunda hazırlanan raporlar mevzuatı çerçevesinde Sayıştayın "web" sitesinde yayınlanmaktadır. 2018 yılı denetimleri sırasında tespit edilen kamu zararına ilişkin olarak hazırlanacak yargılamaya esas raporlar ise 6085 sayılı Kanun çerçevesinde 2019 yılı Kasım ayı sonuna kadar hüküm tesis edilmek üzere Sayıştay mahkemelerine sunulacaktır. Mahkemelerce düzenlenecek olan ilamlar Tebligat Kanunu hükümleri çerçevesinde ilgililere tebliğ edilecektir. Ayrıca, Sayıştay dairelerince verilen kararların nihai temyiz mercisi de Sayıştay Denetim Kuruludur. Yine, dairelerce ve Temyiz Kurulunca verilen kararlar, mahkeme kararları Sayıştayın "web" sitesinde yayınlanmaktadır.

Bunların dışında, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun uyarınca siyasi partilerin mali denetimleri için Sayıştay Anayasa Mahkemesine yardım etmekte, bu kapsamda düzenlenen inceleme raporlarını Anayasa Mahkemesine sunmaktadır. Anayasa Mahkemesi bu raporlar üzerine siyasi partilerin mali denetimini yaparak karara bağlamakta ve verilen kararlar Resmi Gazete'de yayımlanmaktadır.

Sayın Başkan, Komisyonumuz değerli üyeleri; bahsettiğim üzere Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu'nda bu sene çok daha geniş açıklamalarda bulunduk ancak bir kısım hususları da ben özet olarak burada ifade etmek istiyorum: 2018 yılında yürütülen düzenlilik ve performans denetimleri kapsamında kamu idarelerinde tespit edilmiş bulguların bütçe ve bulgu türleri itibarıyla sıralaması aşağıdaki gibidir:

Toplamda performans denetimi bulguları da dâhil olmak üzere 8.240 adet bulgu tespit edilmiştir 2018 yılı denetimlerinde. Bunlardan mali rapor ve tabloları etkileyen bulgular 2.641; mevzuata uygunluğa ilişkin hatalar 3.534; mali yönetim ve iç kontrol sistemine ilişkin hatalar 956; performans denetimine ilişkin hatalar 990 adettir. Bu tabloya baktığımızda, kamu idareleri itibarıyla en çok hata 4.799 hatayla mahallî idarelerde, bunu müteakiben 713 hata Yükseköğretim Kurulu ve üniversitelerde; özel bütçeli idarelerde 324 hata ve genel bütçeli idarelerde de 623 hata tespit edilmiştir. Bunların detayları Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu'muzda mevcuttur.

Ayrıca, en çok tespit edilen konular şu şekildedir: Tüm kamu kuruluşları açısından değerlendirdiğimizde, tapu kayıtlarında idare adına kayıtlı olan taşınmazların kurum ve mali tablolarında yer almaması birinci, en çok rastlanan husustur. İkinci en çok rastlanan husus ise, tahsis edilen ve tahsisli kullanılan taşınmazların tahsise ilişkin muhasebe kayıtlarının yapılmaması ya da hatalı yapılmasıdır. Genel bütçeli idareler açısından bakıldığında ise tapu kayıtlarının muhasebeleştirilmesine ilişkin hatalar birinci sırada. İkinci sırada ise kamu idareleri tarafından kurumsal kodun yanlış kullanılmasıdır. Bildiğiniz üzere kurumsal kodun yanlış kullanılması durumunda kamu idaresine ait olan işlemler başka bir kamu idaresinin hesaplarına geçebilmekte ve hatalı muhasebeleştirilebilmektedir. Mahallî idareler açısından tespit edilen hususların başta geleni yine tapu kayıtlarına mali tablolarda yer verilmemesidir.

İkinci sırada olan hata ise tahsisli taşınmazların muhasebeleştirilmesine ilişkin hatalardır. Yükseköğretim kurumları açısından taşınmazların cins tahsislerinin yapılmamış olması yine tapu kayıtlarında idare adına tespit edilen taşınmazların yanlış muhasebeleştirilmesidir.

Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu'nda detaylı olarak açıklanmış olan bir kısım hususlara da aşağıda yer verilmiştir. Bu hususlar: Kamu idarelerinin kontrol sistemlerinin değerlendirilmesi ve iç kontrol ortamına ilişkin hususlardır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Başkan, konuşmanızı tamamlar mısınız lütfen.

SAYIŞTAY BAŞKANI SEYİT AHMET BAŞ – Bu hususlara, Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu'nda detaylı olarak yer verildiğini de dikkate alarak ben bunları atlamak istiyorum.

Siyasi partilerin denetimine ilişkin olarak 2018 yılında 75 adet siyasi parti denetiminin ilk inceleme süreci tamamlanmış, ayrıca 31 adet siyasi partinin esas inceleme raporu da hazırlanarak Anayasa Mahkemesine gönderilmiştir.

Sayın Başkan, Komisyonumuzun değerli üyeleri; hızlıca ben 2018 yılı bütçe gerçekleştirmeleri ile 2020 yılı bütçe tahminlerine geçmek istiyorum.

2018 yılında kurumumuz tarafından 219,3 milyon TL ödenek harcanmıştır. Bu ödeneğin 175,3 milyon lirası personel giderlerine, 22 milyon lirası sosyal güvenlik giderlerine, 35,1 milyon lirası mal ve hizmet alım giderlerine, 1,3 milyon lirası cari transferlere, 25,1 milyon lirası sermaye giderlerine harcanmıştır. 2018 Yılı Sayıştay Başkanlığı Dış Denetim Raporu Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanında 3/10/2019 tarihinde görüşülmüştür. Dış Denetim Raporu'na göre kesin hesap cetvellerinde gösterilen gelir-gider rakamlarının doğru ve denk olduğu, ödenek üstü harcama yapılmadığı, mali faaliyetlerle ilgili olarak alınan kararların ve yapılan işlemlerin Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile ilgili mevzuat çerçevesinde yürütüldüğü kanaati ve sonucuna varılmıştır.

2020 yılı bütçe teklifinde istediğimiz toplam ödenek tutarı ise 412 milyon liradır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayınız lütfen.

SAYIŞTAY BAŞKANI SEYİT AHMET BAŞ – Bunun 285,9 milyon lirası personel giderleri için, 37,4 milyon lirası Sosyal Güvenlik Kurumu giderleri için, 42,4 milyon lirası mal ve hizmet alım giderleri için, 3,8 milyon lirası cari transferler için, 42 milyon lirası sermaye giderleri için talep edilmiştir.

Sayın Başkan, değerli üyeler; Sayıştay bir yüksek yargı ve denetim kurumu olarak bağımsız ve tarafsız, güvenilir ve doğru hizmet üretmeye çalışmakta, kamu idarelerinin gelir, gider ve mallarını mevzuat çerçevesinde denetleyerek Türkiye Büyük Millet Meclisine raporlar sunmaktadır. Bunun yanında kamu idarelerinin kalkınma planlarında öngörülen amaçlara uygun olarak stratejik planlama, yıllık performans programları ve faaliyet raporlarının mevzuata uygunluğunu değerlendirmekte, stratejik yönetim anlayışı, iç kontrol ortamı ve kamu idarelerinin düzgün işleyişine katkı sağlamaya çalışmaktadır. Bu vesileyle, 2020 yılı bütçe teklifimizi takdirlerinize bırakıyor, yapacağınız katkılar için şükranlarımı ifade ediyorum.

Saygılarımla.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Baş.

Şimdi sunumlarını yapmak üzere Kamu Başdenetçisi Sayın Şeref Malkoç'a söz veriyorum.

Buyurun Sayın Malkoç.

Süreniz on dakika.

3.- *Kamu Başdenetçisi Şeref Malkoç'un, 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277) ve Sayıştay tezkereleri hakkında sunumu*

KAMU BAŞDENETÇİSİ ŞEREF MALKOÇ – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, sözlerime başlarken hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Malumlarınız olduğu üzere, 2010 yılındaki Anayasa değişikliğiyle birlikte Kamu Denetçiliği Kurumu Anayasa'nın 74'üncü maddesinde yer almış ve 2012 yılında çıkarılan 6328 sayılı Yasa'yla faaliyetlerine başlamıştır. Özellikle kanunun 1'inci ve 5'inci maddesinde belirtildiği gibi, Kamu Denetçiliği Kurumu idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını insan haklarına dayalı, adalet ve hakkaniyet içerisinde denetlemekte ve bu anlamda kamu idarelerine, yöneticilerine tavsiye kararında bulunmaktadır.

Kamu Denetçiliği Kurumu idarenin hizmet kalitesinin artırılmasına, iyi yönetim ilkelerinin yerleşmesine, insan haklarının gelişmesine, hukukun üstünlüğünün sağlanmasına, Türkiye'de hak arama kültürünün yaygınlaşmasına, şeffaf, hesap verebilir ve insan odaklı bir idarenin oluşmasına katkı sunmaya çalışmaktadır. Özellikle Kamu Denetçiliği Kurumu son yıllarda yapmış olduğu faaliyetlerle hak arama yollarını tanıtmaya gayreti içerisinde olmuş ve toplumda hak arama kültürünü yaygınlaştırmaya çalışmıştır. Kuruluşundan beri yani 2013 yılından beri Kurumumuza toplam 76.715 yazılı şikâyetle başvuruda bulunulmuştur. Kurumumuz bu süre içerisinde hem yeni olduğu için kendisini tanıtmaya çalışmış, diğer yandan da sorunları çözme kapasitesini artırmaya çalışmıştır.

2019 bütçe yılı faaliyetleri içerisinde özellikle personelimizden bahsetmek istiyorum. Yine, malumlarınız olduğu üzere, Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından seçilen başdenetçi ve 5 denetçi kurumumuzda faaliyette bulunmaktadır. 154 kadrolu, 28 geçici görevli, 3 sözleşmeli, 79 da işçi olmak üzere Kurumumuzda 264 personel bulunmaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Kurumun etkinliğini artırmak için öncelikle Kurumumuzdaki elektronik yazışma sistemini değiştirdik. Bir firmadan yüksek ücretle alınan sözleşmeyi sona erdirdik. Kurumumuza sözleşmeli olarak aldığımız teknik kapasitesi yüksek elemanlarla kendimiz bunu yeniden kurduk ve çok ciddi manada tasarruf sağladığımız gibi, aynı zamanda da işlemlerimizin hızını yüzde 20 oranında artırdık. Memnuniyetle ifade etmek istiyorum ki Türkiye Büyük Millet Meclisi Dilekçe Komisyonu ile irtibatımızla Türkiye Büyük Millet Meclisi Dilekçe Komisyonu ile aynı sistemi entegre etmeye çalışıyoruz. Yine, şikâyetlerin artması sonucu, Kurumumuzun verimli çalışması için personelimizin sorun çözme, dilekçe ve karar verme kapasitesini artırmak için 25 tane eğitim yaptık. Kadın, aile, çocuk, insan hakları, Anayasa Mahkemesi kararlarının bizim kararlara etkisi, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarının etkisi ve diğer konularda çok sayıda eğitimler yaptık. Yine, 2019 yılı içerisinde 15 uzman yardımcısını sınavla aldık.

Kamu Denetçiliği Kurumu yedi yılda toplam 76.715 başvuru almıştır. Özellikle 2017 yılında 17.131, 2018'de 17.585 başvuru almış, 2019 yılında da şu anda Ekim ayı sonu itibarıyla 17 bin şikâyet başvurusu almışız, yıl sonuna kadar bunun 20 bini aşacağı kanaatindeyiz. 2019 yılındaki dosya ve kararlarla ilgili bilgi arz etmek istiyorum: 31 Ekim 2019 yılı itibarıyla 17.148 başvuru aldık. Buraya dikkat buyurmanızı istirham ediyorum, 31 Ekim 2019 itibarıyla verdiğimiz karar sayısı 18.308 yani Kurum çok hızlı çalışmakta, yasada belirtilen altı aylık sürenin de daha altında, üç ayda, dört ayda, beş ayda kararlarını verebilmektedir. Yani 2019 yılında 17.148 başvuruya karşılık 18.308 karar vermiştir. Kararlarımızın dağılımı tablolarda var. Özellikle gönderme ve incelenemezlik kararlarına dikkat çekmek istiyorum. Çok sayıda, yüzde 40'a yakın gönderme kararı veriyoruz. Bu, şundan

kaynaklanıyor: Bizim yasada Kamu Denetçiliği Kurumuna başvuru yapılması için idari başvuru yollarının tüketilmesi gerekiyor. İnsanımız çoğu zaman idareye başvurmadan bize gelmekte. Diğer yüksek oran incelenemezlik kararıdır. Vatandaşımızda şöyle bir alışkanlık var: Bir kısmı hiçbir yola başvurmuyor haksızlık karşısında, hakkını hiç aramıyor. Bir kısmı da bütün yolları deniyor; Türkiye Büyük Millet Meclisine başvuruyor, CİMER'e başvuruyor, İnsan Hakları Eşitlik Kurumuna başvuruyor hatta mahkemeye başvurduktan sonra bize geliyor. Kamu Denetçiliği Kurumu mahkemeye başvuru konulara bakamıyor. Bu anlamda en büyük eksikliğimiz kaliteli başvuru alamama eksikliği ama bunun sadece Türkiye'deki ombudsmanlığın değil, dünyadaki bütün ombudsmanlığın sorunu olduğunu ifade etmek istiyorum. Özellikle 2019 yılında tavsiye ve kısmen tavsiye kararlarının toplamı 1.064'tür. Belki de Kurumumuzun en önemli fonksiyonlarından birisi dostane çözüm kararıdır. İnsanımız, vatandaşımız herhangi bir idareyi, kamu hizmeti veren bir kurumu şikâyet ettiğinde biz onun şikâyet dilekçesini alıp, idarelerle görüşüp bunları çözüyoruz. Bu şekilde çözdüğümüz dosya sayısı 2.293'tür.

Kamu Denetçiliği Kurumunun ülkemize katma değeri üzerinde de durmak istiyorum. İdarenin vatandaşla ilişkisinde biz vatandaşın işlemlerini kolaylaştırmaya çalışıyoruz. İfade ettiğim gibi, Türkiye'de iyi yönetim ilkelerini yerleştirmeye çalışıyoruz, idare mahkemelerinin yükünü azaltmaya çalışıyoruz, şeffaf, insan odaklı idare oluşmasına katkı veriyoruz, demokrasi kültürünün yerleşmesine destek olmaya çalışıyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bizim bazen verdiğimiz kararlar 1 kişiyi ilgilendiriyor ama bazen verdiğimiz 1 kararın binleri, on binleri hatta milyonları da ilgilendirdiği de oluyor. Bununla ilgili örnek vermek istiyorum: En son, bu ay içerisinde verdiğimiz kararlardan birisi ÖSYM'nin sınav ücretleriyle alakalıydı. İnsanımızın, vatandaşımızın bir kısmı bunun çok yüksek olduğunu ifade ederek bize müracaata bulundu. Biz de özellikle araştırma yaptık. Araştırırken de Sayıştay raporlarına baktık. Sayıştayın incelemelerinde ÖSYM'nin gelir giderlerine baktığımızda milyonları ilgilendiren bir tavsiye kararı verdik, ÖSYM'nin bu ücretleri yeniden değerlendirmesini tavsiye ettik kendisine. Şunu memnuniyetle ifade etmek istiyorum: Bizim verdiğimiz tavsiye kararlarından sonra...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Bakanlık “Uygulanamaz.” diyor Sayın Başkan, soru sorduk “Uygulanamaz.” diyor.

KAMU BAŞDENETÇİSİ ŞEREF MALKOÇ – Bu bölümü süreme ilave olarak istiyorum.

BAŞKAN – Lütfen, buyurun.

KAMU BAŞDENETÇİSİ ŞEREF MALKOÇ – Özellikle velayet konusunda çocukların icra yoluyla teslimi, bizim verdiğimiz tavsiye kararı sonucunda Adalet Bakanlığının yaptığı hazırlama Türkiye Büyük Millet Meclisine intikal etti, görüşüldü, çalışıyor. Bu, bizim memnuniyet duyduğumuz bir husus. İkinci bir husus, boşanma davaları ve aileler arasındaki ihtilafın giderilmesi için çok sayıda aile ara buluculuğu kurulması için tavsiye kararı verdik, Aile Bakanlığı bu konuda çalışıyor. Çok açık, mesela nöbetçi noterlikler. Nöbetçi noterliği bizim verdiğimiz tavsiye üzerine Adalet Bakanlığı çalışarak uygulamaya koydu ve vatandaşlarımız çok memnun. Özellikle belediyeedeki işçilerin ödemeleriyle ilgili verdiğimiz kararlar yine 500 bin kişiyi ilgilendiriyor.

Efendim, bu bölümde de hak arama kültürünün yaygınlaşması amacıyla yaptığımız faaliyetleri ifade etmek istiyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konuşma metni kitapçık olarak yayınlandı. Burada 10 ana başlık hâlinde belirtilmiş bu. Ben kısaca şunu ifade etmek istiyorum: İnsanımıza haklarını hatırlatmak, hak arama kültürünü yaygınlaştırmak için 21 ilde değişik türde faaliyet yaptık. Ayrıca malumlarınız olduğu üzere, Türkiye'de 207 üniversite var, bu üniversitelerde okuyan 8 milyona yakın öğrenci var.

Biz 20 üniversitede konferanslar, bilimsel toplantılar yaptık. Ayrıca 100 üniversitede ombudsmanlık toplulukları kurduk yani milyonlarca öğrencimizin bu topluluk vasıtasıyla hak nedir, adalet nedir, hakkaniyet nedir, demokrasi kültürü nedir, bunu öğrenmesi için gayret sarf ettik. Yine 100 binlerce gencimize ulaştık. Bu ay içerisinde, geçen ayın ortalarında, 20-21’inde 100 üniversitede kurduğumuz öğrenci topluluğu kongresini iki gün Ankara’da yaptık, fevkalade bir katılım oldu, memnuniyet verici gelişmeler oldu. Yine hakkaniyeti, adaleti, hak arama kültürünü yaygınlaştırmak için İstanbul ve Ankara’da liseler arasında yarışmalar yaptık; demokrasi konusunda, iyi yönetim konusunda, hak arama kültürü konusunda. Ankara’da 500 lisede, İstanbul’da 1.500 lisede afişlerimiz asıldı, dağıtıldı; bunlarla ilgili ödül törenleri yaptık.

Uluslararası projelerimiz devam ediyor. Gerek Avrupa Birliği projeleri de ikili görüşmeler sonucunda da bu projelerimiz sürüyor. Dünyadaki 8 ombudsmanlık alanın aktif üyesiyiz. Bunların da bir kısmında yönetici bir kısmında yönlendiriciyiz. 2019 yılı içerisinde 23 ülkenin büyükelçiliğiyle karşılıklı görüşmelerimiz oldu. Özellikle Türkiye’nin bu konulardaki yapmış olduğu çalışmaları kendilerine aktarma imkânımız oldu.

18-19 Kasım tarihleri arasında yani bu ay içerisinde Asya Ombudsmanlar Birliğinin kongresini İstanbul’da yapacağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayınız efendim.

Buyurun.

KAMU BAŞDENETÇİSİ ŞEREF MALKOÇ – Peki, efendim.

Yine İslam Ülkeleri Ombudsmanlar Birliği Kongresi’ni İstanbul’da yapacağız.

Ayrıca, şu anda katılım sayısı 60’ı geçti. 60 ülkenin ombudsmanlarıyla İstanbul’da bir araya gelip bu konuları geliştireceğiz.

Efendim, özellikle kurumumuz yeni olduğu için tanıtım ve etkinlik artırma faaliyetleri sürüyor. Bakanlıklarımızla ayrı ayrı görüşüp kurumumuzu anlattık. Bakan Yardımcılarımızla 4 ayrı yemekli toplantı yaptık. Genel müdürlerimizle defalarca bir araya geldik. Bunun şu faydası oluyor efendim: Bize intikalden, şikâyetten itibaren altı ay içerisinde karar verme mecburiyetimiz var. Bilgi belge istediğimizde bunu hızlandırmak ve kararlarımızı uygulama oranını yükseltmek için böyle çalışmalar yaptık. Türkiye Büyük Millet Meclisiyle ilişkilerimiz fevkalade iyi. Gerek komisyonlarla gerek önceki Başkanımız Sayın Binali Yıldırım’la gerek şimdiki Başkanımız Sayın Mustafa Şentop’la ve komisyonlarla fevkalade güzel çalışmalarımız var. Bizim en büyük paydaşımız STK’ler ve medya. Rakam olarak sadece şunu ifade edeyim: 30 ilde yaptığımız programda 600 yerel STK’yle buluştuk. 30 ilde yine yaptığımız programda 400 yerel basın buluşması oldu.

Son olarak da bütçe uygulamalarıyla ilgili şunu ifade edeyim: 2018 yılında 22 milyon 903 bin TL’ydi bütçemiz. 2017’den devreden 4 milyon 493 bin TL’yle bu 26 milyon 502 bin oldu. 2019 yılı bütçemiz 28 milyon. Bunun yüzde 60’ı personel gideri, yüzde 9’u SGK gideri, geri kalan yüzde 30’uyla bu faaliyetleri sürdürüyoruz. Efendim, 2020 yılı bütçemiz de 35 milyon 508 bin TL. Bunun yüzde 63’ü personel, yüzde 10’u SGK’ye gidecek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

KAMU BAŞDENETÇİSİ ŞEREF MALKOÇ – Efendim, 2020 yılını biz iyi yönetim yılı olarak kendi açımızdan değerlendirdik. İyi yönetim ilkeleri rehberleri hazırladık. Burada iyi yönetimin temel kuralları uluslararası standartlarda konulmuş, altına Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararları, Anayasa Mahkemesi kararları, Danıştay kararı ve bizim Kamu Denetçiliği Kurumunun kararı. Bundan yeteri kadar bastırıp Türkiye’deki bütün yöneticilere ulaştıracağız.

Yine, iyi yönetim ilkeleri rehberini de broşür olarak hazırladık. Bunlardan yüz binlerce bastırıp okullara, muhtarlara, sivil toplum örgütlerine dağıtıp Türkiye’de hak arama yollarının var olduğunu ve hak arama kültürünü yaygınlaştırmaya çalışacağız.

Efendim, sabırla dinlediğiniz için teşekkür ediyorum. Kamu Denetçiliği Kurumunun ve bütün bütçenin Türkiye’ye hayırlar getirmesini diliyorum. Emeklerinize sağlık, saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Malkoç’a çok teşekkür ediyorum.

Böylece bütçeler üzerindeki sunumları tamamladık ama Sayın Bilgiç’in bir söz talebi var.

Buyurun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Kamu Denetçiliği Kurumunun bütçesi yetersiz Sayın Başkan, bunu artırınız.

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Sayın Başkanım, ben yapmış olduğum konuşmanın sonunda 2021 ve 2022 yılı bütçelerine ilişkin de rakamları verince Sayın Paylan’ın oradan itirazı oldu “2022’yi mi görüşüyoruz?” diye.

Şunu hatırlatmak istiyorum: 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun “Kamu bütçeleri” başlıklı ikinci kısım, birinci bölüm 13’üncü maddenin (d) fıkrasına geldiğinizde şöyle yazar: “Bütçeler stratejik planlar dikkate alınarak izleyen iki yılın bütçe tahminleriyle birlikte görüşülür ve değerlendirilir.” Ben 5018’e göre Meclise sunulan ve Başkanlığınıza sunulmuş olan bu gerekçeyle...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bunu ilk kez uyguluyorsunuz.

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Değerli arkadaşlar, ben de on üç yıl hep orada oturdum, ilk kez burada oturuyorum.

Bu çerçevede bu bilgiyi verdim yani bunu da öğrenmiş oldunuz, iyi oldu.

Teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Orada hiç itiraz etmediniz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkan, kütüphanedeki kanunların hiçbiri güncel değil.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, sunumlar tamamlandı.

Şimdi, müzakerelere başlamadan önce Türkiye Büyük Millet Meclisinde, Sayıştay ve Kamu Denetçiliği Kurumunda görev yapan bürokrat arkadaşların kendilerini tanıtmalarını talep ediyoruz.

Buyurun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkan, bu arada kameralar çıkana kadar Sayın Bilgiç’e soru sormuştum, onu es geçti ama kütüphanede şu anda Ceza Kanunu, Ceza Muhakeme Kanunu, güncel hiçbir kitabınız yok, bilginiz olsun.

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Sayın Genel Sekreterimiz hemen notunu aldı, teşekkür ederiz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ediyorum.

(Bürokratlar kendilerini tanıttı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz arkadaşlar.

II.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A)KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/278) ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277) ve Sayıştay tezkereleri (Devam)

a)Türkiye Büyük Millet Meclisi (Devam)

b)Sayıştay Başkanlığı (Devam)

c)Kamu Denetçiliği Kurumu (Devam)

BAŞKAN - Müzakereyi baŐlatıyorum.

 nce her gruptan bir Komisyon  yemize söz vereceğim. Daha sonra da sırasıyla, söz talebi üzerine arkadaşlarımıza söz vereceğim. S remiz on dakika.

Buyurun Sayın Şener.

ABD LLATİŐ ŞENER (Konya) – Sayın Başkan, Türkiye Büyük Millet Meclisi Sayın Başkan Vekili, Sayıştay Başkanımız, Kamu Denetçiliği Kurumu Başkanımız, değerli milletvekillerimiz, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün 3 bütçe görüŐeceĐiz: Türkiye Büyük Millet Meclisi Bütçesi, Sayıştay bütçesi ve Kamu Denetçiliği Kurumu bütçesi. Yani bir taraftan yasama organının bütçesini inceliyoruz, diğer taraftan 2 denetim birimizin bütçesi üzerinde görüşlerimizi ve değerlendirmelerimizi yapacağız.

Ussle ilgili konuşmamda belirttiğim gibi, Sayın Başkan dikkat etmiyor ama Komisyonun saygınlığı da, Meclisin saygınlığı da buna bağlıdır, burada basına meraklı kimse yoktur yani basının burada olup olmamasına da ihtiya ımız yoktur ama basının öteden beri, sürekli, bakanları, bütçesini takdim eden...

BAŞKAN – Teamüllere döndük.

ABD LLATİŐ ŞENER (Konya) – Teamül böyle değil.

BAŞKAN – Yok efendim.

ABD LLATİŐ ŞENER (Konya) – Hayır, teamül diye bir Şey yok, böyle bir teamül yok.

BAŞKAN – Teamül... Geçmişteki uygulamamız neyse ona döndük.

ABD LLATİŐ ŞENER (Konya) – Hayır, böyle bir team l  yok zaten.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Meclisi seyredecek miyiz?

BAŞKAN – Hayır efendim, hayır; kararım o Şekilde Komisyon Başkanı olarak.

ABD LLATİŐ ŞENER (Konya) – Bu bir teamül değil.

BAŞKAN – Yetki bende, ben yetkimi bu Şekilde kullanıyorum.

KAMİL OKYAY SINDIR ( zmir) – Team l n oylaması da olmaz ki zaten.

BAŞKAN – Evet, olmaz. İstediği için yaptım.

Sayın Şener, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Olmaz böyle bir Şey yani!

BAŞKAN – İsteyen basın mensuplarımız burada...

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Uyarı almış...

BAŞKAN - Geçmişten beri uygulanan yöntem neyse onu uyguluyoruz. Son on beş, yirmi yıldan beri uygulanan yöntem neyse onu uyguluyoruz.

CAVİT ARI (Antalya) – Dünkü kararınız değiştiren bir şey mi oldu?

BAŞKAN – Evet, ben değiştirdim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama kameralar engelliyor diye bunu yaptınız, kameralar engellemiyor ki.

BAŞKAN – Sayın Şener, buyurun.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Sükuneti sağlarsanız ben de başlayacağım Başkanım.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yetki sizde değil, yetki İç Tüzük’ün 168’inci maddesinde, onu uygulayacaksınız.

KANİ BEKO (İzmir) – Hoş bir usul değil, ne demek “Yetki bende.” ya!

BAŞKAN – Lütfen, oylama da yaptım efendim.

KANİ BEKO (İzmir) – Sarayın ağzıyla konuşuyorsun ya!

BAŞKAN - Buyurun Sayın Şener.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Yani kimse basının burada bulunmasına, bulunmamasına ihtiyaç duymuyor ama yani eşit koşullarda yürümesi lazım. Çekiyororsa sürekli çekecek. “Hayır, düzenimizi bozuyor.” diyorsanız yani başlangıçta da bütün basını buraya doldurmanıza gerek yok, basın ordusunu Komisyona yığmanıza gerek yok. İsterseniz bütün kamuoyuna kapatın, dışarıya da hiçbir bilgi vermeyelim, kapıları da kilitleyelim; kendi kendimize sohbet edelim, bütçeyi görüşüp oylayıp gönderelim Genel Kurula.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Hatta biz de olmayalım, kendi kendilerine okusunlar.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Değerli arkadaşlar, Türkiye Büyük Millet Meclisi bütçesi 1 milyar 747 milyon küsur yani 2 milyara ulaşmayan bir bütçeye sahip ama bir kurumun ağırlığı ve önemi bütçesiyle orantılı değildir, Türkiye Büyük Millet Meclisinin önemi, ağırlığı daha farklı değerlendirilmelidir. Ve Türkiye Büyük Millet Meclisi yönetiminin, bütçeyi harcayan birimlerin de Türkiye Büyük Millet Meclisinin bu manevî ağırlığına uygun hassasiyetleri göstermesi gerekir.

Küçük bir nokta var, ona değinmeden geçemeyeceğim. Özellikle Türkiye’de sistem değiştikten sonra cumhurbaşkanı sistem, düzen yürürlüğe girdikten sonra Türkiye Büyük Millet Meclisinin fonksiyonu ve işlevleri azalmıştır ama bu azalmayla paralel olarak 2018 bütçesine bakıldığında Özel Kalem Müdürlüğü’nün özellikle, o sistem değişikliğinden sonra harcamalarının 2 kat gibi arttığını görüyoruz. Bunun sistem değişikliğiyle bir bağlantısı var mı bilmiyorum ama İstanbul seçimlerinin yenilendiği dönemlerde de yine bir artışın olduğu görülüyor. Bunlara dikkat etmek lazım, Meclisin saygınlığı açısından dikkat etmek lazım ve özellikle bütçenin her kuruşunu düzgün ve yerine harcamak gerekir. Eğer bütçeyle ilgili birtakım şüpheler, şaibeler vesaire olursa bu sefer kamuoyunda “Zaten işlevleri kalmamış bir Meclis vardı, bütçesi mütçesi de olmasın, kilit vuralım.” demeye başlar insanlar. Bunu dedirtirmemek lazım değerli arkadaşlar.

Gerçekten bütçesini konuşmaktan öte Meclisin işlevlerini konuşmak zorundayız. Yani Meclis nedir, nasıl olmalıdır; bunu tartışmamız lazım. Meclis yasama organıdır. Türkiye Büyük Millet Meclisi, Türkiye’deki yasama organıdır. Yasama organı olarak 2 temel görevi vardır, görevinin ve yetkisinin biri Hükümeti denetlemektir, ikincisi ise yasa yapmaktır, yasal düzenlemeler yapmaktır. Maalesef 16 Nisan referandumundan sonra sistem değişmeye başlamıştır, 2018 seçimleriyle birlikte Cumhurbaşkanlığı

sistemi, cumhurbaşkanı sistem yürürlüğe girmiştir. Bunun neticesinde Meclisin etkisi, yetkisi, işlevleri zayıflamıştır. Bir kere Hükûmete yönelik denetim görevini yerine getirebilen bir Meclis olduğunu düşünemeyiz şu andaki Türkiye Büyük Millet Meclisinin. “Güçlü Meclisimiz olacak.” diye her ne kadar propagandası yapılmış, Anayasa değişikliğine “evet” oyu alınmışsa da sayıyı 600’e çıkarmak suretiyle, milletvekili sayısını artırmak suretiyle Meclis güçlü olmaz. Meclisin yetkileri varsa, etkinliği varsa güçlü Meclis olur ama yetkileri ve etkinliği sayı artmakla birlikte zayıflamıştır. Bir kere Hükûmeti denetleyebildiğini, idareyi denetleyebildiğini söyleyemeyiz. Bazı arkadaşlar “Aman efendim, olur mu, işte, buraya bütçe geliyor, bütçeyi didik didik her tarafından karıştırıyoruz, yanlışını tenkit ediyoruz, yeri geliyor çok ağır eleştiriler yapıyoruz, daha nasıl denetlenecek?” diyebilir. Çünkü parayı harcayan idaredir, Hükûmettir. Bütçesi de geldiğine göre denetleniyor diyebilir ama denetim o değil. Yani sözlü soru önergesi kalktı da yazılı soru önergesi veriyorsunuz... Meclis Başkanlığının buna dikkat etmesi lazım. Yani eskiden, bu sistem değişikliğinden önce, eğer bakanlar düzgün cevap vermezlerse bakanların yazılı soru önergelerine gönderdiği cevaplar iade edilirdi. Cevap gelmediği zamansa tekit yazısı giderdi Meclis Başkanlığından. Şimdi bunların hiçbirisi yok. Soru önergelerine verilen cevapların yüzde 90’ı “Falan kitabın falan sayfasına bakın.” diye geliyor. Böyle cevap olmaz. Ve hâlâ bir seneyi aşkın süredir soru önergelerine cevap gelmiyor ve Meclis Başkanı bunu tekiden hatırlatma ihtiyacı da duymuyor yani sanki idarenin emrinde bir Meclis var. Gensoru yok, hükûmet kurulurken Meclisten güvenoyu alınmasına ihtiyaç yok, bir bakanın yaptığı yanlışlıklar nedeniyle o bakanı devirme yetkisi yok, hükûmeti devirme yetkisi yok. Parlamentar sisteme göre hükûmet üzerindeki denetim gücünün ne kadar zayıfladığını gösteren şeyler bunlar ama bunun da ötesinde çok ciddi sorunlar olduğu zaman bile soruşturma açılmaz bir durum var. Çünkü soruşturma ile ilgili yeterli sayıya ulaşabilmek mümkün değil bu Mecliste.

Onun ötesinde, ülkede büyük felaketler olsa, mutlak surette bu felaketleri aşmak için seçimlerin yenilenmesine ihtiyaç olsa bu Parlamento seçimleri yenileyebilecek yetkiye sahip değil arkadaşlar. Yani, işte, beşte 3 galiba çoğunluk lazım.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – 400 milletvekili topladığımızda oluyor.

SALİH CORA (Trabzon) – Üçte 2 Sayın Bakanım.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Üçte 2 çoğunluk. Yani Milliyetçi Hareket Partisi de muhalefetle birlikte hareket etse, “Erken seçim.” dese bu felaketi durduralım diye, Meclisten gene çıkmıyor. Ama Sayın Bahçeli’nin özgül ağırlığı fazladır, “Seçim istiyorum.” dediği zaman Hükûmet hemen ondan etkilenecektir, tahmin ediyorum ama...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Seçime ihtiyaç yok ki Sayın Bakanım, istikrara ihtiyaç var.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Dedğiniz doğru.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Abdüllatif Bey, ama felaket...

BAŞKAN – Lütfen arkadaşlar...

Sayın Şener sürenizi tamamlar mısınız lütfen. Süreniz tamam, bir iki dakika ilave süre vereceğim efendim.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Yani seçim kararını bile, Parlamentonun yenilenmesiyle ilgili seçim kararını bile Cumhurbaşkanının tek başına alma yetkisi var ama Parlamentodan bir erken seçim kararı çıkarmak imkânsız. Şu anda ihtiyaç vardır diye söylemiyorum bunu, teorik yetkilerden bahsediyorum. Böyle bir Parlamento olmaz, Hükûmetin üzerinde hiçbir denetim yetkisi kalmamış. Üstelik de buradaki milletvekillerinin buna son derece dikkat etmesi lazım, Meclise, kendi mesleklerine,

yaptıkları işe duydukları saygı gereğiyle; ikide bir torba yasaların gelmemesi lazım, yasa tekliflerinin daha özenli gelmesi lazım ama bunların hiçbirisi yoktur. Yani 1990'lı yılların Parlamentosu ile şu andaki Parlamento arasında büyük farklar vardır, işlevlerinde zayıflama vardır ve bu gidiş sonunda Parlamentosunun varlığını tartışılır hâle getirir, bundan da herkesin haberi olsun.

Diğer bir konu, Sayın Başkan Vekili konuşmasını yaparken Barış Pınarı Harekâtı'yla amaçlarımıza, hedeflerimize ulaştığımızdan bahsettiler. Hangi hedeflere ulaştığımız acaba Sayın Başkan Vekili? Yani bu konular Parlamentosunun da konusu olduğu için, Türkiye Büyük Millet Meclisinin de konusu olduğu için söylüyorum.

Trump bir mektup gönderdi, mektubunda “Gel, iyi bir anlaşma yapalım.” diyor.

SALİH CORA (Trabzon) – Sahada cevabını aldı.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Mektup daha sonra geldi.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Harekâtı yaptınız, mektup gelince harekâtı kestiniz.

SALİH CORA (Trabzon) – Amerika geri adım attı.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Amerika geri adım atmadı, mektup geldi, harekâtı kestiniz.

BAŞKAN – Evet, arkadaşlar, lütfen...

Sayın Şener, lütfen tamamlar mısınız.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Dünyanın hakareti var orada.

SALİH CORA (Trabzon) – Sahada verdik cevabı.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Mektupta diyor ki Cumhurbaşkanına hitaben...

SALİH CORA (Trabzon) – O mektubun cevap verilecek bir konumu yok.

BAŞKAN – Lütfen arkadaşlar.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Çok kötü bir mektup.

SALİH CORA (Trabzon) – Ona ancak sahada cevap verilir.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – “Ben senin daha önce de çok sorunlarını, problemlerini çözdüm.” diyor. Neymiş çözdüğü problemleri Sayın Cumhurbaşkanının? “Aptal olma.” diyor.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Ya, Trump’a inanıyorsunuz da Türkiye Cumhuriyeti’ne niye...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Ya, bu mektup gelince niye kesiyorsun harekâtı kardeşim?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Kesmedi kardeşim.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Kesti. Mektubun ilk cümlesi “Güzel bir barış yapalım.” diyor. Pence’i gönderdi.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Ya, Trump’ın avukatlığına mı soyundunuz?

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Başkan Yardımcısı Pence’i gönderdi, mektubun ilk cümlesini gerçekleştirdi, harekâtı da durdurdu.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Türkiye’nin menfaati onu gerektirdi.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Hayır, durdurmadı, bizim söylediklerimizi yapmak zorunda kaldı.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – ABD Başkan Yardımcısıyla...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Şener, lütfen tamamlar mısınız.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – ...ABD Başkan Yardımcısı Pence’le o masadaki oturuş hâlini gördünüz mü Cumhurbaşkanının? Yakışıyor mu Türkiye Cumhuriyeti’ne o?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Mektuba en iyi cevap harekâta başlayarak verildi.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Başkan Yardımcısıyla mevkidaş gibi, eşit koşulda, yan yana oturuyor.

SALİH CORA (Trabzon) – Ecevit ile Clinton’ın oturuşunu gördünüz mü?

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Böyle bir şey olmaz.

CAVİT ARI (Antalya) – Ecevit’i karıştıramazsınız.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – 13 tane mutabakat maddesiymiş. Türkiye Cumhuriyeti’ni düşürdüğü noktaya bak.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Sayın Şener, Türkiye Cumhuriyeti’ni çıkardığı noktaya bakacaksınız.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Nereye çıkarmış? Yalan propagandanın peşine ne takılıyorsunuz?

BAŞKAN – Evet arkadaşlar...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Biz ne demişsek Amerika onu kabul etmiş, Rusya onu kabul etmiş, bırakın.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Cumhurbaşkanının mal varlığı da, Dışişleri Bakanlığının mali ilişkileri de bu ülkenin güvenlik sorunu hâline gelmiştir. Böyle bir Cumhurbaşkanının istifa etmesi lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Şener, teşekkür ediyorum.

SALİH CORA (Trabzon) – Clinton ile Ecevit’in oturması...

CAVİT ARI (Antalya) – Sen Ecevit’i ne karıştırıyorsun? Kendine bak, şu ana bak, bugüne bak.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bugüne bakıyoruz, bugün geldiğimiz nokta zirve noktadır.

BAŞKAN – Lütfen arkadaşlar...

CAVİT ARI (Antalya) – Ecevit’e saygı duyuyorlardı.

SALİH CORA (Trabzon) – İki büküm duruyordu.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bugün geldiğimiz nokta zirve noktadır.

CAVİT ARI (Antalya) – Siz kendinize bakın, düşüştüğünüz duruma bakın. Utanın!

SALİH CORA (Trabzon) – Biz nasıl durduğumuzu çok iyi biliyoruz.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Bu yalandan yazdığınız destanlardan vazgeçin, bu yalan destanlardan vazgeçin.

BAŞKAN – Sayın Şener...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Nerede bir yanlış varsa üzerine destan yazmaya...

CAVİT ARI (Antalya) – On yedi yıldır düşürdüğünüz duruma bakın ülkeyi.

BAŞKAN – Evet, lütfen arkadaşlar...

SALİH CORA (Trabzon) – “İsrail, senin haritan neresidir?” diye sorabilen bir davranış geliştirdik.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Amerika da YPG’ye “terör” demiyor.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Her gördüğüne kükreyen Cumhurbaşkanı, Trump’a diyor ki “Aramızdaki samimiyet ve dostluk nedeniyle cevap vermiyorum.”

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Trump’a da kükrüyor.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Ne sevgiymiş ya! Ne dostluğuymuş!

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyoruz; efendim, süre doldu fazlasıyla.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Nasıl süre doldu ya?

BAŞKAN – Efendim 10 dakikaydı, 14 dakika konuştunuz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Şener, Trump meselesinde çok kaldınız.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Türkiye Büyük Millet Meclisinin, Sayıştayın...

BAŞKAN – Efendim, 10 dakika süreniz vardı, 14 dakika konuştunuz.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – ...bütçesini konuşacağız, konuşmadan gideceksiniz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Trump’a girmeseydin yeterdi.

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Arkadaşlar, müsaade edin.

BAŞKAN – Lütfen, arkadaşlar...

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Sayın Başkanım, yani ben bütün konuşmaları dinleyeceğim, hiçbirinde araya girmeyeceğim ama bir itham şeklinde olduğu için sadece şu konuyla ilgili ben Sayın Şener’e bir bilgi vermek istiyorum.

Sayın Şener, bu yazılı soru önergeleriyle ilgili olarak, önceki dönemlerde olduğu gibi, bu yasama döneminde de Başkanlığımızca yapılması gereken yapılmıştır. Şöyle ifade edeyim: Hem 26/10/2018 tarihinde hem de 5 Temmuz 2019 tarihlerinde Cumhurbaşkanı Yardımcısı ile bakanlıklara yazılı soru önergelerinin cevaplandırma durumunu gösteren yazı yazarak ve bu yazılarda da yazılı soru önergelerine süresi içerisinde cevap verilmesini ve verilecek cevapların Türkiye Büyük Millet Meclisinin saygınlığına uygun olacak şekilde, soruları tam olarak karşılayan, yeterli ve tatminkâr nitelikte hazırlanması hususu iletilmiştir. Bu, yazılı olarak iletilmiştir.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – “İletilmiştir.” olmaz, orada da zayıflık var.

BAŞKAN – Sayın Bilgiç, daha sonra...

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Bu, yazılı olarak yapılan kısmıdır. Onun dışında da, şifahi olarak da defaatle iletilmiştir.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan, buyurun lütfen.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Her cevaplandırılmayan soru önergesiyle ilgili olarak... Olmaz öyle.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan, buyurun lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, öncelikle usul üzerinde söz istiyorum.

BAŞKAN – Hayır efendim. Buyurun, müzakerelere başladık. Usulü konuştuk biz, usulü konuştuk.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama hayır, Sayın Başkanım, şunu söyleyeceğim...

BAŞKAN – Usulü konuştuk. Müzakereler üzerinde söz almak istiyorsanız buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, müsaade ederseniz... Bakın, siz “teamül” dediniz. Teamülle ilgili bir şey söylemek istiyorum.

BAŞKAN – Efendim, ben kararımı verdim.

Bakın arkadaşlar, Sayın Tanal’da ifade etti...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkanım, hayır, usul üzerine söz istiyorum.

BAŞKAN – “İç Tüzük’ün 168’inci maddesi size yetki vermiyor.” diye bir ifade kullandı, onu da söyleyeyim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Şahsınıza yetki vermiyor.

BAŞKAN – “Başkanlık Divanınca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.” diyor İç Tüzük.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Diğer Divan, Meclis Genel Kurul Divanı.

BAŞKAN – Diğer Divan...

Peki, Başkanlık Divanı nasıl bir yönetmelik çıkarmış, şimdi onu okuyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Çıkardı, o yönetmelik var mı sizde?

BAŞKAN – Var efendim, onu okuyorum. Siz onu görmediğiniz için Sayın Tanal.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bal gibi o da bende var.

BAŞKAN – “Madde 12: Komisyon ve siyasi grup toplantılarında film ve fotoğraf çekimleri Komisyon Başkanı ve siyasi parti grup başkan vekilinin iznine bağlıdır.” Yani burada, neticede bu izni verecek olan kişi benim. Dolayısıyla, müzakerelere yönelik konuşacaksınız söz vereceğim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, siz bir tasarrufta bulundunuz.

BAŞKAN – Evet.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir tasarrufta bulundunuz, bir tasarrufta bulunduğunuz takdirde...

BAŞKAN – Sayın Tatlıoğlu, buyurun lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Tatlıoğlu, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Nasıl yapıyorsunuz böyle bir şeyi? Olur mu ya?

BAŞKAN – Buyurun Sayın Tatlıoğlu...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, hayır...

BAŞKAN – Efendim, müzakere için söz istiyorsanız...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir şey söylüyorum burada, bir tasarrufta bulundunuz, o tasarruf yüzünden usul tartışması açma hakkını İç Tüzük bana veriyor.

BAŞKAN – Usul tartışmasını oylarımıza sunuyorum...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Neyi sunuyorsunuz?

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Neyi sunuyorsunuz?

BAŞKAN – Usul tartışması açılmasını...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Neyi söyleyeceğimi nereden biliyorsun Sayın Başkan?

BAŞKAN – Süreniz on dakika.

Buyurun lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ne söyleyeceğimi nereden biliyorsun Sayın Başkan?

BAŞKAN – Süreniz on dakika.

Buyurun lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, ne söyleyeceğimi nereden biliyorsunuz da usul tartışması... Neyi oyladınız az önce?

BAŞKAN – Peki, size bir dakika süre veriyorum usulle ilgili.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Neyi oyladınız az önce?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkanım, izin vermeyin, bütün enerjimizi alıyor.

BAŞKAN – Evet, on dakika size...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, kayda geçireceğim ya, çok sakın bir şekilde kayda geçireceğim ya.

BAŞKAN – Size on dakika süre veriyorum.

Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, bakın, kayda geçireceğim ya, bir şeyi kayda geçireceğim belki ya.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sabah sabah yoruyor bizi ya.

BAŞKAN – Evet buyurun, söz sırası sizde, yine kayda geçirebilirsiniz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkanım, bakın, bir tasarrufta bulundunuz. “İç Tüzük” diyorsanız İç Tüzük şunu emrediyor: Bir tasarrufta bulunduğunuzda bir grup sözcüsü eğer ki İç Tüzük tartışması açarsa bunu açmama hakkınız yok, İç Tüzük size bu hakkı vermiyor. Bakın, İç Tüzük’e bakın, ben talep edersem bunu açarsınız.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bu söylediğinizin usulle alakası yok ki.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Ben bir sıra istiyorum.

BAŞKAN – Sayın Tatlıoğlu, buyurun.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Sadece bir sıra kendisinden rica ediyorum.

Sayın Başkan, Komisyonumuzun değerli üyeleri; hepinizi Partim ve şahsım adına saygıyla selamlarım.

Öncelikle şunu belirtmek istiyorum ki Türkiye Büyük Millet Meclisinde grubu bulunan 5 parti var ve Genel Kurulda da komisyonda da temsilcileri var. Tabii olarak bu partilerin Türkiye’yle ilgili öncelikleri farklı ve tabii olarak bu partilerin komisyonlardaki müzakerelerinde bir partinin önceliğini öne çıkararak Komisyonun genel görüşmelerini bunun içerisinde boğmak son derece yanlıştır. Dün akşam yaşadığımız iki konuyu ben gündeme getirmek istiyorum. Birisi -Bunu kendisi burada olmadığı için derinleştirmeyeceğim- Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısının sorulara cevap değil de cevaplara soru verdiği; bu konuyu gündeme getireceğiz.

İkincisi de Sayın Başkanın yerinde herkese birer dakika... Belki bitiş hükmü ama bunun, bu sürecin hiçbir şekilde kesilmemesini talep ediyorum. Burada sadece Başkana değil, Komisyona da Komisyon üyelerine de gruplara da rol düştüğünü düşünüyorum. Onun için mümkün mertebe bunu müzakere şeklinde götürelim istiyorum, bizim talebimiz budur çünkü burada dün akşam sözümüz

boğazımızda kaldı, dağıldık. Bunu başka nerede... Demek istediğim anlaşılmıştır herhâlde. Bunun Sayın Başkanla alakası yok, sürecin yürütülmesiyle alakası var, kullanımıyla alakası var. Bunun da istismar edilmemesini talep ediyorum Komisyon üyesi arkadaşlar tarafından.

Şimdi, bugüne geldiğimizde ben esasında Sayın Malkoç'ı dinlediğimde neredeyse demokrasi ve hak aramadan zehirleneceğimizi düşündüm ama baktım ki Sayın Malkoç'un bu aradaki tartışmaya hiçbir müdahalesi, hiçbir tepkisi bile yok, o nedenle kendisinin inşallah ombudsmanlık... Kendisi de kendisinden önce yerinde oturan değerli başkan da bizim dostumuzdu, başarılar dilerim.

Efendim, Millet Meclisiyle ilgili bu Komisyon milli iradenin tecelli ettiği yerdir. Şüphesiz, milletimiz bir millî karar vermektedir ama bunları bilgileri dâhilinde, bilgileri seviyesinde vermektedir. O nedenle şahsınız da buradayken daha önce burada gündeme getirdiğim bir konuyu gündeme getirmek istiyorum. Siz Başkanken de getirdim. Lütfen, bu Komisyon çalışmalarını canlı yayınlamamız gerekiyor çünkü bundan daha önemli bir denetim mekanizması yok. Niçin canlı yayından uzak duruluyor, bunu anlamamanın imkânı da yok. Eğer biz canlı yayın yapsak şu tartışmalar olmaz, burada her şey yolunda gider. Yani biz şeytan mı taşılayacağız, tavaf mı edeceğiz; üzüm mü yiyeceğiz, bağcıyı mı döveceğiz, şaşırmış durumdayız ve bunların tamamı toplumdan kaçarak oluyor. Niçin kaçıyoruz biz toplumdan? Şu Komisyon çalışmasını... Niçin kaçıyoruz? Bugün, bakın, belediyeler bile, küçük ilçe belediyeleri bile bu meseleyi canlı yayınlıyor.

Bakın, bürokratlarımız burada, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı burada, milletvekilleri burada. Daha üst düzey bir şey var mı ya? Bu müzakereyi yürütemeyecek miyiz de buradan kaçıyoruz ya biz? Neyi saklıyoruz bilmiyorum yani.

İkinci bir konu, ben tekrar gündeme getirmek istiyorum. Bu Komisyon üye dağılımlarında millî irade tecelli etmiyor. Bakın, 24 Haziran 2018 seçimleri Türkiye Büyük Millet Meclisinde hiçbir partiyi bir karar almaya yetkilendirmede, bir kararı engellemeye de yetkilendirmede, öyle değil mi? Sayısal olarak hiçbir partinin tek başına bir karar alma yetkisi yok. Bir de, engelleme yetkisi de yok ama bu Komisyonda, Plan ve Bütçe Komisyonunda bu yansımıyor. 30 üyenin 15'i AK PARTİ'ye ait ve AK PARTİ bir karar çıkartamasa da bir kararın geçmesini engelleyebilecek güce sahip yani bu, millî iradenin Genel Kurula verdiği yetkiyi yansıtmıyor buraya. Burada -bilinçli demiyorum ama bunu geçen sefer de konuştuk- bunu düzeltmek lazım, bunu yansıtmak lazım. Bunun nihayetinde bir ittifak var, aşağıda da 24 Hazirandan itibaren ve daha öncesinden yürüyen bir ittifak var, bu Mecliste de bunun yansımaları var. Diğer komisyonların bazılarında bu değil, bazılarında farklı, yani böyle bir yarı yarıyalık yok, yine yürüyor ama bunu düzeltmek lazım. Millettin bir iradesi olmuş, Genel Kurulda 290 milletvekili var AK PARTİ'nin, başından itibaren de 300 değil ama bu Komisyona yansımıyor. Biz bunu matematiksel hesapla çarpıtırsak millettin iradesine de haksızlık ettik diye düşünüyoruz. Bu çerçevede bunların düzeltilmesini talep ediyoruz ve bu bütçenin tekrar hayırlı olmasını temenni ediyoruz.

Saygılar sunarım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Tatlıoğlu.

Sayın Kalaycı, buyurun lütfen.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Vekili, değerli milletvekilleri, Sayıştay Başkanı, Kamu Denetçisi, Türkiye Büyük Millet Meclisinin İdari Teşkilatı Genel Sekreteri, kurumlarımızın ve basınımızın değerli temsilcileri; öncelikle hepinizi hürmetle selamlıyorum.

Sözümün başında, Değerli Konya Milletvekili arkadaşım Sayın Bakanın ifadelerine kısaca bir açıklama getirmek istiyorum. Bir defa, Sayın Bakan olağanüstü durumlarda seçim ihtiyacından bahsetti yani olağanüstü durumlar, deprem, felaket gibi durumlar seçim gerekçesi olamaz zaten. Bir de son beş yılda -ben hatırlamıyorum- 5 seçim mi yaptık, 6 seçim mi yaptık, artık yeter diyoruz.

Bir de şu bilgiyi vereceğim: Çok partili dönemde, yetmiş iki yılda 51 hükümet görev yapmış yani bir hükümetin görev süresi ortalama bir buçuk yıl bile değil. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı seçimlerinde, Cumhurbaşkanı seçimlerinde sorunlar yaşandığını hepimiz hep beraber gördük, hatta darbelerle, demokrasi dışı müdahalelere gerekçe yapıldı, 367 hukuk garabetini hepimiz yine hatırlıyoruz. Türkiye, bu darbelerden, istikrarsızlıktan çok çekti Sayın Bakan. Bugün Kore, Japonya, Almanya bizi yarı yolda bırakıp gittiyse tamamen Türkiye'nin yaşadığı darbeler ve istikrarsızlıklardır bunun temel nedeni, Türkiye'nin aynı kalkınma hızını yakalayamamasının temel nedeni budur. Cumhurbaşkanı'nın yetkisi var, Türkiye Büyük Millet Meclisinin de beşte 3 yani 360 milletvekiliyle seçim isteme yetkisi var. Bu, bir anlamda yeni sistemin gereği olan bir durum yani bu yeni sistemde yönetimde istikrar ana amaçlardan birisi yani millettten yüzde 50'nin üzerinde oy alarak gelen yönetimin beş yıl görevine devam edebilmesi burada önemli olan husus. Tabii, yönetimde istikrar, ekonomide istikrar, siyasette istikrarın getirisini burada tartışmaya gerek yok.

Değerli arkadaşlarım, “Terzi kendi söküğünü dikemez.” diye bir deyimimiz var yani Meclis olarak bunu yaşıyoruz, yaşıatıyoruz. Türk milleti adına yasama yetkisini kullanan Türkiye Büyük Millet Meclisi milletvekillerinin kendi teşkilatının personelinin sorunlarını maalesef çözmiyor, bugüne kadar bu sorunlar devam ediyor. Nedir bu sorunlar? Önce personelimizle ilgili söyleyeyim: Malum, Anayasa'nın 95'inci maddesinde Türkiye Büyük Millet Meclisinin yönetim hizmetlerinin Meclis Başkanı eliyle düzenlenmesi ve yürütülmesi hükme bağlanmış. Buna rağmen 2011 yılında çıkan 666 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'yle Türkiye Büyük Millet Meclisi idari teşkilatına ilişkin konularda da düzenleme yapılmış, Başkanlık Divanına verilen birçok yetki kaldırılmış.

Şimdi, bunun sonuçlarına baktığımız zaman, bir de şunu ifade edeyim öncelikle: Dünyadaki birçok ülkede parlamento çalışanlarının ayrı bir çalışma düzeni ve hukuku vardır. Türkiye'de de 611'e kadar bu aynı şekilde geldi. Ama bu KHK nedeniyle şimdi Türkiye Büyük Millet Meclisi içerisinde eski personel-yeni personel ayrımı ortaya çıktı. Yeni atanan ile KHK öncesi atanan personelin özlük hakları arasında 2 bin liraya kadar fark var değerli arkadaşlar. Yani 666 sayılı KHK “Eşit işe eşit ücret.” diye takdim edilmişti ama işte Mecliste de görüyoruz, aynı odada aynı işi yapan arkadaşlarımız arasında bırakın eşit ücreti, ücret eşitsizliğini getiren bir düzenleme oldu.

Bir diğer konu, Sayın Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Vekilimiz iyi hatırlayacaklar, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı İdari Teşkilatı Kanunu'yla ilgili burada yaptığımız görüşmelerde bu yardımcı hizmetler sınıfıyla ilgili tüm siyasi partilerin Komisyondaki temsilcilerinin ortak iradesiyle, bunların kadroya alınması konusunda görüş birliğine varıldı. Bunu kanuna yazma konusunda tereddüt hasıl oldu, dendi ki: “Başkanlık Divanına yetki verelim, Başkanlık Divanı bu düzenlemeyi yapsın.” Bu konuda tüm siyasi parti temsilcisi arkadaşlarımız aynı kanaatteydi. Kanuna koymama gerekçesi de “Malum, kamuda uygulama var yani diğer kurumlardan da bu talepler gelecek hâliyle, bunu Başkanlık Divanına verelim.” dedik ama maalesef bugüne kadar bu konuda da bir çözüm getirilmedi. Aynı şekilde, 4/C'lilerin sorunları var, taşeron çalışanların sorunları var, stenograf arkadaşlarımızın yıpranma tazminatıyla ilgili sorunları var; bu konular maalesef bugüne kadar çözülmedi.

Yine, milletvekillerinin yükümlülükleri, hakları ve sorumluluklarıyla ilgili çeşitli kanunlarda düzenleme var. Yani şöyle derli toplu bir kanun milletvekilleri için maalesef bugüne kadar yapılmadı.

Yine, parti gruplarında çalışan milletvekillerinin yanında çalışan danışmanların sorunları var, bu konularda yine çözüm getirecek bir düzenleme yapılmadı.

Bir diğer konu da Meclisin çalışma usul ve esaslarını düzenleyen İç Tüzük'ümüz. Burada da sorunlar var. Bu konuda bazı görüşlerimizi burada ifade etmek istiyorum: Malum, Türkiye Büyük Millet Meclisi çalışma usul ve esasları İç Tüzük'te düzenlenmekte. Burada yaptığımız her görüşmede, Genel Kurulda yaptığımız görüşmede sürekli, çalışma usulüyle ilgili tartışmaları yaşıyoruz. Hâlbuki İç Tüzük'te bu tartıştığımız konulara çözüm getirilmesi hâlinde bu tartışmalara da hiç ihtiyaç kalmayacak. Bize göre İç Tüzük değişikliğinde gözetilmesi gereken temel ilke Meclis çalışmalarının etkin, verimli, kaliteli ve sağlıklı bir şekilde yürütülebileceği bir çalışma düzeni ortaya konulması, yasa yapım sürecine sivil katılımın ve etkinliğinin artırılması ve kuvvetler ayrılığına uygun düzenlemeler yapılması suretiyle demokrasinin güçlendirilmesi olmalıdır. İç Tüzük'ün sistematığının bozulduğu, kanun yapım sürecinin yavaşlığı, denetim sürecinin zayıflığı, komisyon çalışmalarının etkisiz kaldığı ve milletvekillerinin bireysel olarak yasama ve denetim süreçlerine yeterince katılamadıkları yönündeki İç Tüzük uzlaşısı komisyonlarının geçmişte yapmış oldukları tespitlerden bugün de aynen geçerli olanlar vardır. Hatta bugünlerde yapılan tartışmalarda, tüm bu hususları -hani vurun abalıya hesabı- Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine yüklemeye çalışanlar var; hâlbuki bunlar, yıllardır yaşadığımız sorunlar ve partiler arasında oluşturulan uzlaşısı komisyonlarının raporlarına da tek tek yansıtılmış konular. Özellikle 2009 tarihli Meclis Uzlaşısı Komisyonu Raporu bu konulara detaylı bir şekilde yer vermiş ve partilerin bu konuda mutabakatı var ama sonuçta İç Tüzük ortaya çıkarılamamış. Kalınan yerden, 2009 çalışmaları üzerinden yeni bir iç tüzüğün çıkarılması artık acil bir ihtiyaç. Bu konuda siyasi parti grupları olarak hepimizin üzerine düşeni yapmasını ve Meclisin yeni bir iç tüzüğe kavuşmasını biz temenni ediyoruz. Biz Milliyetçi Hareket Partisi olarak buna hazırız. Detayıyla ilgili görüşlerimiz var ama zaman kısıtı olduğu için girmeyeceğim.

Konumuzla ilgili şunu ifade edeceğim: Malum, bu bütçe görüşmelerinde kesin hesapları ve Sayıştay raporlarını da görüşüyoruz. Bizim yıllardır bir önerimiz var, İç Tüzük'te bu konuda da mutlaka bir düzenleme yapılmalı. Yani bunun ayrı görüşülmesi lazım. Maalesef, kesin hesap raporu ve Sayıştay denetim raporlarının görüşülmesi burada gerektiği şekilde yapılamıyor. Bunların ayrı komisyonlar vasıtasıyla ayrı görüşülmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Denetim yoluyla idareyi geliştirmek önemli bir fonksiyondur. Sayıştay yaptığı denetimlerle bu amaca önemli katkılar sunuyor ancak Sayıştay raporlarındaki eleştirilerin değişmeden müteakip yıllarda da denetim raporlarında yer alıyor olması Sayıştay denetim sonuçlarının kamu kurumlarında yeterince dikkate alınmadığını göstermekte. Denetim konularının dikkate alınması için kamu kurumlarıyla iletişim ve bilgilendirme amaçlı istişareler yapılarak bu eksikliğin giderilmesi gerekmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

(Oturma Başkanlığına Sözcü Abdullah Nejat Koçer geçti)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Kalaycı.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Hemen bitiriyorum Başkanım.

Yine, Sayıştayın tespit ettiği yetkinin üzerinde ödenek aktarımı ve ödenek üstü giderler gibi Meclisin yetkisinin elinden alınması anlamına gelen, bütçe hakkını zedeleyen uygulamalara meydan verilmemeli ve denetim raporlarında yer alan Sayıştay önerilerine mutlaka riayet edilmelidir.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak kamuoyu denetimine önem verdiğimizizi ve Türkiye'ye ombudsmanlık müessesesinin getirilmesi gerektiğini ifade eden ilk siyasi partiyiz, böyle de bir iddiamız var. Tarihimizden ve geleceğimizden gelen bu yapının sağlıklı işlemesini de çok önemsiyoruz

ve takip ediyoruz. Önemli mesafeler katedildi, değerli kamu denetçimiz konuşmasında da faaliyetlerini anlattılar. Tabii, farkındalık konusunda önemli mesafe katedildi ama bunun daha da artırılması lazım. Tavsiye kararlarının yerine getirilmesinde yine katedilen mesafeyi görüyoruz ama bunun artırılması lazım diyorum ve kurumlarımızın bütçelerinin hayırlı ve bereketli olmasını diliyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Kalaycı.

Sayın Kırkpınar, buyurun lütfen.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Sayın Başkan, çok değerli Komisyon üyeleri, kıymetli milletvekillerimiz, çok Saygıdeğer Meclis Başkan Vekilimiz, Kamu Başdenetçimiz ve Sayıştay Başkanımız, ben de hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum. inşallah bütçemiz hayırlı ve bereketli olur.

Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi’nin, 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu görüşmelerinin ve kurumlarımızın 2020 yılı bütçesinin Meclisimize, milletimize ve ülkemize hayırlar getirmesini ayrıca temenni ediyorum.

Türk milletinin AK PARTİ hükûmetlerine 18’inci kez bütçe yapma fırsatı vermesi dolayısıyla aziz milletimize de bu kutsal teveccühlerinden dolayı ayrıca en kalbî şükranlarımı arz ediyorum.

Yine, sözlerimin başında şunu belirtiyim: Özellikle yaşamış olduğumuz coğrafya, vekâlet ve ticaret savaşlarının ev sahipliğini yapmaktadır. Dünyanın en büyük güçlerinin rol aldığı bu arenada Türkiye âdeta mucizeler yaratarak başrolü almıştır. Sahada çok kısa sürede kazanarak dünyayı şok eden Türkiye, dünyanın 2 süper gücünü bir hafta içerisinde masaya oturarak masada da başarılı olduğunu göstermiştir. Avrupa Türkiye’den randevu dilenmeye başlamıştır. Az önce Cumhuriyet Halk Partisi temsilcisinin de ifade ettiği gibi en son söz söylenebilecek lider, dünya liderimiz Sayın Cumhurbaşkanımız “Dünya 5’ten büyüktür.” diyerek ve hiçbir tehdide, hiçbir baskıya boyun eğmeden “Azdan az, çoktan çok gider.” diyerek obüsün namlusunun başına da o mektubu takarak mektuba en iyi cevabı vermiştir.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyelerimiz; bize bu gururu yaşatan güvenlik güçlerimize, milletimize ve özellikle de Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan’a en derin saygı ve sevgilerimizi iletiyoruz. Bu vesileyle de başta Barış Pınarı Harekâtı’nda ve tüm operasyonlarda şehit düşen yavrularımıza Allah’tan rahmet, gazilerimize de uzun ömürler diliyoruz. Ayrıca, Çanakkale ruhuna, millî mücadele ruhuna ve 15 Temmuz ruhuna sahip olan Gazi Meclisimiz Barış Pınarı Harekâtı’na da destek vererek bir kere daha üzerine düşeni yapmıştır. İnşallah bu yüce ruh kıyamete kadar devam edecek ve bu devlet ebet müddet var olacaktır. Diğer taraftan, Türk milletinin yeniden tarihin öznesi olmasını sağlayan başta Türkiye Büyük Millet Meclisinin ilk Başkanı Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere Birinci Meclisimizin merhum üyelerini, istiklal mücadelemizin bütün kahramanlarını en kalbi duygularımla yâd ediyorum; ruhları şad, mekânları cennet olsun.

Millî iradenin tecelli ettiği Türkiye Büyük Millet Meclisi ülkemizin yegâne yasama organıdır. Ülkemizi devletler ailesinin şerefli bir üyesi olarak yaşatma iradesine sahip olan Meclisimiz 23 Nisan 1920’den günümüze kadar iradesine tavizsiz bir şekilde devam etmiş ve sahip çıkmıştır. Türkiye Büyük Millet Meclisinin varlık sebebi de demokrasidir. Bu sebepledir ki Meclisimiz kendisini var eden sebepleri yaşatmak için bugüne kadar olduğu gibi, gelecekte de vazifesini dirayetli bir şekilde yapmaya devam edecektir. Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemiyle yürütmeye güven ve istikrarı temin ederek yasama Meclisinde de temsilde adaleti getirmiştir. Diğer yandan, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemiyle birlikte yasama, yürütme ve yargı erkleri birbirinden kesin hatlarla ayrılmıştır. Yeni dönemde

Hükûmetten kanun tasarısı gelmeyip kanun teklifleri bizzat milletvekillerimiz tarafından verilmektedir. Ayrıca Meclis araştırması, Meclis soruşturması, yazılı soru önermeleri ve genel değerlendirme gibi mekanizmalar yeni dönemde etkin bir şekilde uygulanmaya konulmuştur. Bu çatı altında yapacağımız çalışmalar Türkiye'nin istikbalini temin edecek önemi haizdir. Anayasa'mız, yasalarımız ve İç Tüzük çalışmalarımıza yön verecek ve yol gösterecektir.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; bilindiği üzere, dış ilişkiler ve protokol hizmetleri kapsamında devletlerarası ilişkilerin gelişiminde parlamenter demokrasinin rolü her geçen gün artmaktadır. Bu çerçevede, ikili ve çok taraflı ilişkilerimizin güçlendirilmesine katkıda bulunmak gayesiyle mensubu olduğumuz Türkiye Büyük Millet Meclisi geçtiğimiz yasama yılında diğer ülke parlamentoları, parlamenter asambleler ve uluslararası kuruluşlarla temaslarını yoğun bir biçimde sürdürmüştür. Meclis Başkanlığımız, yakın coğrafyamızdaki ülkelerle ilişkilerimizin gelişmesine büyük önem vermekle birlikte, yurt içi ve yurt dışı gezilerini de planlı bir şekilde yapmaktadır.

Gazi Meclisimizde bakım, onarım, yenileme, geliştirme, altyapı, üstyapı gibi çalışmalar rutin bir şekilde devam etmektedir. Araştırma hizmetleri kapsamında ise yasama faaliyetlerine bilgi desteği sağlamak için kütüphane hizmetleri kapsamında Türkiye Büyük Millet Meclisi Kütüphanesi koleksiyonuna yeni kitap eklenmiş ve kütüphanede bulunan yayın sayısı artırılmıştır.

Bilgi ve iletişim teknolojilerinde yaşanan hızlı gelişme, küreselleşme, demokrasinin ve katılımcılığın artan önemi, milletvekilleri olarak Meclisimizden beklentilerimizdeki değişim gibi hususlar, yönetim anlayışı, hedef, araç, yöntem ve işleyiş değerlendirmeleri gerçekleştirilmiştir. Türkiye Büyük Millet Meclisinin teknolojik imkânlardan en iyi şekilde faydalanarak daha etkin ve verimli, hızlı hizmet üretilebilmesi için bu alandaki çalışmalara Meclis Başkanlığımızın büyük önem verdiğini hatırlatmak isteriz. Hiç şüphesiz, Meclisimizin 2020 yılı bütçesi yasama yetkisini kullanan biz milletvekillerinin çalışma şartlarını iyileştirmek ve yasama süreci ile kalitesini geliştirmek adına önemli bir performansı olacaktır.

Sözlerimi daha fazla uzatmadan, beni sabırla dinlediğiniz için tekrar hepinize saygı ve sevgilerimi sunuyor, bu vesileyle bütçemizin hazırlanmasında emeği geçen tüm paydaşlara ayrı ayrı teşekkür ediyor, bütçemizin hayırlı ve bereketli olmasını temenni ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Sındır, buyurun lütfen.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Teşekkür ediyorum Başkan.

Bekleliyordum açıkçası, bir ara verirsiniz diye...

BAŞKAN – Sizden sonra ara vereceğim efendim.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Meclis Başkan Vekilim, Sayıştay Başkanım ve Kamu Başdenetçimiz, değerli bürokrat arkadaşlarım, değerli milletvekili arkadaşlarım; saygıyla selamlıyorum hepinizi.

Bugün Türkiye Büyük Millet Meclisi bütçesi ve bağlı Sayıştay ve Kamu Denetçiliği Kurumu hakkındaki düşüncelerimizi ve 2020 yılı bütçesine dair görüşlerimizi paylaşıyoruz. Birkaç konu var benim de dile getirmek istediğim. Türkiye Büyük Millet Meclisine 27'nci Dönemde -Sayın Başkanın ifade ettiği gibi- 2.332 kanun teklifi sunulmuş, bunun 46'sı kanunlaşmış yani yüzde 1,97; 2.209 kanun teklifi, tekliflerin yüzde 94,7'si şu anda beklemede, ilgili komisyonlarda duruyor. Yani bunların gündeme alınacağı da meçhul, pek de zannetmiyorum. Bunu yasamanın etkinliği, verimliliği ve kalitesi açısından dikkate almaya değer bir oran olarak düşünüyorum. Ayrıca bu kanun tekliflerinin bir sonraki raporda sunulmasını da talep ederim; kaçının hangi partiden, hangi parti milletvekillerinden

veya milletvekillerinin ifadeleriyle olduğunun da önemli olduğunu düşünüyorum ki tahmin ediyorum -incelemedim ama- muhalefet partilerinden gelen bir tane kanun bile teklifinin bile kanunlaştığı vaki olmamıştır. Verilen önerge sayısı 20.076, bunun İç Tüzük'te öngörülen süre içerisinde yanıtlanması gerekiyor ancak raporda sunulan, bunların 8.320'si cevaplandırılmış yani yüzde 41'i cevaplandırılmış, yüzde 60'a yakın kısmına yanıt bile verilmemiş 20.076 önergede ve 20.076 önergenin üçte 2'si de İç Tüzük'te öngörülen süre içinde yanıtlanmamış, üçte 1'i de süresinden sonra yanıtlanmış. Dolayısıyla burada da bu önergelerin yanıtlanmamasından bizim yasama organı olarak denge denetleme faaliyetimizi, işlevimizi yapabilmemiz konusunda etkinliğin ne kadar düşük düzeyde, zayıf olduğunu görebiliriz. Araştırma önergesi sayısı da 2.056. Bunlardan görüşülüp kabul edilen sadece 45 araştırma önergesi ki buradan birleştirme yapılarak 6 komisyon kurulmuş yani bu da yüzde 2,18, kabul edilip birleştirilerek gündeme alınan araştırma önergesi. Yani bunların aslında yasama faaliyetinin etkinliğini gerçekten ortaya koyan, etkisizliğini ortaya koyan çok önemli veriler olduğunu düşünüyorum.

Personel konusuna baktığımda dikkatimi çekti. Böyle bir uygulama var mıydı, yok muydu ama "TBMM eski başkanı personeli" diye bir personel ihdası var ve 5 kişi "TBMM eski başkanı personeli" olarak Türkiye Büyük Millet Meclisinde görevli görüntüyor. Hangi yetki, hangi sorumluluk, hangi yasal düzenlemeden böyle bir hak geliyor, bunu da öğrenmek isterim.

Değerli arkadaşlar, Türkiye Büyük Millet Meclisinde milletvekili arkadaşlarımız hepimizin 3'er danışmanı var. Bu danışman ve vekil arasında da hizmet sözleşmeleri yapılıyor. Ülkemizde, biz yasama organıyız ve yasalara da azami hassasiyet göstermemiz, uygulanması konusunda çok duyarlı olmamız gerekirken İş Kanunu ve Türkiye'nin de taraf olduğu ILO sözleşmelerine aykırı hükümler içerdiğini düşündüğüm sözleşmeler yapılıyor milletvekili ile danışmanlar arasında. Bu sözleşmeler maalesef ki, bu danışmanların bu yıllık izin, hastalık ve resmi bayramlardaki çalışma koşullarını milletvekili arkadaşlarımızın kendi isteklerine göre şekillendiriyor ve izin vekilden vekile de değişebiliyor, herhangi bir standardı yok. Tabii, burada iş akdi de sona erdirilen danışmanların kıdem tazminatı ödemesi, işsizlik ödeneği hakları da ortada yok. Oysaki İş Kanunu'na göre bunların verilmesi, esas olması gerekiyor.

Bir başka konu yine bu personel arkadaşlarımızın, danışmanlarımızın Meclisteki diğer personele verilen örneğin yıllık elbise hakkı, Ankara kart, ulaşım yardımı, yemek yardımı gibi yardımlar açıktan sözleşmeli personele maalesef ödenmiyor. Bu da ne derece sağlıklı, ne derece yasalara uygun iş ve işlem yaptığımızın sorgulanmasını gerektiriyor.

Bir başka konu değerli arkadaşlar, Türkiye Büyük Millet Meclisi çeşitli kurumların üyeliklerine, siyasi parti gruplarından önerilen adayların oylanarak seçimine karar veren bir kurum. Dolayısıyla Meclisin iradesiyle yani milletin iradesiyle, yasama organında önerilen üyeliklere yapılan seçimler kimi zaman... Ki bunun çok somut bir örneğini çok yakın bir geçmişte birkaç gün önce yaşadık. Ben hatta RTÜK yetkilisi arkadaşımızın da burada olduğunu görerek dikkatimi çekti. Nedenini herhâlde anladım.

Bakın, RTÜK üyesi olan Cumhuriyet Halk Partisi kontenjanından seçilmiş Faruk Bildirici "RTÜK Başkanı Ebubekir Şahin, aynı zamanda TÜRKSAT ve Basın İlan Kurumu yönetiminde çalışıyor ve bu, yasaya aykırıdır" dediği için ve doğru söylediği için; içeriğinde herhangi bir yanlış ifade, yalan ifade, abartı olmadan sadece salt ve sade bir şekilde "TÜRKSAT ve Basın İlan Kurumu yönetiminde çalışıyor ve bu, yasaya aykırıdır." dediği için; Meclisin iradesiyle seçilmiş olan Sayın Faruk Bildirici RTÜK'ün hemen apar topar toplanmasıyla, Bildirici'nin de taraf olduğu söz konusu edilerek toplantı dışında tutularak Faruk Bildirici RTÜK üyeliğinden atılıyor. Şimdi, aynı toplantıda konunun diğer tarafı da aslında RTÜK Başkanı Sayın Şahin'ken toplantıda bulunuyor. Birisi kendini savunma hakkını kullanırken diğer arkadaşımız kendini savunma hakkını kullanamaz bir durumda, Sayın Faruk Bildirici

Meclisin iradesi ayaklar altına alınarak, milletin iradesi ayaklar altına alınarak bir çırpıda bu toplantıdan, bu RTÜK üyeliğinden atılıyor. Hangi partiden olursa olsun RTÜK üyeleri partilerin kendi kontenjanları çerçevesinde önerileri doğrultusunda Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından seçiliyor. Anayasa, idare hukuku, ilgili bir sürü yasa ve kural ortaya konabilir ki herhangi bir işlem –ki bu bir karar da olabilir, bir seçim de olabilir, bir uygulama da olabilir- nasıl gerçekleşmiş ise, hangi kanallardan oluşturulmuşsa ondan geri dönüş de aynı yöntemle olması gerekirken ne yazık ki ne idare hukukuna uygun ne yasalara uygun ne de milletin hepsinden önemlisi Türkiye Büyük Millet Meclisinin yasama organının yani milletin iradesinin üzerinde kendini gören RTÜK böyle bir kararla Faruk Bildirici’yi görevinden alıyor. Şimdi, Türkiye Büyük Millet Meclisi Sayın Başkanımız Mustafa Şentop’un ilgili arkadaşlarımızın bu konuda ortaya koyacağı iradeyi görev, yetki ve sorumluluk bilinciyle görmek, bunun gereğinin yapılmasını talep etmek durumundayız.

Sayıştayla ilgili söyleyeceğim bir iki konu var: Anayasa’mızın 160’ıncı maddesi Sayıştayın kanunu, daha doğrusu Anayasa’daki hükmü Sayıştayın...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – İlave süre veriyorum, lütfen tamamlayınız.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sayıştay merkezî yönetim bütçesi kapsamındaki kamu idareleri ile sosyal güvenlik kurumlarının bütün gelir ve giderleriyle mallarının Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetlemek konusunda ve sorumluların hesap ve işlemlerini kesin hükme bağlamak ve kanunlarla verilen inceleme denetleme, hükme bağlama işlerini yapmakla görevli.

Değerli arkadaşlar, Sayıştayın Türkiye Büyük Millet Meclisi adına yaptığı bu hizmetler için teşkilatın bütün arkadaşlarımıza, tepeden tırnağa hepsine şükranlarımızı sunuyorum. Ancak Sayıştayın bu görevini yapamadığı, kamu özel iş birliği projeleri, yap-işlet-devret projeleri, yine Anayasa’dan alınan hak olarak ifade edilip özel hukuk hükümlerine tabi olduğu iddia edilip aslında kamu idarelerinin bütçesinden çıkan çok büyük miktarlarda kaynaklarla cari transferlerle yapılan iş ve işlemlerin denetlenemiyor olması ve Sayıştayın bu konuda elinin kolunun bağlı olması bizim dikkatle üzerinde durmamız gereken bir konu. Bu söz konusu sözleşmelerin Sayıştay denetçileri tarafından bizim adımıza, aslında biz de milletvekilleri olarak göremiyor olmamız, bunlarla nasıl, ne taahhütler veriliyor olduğunu bilemiyor olmamız aslında bu bütçenin en büyük kara deliklerinden birinin oluşmasına neden oluyor.

Son olarak Sayın Başkanım -sürem biterse bir dakikanızı rica edeceğim- Kamu Denetçiliği Kurumumuza, Sayın Şeref Malkoç’a yaptıkları bütün hizmetler için ayrıca teşekkür ediyorum. Çok kutsal bir iş yapıyorlar, gerçekten çok önemli bir görevdesiniz. 76.715 yazılı şikâyet ve başvuru, bu rakamın çok çok daha büyümesi esastır. Aslında keşke...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun efendim, tamamlayınız.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Diliyorum ki hiçbir şikâyetin olmadığı bir ülkede hep beraber mutlu, huzurlu, birlikte barış ve kardeşlik içerisinde yaşayalım; insan hakları ihlalleri olmasın ama oluyor. Esas olan burada şikâyet etmesi beklenirken bunu bilmediği için edemeyenlerin de aslında bu konuda bilgilanmesi, farkındalığın yaratılması çok önemli diye düşünüyorum. Ama dikkatimi çekti, 31 Ekim 2019’a kadar yapılan 17.148 başvurunun sadece 8’i kadın haklarıyla ilgili. Yani gerçekten çok ilginç, 17.148 hak ihlalinin sadece 8’i kadın ihlalleriyle ilgili. Demek ki burada kadınların haklarıyla ilgili bu müesseseye, bu kuruma başvuru konusunda yeterli bilgiye sahip olmadıklarını görüyoruz.

Daha önce de, geçen yıl da sormuştum bu soruyu: Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun da amaçları, görev, yetki ve sorumlulukları sizinle en çok örtüşen meseleler. Bu konuda organik, yasal, düzenli işleyen bir mekanizma içerisinde iş birliğiniz var mı diye sormak istiyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Sındır.

Son olarak Sayın Aksu, buyurun.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin Saygıdeğer Başkan Vekili, Sayın Sayıştay Başkanı, Sayın Kamu Başdenetçisi, Değerli Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreteri, değerli bürokratlar, basın mensupları, sayın milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

2020 yılı Millî Mücadele, kurtuluş ve kuruluşla ilişkin önemli dönüm noktalarının, Türk milletinin anıtlı istiklal mücadelesinin, aynı zamanda Türkiye Büyük Millet Meclisinin açılışının 100’üncü yıl dönümünü içinde barındırmaktadır. Sizin de belirttiğiniz gibi bu nedenle 2020 bütçesinin özel bir anlamı da vardır. Doksan dokuz yıl önce muazzam bir iradenin ürünü olarak açılan Türkiye Büyük Millet Meclisi, Türk milletinin tam bağımsız yaşama iradesinden doğmuş ve esarete meydan okumuştur. Türkiye Büyük Millet Meclisinin açılması Türkiye Cumhuriyeti’nin siyasi ve hukuki altyapısının hazırlandığı dönemin de başlangıcı olmuştur. 15 Temmuzda bir kez daha “Gazi”lik unvanını teyit eden Gazi Meclisimizin açılışının 100’üncü yıl dönümünü 23 Nisan 2020’de hep birlikte gururla ve mutlulukla kutlayacağız. Bu vesileyle, başta Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere tüm kurucu kahramanlarımızı ve aziz şehitlerimizi rahmetle ve minnetle anıyorum.

16 Nisan 2017’de yapılan ve aziz Türk milletinin iradesiyle kabul edilen Anayasa değişikliğiyle Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçilmiştir. Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi, siyasi ve toplumsal uzlaşmanın ön plana çıktığı, millî iradenin doğrudan tecelli ve temerküz ettiği bir yönetim yapısıdır. Güçlü devlet, güçlü yönetim, demokratik istikrar gayeleri yeni sistemin ana omurgasıdır. Yasama, yürütme ve yargı organlarının kendi içinde daha güçlü, daha bağımsız, denge ve denetleme mekanizmalarının daha etkin olduğu bir sistemdir. Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle ülkemiz yönetimde istikrarın tesis, temsilde adaletin temin edildiği bir yönetim yapısına kavuşmuştur. Hükümet sistemi, güçlü yönetim, etkin Meclis için gereken şartları tesis etmiş ve Türkiye’nin maruz kaldığı tehditlere daha güçlü bir karşılık verebilmesinin zeminini hazırlamıştır. Nitekim sistemin uygulandığı bir yılı aşkın sürede bunları görmekteyiz. Yeni hükümet sistemi sayesinde devlet ile millet bütünleşmekte, millî şuur ve egemenlik siyasetin tek belirleyicisi olmaktadır. Yasama, yargı ve yürütme organları arasında güçlü bir denge ve denetim mekanizması tesis edilmiştir ve Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi Meclisimizin temel özellikleri olan millî ruh, millî irade, millî hâkimiyet ve millî birlik esasını güçlendirmiştir.

Değerli milletvekilleri, bu noktada kurumlarımızla ilgili bazı bize de intikal eden problemlere değinmek istiyorum. Öncelikle Türkiye Büyük Millet Meclisi içerisinde Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine uygun olarak yeni bir İç Tüzük’ün yapılmasını Milliyetçi Hareket Partisi olarak biz öngörüyoruz, daha evvel de Sayın Kalaycı bunun detaylarını kısmen aktardı. Burada yasama kalitesinin artırılması, yasama-yürütme ilişkisinin netleştirilmesi, kesin hesap komisyonu oluşturulması ve komisyonların sivil katılımın da sağlanarak daha etkin hâle getirilmesi gibi İç Tüzük değişikliğine ilişkin önerilerimizi müteaddit defalar gündeme taşımıştık.

İkinci husus, yine, hükümet sistemine uygun olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi teşkilatının idari kapasitesinin de güçlendirilmesi gerekmektedir. Bu kapsamda hem personel yapısının hem de teşkilat yapısının buna uygun olarak düzenlenmesi gerekir. Sayın Başkan, siz sunumunuzda teklif destek bürosu oluşturma çalışmalarının devam ettiğini ifade ettiniz. Kuşkusuz, münhasıran kanun tekliflerini milletvekillerimiz verdiği için yeni sistemde, etki analizi çalışması ve benzeri hususlarda milletvekillerimize destek olacak bir birimin oluşturulması zarureti hasıl olmuştur.

İkinci konu Millî Sarayların Cumhurbaşkanlığına bağlanması. Bu süreçte burada çalışan personelin lojman ve benzeri problemlerinin olduğu bize intikal etti. Bunlara ilişkin personelin problemini ortadan kaldıracak bir çalışma yapıldı mı, yapılmadı mı doğrusu bunu merak ediyoruz? Bir İstanbul Milletvekili olarak ifade etmek istiyorum: İstanbul'daki konukevlerinin mutlaka elden geçirilmesi lazım, milletvekillerine uygun bir hâle getirilmesi lazım.

Bir başka konu, yine ifade edildi, personelle ilgili problemlerimiz var. Yardımcı hizmetler personelinin, genel olarak da artık Türkiye'de bazı kamu hizmetlerinin hizmet satın alma yoluyla karşılanmaya başladığından itibaren ve taşeronların da kadroya geçirilmesinden esasen yardımcı hizmetler sınıfına ihtiyacın kalmadığını değerlendiriyoruz ama bunun için kamuda bir yasal düzenleme yapılması gerekiyor. Buna ilişkin çalışmalarımız da kuşkusuz var. Ancak Türkiye Büyük Millet Meclisi özelinde, Başkanlık Divanının yetkisi çerçevesinde -geçmişte de bunun örnekleri var olduğu ifade edildi- bizim Türkiye Büyük Millet Meclisinde çalışan yardımcı hizmetler personelimizin genel idari hizmetlerde durumlarına uygun kadrolara geçirilmesi mümkündür. Bunun yapılmasının doğru olacağını düşünüyoruz.

Ayrıca, yine Mecliste çalışan 4/C'lilerin problemleri var az sayıda kaldıkları hâlde. Bunlar, tabii, 4/B'ye geçirildi daha sonra ama kadrolu hâle getirilmesine ilişkin sorunun devam ettiğini biliyoruz.

Yine, danışmanlarımızın sıkıntıları var. Burada kuşkusuz danışmanlık müessesesinin gereği olarak bir esnekliğin olması lazım. Bunların kamu görevlisi olma şartı olmadığına göre kamu görevlileriyle, devlet memurlarıyla aynı haklara sahip olmamaları da bir ölçüde doğal kabul edilebilir ancak bunların özellikle iş sonundaki herhangi bir ödentilerinin olmaması çok önemli bir problemdir. Bizim genel anlamdaki iş mevzuatımıza da, kamu hukukunu düzenleyen, kamu personelinin çalışma statüsünü düzenleyen hukuki mevzuata da uygun olmadığını düşünüyoruz.

Sayıştayla ilgili, tabii, hep söylüyoruz, idarenin denetim yoluyla etkinleştirilmesi adına çok önemli bir fonksiyon ifa ediyor, aynı zamanda kamu menfaatlerinin korunması adına, Türkiye Büyük Millet Meclisi adına önemli işler ve denetimler yapıyor. Burada bazı bulguların bazı kurumlarda tekrar etmesi konusu önemli bir problem. Burada ya Sayıştay bulgularının dikkate alınmadığı, yahut da bu anlamda sistematik bir sorunun olduğunu daha evvel de ifade ettiğimiz gibi, tekraren üzerinde durulması gereken bir konu olarak ifade etmek istiyorum.

Kamu Denetçiliği Kurumunun Milliyetçi Hareket Partisi olarak bizim 1999'dan beri hem seçim beyannamelerimizde hem de tüm belgelerimizde ifade ettiğimiz, Türk'e özgü bir müessese olduğunu düşünüyoruz. Kurulduğu yıldan itibaren, 2013'ten bu yana çok önemli mesafelerin alındığını gözlemliyoruz. Siz rakamları verdiniz, dağıttığınız kitapçıkta da var. Burada şunu da önemsiyoruz: Sizin verdiğiniz kararların kurumlar tarafından dikkate alınıp uygulama oranının ne olduğu da önemli. Burada yine sizin verilerinizden aldığım kadarıyla, geçen sene yüzde 65 olan bu oranın bu sene yüzde 70'e çıktığını da görüyoruz. Bu da hem vatandaş başvuruları açısından bir yaygınlığın ortaya çıktığını hem de kamu kurumlarının sizlerin kararlarını daha fazla dikkate alarak uygulandığını gösteriyor. Bir şeyi sormak istiyorum: On Birinci Kalkınma Planı'nda bir yatırım ombudsmanlığından söz ediliyor.

Böyle bir müessesenin teşekkül ettirileceği ifade edilmiş. Bunun sizin kurumunuzla bir ilgisi var mı, yoksa tamamen bağımsız, yatırım ortamının iyileştirilmesi anlamında yapılan çalışmalar karşısında bunu destekleyici bir unsur olarak, ayrı bir müessese olarak mı öngörüldü? Bunu da öğrenmek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – İlave süre veriyorum, lütfen tamamlayınız efendim.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Tamamlıyorum, teşekkür ederim.

Bütçelerin hayırlı olmasını diliyorum, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, birleşime 14.30’a kadar ara veriyorum.

Kapanma Saati: 13.40

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 14.30****BAŞKAN: Lütfi ELVAN (Mersin)****BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)****SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)****KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)**

BAŞKAN – Komisyonumuzun değerli üyeleri, 9’uncu Birleşimin İkinci Oturumunu açıyorum.

Sayın Yılmaz, buyurun lütfen.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Niyetim sizi üzmemek değil, size saygıda kusur da etmek istemiyorum ama siz bizi üzdünüz, beni de üzdünüz.

Şimdi, dün biz bir istişare yaptık, bu istişarenin sonucunda da bir karar aldık fakat bu sabah bu karar değişti. Yani akşamdan sabaha mutlaka bir şey olmuş olmalı ki bu karar değişti. Ne olduğunu bilmiyorum.

Sadece şunu söylemek isterim Sayın Başkanım: Sizin bürokratik tecrübeniz en azından benden iki kat da fazla, onu söyleyeyim. Şeffaflık, hesap verebilirlik her zaman hepimizin ve toplumun lehine. Ben şuna inanıyorum: Bir şey ne kadar saklanırsa saklansın hakikat bir gün kendini ortaya koyacaktır. Dolayısıyla, eğer işlemlerimizde, eylemlerimizde hep hesap verebilmeyi ön planda tutar ve yaptığımız işi de kamuoyuyla, o işin muhataplarıyla paylaşır hâle gelir, ne yaptığımızı bilirlerse toplum bundan istifade ediyor. Eğer iletişim sağlamsa ve şeffaflık da varsa... Ben şuna inanıyorum: Şu anda eğer şeffaflık olsa, hesap verebilirlik de olsa enflasyon da faiz de en azından havadan 1 puan aşağıda... Ama maalesef, biz bunların bedelini ödüyoruz. Dolayısıyla, biz dün yaptığımız istişarede bir şeye razı olduk. Gönlümüz de çok yatmadı çünkü sadece bir kanalın yayın yapmasına müsaade ettik, mutabık kaldık ama bugün onu da kaybettik. Dolayısıyla ben bu alınan karara üzgünüm açık söylemek gerekirse. Yani bu bir kredibilite kaybı. Kişisel olarak sizin nezdinizde veyahut da benim nezdimde bir problem yok ama siz de biz de burada kamunun işini görüyoruz. Dolayısıyla maalesef sıkıntılı bir durum var. Ne yapalım edelim, biz vatandaş daha fazla bilgilendirmenin yollarını arayalım ve bulalım çünkü uzun vadede bu hepimizin lehine.

Yani hem sizin burada olmanız hem de eski Komisyon Başkanımızın burada olması bizim için şu anda bir avantaj. Ombudsmanımız burada değil.

BAŞKAN – Vekili var burada efendim.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – “Sayın Ombudsmanım, bizim buradaki konuşma ve ilgili kamuoyuyla yaptığımız iletişimlerde çok fazla ileriye gidemiyoruz. Dolayısıyla size bu konuyu şikâyet ediyorum.” desem ama onlar idare ile vatandaş arasındaki işe bakıyorlar, yasamayla arasında böyle bir şey söz konusu değil fakat yapılan iş hoş değil. Bu yine de tekrar bir düşünülün. Uzun vadede bu hepimizin lehine olacak diye düşünüyorum ve teşekkür ediyorum. Zamanı da çok fazla almak istemiyorum.

Sağ olun.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

Sayın Ünal, sizin söz talebiniz var.

Buyurun lütfen.

ŞİRİN ÜNAL (İstanbul) – Sayın Meclis Başkan Vekilimiz, Sayın Komisyon Başkanımız, değerli milletvekillerimiz, Sayın Sayıştay Başkanımız, Saygıdeğer Kamu Denetçiliği Kurumu Başkanımız, kıymetli basın mensupları, değerli bürokratlarımız; sözlerimin başında, görüşmekte olduğumuz 2020 yılı bütçemizin hayırlı olmasını diler, hepinizi saygıyla selamlarım.

Bilindiği üzere, 20'nci yüzyılın ilk çeyreği tarihimizin olmak ya da olmamak arasında tercihe zorlandığımız, en dramatik yılları olmuştur. Devletimizin varlığı, milletimizin birliği hedef alınmıştır. Ülkemizin, tarihi boyunca emperyalist devletlerin yaptıkları saldırılara karşı tek başına mücadele etmek zorunda kaldığı dönemler olmuştur.

Geçtiğimiz günlerde Amerika Birleşik Devletleri Temsilciler Meclisinin ve Fransa Parlamentosunun kendi çıkar hesaplarıyla bize karşı aldıkları kararların siyaseti soysuzlaştırmaktan başka bir işe yaramayacağını ifade etmek isterim. Bu olayla ilgili olarak radikal Ermenilerin iddiaları doğrultusunda siyasi karar tesis etmek tarihi gerçekleri çarpıtmaktır. Türkiye'ye karşı oluşturulmak istenen husumetin bir parçası olan bu tür kararların nezdimizde hiçbir geçerliliği yoktur. Türkiye Büyük Millet Meclisi de daha önce defalarca yaptığı gibi, akıl ve ahlak yoksunu bu kararları tek vücut olarak kınamış ve reddetmiştir. Mağdur ve mazlum milletlerin sesi ve sözcüsü olan Türkiye Büyük Millet Meclisi tertemiz mazimizi kirlletmeye matuf bu tür kararları her zaman yok saymaya devam edecektir.

Saygıdeğer milletvekilleri, malumunuz olduğu üzere, Suriye sınır boyumuzda terör devleti kurulmasına müsaade etmeyeceğimizi, 9 Ekim günü Barış Pınarı Harekâtı'nı başlatmak suretiyle bir kez daha göstermiş olduk. Barış Pınarı Harekât'ının hedefi PKK, PYD, DEAŞ ve benzeri terör örgütleridir. Harekâtın Kürt kardeşlerimize yönelik olduğu iddialarını kesin bir dille reddediyoruz. Oluşturduğumuz güvenli bölgede ülkemizde bulunan Suriyeli kardeşlerimizin tamamı etnik kökenlerine bakılmaksızın gönüllülük esasına göre güvence altına alınacak ve yerleştirilecektir. Ordumuzun Barış Pınarı Harekâtı'nı gerçekleştirmesinde yanında duran Meclisimiz Suriye'de barış ve istikrarın temin edilmesi için yürütülen çalışmalarda da Hükümetimizin ve ordumuzun yanında duracaktır. Barış Pınarı Harekâtı'nda görev yapan kahraman Mehmetçiklerimizin Allah yâr ve yardımcısı olsun. Haklı mücadelemizde şehit olan evlatlarımıza rahmet, minnet ve şükranlarımızı sunuyoruz. Kahraman gazilerimize acil şifalar diliyoruz.

Ülkemiz son yıllarda uluslararası alanda söz sahibi olmakta ve aktif rol almaktadır. Ülkemizin bu politikaları doğrultusunda Meclisimiz de son yıllarda yoğun bir parlamenter diplomasi faaliyetini yürüterek uluslararası alanda ülkemizin etkinlik coğrafyasının gelişiminde ciddi roller üstlenmiştir. Bu itibarla ülkemizin tarihi boyunca bölgesinde ve dünyada barış ve istikrarı korumak için yaptığı haklı mücadeleyi uluslararası komisyonlar ve dostluk gruplarında dile getirmemizin önemini ve bu konuda biz milletvekillerine önemli birçok rol düştüğünü bir kez daha ifade etmek istiyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizin bildiği gibi, bu yıl istiklal mücadelemizin başlangıcının 100'üncü yılını andık. Önümüzdeki yıl kurtuluş ve kuruluş mücadelemizin karargâhı olan Türkiye Büyük Millet Meclisinin 100'üncü yılını kutlayacağız. İnşallah, Allah ömür verirse 2023 yılında da cumhuriyetimizin 100'üncü yılını hep birlikte kutlayacağız. Bu vesileyle başta Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere tüm kurucu kahramanlarımızı rahmet ve minnetle anıyorum. Ruhları şad, mekânları cennet olsun.

Sözlerime son verirken Gazi Meclisimizin 2020 yılı için teklifi arz edilen 1 milyar 747 milyon 789 bin Türk liralık bütçesiyle Kamu Denetçiliği Kurumumuzun ve Sayıştay Başkanlığı bütçelerimizin de hayırlı ve uğurlu olmasını diler, hepinize saygılarımı sunarım. Allah bereketini artırsın.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Çelik, buyurun.

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin Değerli Başkan Vekili, değerli üyeler, çok değerli yöneticiler; bugün Türkiye Büyük Millet Meclisimizin bütçe sunumunu, Kamu Denetçiliği Kurumu ve Sayıştayın sunumlarını burada hep birlikte takip ettik. Ben öncelikle kurumlarımızın, Meclisimizin 2020 yılında verimli çalışmalar, verimli icraatlar yapmasını yürekten diliyor, temenni ediyorum. Bütçeleri şimdiden hayırlı olsun diyorum.

Burada ben birkaç konuya değinmek istiyorum: Bir tanesi, Meclisin bütçe hakkıyla ilgili çünkü Plan ve Bütçe Komisyonunda her zaman muhtelif yönleriyle bütçe konusunda bütün bakanlıkların, kurum ve kuruluşların bütçeleri görüşülürken üyeler ve söz alan kişiler değişik veçheleriyle konuyu ele alıyorlar. Ben özellikle bu bütçe hakkıyla ilgili her ne kadar buna da değinilse de tekrar vurgulamak istiyorum. Anayasa'nın 6'ncı maddesinde geçen egemenlik hakkının kullanımı konusunda önemli bir konu var, o da "Egemenlik kayıtsız şartsız millete aittir." ama egemenlik yasama, yürütme ve yargı erkleri arasında paylaştırılmıştır. Söz konusu maddenin takip eden maddeleri de bunu düzenlemiştir. Bu, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin ikinci bütçesi. Şu anda otokratik bir rejim uygulaması yaşıyor olmamızdan dolayı egemenlik hakkının içeriğinin boşaltıldığı, Türkiye Büyük Millet Meclisinin bu konuda, egemenlik hakkını layıkıyla kullanamadığı, kullanıyormuş gibi yapıldığı net bir şekilde ortaya çıkıyor. O sebeple, yargı erkinin de -tarafsız ve bağımsız yargı bağlamında düşünürsek- ne ölçüde egemenlik hakkını temsil ettiği de tartışmalıdır. Dolayısıyla yürütme erki yani hükûmet sistemi de aslında çok farklı boyutlarıyla bugün uygulanmaktadır çünkü geçen yıl 24 Haziran seçimlerine kadarki sayın bakanların fonksiyonu siyasi makamlardı ve her biri gerçek anlamda bakandı ama bugün ancak sekreterlik düzeyinde bakanlık görevinde bulunuyorlar ve yürütme erki de tek bir kişinin kontrolüne tevdi edilmiş oluyor. Dolayısıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi ve yürütme erkinin sahibi olması gereken hükûmetin egemenlik hakkını kullanma konusunda önemli ölçüde yetkilerinin elinden alındığı, fiilen alındığı ve bir merciye, bir makama ya da bir gruba götürüldüğü, tevdi edildiği çok net bir şekilde anlaşılıyor. Dolayısıyla buradan hareketle özellikle Sayıştayı öne çıkararak vurgulamak istiyorum.

Sayıştay ta Osmanlı'dan bugüne, cumhuriyete intikal eden çok önemli bir denetim kurumudur, Divanı Muhasebattır. Sayıştayın, işlevini yerine getirirken çok kuvvetli uzmanları, elemanları, denetçileri vardır ve kendisi daire şeklinde örgütlenmiş olmakla birlikte Sayıştay denetiminden tüm kamu kurum ve kuruluşları ve Sayıştayın -yerel yönetimler de bunun içerisinde- denetimine sokulduğu anda Sayıştay o kurum ve kuruluşlar üzerinde Türkiye Büyük Millet Meclisi adına inanılmaz kuvvet ve kudretini gösterir...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen konuşmanızı tamamlayınız.

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – ...devlet emvalini koruma konusunda hassasiyet gösterilirdi ancak Sayıştay üzerindeki baskı yine egemenlik haklarının kullanımından dolayı oldukça zayıflamıştır. Buna bir tane örnek vermek istiyorum. SGK'yi denetleyen Kenan Koçak orada sanırım, arı kovanına parmak sokmasından dolayı geri çekilmiştir. Bunlara dikkat etmek gerekiyor. Devleti iyi denetlemek, mali denetimini iyi yapmak gerekiyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, Komisyon üyesi arkadaşlarımız Sayın Tanal’a söz önceliği verilmesini istediler. O nedenle, Sayın Tanal’a, Komisyon üyesi olmamasına rağmen, söz veriyorum.

Buyurun.

Süreniz beş dakika Sayın Tanal.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

Öncelikle hepinize teşekkür ediyorum.

Bu fırsatı, imkânı da bana tanıdığınız için ayrıca üye arkadaşlarımıza da çok çok teşekkür ediyorum.

Bu bütçe görüşmesiyle ilgili, öncelikle Kamu Denetçiliği Kurumuna ben teşekkür ederim. Kamu Denetçiliği Kurumunun hakikaten bütçesi az ve yetersizdir, çalışma alanları çok geniştir. Türkiye’de biz hakkın, hukukun, adaletin tecellisinin eğer yerleşmesini istiyorsak Kamu Denetçiliği Kurumunun bütçesini daha artırılması gerektiği inancını ben taşıyorum. Çünkü verilen kararların hepsi tavsiye mahiyetinde, uyulma oranı aşağı yukarı yüzde 70’in üzerinde. Bununla eksik olan düzenlemelerle ilgili kararların emredici hâle getirilmesi, resen hareket edebilme imkânlarının da Meclis bünyesinde kanun teklifi verdiğimiz hâlde hâlen bugüne kadar Genel Kurula indirilmemiştir. Burada çoğunluk partisi AK PARTİ’li arkadaşlardır. Eğer gerçekten Türkiye’nin idare hukuku açısından iyi işlemesini istiyorsak, idare hukukunun temel ilkeleri olan denetim, şeffaflık, hukuk devletinin tecellisini istiyorsak bu kanun tekliflerimizin bir an önce Meclise getirilmesini istirham ediyorum. Cumhuriyet Halk Partili milletvekilleri getirdi diye getirmek istemiyorsanız kanun teklifini siz yapın, biz geri çekelim ya. Doğrusu bu çünkü kamu yararı için buna ihtiyaç vardır.

Gelelim RTÜK’le ilgili konuya. Evet, RTÜK Başkan Vekili burada, RTÜK Kanunu’nun 38’inci maddesi elimizde, 38’inci maddenin (2)’inci fıkrası diyor ki: RTÜK üyeleri şu sayılan işleri yapamaz. Resmî ve özel hiçbir görev alamaz Başkanım, ücretli, ücretsiz ayrımını yapmıyor. Ayrıca orada şunu yapıyor: Eğitim amaçlı olarak bazı istisnaları tanımış. Ama şunu tanımamış: Doğrudan ve dolaylı olarak TÜRK SAT gibi, Basın İlan Kurumu gibi kurumlarda -çünkü bunlarla ilgili sürekli bir ihtilafın ve nizanın çıkabileceğini hesap ederek kanun koyucu bunu yaptığı için- görev alamaz diyor. Bizde ceza hukukunda rahmetli Sulhi Dönmezer suç işlemeyi şuna benzetirdi: “Çocuklar siz boruya suyu bırakın, su geçtikten sonra siz ‘Buradan su geçmedi.’ diyemezsiniz kurumu olsa bile çünkü suç işlendi artık.” Burada da RTÜK Başkanı TÜRK SAT’tan istifa ederek 38’inci maddenin (6)’ncı fıkrası uyarınca istifa etmiş sayılmasına artık karar verilmiş durumda, o gerçekleşmiş durumda. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına dilekçe verdim çünkü bu seçimi yapan Türkiye Büyük Millet Meclisi, görevin asli muhatabı Türkiye Büyük Millet Meclisi; Türkiye Büyük Millet Meclisi RTÜK’ün içerisinde bir birim değildir, RTÜK Türkiye Büyük Millet Meclisi içerisinde olan bir birimdir, RTÜK Türkiye Büyük Millet Meclisi üzerinde değildir. Bir an önce Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına ve RTÜK’e vermiş olduğumuz dilekçelerimizin gereği olarak RTÜK Başkanının istifa etmiş sayılmasına, yeni üyenin seçilmesine dilekçemiz hususunda karar verilmesini talep ediyoruz.

Gelelim Meclis Başkanlığıyla, Meclis bütçesiyle ilgili konuya. Değerli Meclis yöneticisi arkadaşlarım, bakın, ben size demişim ki İsmail Kahraman döneminde dışarıdan getirilen kaç personel var? Berber var mı? Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı cevap veriyor: “Dışarıdan gelen berber yok.” Şimdi inelim buradan Sayın Başkanım, belki siz de tıraş olmuşsunuzdur, alt zeminde hâlen berber var, çalışıyor. Yani biz neye inanırız? Önce Allah’a inanırız, sonra kamu kurumlarının bize verdiği doğru bilgilere. Denilebilir “Ya, arkadaş, getirildi; şöyle getirildi, böyle getirildi.” “Yok, getirilmemiştir.” diyor. E, orada çalışıyor hâlen, ben biliyorum.

İki: Sayın Binali Bey döneminde kaç kişi müşavir yapıldı? Listesi nedir? Listesi verilmiyor. Yeni hükümet sistemiyle birlikte Başbakanlık kaldırıldıktan sonra Meclise geçen personelden kaç bankamatik kartlı? Meclisin şu anda kaç personeli var? Bunların hangisinin nerede çalıştığıyla ilgili bilgileri sizden istiyorum arkadaşlar. Bana vermiş olduğunuz bilgilerde sayıları vermiyorsunuz. Meclis ne kadar elektrik harcıyor, ne kadar su harcıyor, bunu biz bilemiyoruz. Bunu sormak, öğrenmek bizim en doğal hakkımız.

Son olarak: Yine, Başbakanlığın o dönem gerek şoförü vesairesi... Devletin verdiği araçlar var, o şoförlerden bu araçların hepsi teslim alındı mı? Bu araçlar gerçekten o şoförlerde mi? Şu anda Meclisin kadrosunda görünüp Ankara’da ticari taksi yapan personel var arkadaşlar ya! Bunu ben Meclis Başkanlığına sundum ama maalesef cevap alamıyoruz. Benim sizden istirhamım şu: Burada Türkiye Büyük Millet Meclisi bizden bilgileri kaçırırsa biz ne yapabiliriz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen, konuşmanızı tamamlayınız Sayın Tanal.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Tamamlıyorum Sayın Başkanım.

Bu açıdan benim sizden istirhamım, Meclisin işlerliği açısından... Mesela, hemen bir husus daha: Tamam, Sayın Recep Tayyip Erdoğan seçimle gelmiş, seçilmiş bir Cumhurbaşkanı, amenna. Şimdi, gidelim, hep birlikte dolaşalım, Sayın Başkanım, tüm siyasi partilerin odalarında “Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı” altında “Kemal Kılıçdaroğlu” yazıyor. Eski Başbakanlık binasının bulunduğu yere gidiyoruz “Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan” yazıyor. Arkadaşlar, yasama faaliyetinin içerisinde yürütmenin yeri olmaz ki. Oraya niye şunu yazmıyorsunuz: “AK PARTİ Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan.” Hepsine yazıyorsunuz, grubu bulunan diğer 4 tane siyasi partinin genel başkanlarının ismini yazıyorsunuz da niye onu “AK PARTİ Genel Başkanı” sıfatıyla yazmıyorsunuz da “Cumhurbaşkanı” sıfatıyla yazıyorsunuz? Bu ikilem ne zaman düzelecek?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bu ikilem böyle giderse Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Dinliyorum efendim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bitiriyorum Sayın Başkanım.

Yani o tabela için para mı yok ya? Hatta, dünya şunu yapıyor yasama, yürütme, yargıyla ilgili...

BAŞKAN – Efendim, lütfen tamamlayınız.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Hatta, yargıda şöyle yapıyor: Savcının ve hâkimin, avukatın ve tarafların duruşma salonuna girişleri için bile ayrı ayrı kapılar koyuyorlar. Ne için? Efendim, birbirinin etkisinde, gölgesinde kalmasınlar diye. Biz âdetâ bir yandan diyoruz ki “Kuvvetler ayrılığı var.” ama -hani, söyledığımız zaman da AK PARTİ’li arkadaşlar karşı çıkıyorlar- arkadaş, yasama yürütmenin güdümüne girmiş, o tabelayla güdümüne girdiği belli.

Sizden istirham ediyorum: Nasıl diğer genel başkanlar için yazıyorsanız, “Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı” yazıp altına adını soyadını yazıyorsanız; “İYİ PARTİ Genel Başkanı” yazıp altına adını soyadını yazıyorsanız; “MHP Genel Başkanı” yazıp altına adını soyadını yazıyorsanız; “HDP Genel Başkanı” yazıp altına adını soyadını yazıyorsanız bir an önce aynısını yapın, farklı bir uygulama yapmayın; yanlış yapıyorsunuz. Hukuk herkese lazım.

Teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Tanal.

Sayın Bekaroğlu, buyurun lütfen.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Yürürlükte bir Anayasa var değerli arkadaşlarım. Anayasa’da son yapılan değişikliğin biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak birçok maddesine karşı çıktık ama kabul edildi bu Anayasa, referandumdan geçti yüzde 52 küsurla. Dolayısıyla şu anda geçerlidir. Bu Anayasa’ya uygun şekilde hareket etmek durumundayız.

Şimdi, bu Anayasa’da, evet, Meclisin, Türkiye Büyük Millet Meclisinin etkinliği ciddi bir şekilde darbe aldı. Zaten biz buna karşı çıktık yani “Tek adam sistemi.” dedik “Meclis devre dışı kalıyor birçok konularda.” dedik, bunlara itiraz ettik, bunları meydanlarda konuştuk, tartıştık, Meclis kürsüsünden konuştuk, tartıştık ama netice itibarıyla çoğunluk kabul etti, referanduma gitti ve bu Anayasa geçerli.

Şimdi, bu Anayasa’ya uygun bir şekilde hareket etmemiz gerekiyor, Meclis hâlâ var arkadaşlar ve birçok konuda Meclisin yerine geçilemez. Örneğin, kanunla düzenlenmesi Anayasa’da hükme bağlanmış konularda Cumhurbaşkanı kararname çıkaramaz ama çıkarmaya devam ediyor değerli arkadaşlarım, enteresan bir şekilde çıkarmaya devam ediyor.

Şimdi, sabah sembolik olarak bir şey tartıştık “Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı niçin bütçesini sunmaya gelmedi?” diye. İşte “Üst üste 4 keredir gelmiyor, 3 keredir gelmiyor.” filan dedik. “Bu sembolik bir şey; işi var, Japonya’da.” filan dendi. Doğrudur ama gelmiyor değerli arkadaşlarım, önemsemiyor, bundan önemli işi var. Özellikle de Meclisin etkinliğinin, itibarının tartışıldığı böyle bir dönemde bu Meclisin, Türkiye Büyük Millet Meclisinin Başkanı bu en önemli bütçesini tartışmaya gelmiyor, bu ciddi bir problem.

Şimdi, Türkiye Büyük Millet Meclisi öyle bir şeye geldi ki yavaş yavaş göstermelik bir Meclis hâline geliyor. Yani biz milletvekilleri de öyle salı günleri Genel Başkanları alkışlayacağız, 1 Ekimlerde de Cumhurbaşkanı alkışlayacağız, buraya doğru gidiyor değerli arkadaşlarım. “Hayır, böyle değildir.” falan diye itiraz edebilirsiniz.

Bakın, ben size bir örnek vereyim, çok konuşuluyor ediliyor: 24/10/2019 tarihinden itibaren Meclise milletvekilleri tarafından denetim görevine istinaden -şu meşhur yazılı soru- 19.315 tane yazılı soru önergesi verilmiş, bunlardan ancak 6.256 tanesi cevaplanmış, 10.768 tanesine cevap verilmemiş değerli arkadaşlarım. Bir de zamanında cevap verilen, verilmeyen var. “Hep bu böyleydi.” filan diye tartışabilirsiniz. Arkadaşlar, bu Anayasa diyor ki: “Cumhurbaşkanı yardımcısı ve bakanlar milletvekillerinin sormuş oldukları yazılı soru önergelerine on beş gün içinde cevap verir.”

Şimdi, arkadaşlar, cevap vermemiş, vermiyor. Bu ne demektir? Bu şu demektir: Meclis, milletvekili falan hiç önemli değildir. Yetmiyor değerli arkadaşlarım, cevap verdikleriyle ilgili elimde örnekler var. İlgisi olmayacak şekilde cevap veriyorlar. Bir tane örnek vereyim. Mesela soruyorum ben Cumhurbaşkanı Yardımcısına: “Bakın, borçlanmayla ilgili, Türkiye’nin borç limitini geçiyorsunuz, geçici bütçeyle yeniden borç limitini yükseltmeniz gerekiyor, Meclisi olağanüstü toplamayı düşünüyor musunuz?” falan diye yazıyorum ayrıntılı bir şekilde. Bana cevap veriyor değerli arkadaşlarım, diyor ki: “Her şey mevzuata uygun bir şekilde devam etmektedir.” Bu, değerli arkadaşlar, milletvekilliğine ve Türkiye Büyük Millet Meclisine hakarettir.

Değerli arkadaşlar, başka bir şey... Bakana soruyorum, diyorum ki: Varlık Fonu 1 milyar avro borçlanacak, ilk defa böyle bir şey oluyor. Gerçek mi bu? Gazetelerde çıkıyor. Bu doğru mu, gerçek mi? Nasıl oluyor, kuralları ne olacak? Bir teminat gösteriyor mu? Yani kanunun vermiş olduğu yetkinin nasıl kullanıldığını, uygulamasını soruyorum. Bana cevap veriyor süresi geçtikten sonra. Ne cevap veriyor biliyor musunuz? “Sayın Başkanım, sizin de Başkan olduğunuz zaman çıkarmış olduğumuz

Varlık Fonu Kanunu'nun 2'nci maddesinin üçüncü fıkrası..." Bu fıkrayı aynen yazıyor, diyor ki: "Türkiye Varlık Fonu Yönetim Anonim Şirketi stratejik yatırım planında belirtilen hedefleriyle..." filan. O kanunun maddesini bana yazıyor. Daha sonra tekrar diyorum ki: Bakın, bu kanun çıkarken ben Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonu üyesiydim, ben kanun maddesini biliyorum, uygulamayı merak ediyorum. Uygulama nasıl olacak diye soru soruyorum, millet adına senden bilgi istiyorum diyorum. Aynı cümleleri yazarak tekrar gönderiyor.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Bilmediğindendir o, bilmediğindendir.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bilmediğinden falan değil değerli arkadaşlar.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Bilmediğindendir.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bu "Türkiye Büyük Millet Meclisi bir şey değildir." demektir, Türkiye Büyük Millet Meclisine kafa tutmaktır, millete kafa tutmaktır değerli arkadaşlarım. Bunun üzerine bu Cumhurbaşkanı Yardımcısını Cumhurbaşkanına şikâyet ediyorum ve bir basın toplantısı yapıyorum, yaparken diyorum ki: Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısının yaptığı bu iş millette alay etmektir, milletvekiliyle alay etmektir, Meclisi yok saymaktır, doğru değildir, bu hadsizliktir, haddini aşıyor. Daha da devam ediyorum: Hani siz vesayetle mücadele ediyordunuz, en büyük vesayetçi Kenan Evren gibi davranmaya başladınız, ne farkınız kaldı diyorum.

Sayın Meclis Başkan Vekili, size söylüyorum: Bunun üzerine bana hem tazminat davası açıyor hem de ceza davası açıyor kamu görevlisine hakaretten. Anayasa geçerli mi değil mi, bana bir şey söyleyin. Mecliste denetim görevimi yaparken söylediğim sözlerden dolayı Anayasa madde 83 "Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, Meclis çalışmalarındaki oy ve sözlerinden, Mecliste ileri sürdükleri düşüncelerden sorumlu tutulamazlar." diyor çok açık ve net. Cumhurbaşkanı Yardımcısı bana dava açıyor, şu anda Karma Komisyonda fezlekem bekliyor ve tazminat davası da açıyor. Ondan sonra da buraya geliyor, oturuyor; biz denetim görevimizi yapacağız, kendisiyle konuşacağız... Dün kendisine de söyledim, muhtemelen burada birkaç tane avukat var, siz bu yolla zengin olmayı kafaya koymuşsunuz, bize dava açacaksınız.

Sayın Meclis Başkan Vekilim, şimdi size soruyorum: Bu nasıl bir iştir? Türkiye Büyük Millet Meclisi var mıdır yok mudur? Bakın, bu Cumhurbaşkanı Yardımcısıdır. Cumhurbaşkanı, hâkimlerin ve savcıların bütün özlük haklarıyla ilgili tam yetkili olan kurula -üyeleri atayan kurul- emrediyor Mecliste denetim görevimi yaptığımdan dolayı bana dava açıyor. Bu dava falan değildir, emrediyor savcıya, hâkime, diyor ki: "Bunu cezalandırın -ben hadsiz dedim ya ona- bu hadsizi cezalandırın." Bunlar kabul edilemez değerli arkadaşlarım.

Şimdi, Sayıştayla ilgili birkaç cümle söylemek istiyorum. Değerli arkadaşlarım, Sayıştay sürekli olarak denetim görüşünü değiştirmeyen tespit ve değerlendirmeler diye bir kaçak yol bulmuş. Şimdi bir örnek vereceğim arkadaşlar. Allah için söyleyin bakalım, şunlar gerçekten denetim görüşünü değiştirmeyen tespit ve değerlendirmeler midir? Neyle ilgili? Sağlık Bakanlığıyla ilgili: "Şehir hastanelerine ilişkin yatırımın hizmete alınma ve hizmetlerin yürütülmesi süresince iç kontrol sisteminin oluşturulmaması nedeniyle planlama, iletişim, koordinasyon ve uzmanlaşma eksikliğinden kaynaklanan sorunların yaşanması." Etkilemiyor görüşünü. "İdarece usule uygun olmayan borç üstlenimi taahhüdünde bulunulması ve muhasebeleştirilmesiyle ilgili problemler." Etkilemiyor görüşünü. "Şehir hastanesi sözleşmesinde görevli şirketin sorumluluğuna gidilebilmesi için idareye..."

Bu nasıl bir Sayıştay arkadaş, bu Sayıştayı hangi usulsüzlük... Şehir hastanelerinde milyarlarca dolarlık taahhüt altına girmişiz, gelecek kuşakları borçlandırmışız. Bunlarla ilgili büyük büyük laflar söylüyorlar, ondan sonra da... Şimdi "utanmaz şekilde" diyeceğim buna, "Başka kelime bulamadınız

mı?” diyeceksiniz. Çıkarıyorum onu “denetim görüşünü değiştirmeyen tespit ve değerlendirmeler” Böyle Sayıştay mayıştay olmaz. Bu, Sayıştayın yüz küsur yıllık tarihine ihanettir arkadaşlar, böyle bir şey olmaz.

Başka bir şey daha söyleyeyim: Bu Sayıştayda şu anda çalışanların hepsinin dünden istifa etmeleri gerekiyor. Niye? Çünkü aynen Yüksek Seçim Kurulu gibi, İstanbul Büyükşehir Belediyesi seçimlerine müdahale etmişlerdi bunlar arkadaşlar. Hatırlayın, 2 aday televizyonda bir tartışma yapmışlar, CHP’nin adayı bazı şeyler söylemiş, ertesi gün Sayıştay açıklama yapmıştır: “Ekrem İmamoğlu’nun söylediği bu sözlerin aslı yoktur. Bizim öyle bir raporumuz yoktur.” Neymiş? Ne diyor Sayıştay? “Usulsüzlük yapılmamıştır. 2019’la ilgili bizim herhangi bir raporumuz yayımlanmamıştır.” Ya, Sayıştay üyeleri, Sayın Sayıştay Başkanı, 2019’un raporlarının yayımlanmadığını biz bilmiyor muyuz? Bu milleti aptal mı sanıyorsunuz siz? Elbette 2017’yle ilgili raporlardır ve 2017’yle ilgili raporlarda yazılan şeyleri, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı adayı o zaman tekrarladığı için siz, ertesi gün çıkmış, seçime müdahale etmişsinizdir sayın üyeler. Dolayısıyla sizin şu anda o koltukta oturmanız, buraya gelmeniz kabul edilemez, bunu reddediyorum değerli arkadaşlar, çoktan istifa etmeniz gerekiyordu ve yargılanmanız gerekiyordu. Er geç bunun hesabı verilecektir, hiç kimse... “Yok, efendim, Türkiye’de böyle şeyler olur, siyaset ceza verir, vermez...” Bu -siyaset ceza değil; İstanbul Büyükşehir Belediye Seçimlerine yapılan müdahaledir, müdahale; darbedir değerli arkadaşlarım, darbedir, bundan dolayı yargılanacaksınız.

Sürem bitmek üzere... Bana bir dakika vererseniz Sayın Malkoç’la ilgili birkaç kelime söyleyeyim. (Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun efendim.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Sayın Malkoç, kitabını okudum, yaptığın faaliyetleri izliyorum, eski bir dost olarak da aynı zamanda izliyorum. Gerçekten Türkiye’de hak arama bilincinin gelişmesi için gayret ediyorsunuz, çalışıyorsunuz, şey yapıyorsunuz, doğru. Yeni bir kurum, yedi senelik bir kurum ve gerçekten sizin zamanınızda bu anlamda çok önemli işler yaptınız, toplantılar yaptınız, filan yaptınız. Ama Sayın Malkoç, bakın, Türkiye’yi gezin, kime sorarsanız sorun “Gerçekten ‘Kamu Denetçiliği Kurumu’ diye bir kurum var dolayısıyla büyük bir haksızlıkla karşı karşıya kaldığı zaman ona başvururuz ve hakkımız iade edilir...” Böyle bir düşünce yok Sayın Malkoç, böyle bir şey yok. Yani insanlar ya da kamu görevlilerinden biri “Şöyle bir yanlışlık yapıyorum... Aa, Türkiye’de Kamu Denetçiliği Kurumu var ya, gelir Şeref Malkoç, Başkanı filan...” Böyle bir şey yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Başka bir şey daha... Sizi çok eleştireceğim bir cümleyle bitiriyorum.

Bakın, önemli toplantılar yaptınız, güzel toplantılar; liseden başlayarak uluslararası toplantılara kadar ama “ombudsman” mı diyorsunuz, ne diyorsunuz kamu denetçiliğine? Dünya kamu denetçileri bilmem ne filan toplantısı yaptınız, gittiniz sarayda yaptınız. Olacak iş değil Sayın Malkoç, bu olmadı. Siz, Türkiye Büyük Millet Meclisine bağlısınız yani milletvekilleri adına hareket ediyorsunuz; sarayı denetliyorsunuz Sayın Malkoç, sarayı denetliyorsunuz. Ne işiniz var, sarayın salonlarında toplantı yapıyorsunuz? Size yakıştıramadım. İşgal ettiğiniz makama da uygun bir davranış değil.

Arz ederim.

Teşekkür ederim arkadaşlar.

BAŞKAN – Sayın Girgin, buyurun.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Sayın Başkanım, eğer bu, televizyonda yayınlansaydı Türkiye’nin milli geliri yüzde 0,5 artmış olurdu.

BAŞKAN – Arkadaşlar, basın burada, tüm kayıt yapılıyor; yazılı basınımızın hepsi burada, hepsi notlarını alıyorlar. Tam tutanak var.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Bunu vatandaş direkt olarak dinleseydi yüzde 0,5 artmış olurdu milli gelir.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Kayıt yok, nerede var?

BAŞKAN – Nasıl kayıt yok ya? Tam kayıt yapılıyor arkadaşlar, tam tutanak tutuluyor. Tam tutanak istediğiniz anda, akşam gelin, tam tutanağı alabilirsiniz.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Yayınlansaydı çok daha etkisi olurdu.

BAŞKAN – Hepsinin kaydı yapılıyor tam tutanak olarak ve...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Görüntü alınmıyor.

BAŞKAN – Hayır... Geçmiş uygulamalar, geçmişteki teamüller neyse, geçen yıl ne yaptırısanız bu yıl da onu yapıyoruz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Dünden bugüne niye döndünüz Başkanım?

BAŞKAN – Sayın Girgin, buyurun lütfen.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli Komisyon üyeleri, sevgili bürokratlar, Meclis Başkan Vekilimiz ve basınımızın değerli temsilcileri; öncelikle, bugün güzel bir haber aldık, onu hepimiz biliyoruz zaten. Şehit annesi Pakize Akbaba’ya Cumhurbaşkanına hakaretten dolayı dört yıl hapis istemiyle dava açılmıştı, sonrasında Cumhurbaşkanının avukatı şikâyeti geri aldı. Hem oğlunu şehit vermiş acılı bir anne, Cumhurbaşkanına, aynı zamanda bir partinin genel başkanına hakaretten hapis yatsa, ne olurdu ülkenin hâli diye zor duruma düşecektik. Cumhurbaşkanı eleştirilemez mi? Her yaptığını herkes övmek zorunda da değil. Kamuoyu oluşturulmasaydı acaba ne olacaktı? Keşke buraya kadar olanı da yaşanmasaydı diyorum, Pakize annemize de geçmiş olsun diyorum.

Değerli Komisyon üyeleri, 2020 bütçesinde EYT mağdurları için bir düzenleme yok, ücretlilerin vergi dilimleri hakkında bir düzenleme yok ve intibak yasası hakkında bir düzenleme yok. EYT mağdurları yeni bir hak istemiyor, gasbedilen haklarının iadesini istiyorlar. EYT mağdurları ne erken emeklilik isteyen ne de bütçeye yük getirenlerdir; ayrıca, 38 yaşında hiç değillerdir, sadece hukuksuzluğa direnen, alın terinin karşılığı olan haklarını istemektedirler. EYT’liler verilen sözlerin yerine getirilmesini istiyorlar. 1999 yılı öncesinde denildi ki kadınlara: “Yirmi yıl, 5 bin prim günüyle emekli olacaksınız.” Erkeklerle de “Yirmi beş yıl, 5 bin prim günü emekli olacaksınız.” denmişti. Ancak 1999 yılında çıkarılan yasa geriye doğru işletilerek 3’üncü bir şart olarak yaş akdi getirildi ve bu da iki yıl ile on yedi yıl arasında emekliliği öteledi. Bu kanun insanların hayallerini, planlarını çaldı ve mezarda emeklilik olarak karşılarına çıktı. 45-50 yaş aralığında yaşadıkları en büyük mağduriyetler, çalışan kişilerin dahi “Sen artık bize verimli değilsin.” denilerek kapıya konulması, bu sebeple işsiz kalan emekçilerin yaşından dolayı iş bulamamasıdır. EYT mağdurları ekonomik anlamda bir geçim sağlamak zorundalar, ihtiyaçlarını karşılamak zorundalar, bundan dolayı hak arayışlarını sürdürüyorlar. 5 milyon 400 bin kişi EYT mağdurdur. Yasa çıkarsa, Sayın Başkan, 5 milyon 404 bin kişinin hemen emekli olması mümkün değildir. Yasa çıkarsa emekli olacakların sayısı yaklaşık 750 bin ile 1 milyon arasındadır.

Size burada bir işçi babasının basına yansıyan isyanını da aktarmak istiyorum. Diyor ki: “Ben 1987’den beri çalışan bir kaynakçıyım, primim 8 bin gün oldu. Cumhurbaşkanımız çıktı ‘Bunlar türedi’ dedi ve AKP Grup Başkan Vekilimiz de çıktı ‘Bunlar boş işler.’ dedi, biz buna üzülüyoruz.”

Değerli arkadaşlar, diğer yandan, konuşmamın başında 2020 bütçesinde emekçiler açısından vergi adaleti yok demiştim. Anayasa’mızın “Vergi ödevi” başlıklı 73’üncü maddesinde “Herkes, kamu giderlerini karşılamak üzere, malî gücüne göre, vergi ödemekle yükümlüdür.” ifadesi yer almaktadır. Bu düzenlemeden amaçlanan, herkesin, kamu harcamalarını finanse etmek üzere vergi ödemekle yükümlü olduğu ancak bu ödemenin herkesin malî gücüne göre olması gerektiğidir.

Ülkemizde gelir vergisi mükelleflerinin büyük çoğunluğu ücret geliri elde edenlerden oluşmaktadır. Ücretli çalışanlar üzerinde hem doğrudan gelir ve kazanç üzerinden hem de dolaylı olarak mal ve hizmetler üzerinden alınan vergilerden dolayı ağır yük bulunuyor. Kamu ve özel sektörde çalışan milyonlarca memur ve işçinin gelir vergileri kaynağından kesinti yapılarak ödeniyor. Ücretlerden kesilen vergiler, gelir vergisi hasılatının önemli bir kısmını oluşturuyor. Bugün ülkemizde uygulanan vergi politikaları nedeniyle işçiler üzerinde ağır bir vergi baskı bulunuyor. İşçinin eline geçen net ücret vergi kesintileri nedeniyle yılbaşına göre geçen sürede giderek geriliyor. Ücretli çalışanların net ücreti, bir yandan enflasyon nedeniyle satın alma gücünü kaybetmesiyle, diğer yandan artan vergi oranı nedeniyle azalmaktadır. Ortalama aylık brüt ücreti 4.500 lira olan bir işçi, ocak ayında 3.400 lira net ücret alır iken haziran ayında net ücreti 190 lira azalarak 3.218 liraya düşüyor. Temmuz ayında ücreti yüzde 4 oranında artsa bile, yıl sonunda 350 lira eksilerek 3.060 liraya geriliyor. 2005 yılında gelir vergisi tarifi brüt asgari ücretin 13,5 katı iken günümüzde 7 kat olarak hesaplanıyor. Çalışanlar her yıl daha fazla vergi ödemek zorunda kalıyor.

Türkiye’de vergi alanında yapılacak bir reform ancak ücretliler aleyhine olan bu adaletsiz yapının değiştirilmesiyle mümkün olacaktır. En az geçim indirimi uygulamasıyla da belirlenecek tutarın üzerinde bir gelir elde edilmesi sonrasında vergilemenin başlaması sağlanmalıdır. Öncelikle, emek üzerindeki vergi yükünün azaltılması bu verginin geniş kesimlere adil bir şekilde yansımalarının sağlanması gerekmektedir. O nedenle, gelir vergisi tarife basamakları ve oranları acil olarak güncellenmelidir.

Bir diğer konu intibak meselesidir. Emeklilerin büyük bir kısmı açık ve yoksulluk sınırının altında aldığı aylık veya gelirle yaşamlarını sürdürmeye çalışmaktadır. Emekli aylık ve gelirlerinin düşük olmasının yanı sıra, aynı zamanda ödedikleri prim miktarları, prim ödeme gün sayıları, sigortalılık süreleri ve emekli oldukları yaşlar aynı olmasına rağmen emeklilerin aylıkları arasında da farklılıklar bulunmaktadır. Özellikle 1999 ve 2008 yıllarında sosyal güvenlik alanında yapılan sözde reformlar nedeniyle ortaya çıkan bu farklılıklar, yurttaşlarımızın devlete olan güvenlerini sarsıcı boyutlara ulaşmıştır. Yasa kapsamının dar olması, yapılan intibakın objektif ve kayıpları telafi edici nitelikte olmaması nedeniyle birçok emeklimizin mağduriyeti devam etmektedir. Bugün geline nokta, emekliler açısından mağduriyet yaratan eşitsizlikler ve emekli aylıklarındaki reel kayıplar oldukça artmıştır. Dolayısıyla, bu adaletsizlik giderilmelidir.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; şimdi Sayıştay raporları hakkında birkaç sorum olacak.

Birincisi: Kamu kurumlarını halk adına denetleyen Sayıştayın raporlarının yasa gereği önce Türkiye Büyük Millet Meclisi içinde Sayıştay raporları ihtisas komisyonunda, sonra Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda görüşülmesi gerekiyor ancak bu komisyon, iktidarın engellemesi nedeniyle tam yedi yıldır kurulmadı; bunun nedeni nedir?

İki: Köprülere yüzde 25, üniversite yurtlarına yüzde 19, yemek ücretlerine yüzde 20 zam yapıldı ama enflasyon tek hane(!) Kimse, AKP’ye oy verenler bile inanmıyor buna. Madem sizce enflasyon bu seviyede, 2020’de vergi, ceza ve harçlara yapılacak artış neden yüzde 8,55 olarak açıklanmıyor?

Üç: Ekonominin kriz içerisinde olduğu yıllarda işsizliğin artması ve kayıtlı çalışan sayısının azalması nedeniyle sosyal güvenlik açıkları devasa boyutlara ulaşmaktadır. 2020 yılında Sosyal Güvenlik Kurumu açıkları nasıl azaltılacaktır? Bir plan var mıdır?

Dört: Hazinesinin 2019 yılında, kanunlarda verilen tüm yetkileri kullanmasına rağmen, yasal olarak uyması gereken borçlanma limitini aştığı söyleniyor; bu doğru mudur? Doğru ise bu gayriyasal ve yetkisiz borçlanma nasıl yapılabilmiştir? Hazine göz göre göre yasayı mı çiğnemiştir?

Beş: Merkez Bankası Başkanı için “Laf dinlemedi, görevden aldım.” dersiniz, hukuk güvenliğini yok ederseniz yabancı yatırımcı ülkeye gelip yatırım yapar mı? Özel sektörün yatırım yapmadığı; kamunun, yatırımlarını iyice kısıtıldığı ortamda 2020 bütçesi işsizlikle ve özellikle genç işsizlikle ilgili ne gibi bir çözüm sunmaktadır?

Altı: Bu bütçede neden israf ve şatafata bir önlem yoktur?

Yedi: Ülkemizde nitelikli sanayi ve tarıma, yapay zekâ ve yeni nesil endüstriye (endüstri 4.0) yatırım yetersiz; buna bir çözüm var mıdır bütçede?

Dokuz: On yedi yıllık iktidarın sonunda gelinen nokta: Vergi gelirlerinin çoğu ücretliden, dar gelirliden sağlanıyor; tütün ve alkolden alınan vergi bütçeyi ayakta tutuyor; vergi gelirlerinin büyük bir kısmı faize gidiyor; faizle borçlanmada rekora koşuluyor. Bu konuda bir açıklamanız olacak mı?

On: Sayıştayın, Sağlık Bakanlığı hakkında hazırladığı son raporun 45’inci sayfasında Sayıştay denetçisinin ciddi bir tespiti var. Raporda deniliyor ki: “Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığının sözleşme imzaladığı 8 şehir hastanesinde, işletici taraf da Türk şirketi olmasına rağmen, sözleşmeye şu yazılmış: ‘Herhangi bir uyumsuzluk durumunda yetkili Londra mahkemeleridir.’” Bakınız, sürekli yerli ve millilikten bahseden iktidarın Sağlık Bakanlığı Türk müteahhitlerle imzaladığı anlaşmalarda Türk yargısını devre dışı bırakıyor. Bizim ülkemiz İngiliz sömürgesi midir? Sağlık Bakanlığı İngiliz sömürge bakanlığı mı ki böyle bir sözleşme yapabiliyor? Hani, millilik nerede burada? Sayıştay da bu konuyu zaten açıkça eleştirmiş.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – İlave süre vereceğim, lütfen tamamlayınız.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Diğer soru: Bütçede şehir hastaneleri projesi ile devletin taahhüdüyle ilgili bir düzenleme neden yok? Türk Tabipleri Birliğinin sağlık adına çekincelerine rağmen uygulamaya koyduğunuz şehir hastaneleriyle devletin 67 milyar dolarlık bir garanti altına girdiği söyleniyor, bununla ilgili kamuya bir bilgilendirme yapmaktan neden kaçınıyorsunuz?

Diğer soru: Bilindiği üzere, Sayıştay Kanunu kapsamında, bir idari denetim kapsamında usulsüzlük ya da kamu zararı, doğuran bir husus tespit edildiğinde bu husus ayrı bir rapor düzenlenmek suretiyle Sayıştay yargılamasına konu edilmektedir. Bu çerçevede Sayıştay tarafından hazırlanan yargılamaya esas raporlar Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmakta mıdır? 2018 ve 2019 yıllarında Sayıştay tarafından yargılamaya esas kaç adet rapor hazırlanmıştır? Bunlar hangi kurumlarla ilgilidir?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Bitiriyorum Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun efendim.

SÜLEYMAN GİRĞİN (Muğla) - Bunlarla ilgili veriler Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmakta mıdır? Bu raporlarla ilgili yargılamalarda son durum nedir? 2018 ve 2019 yıllarında Sayıştay tarafından yargılaması tamamlanan raporlar nelerdir? Bu raporlarla ilgili Sayıştay tarafından savcılıklara yapılmış suç duyuruları var mıdır?

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

Sayın Katırcıoğlu, buyurun lütfen.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Efendim, ben Sayıştay üzerine konuşacağım çünkü anladığım kadarıyla şöyle bir mesele var, insanlık tarihi kadar eski bir soru esasında: Denetleyeni kim denetleyecek? Bu çok temel bir soru ve sonsuza kadar uzatılabilir. “Şu denetleyecek.” dersiniz “Onu kim denetleyecek?” diye bir cevap gelir, “Onu kim denetleyecek?” diye sorduğunuzda bir başka denetleyici ihtiyacı çıkar. Dolayısıyla bu sonsuza kadar üreyen bir sorunun ifadesi.

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADI BİLGİÇ (Isparta) – Sayıştayın çalışma prensibi.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Doğrudur yani bir ülkenin idaresinin kurallara göre olup olmadığıyla ilgili olarak benim bildiğim kadarıyla esasında iki süreç var birbirleriyle ilişkili. Bir, Parlamento denetimi var, bir de Parlamentonun verdiği yetkiyle Sayıştayın yaptığı denetimler var ve bunlar gerçekten bir ülkede idarenin kurallara uygun çalışıp çalışmadığını anlamamız için kafi derecede etkili mekanizmalar. Şimdi, aslında biz bunların toplamına da bir anlamıyla “demokrasi” diyoruz. Yani Parlamento, temsili demokrasi her ne kadar geçmişten gelen bir kurum olarak varken daha sonra bu denetim mekanizması içine STK’ler de karıştı, STK’ler de denetimde kendilerini ilgilendiren alanlarda söz söyleme ve görüş belirtme biçiminde bir fonksiyon üstlendiler fakat arkadaşlar daha da yakın zamanlarda, diyebilirim ki, daha katılımcı bir perspektif oluştu. O da Parlamentonun, Parlamentonun kurduğu kurumların -mesela Sayıştay gibi- STK’lerin yanı sıra esasında -özellikle dijital devrimden sonra- toplumun denetimi diye bir meseleden söz etmek mümkün. Yani bu denetimi illa ki seçim sistemleri çerçevesinde baktığımızda dört-beş yıllık süreçlerde değerlendiren bir toplumsal mekanizma gibi düşünebilirsiniz ama esasında dijital devrim benim anladığım kadarıyla daha hızlı bir değerlendirmeyi mümkün kılıyor. O sebeple de aslında bizim burada -konuya dönmüş gibi olacağım ama- özellikle Plan ve Bütçe Komisyonunda yaptığımız tartışmaların toplum tarafından görünür hâle gelmesi konusundaki talebimiz demokrasinin çağımızdaki eğilimlere daha uygun hâle getirilmesi çabasından başka bir şey değildir ki geçmişte esasında burada bir anlamda canlı yayın yapılırken şimdi yapılamaz bir duruma gelmiş vaziyettedir. Bunu esasında demokrasimizin bir ölçüde de olsa geriye gittiğini söyleyen bir sonuç olarak düşünebiliriz.

Şimdi tabii bütçeyle ilgili, Sayıştay bütçesiyle ilgili söylenecek çok laf var esasında fakat benim görebildiğim kadarıyla denetlenmesi gereken yani Sayıştayın denetlemesi gereken ve dolayısıyla da kendinin de denetlenmesi gereken bir süreçte alınan sonuçlar raporlara yansıdığına gördüğümüz kadarıyla Sayıştayın da esasında kendisini bağlayan kurallara çok da uymadığını, daha doğrusu, tespitlerde idarenin esas itibarıyla kurallara uygun davranmadığına dair birçok ipucu var.

Tabii, yani yine ben hatırlıyorum, geçen sene Sayıştay raporları oldukça etkili raporlardı, kapsamlı raporlardı, buraya geldiğinde burada çok canlı tartışmalar yapıldı fakat sonra yine biliyorsunuz ki bu raporları hazırlayan daire başkanı görevden alındı. Dolayısıyla da Sayıştayın kredibilitesine bir bakıma bir gölge düşürülmüştü o zamanlar ve bu, benim anladığım kadarıyla, bugün elimizdeki var olan raporların oldukça “light” diyelim, yumuşak olmasının da sebebi gibi geliyor bana.

Şimdi, benim elimdeki notlardan ben birkaç şey okuyacağım. Mesela “Mülkiye Başmüfettişi Rıza Yılmaz, Mülkiye Müfettişi Tuğba Koşal tarafından hazırlanan Dış Denetim Raporu’nda kamu maliyesini denetlemekle yükümlü kurumdan beklenmeyecek düzeyde usulsüzlük tespit edilmiştir.” diyor ve bunlar daha çok Kamu İhale Kanunu ve Harcırah Kanunu’yla ilgili konulara denk düşüyor. Dolayısıyla da, esasında, burada Parlamentonun görevi olarak da Sayıştayla ilgili ortaya çıkan bu tabloyu da Sayıştay Başkanına buradan iletmek istiyorum.

Öte yandan, kim ne derse desin, benim anladığım kadarıyla bu Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin bizi getirdiği bir yer olarak tarif edilmesi gerekir, Sayıştayın idari yapıyla ilgili olarak tespitlerinden gidersek gerçekten de idari kurumlar kendilerini bağlaması gereken kurallara uymuyorlar. Yani gerçekten de neyi nasıl anlatmak lazım bilmiyorum ama mesela şu bulgular çok sıklıkla görülüyor: Tapu kayıtlarında idari adına kayıtlı olan taşınmazların kurum mali tablolarında yer almaması yani bu tahsis edilen ve tahsisli kullanılan taşınmazların tahsise ilişkin muhasebe kayıtlarının yapılmaması ya da hatalı yapılması. Şimdi arkadaşlar, bir devlet kurumu düşünün, yani nasıl oluyor da kendi alanındaki taşınmazlarla ilgili olarak böyle bir eksiklik gösterebiliyor? Veya mesela, düzenleyici ve denetleyici kurumlar diyoruz. bunlar geçmişte, biliyorsunuz, bağımsız kurumlardı, serbest piyasa ekonomisinin daha iyi işlemesiyle ilgili olarak oluşturulmuş olan kurumlar ve bunlar esasında kendi kanunlarında bağımsız oldukları yazan kurumlar. Sayıştay raporuna bu kurumların da göre iç kontrol sistemleri işlemiyormuş yani kendi kendini denetlemekten yoksun bir yapılaşmanın var olduğunu gösteriyor. Özellikle satın alma süreçlerinde, ihalelerde rekabeti sınırlayıcı hususlara çok sayıda rastlanıyor. Mesela, bunu da okuyunca şaşırdım, kamu idaresi adına açılmış bazı banka hesapları muhasebe kayıtlarında yer almıyor. Arkadaşlar, böyle bir şey olur mu? İdari faaliyet raporlarının değerlendirildiği bölümde, 372 kurumdan 36’sı faaliyet raporu yayınlamamış. Kamu idarelerinin yüzde 52’si kullandıkları bütçe kaynaklarını faaliyet raporunda belirtmemiş. Velhasıl uzuyor gidiyor.

Arkadaşlar, ayrıntısına girmeyeyim ama benim gördüğüm kadarıyla, söyleyebilirim ki bu devlet mekanizması, bu idari yapılanma ciddi olarak çalışmıyor veya tersten söylersek tamamen çıplak gücün emrinde çalışıyor. Yani birileri emrediyor, birileri “Şunu yap.” diyor ve kurumlara ve kurallara ve de tabii ki kanunlara uygun olmadan da çalışabiliyor. Bunlar Sayıştayın tespitleri, benim tespitlerim değil, daha da uzuyor. Ben boşuna konuşmak istemediğim için çok ayrıntı vermedim ama sonuç olarak devleti denetlemesi gereken bir kurum olarak Sayıştay, devletin en azından bütçe kapsamına giren kurumları denetlemesi gereken bu kurum, hem kendisi çalışmıyor, işlemiyor yeteri kadar hem de ortaya koyduğu tablo da esasında kendi gibi devletin diğer kurumlarının da olması gerektiği gibi çalışmadığını gösteriyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Benim bu arada aklıma geldi, hani bizim belediyelerimizi görevden alıyorlar ya birtakım garip gerekçeler göstererek, mesela bu kayyumlarla ilgili olarak herhangi bir çalışma yaptınız mı Sayın Sayıştay Başkanı? Yani, örneğin Diyarbakır Belediyesiyle veya Van Belediyesiyle ilgili bir usulsüzlük tespit ettiniz mi geçmişle ilgili olarak? Gerçekten böyle bir tespitiniz varsa, bunu bizimle paylaşırsanız gerçekten denetim işlemimizi de yeteri kadar etkili yapmış oluruz diye düşünüyorum.

Ben burada keseyim ama son bir not yazmıştım şuraya, İsmet Özel’in bir şiirinden bir dize. İsmet Özel, biliyorsunuz, eski solcu, şimdi bildiğiniz arkadaşımız. “İnsanlar hangi dünyaya kulak kesilmişse öbürüne sağlar.” diyor.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Aynen öyle.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Aynen öyle, evet.

Teşekkür ederim.

(Oturum Başkanlığına Kâtip Şirin Ünal geçti)

BAŞKAN – Sağ olun Sayın Vekilim.

Sayın Fikret Şahin...

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Sayın Başkan, Sayın Başkan Vekilim, değerli milletvekili arkadaşlarım, değerli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

2020 yılı Bütçe Kanunu Teklifi’nin ülkemiz ve milletimiz için hayırlı, uğurlu olmasını diliyorum.

Efendim, öncelikle Başkanlık makamının dün kamera kayıtları vardı. Bugün görüyoruz ki maalesef bu kaydımız yok. Şunu ifade etmek istiyorum: Burada, bakın, çeşitli masaların üzerinde, milletvekillerinin masalarının üzerinde tripodlar ve kendi cep telefonları, bu kayıtları alıp sosyal medyada kamuoyuyla paylaşmaya çalışıyorlar. Şunu söylemek istiyorum: Bir milletvekili için hoş bir görüntü değil açıkçası. Yani gelin bu görüntü kirliliğini kaldıralım. Burası da sonuç itibarıyla Genel Kurulun bir organıdır. Nasıl ki Genel Kurulda buradaki konuşmalar görsel olarak kayda geçiyorsa dün yaptığımız gibi bu görüntülü kaydı bugün de yapalım ve buradaki konuşmalarımızı da vatandaşlarımızla, milletimizle paylaşalım. Bunun daha şık ve uygun olacağını düşünüyorum, bunu ifade etmek istiyorum.

Yine, diğer bir Başkanlık Divanı tutumuyla ilgili... Gerçi özel görüşmelerimizde ifade ettim ama... Daha önceki Başkanımız daha nezaketli ve daha kibardı. Şu anki Başkanımızı biraz daha agresif buluyorum. Daha yumuşak davrandığı takdirde bir önceki Başkan gibi herhâlde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili olabilir diye düşünüyorum.

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADI BİLGİÇ (Isparta) – Bu ifadeyi düzeltmek lazım.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Şimdi Başkan yok.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Efendim, tabii, bugün Büyük Millet Meclisi bütçesini konuşuyoruz. Tabii, Türkiye Büyük Millet Meclisinin itibarını korumak ve artırmak hepimizin görevi.

Sayın Başkanım, milletvekilleri olarak soru önergelerimize maalesef cevap alamıyoruz. Pek çok soru önergemiz cevapsız kalıyor. Bakınız, elimde Anayasa’mız ve İç Tüzük’ümüz var. İç Tüzük’ümüzün 99’uncu maddesinde “Milletvekillerinin yazılı soru önergelerine 15 gün içinde cevap verilir.” diye bir maddemiz var ama elinizdeki istatistiklerde maalesef yazılı soru önergelerimize cevap yok. Yani milletvekilinin millet adına denetim yetkisi engellenmiş oluyor. Bu sadece milletvekili için geçerli değil.

Bakın, yine bu yılki Sayıştayın Sağlık Bakanlığı denetim raporunda şöyle diyor: “Bakanlıktan şehir hastanelerinin ihale dokümanları ile yatırım ve işletme dönemine ait sözleşme ve ekleri yazılı ve sözlü olarak talep edilmiş olmasına rağmen, istenilen şekilde temin edilmemiştir.” Yani Sayıştay da şikâyetçi. Sayıştay da diyor ki: “Biz yeteri kadar denetim yapamıyoruz çünkü Bakanlıktan sözleşmeleri istiyoruz şehir hastanesi konusunda, bize bunlar teslim edilmiyor.” Aynı konudan ben de şikâyetçiyim. Bir milletvekili olarak defaatle burada şehir hastanelerini haiz sözleşme metinlerini istemiş olmama rağmen, hem bu Komisyonda Bakan Yardımcısından –siz de vardınız zannediyorum burada- hem de yazılı soru önergemde de herhangi bir bakanlıktan cevap alamadım.

Sonuç itibarıyla, milletvekilinin ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin itibarı birbirine paraleldir. Milletvekillerinin sorularına cevap verilmiyorsa bu, Türkiye Büyük Millet Meclisinin de itibarını erozyona uğratar. Bunu korumak her şeyden önce sizin görevinizdir. Bunu temin etmenizi rica edeceğim ben sizden.

Diğer konu ise: Kamu Denetçiliği Kurumunda kurum içi yazışmalarda kullanılan bilgi işlem sisteminin şirketten alınarak kendi kurum içindeki personelle yapıldığını, bu şekilde daha efektif ve büyük oranda da bir tasarruf sağlandığını ifade ettiniz, değil mi? Evet. Tebrik ediyorum, çok güzel bir uygulama. Şu açıdan söyleyeceğim: Yıllardır kamu hastanelerinde bilgi işlem sistemi keşke bu şekilde sizin yaptığınız gibi yapılmış olsaydı. Her iki üç yılda bir kamu hastanelerinde bilgi işlem sistemi ihaleye çıkıyor, ihale de farklı firmalara veriliyor, firmalar bilgileri alıp götürüyor, hastaların ne tetkiklerine ne görüntülerine, hiçbirine ulaşamıyoruz. Bunu bir hekim olarak ifade ediyorum. Ve çalışanlar da şikâyetçi. Sağlık Bakanlığına defaatle bunu iletmemize rağmen, maalesef, bu gerçekleştirilemedi. Sizi bu konuda tebrik ediyorum ve Sağlık Bakanlığı da inşallah, sizin gibi böyle bir uygulamaya geçer çünkü çok büyük bir kaynak israfı var ve içeriden dışarıya, özel firmalara muazzam şekilde bir kaynak aktarımı var.

Diğer bir konu ise çünkü konuşmalarında Sayın Manisa Milletvekilimiz Uğur Bey... Keşke kendisi de burada olsaydı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlayın lütfen.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Çok kısa, toparlıyorum.

İbrahim Bey zannediyorum, samimi arkadaşı, iletir herhâlde Uğur Bey’e.

Tutanak elimde. Uğur Bey şöyle diyor, diyor ki: “334 milyar lira bütçemizde, kasamızda yani milletin hizmetine harcanacak şekilde bekletiliyor.” Tutanak burada, çıkardım. Kendisine dün şöyle demiştim: Emeklilikte yaşa takılanların büyük sıkıntıları var. Hesaplamalara göre yaklaşık olarak 200 milyar civarında bir paraya ihtiyaç var sorunları çözmek için. Madem kasada 334 milyar lira varsa bunu gelin hep birlikte çözelim.

Çok teşekkür ediyorum.

Hayırlı uğurlu olmasını diliyorum ben bütçenin.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Vekilim.

Buyurun Sayın Beko.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ama kasaya Başkanım itiraz etmişti.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Ama tutanak böyle demiyor, tutanak burada işte.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – “Yalan söyleme. Kasada para yok.” dedim. Aynı şeyi size de söylüyorum, yalan söylemeyin, kasada para yok. Yaptığınız ayıp ya!

KANİ BEKO (İzmir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, değerli basın mensupları ve emekçilerimiz...

BAŞKAN – Efendim, söz verdim...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Ayıp ya! Yaptığınız ayıp!

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Yaşınızla mütenasip konuşun. Çok ayıp!

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Benim yaşıyla mütenasip... Söylediğin ayıp! Kasada para yok, yalan söylüyorsun.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bakın, tarzınız ne kadar kırıcı. Espri olsun diye söylediğim şeyi ne hâle getirdin? Ne kadar ayıp bir şey!

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Bunun neresi espri?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Kabalık her tarafına sirayet etmiş.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Bunun neresi espri?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Her tarafına sirayet etmiş. Ayıp bir şey ya!

BAŞKAN – Sayın Aydemir...

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Böyle bir konuşma olur mu ya!

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Ayıp!

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Utanın ya!

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Milletin hesabı burası. Utanmadan “250 milyar para var.” diyorsunuz.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Utanacak o olmalı kardeşim, bana “yalancısın” diyor.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Bu, bir milletvekiline yakışan bir şey değil.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Böyle bir şey olabilir mi ya?

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Ben kendime yakıştırıyorum. Siz kendinize yakıştırıyorsanız onu deyin.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, lütfen... Söz verdim.

Buyurun, devam edin.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Yaşına başına bak ya!

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Ne varmış yaşımda başımda?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Kinin, nefretin her tarafını sarmış senin ya!

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Ben 72 yaşımda adamım.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Sana demiyorum Başkanım, arkandaki adama diyorum.

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Ben de yaşlı bir adamım, ne var?

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, lütfen...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Kamu Denetçiliği Başkanının ne şeyi var? Sayıştay Başkanını burada tehdit ediyor ya! Olur mu böyle bir şey ya!

BAŞKAN – Sayın Çelebi...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Devlet adamlığına uymaz.

BAŞKAN – Sayın Çelebi...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Devlet adamlığım bu yalanı ortaya çıkarmaktır.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Devlet adamı algı yapmaz.

BAŞKAN – Sayın Çelebi...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Yalan söylemeyin. Yok böyle bir şey.

BAŞKAN – Sayın Çelebi, lütfen oturur musunuz.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Komisyon olarak burada varsa biz de bunu açıklıyoruz. Ne var bunda?

BAŞKAN – Aydemir... Tamam artık.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ben bir şey söylemiyorum “Kabalık yapıyor.” diyorum. Demeyim mi ben?

BAŞKAN – Tamam, tamam. Sakin ol.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Kabalık yapıyor ya! Böyle bir şey olur mu? Yani yaşı geçmiş diye söylemeyecek miyiz?

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Koskoca milletvekilisin ya!

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Beni burada refüze edecek, ben de susacağım; böyle bir şey yok. Ayıptır ya!

BAŞKAN – Oturuma beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 15.35

ÜÇÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 15.41****BAŞKAN: Lütfi ELVAN (Mersin)****BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)****SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)****KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)**

BAŞKAN – Komisyonumuzun değerli üyeleri, 9’uncu Birleşimin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Sayın Beko, buyurun lütfen.

KANİ BEKO (İzmir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, değerli basın mensupları ve emekçilerimiz; bütçe çalışmalarının hepimize hayırlı olmasını diliyorum.

Öncelikle, Türkiye Büyük Millet Meclisinde görev alan arkadaşlarla ilgili kısa bir konuya değinmek istiyorum. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekilinin bir soru önergesine vermiş olduğu yanıttan Türkiye Büyük Millet Meclisinde çalışan personelle ilgili son bilgileri aldık. Öğreniyoruz ki Türkiye Büyük Millet Meclisinde hâlâ 16 taşeron firma personeli çalışmaktadır. Ayrıca, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’nun 4’üncü maddesi kapsamında istihdam edilen 4/A statüsünde 1.995, 4/B statüsünde 990, 4/D statüsünde sürekli işçi 963 personelin, 6253 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı İdari Teşkilatı Kanunu’nun 30’uncu maddesi kapsamında 1.795 sözleşmeli personelin görev yaptığı vurgulanmıştır. 4/D statüsünde sürekli işçi olarak çalışan 963 personelin 743’ünün taşerondan kadroya geçen, 220’sinin ise kaldırılan Başbakanlıktan kuruma geçen personel olduğunu da öğreniyoruz. Öncelikle, Meclisin hâlâ taşeron firma personeli çalıştırmasının doğru olmadığını vurgulamak istiyorum. Bu arkadaşlarımız da derhâl kadroya geçirilmelidir. Ayrıca, sürekli işçi kadrosuna geçirilen işçilere uygulanacak olan ücret ile diğer mali ve sosyal hakların 696 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’nin 127’nci maddesi ile 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’ye eklenen geçici 23’üncü maddenin (6)’ncı fıkrasında düzenlendiğini ve sürekli işçi kadrosuna geçirilen işçilerin ücretleri ile diğer mali ve sosyal haklarının buna göre düzenlendiği belirtilmiştir. Ancak -yapılan açıklamada- taşeron işçiye kadronun kanun hükmünde kararnameyle düzenlenmesi Anayasa’ya aykırıdır. OHAL kanun hükmünde kararnameleri sadece olağanüstü hâlin gerektiği konularda olabilir. Sendikalarla ve Mecliste görüşülmeden kanun hükmünde kararnameyle yapılan düzenleme taşeron sorununu çözmemiştir; aksine, yıllarca devam edecek adaletsizlikler ve yeni sorunlar yaratmıştır. Taşeron kanun hükmünde kararnamesi gerek kapsamı ve gerekse kadroya geçiş koşulları nedeniyle adil ve hakkaniyetli değil. Partizanlık ve ayrımcılık yaratacak bir nitelik taşımaktadır. Hükûmetin tüm taşeron işçilere koşulsuz kadro sözü gerçek çıkmamıştır. 696 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’yle taşeron işçilerin büyük çoğunluğu kadrolu kamu işçisi olmamıştır. Belediye ve il özel idarelerinde çalışan yaklaşık 450 bin taşeron işçiye kamu işçisi kadrosu verilmemiştir. Bu işçiler yerel yönetimlerin şirketlerinde işçi olacaklardır. KİT’lerde ve bazı özel bütçeli kuruluşlarda çalışan taşeron işçiler de kapsam dışında tutulmuştur. Bu konunun tüm yönleriyle ele alınması ve düzeltilmesi önemlidir.

Sendikalaşma konusu da bizim açımızdan çok önemlidir. Türkiye, en kötü sendikalaşma oranı ve düşük toplu iş sözleşmesi kapsamıyla OECD ülkelerinin sonuncusudur. OECD verilerine göre Türkiye’de 2017 yılı için sendikalaşma oranı yüzde 8,6, 2016 yılı için toplu iş sözleşmesi kapsamı ise yüzde 7’dir. Kamu görevlileri sendikalarının ve konfederasyonlarının üye sayılarına göre 2019 Temmuz istatistiklerine baktığımızda kamuda sendikalaşma oranının daha yüksek olduğunu görüyoruz. Bu rakam yüzde 66 ama bu rakam da yeterli değildir.

Türkiye’de sendikal hak ve özgürlüklerin anayasal ve yasal güvence altına alınmış olduğu unutulmamalıdır. O nedenle de, genel anlamda sendikalaşmanın önündeki tüm engeller kaldırılmalı ve işçi, memur, emekli tüm kesimlerin sendikal hakları korunmalıdır.

Değerli milletvekilleri, vergi sadece kamu harcamalarını finanse etmek için alınmamaktadır; aynı zamanda ekonomide sağlanan değerın daha adaletli paylaşılmasına, gelir dağılımını iyileştirmeye yönelik olmalıdır. Verginin bu ikinci özelliği “kapsayıcı büyüme” başlığı altında son dönemde birçok ülkenin maliye politikası amaçları içinde yer almıştır. Orta vadeli programlarda vergi politikasının kapsayıcı büyüme politikalarını destekleyecek şekilde tasarlanacağı ve uygulanacağı açıklanmıştır. Dar ve sabit gelirli geniş kesimlerin beklentisi, çağdaş ve adil bir vergi sisteminin oluşturulmasıdır. Türkiye’de uygulanmakta olan tüm vergi kanunlarında öncelik vergi adaletinin sağlanması olmalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – İlave süre veriyorum, lütfen konuşmanızı tamamlayınız efendim.

KANİ BEKO (İzmir) – Teşekkür ederim.

Doğrudan ve dolaylı vergilerin en büyük ödeyicisi olan işçileri işverenlerle aynı oranlarda vergilendirmek haksız ve adaletsiz bir uygulamadır. Ücretlilerin üzerindeki vergi yükünün ağırlığı ve olumsuz etkisi, işçinin eline geçen net ücretin vergi kesintileri nedeniyle yılbaşına göre geçen sürede giderek gerilemesidir. Ücretli çalışanın bir yandan enflasyon nedeniyle satın alma gücü gerilerken öte yandan artan vergi oranı nedeniyle net ücreti azalmaktadır. Aylık brüt geliri 4.500 TL olan bir işçi 2019 yılında gelir ve damga vergisi toplamı olarak 9.359 TL ödemektedir. Diğer bir ifadeyle, on iki aylık çalışmasıyla elde ettiği net gelirin yaklaşık üç aylık karşılığı kadar vergi ödeme yükümlülüğüyle karşı karşıya kalmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KANİ BEKO (İzmir) – İzin verirsiniz, toparlıyorum, son sözüm.

BAŞKAN – Lütfen tamamlayın.

KANİ BEKO (İzmir) – Toparlıyorum.

Türkiye’de aylık brüt 2.558 TL olan asgari ücretin neti bekâr olan işçi için 2.020 TL’dir ve bu tutara asgari geçim indirimi dâhildir. Asgari ücretli bir işçi bile yıllık 4.552 TL gelir ve damga vergisi ödemektedir.

Türkiye’de vergi alanında yapılacak reform ancak ücretliler aleyhine var olan bu adaletsiz yapının değiştirilmesiyle mümkün olacaktır. Öncelikle emek üzerindeki vergi yükünün azaltılması ve verginin geniş kitlelere adil bir şekilde yansımalarının sağlanması gerekmektedir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Beko.

Şimdi Sayın Sibel Özdemir’e söz vereceğim; daha sonra Sayın Lale Karabıyık’a ve daha sonra da Sayın Nilgün Ök’e söz vereceğim.

Sayın Özdemir, buyurun lütfen.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Değerli Meclis Başkan Vekilimiz, Sayıştay Başkanı ve Kamu Denetçiliği Kurumu Başkanı başta olmak üzere bütün bürokratları ve katılan bütün üyeleri ben de saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, açıkçası, benim de Mecliste 4'üncü yılım oldu. Bunun iki yıllık kısmını parlamenter sistem içinde tamamladım, geriye kalan ve iki yıl olacak olan kısmını da yeni sistem içerisinde tamamlamaya çalışacağım.

Şimdi, baktığımız zaman, tabii, temel sorun alanı bir partili Cumhurbaşkanı olan yani bir partinin Genel Başkanı olmakla birlikte ve Mecliste de -doğal olarak- 1'inci partinin, çoğunluğa sahip olan bir partinin yapısıyla yani bir yürütme yapısıyla... Doğal olarak biz de Parlamentonun yasama ilişkileri... Burada son iki yılda ortaya çıkan sorunlar ve tahribat ya da Meclisin çalışma sistemindeki niteliksel sorunlar... Sayın Kalaycı söyledi "Zaten vardı bu sorunlar." dedi ama gerçekten bu sorunlar kaldı.

Bir de, ayrıca, kanun yapmada daha da niteliksel sorunlarla karşı karşıya kaldık. Komisyonların etkinliği konusunda, çalışma sistematigi noktasında, gelen, görüşülen kanunların sahihsiz kalması, gelen kanunlarda ilgili bakanlıkların, bürokratların -bilemiyorum- tam bilgisi oluyor mu -bazen böyle durumlarla da karşılaştık- teklif sahiplerinin duruma bazen tam hâkim olmadıkları... Ben haksızlık yapmak istemem elbette, Sayın Kaboğlu Hoca da yanımda oturuyor, o da birazdan belki konuşmasında daha detaylandırılacak bunları. Yani denge denetim mekanizması, şeffaflık, hesap verilebilirlik konusunda ciddi sorunlar ve tahribatlara biz şahit olduk. Avrupa Konseyinin de bir raporu var değerli üyeler. 2019 Türkiye Raporu'nda tam da bu söylediklerimizi aslında ortaya çıkarmış. "Yürütmenin TBMM tarafından denetlenmesi yeni Cumhurbaşkanlığı sisteminde daha zayıflamıştır. Cumhurbaşkanlığı kararnamele Meclis denetiminden hâlâ muaftır. OHAL kapsamında yayımlanan KHK'lere yönelik TBMM denetimi tam anlamıyla etkili değildir. Yeni Cumhurbaşkanlığı sisteminde Meclis yürütmenin kendisine hesap vermesini sağlayan rolünü çoğunlukla yerine getirememektedir." Yani bizim yaşadığımız bu rutin sorunlar aslında tam da raporlara yansımış.

Sözlü soru önergeleri gerçekten parlamenter sistemde milletvekillerine verilmiş önemli bir denetim yetkisiydi. Bunun ortadan kalkmasının zafiyetini yaşadık bu son iki yılda ve sadece Cumhurbaşkanı Yardımcısına ve bakanlara yöneltilebilen yazılı soru önergeleri... Değerli Meclis Başkan Vekilimiz, bu dönemde gerçekten ciddi bir sorun var, niteliksel anlamda büyük bir kayıp var yani soru önergelerine verilen cevaplar gerçekten -ki sayı olarak da az, sanırım sizin verdiğiniz verilerde 20 bin sorunun 8 binine cevap verilmiş- çok önemli, nitelik çok önemli. Bilemiyorum, gerçekten cevaplarda ya bir kopukluk, iletişimsizlik ya da önemsenmeme mi... Yani bunu söylemek istemiyorum ama önemsenmiyor mu milletvekillerinin bilgi talepleri? Bunlara dikkat etmek gerektiğini düşünüyorum.

Komisyon çalışmaları keza öyle. Torba yasa teklifleri çok muazzam arttı. E, zaten o niteliksel sorun vardı, bu onu artırdı. "Meclis soruşturma komisyonları gibi Meclisin olağan denetim mekanizmalarının çalışmaları sonucunda ortaya çıkan meselelerin yürütme tarafından takibinde bir ilerleme kaydedilemediği..." Bu da bizim yaşadığımız bu sorunun rapora yansımış düzeyi.

Meclis Başkan Vekilimiz, personel sorunları var. Bu konuda bir görüşmemiz de olmuştu. Gerçekten çok ilginç bir yapı var çalışma ve özlük haklarıyla ilgili. Başbakanlıktan gelen bir personel oldu burada ve özlük haklarıyla ilgili bu açık vardı, daha da arttı ama asıl dikkat çekmek istediğim konu şu: Hepimiz için, gerçekten özellikle de biz kadın çalışanlar, kadın vekiller... Siz de hafta sonu bizimle birlikte bir çalışmaya katıldınız, kadın temsiliyeti ve kadınların toplumsal cinsiyetiyle ilgili bir çalıştaydı. Gerçekten hani biz Mecliste dahi bunu başarılı bir noktaya ulaştıramadık. Kadın çalışanlar, kadın vekiller, kadın basın mensupları... Çalışma ortamı gerçekten genel olarak zaten sorunlu ama kadınlar açısından da buna dikkat edecek uygulamalar maalesef yok. Bu, çalıştayımızda da konuşuldu, ben de size iletmek istiyorum. Hani bununla ilgili de... Yani personel açısından da bu önemli. Gerçekten çok geç saatlere kadar, bir kadın çalışan için ağır olacak koşullar var. Bizler için belki biraz daha esnek bir çalışma düzeni var ama mesela stenograflar hiç kalkmadan orada saatlerce oturabiliyorlar. Bakıyorum, iyi bir şey bu,

kadın stenograflarımız çok fazla. Hiç çıkmadan orada saatlerce oturduklarını ve temel ihtiyaçlarını dahi karşılayamadıklarını görüyoruz. Bunlarla ilgili bazı düzenlemeler gerekiyor. Motivasyon anlamında önemli, burada çalışan hepimiz için...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Özdemir, lütfen tamamlayınız.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Bakın, şu Komisyonun çalışma ortamında dahi motivasyonumuzu artırıcı uygulamalar olması gerekiyor. Bunlara dikkat edilmesi gerekiyor. Yani bu aidiyet duygusu, çalışanların bağımlılığı, bizlerin motivasyonunun artması noktasında Mecliste gerçekten dört yıldır en temel gördüğüm sorun bu; herkes mutsuz, motivasyonu çok düşük. Bunlara dikkat etmek gerektiğini düşünüyorum.

Sosyal ortamlar mesela... Birçoğumuz yurt dışındaki parlamentolara gidiyoruz, ben geçen yıl da söylemiştim, ne kadar motive edici bir sosyal ortamları, sosyal imkânları var. Burada bazen oturmak için yer bulamadığımız zamanlar dahi olabiliyor.

Sayıştayla ilgili yine Konsey raporundan birkaç noktaya değineceğim. Özellikle Varlık Fonu'nun yine Cumhurbaşkanı tarafından atanan denetçiler tarafından denetlenmesi, Sayıştay denetiminin kapsamı dışında bırakılması eleştiri olarak ortaya konulmuş. Bağımsız bir denetime tabi olmakla birlikte Sayıştay, Cumhurbaşkanına bağlı olan...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayınız.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Çok özür dileyerek izninizle...

Buna dikkat edilmesi gerektiğini söylemek istiyorum.

Konseyin aslında gerçekten Sayıştayla ilgili önemli tespitleri var. Bazı kamu kurumları denetimle ilgili olarak konuları KİT'te görüşülüyor ama mesela ihtisas komisyonlarını ilgilendiren kurumlar da var. Mesela onların Sayıştay raporlarının o komisyonlarda görüşülmesi de belki dikkatinizi çekebilir.

Sayıştayla ilgili birkaç konu daha vardı ama ben son bir dakikada Sayın Başkanımızın kurumu olan Kamu Denetçiliğiyle ilgili birkaç bir şey söylemek istiyorum.

Bilinirliği artırmak noktasındaki çalışmalarınız çok değerli. Özellikle üniversitelerde çalışmalar yapıyorsunuz Sayın Başkan ve kaliteli başvuru alamadığınız... Sanırım, burada, bunun sebebi de bilemediği için.... Yine Konseyin raporuna yansıyan, resen yetkilerin mevcut olmaması nedeniyle sizin de bazı sorunlarınız var. Yani bunda belki bir ilerleme kaydedilebilir.

Eşitlik Kurumuyla ilgili...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayın.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Çok özür diliyorum. Gerçekten müsamaha gösterdiniz.

Başvurularda en çok eğitim sorununun gündeme geldiğini söylemişsiniz bir röportajınızda, sosyal güvenlik konuları çok dikkate gelmiş. Son olarak, ÖSYM'yle ilgili bir çalışmanız olmuştu. Yalnız böyle bir uyarıya ÖSYM'den “Biz bundan zaten kâr etmiyoruz.” gibi bir şey gelmiş. Bu konuda ne diyorsunuz? Sanırım sizin tespitleriniz daha farklı olacak.

Denetçilik Kurumunu önemsiyorum ben. Vatandaşın kamu idaresiyle ilgili gerçekten o eksiklikleri iletmesi noktası ama sadece kamu idaresine yönelik bu şikâyetleri alıyorsunuz siz. Bununla ilgili kısımda bir düzenleme olacak mı ya da resen ya da bu kapsamı genişletme noktasında? Bunu ilettilim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum efendim, sağ olun.

Sayın Karabıyık, buyurun lütfen.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Değerli Komisyon üyeleri ve bürokratlar; ben de önce Türkiye Büyük Millet Meclisini, daha sonra da Sayıştayı değerlendirmek istiyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisiyle ilgili aslında öncelikle söylememiz gereken, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle nasıl pasifize edildiği olmalı. “Yeni sistemle yasama, yürütme ve yargı organları kendi içinde daha güçlü, daha bağımsız, denge ve denetleme mekanizmalarının daha etkin şekilde çalıştığı bir yapıya kavuşturulacak.” denmişti ama maalesef, Anayasa değişikliğiyle Türkiye Büyük Millet Meclisi devre dışı bırakıldı büyük ölçüde. Bunu 16 Nisan 2017 referandumundan bugüne de artan bir şekilde yaşıyoruz çünkü Anayasa değişikliği Milli Mücadele’yi yönetmesi nedeniyle dünyada “Gazi Meclis” unvanına sahip tek Parlamento olan Türkiye Büyük Millet Meclisinin etkisini, bağımsızlığını ve gücünü zayıflatmış oldu. Referandum öncesi süreçte de söylemiştik: Yetkileri elinden alınmış, yetkileri daraltılmış ve kısıtlanmış bir Meclis, iddia edildiği gibi daha güçlü olamaz, olmadığını da kısa sürede gördük.

Mecliste güvenoyu, gensoru önergesi yok, sözlü soru önergesi veremiyoruz. Muhalefetten gelen Meclis araştırma önergelerinin aslında konusuna bakılmaksızın çoğu da reddediliyor -bunlar yaşadıklarımız- yazılı soru önergelerimize çoğu zaman cevap alınamıyor -ben hiç alamadım bu dönem- cevap vermiş olmak için verilen, sorunun özünü geçiştiren yanıtlar alınıyor bazen de. Böyle bir tabloda Meclisin güçlendiğini söylemek de ne yazık ki mümkün olmuyor.

Sayıştay konusunda... Demokratik toplumlarda yürütme organının keyfî kaynak kullanımının önlenmesi için ihtiyaç duyulan kaynak kullanımının sınırlandırılması bütçe aracılığıyla mümkün olmaktadır. Bunu biliyoruz hepimiz. Bütçe hakkı çerçevesinde de halk adına, hükûmete kamu gelirlerinin toplanması ve kamu giderlerinin yapılması konusunda bütçe yasasıyla yetki veriliyor ve sonra da uygulama sonuçlarını denetlemek için biz bu Komisyonunda bir araya geliyoruz.

Bakın, Meclisin bütçe hakkı fiilen kalmadı aslında. Bütçeyi hazırlayan ve uygulayan Cumhurbaşkanı, Meclise karşı sorumlu değil. Bakanlar buraya gelip bütçelerini ve harcamalarını savunuyor ama genel kurul aşamasında bakanların bir fonksiyonu yok yani aslında sahipsiz bir bütçeyi konuşuyoruz biz burada. Buna rağmen, bütçe hakkını elinde bulunduran yasama organının milletvekilleri olarak bütçe kanunuyla hükûmete verilen izin ve yetkinin belirlenen sınırlar içerisinde kullanılıp kullanılmadığını denetlemek için Sayıştay raporlarından yararlanıyoruz tabii ki.

Sayıştay, genel ve katma bütçeli dairelerin gelir ve giderleri ile mallarını Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetliyor, sorumluların hesap ve işlemlerinden kamu zararına yol açan hususları kesin hükme bağlıyor ve Meclis Plan ve Bütçe Komisyonunda kurumların hesapları incelenirken Sayıştayın bu raporları üzerinde de günlerce konuşuyoruz. Sayıştay Kanunu’nun 5’inci maddesinde yapılan düzenlemeyle Sayıştayın anayasal görevi olan hesap yargılama görevinin elinden alınmasıyla Sayıştay yargısı devre dışı bırakıldı maalesef. Yani Sayıştay, eskisi gibi kamu kaynaklarını denetleyemediği gibi, sorumlularından da hesap soramıyor. Hesap yargılaması yapamadığı için burada günlerce yaptığımız değerlendirme ve tespitler sadece arşivde yer almaktan öteye de geçemiyor. Ancak bütçe denetiminde rapor ve bulgularıyla yardımcı olan Sayıştaya büyük görev ve sorumluluklar tabii ki düşüyor. Sayıştay denetimleri ve bu denetimlerin ardından hazırlanan raporlar bizim de en önemli kaynaklarımız tabii ki.

İncelememiz için gönderilen denetim raporları ayrıntı içermediği ve ilgili kurumlar hakkında detaylardan ibaret olan bilgilerle boğulduğu için, somut eleştiri içermediği için bütçe hakkını etkili bir şekilde kullanmamız da mümkün olamıyor. Raporlar geriye doğru incelendiğinde, aynı kurumlara dair bulguların sonraki yıllarda aynı ifadelerle aktarıldığını maalesef görmekteyiz. Bu nedenle, denetim sonuçlarına dikkat edilmesi gerektiğini ayrıca burada vurgulamak istiyorum. Söz konusu denetim raporları detay sayılabilecek tespit, veri ve rakamlar üzerine yoğunlaştığında bütçe denetiminin de özünden maalesef uzakmış oluyoruz.

Diğer taraftan, üzerinde durmamız gereken bir konu da Sayıştay Kanunu’nun yine 5’inci maddesinde yer alan Sayıştayın görevi “Kamu idarelerinin mali faaliyet, karar ve işlemlerini hesap verme sorumluluğu çerçevesinde denetler ve sonuçları hakkında Türkiye Büyük Millet Meclisine doğru, yeterli, zamanlı bilgi ve raporlar sunar.” olarak tanımlanıyor. Ama maddedeki “yeterli” ifadesinin önemi üzerinde burada belki konuşmamız lazım. Çünkü incelediğimiz raporlar kurum hesaplarına dair gerçekleri görmemiz adına her zaman çok da yeterli olmuyor. Rapordaki önemli bulgular, mali tabloları etkilemediği düşüncesiyle...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Karabıyık, lütfen tamamlar mısınız.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Ek süre istemiyorum. Dün de yarımdaydı, bugün de yarım kalabilir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Peki, efendim.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Hocam, bitirseyniz.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Yok, yeterli. Ben başka bir ortamda söyleyebilirim. Dün de bir sayfam kalmıştı sadece.

Teşekkür ederim, sağ olun.

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADI BİLGİÇ (Isparta) – Yazılı olarak alabilirim metni.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Tabii, yazılı olarak verebilirim.

BAŞKAN - Evet, Sayın Ök, buyurun lütfen.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Çok Değerli Meclis Başkan Vekilimiz, çok değerli bürokratlar, Komisyonumuzun çok değerli üyeleri; ben de sizi sevgiyle saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, sınırlarımızda güvenlik maksadıyla yürüttüğümüz Barış Pınarı Harekâtı’nda görev alan kahraman ordumuzun ve Mehmetçik’imizin yanında olduğumuzu, bundan sonra da her zaman yanında olacağımızı ve olmaya devam edeceğimizi belirtmek istiyorum.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; bildiğiniz gibi arşivler milletlerin ve devletlerin hafızasıdır. Bizim arşivlerimiz de 40’tan fazla devletin geçmişini içinde barındırır ve ayrıca dev bir coğrafyanın hafızasını içinde saklar.

Bugün Barış Pınarı Harekâtı’ndaki hezimetlerini Ermeni meselesini bahane ederek kapatmaya çalışanların, Türkiye’ye insan hakları dersi vermeye kalksalar da kanlı ve karanlık bir geçmişe sahip olduklarını görüyoruz. Unutulmamalıdır ki son asırlarda insanlığın yaşadığı büyük kıyımların sorumlusu da bugün insan hakları ve özgürlükler havarisi maskesi takanların ta kendileridir.

Biz Türkiye olarak arşivlerimizin kapılarını sonuna kadar açtığımızı defalarca belirttik. Ermenistan'dan ve üçüncü ülkelerden de varsa arşivlerini açmalarını, gerçeği bulmak isteyen tarihçilerin arşivlerde çalışmalarını istedik. Ancak Ermenistan'da Ermeni meselesini kullanan devletler de iddialarını arşivleriyle ispat edemediler. Bu kapsamda, tarihin belgeleriyle yüzleşmeye cesaret edemeyen Amerika Birleşik Devletleri Temsilciler Meclisinin çıkar hesaplarında boğulan, siyaseti soysuzlaştıran ahlak ve akıl yoksunu kararını kınıyor, reddediyor ve yok sayıyoruz. Bence Amerika önce gidip kendi karanlık tarihinde bulunan soykırımların hesabını vermelidir. Türkiye Cumhuriyeti devletinin şantajla hizaya getirileceğini sananlar ne kadar yanıldıklarını şanlı geçmişimize bakarak görebiliyorlar.

Sayın Başkan, Komisyonumuzun değerli üyeleri; Meclis arşiv çalışmaları kapsamında istiklal mahkemeleri arşiv belgeleri üzerindeki çalışmalar devam etmektedir. Bugüne kadar İstanbul, El Cezire, Eskişehir, Isparta, Şark İstiklal Mahkemesi arşiv belgeleri kitap olarak yayınlanmıştır. Çalışma ayrıca internet üzerinden de araştırmacıların kullanımına, hizmetine sunulmuştur.

Ayrıca -biraz önce Sayın Başkanımız da belirtti- Demokrat Parti Meclis Grubu müzakere zabıtlarının da yakında internet üzerinden araştırmacıların istifadesine sunulacağını öğrenmiş bulunmaktayız. Bu zabıtların da Türk siyaset tarihine ışık tutacağına inanmaktayım, teşekkür ediyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin bilgi sunumu hizmetlerini bir milletvekili olarak gerçekten çok önemişiyorum. Bu hizmet sadece biz milletvekillerine değil, arşivden ve kütüphaneden faydalanan araştırmacılara da verilmektedir. Diğer yandan, araştırma hizmetleri kapsamında, yasama faaliyetlerimize bilgi desteği sağlamak üzere rapor, bilgi notu, bilgi derleme ve doküman derleme gibi bilgi taleplerimiz de karşılanmaktadır.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin, asli fonksiyonları olan yasama, denetim ve temsil fonksiyonlarının yanı sıra güçlü parlamenter diplomasi faaliyetleri yürüttüğünü ve çeşitli sosyal sorumluluk projelerine öncü olduğunu görüyoruz. Bu kapsamda, ülke parlamentoları, parlamenter asambleler ve uluslararası kuruluşlarla yoğun biçimde sürdürülen diplomasi faaliyetleri ikili ve çok taraflı ilişkilerimizin güçlendirilmesine katkıda bulunmaktadır ve bu katkının şüphesiz devam edeceğine inanıyorum. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı olarak 2019 yılında gerçekleştirilen uluslararası faaliyetler ile dostluk gruplarının faaliyetleri parlamenter diplomasiyi zenginleştirmiştir; etkinlik coğrafyamızın genişlemesine de katkı sağlamaktadır. Bu anlamda, Başkanlığımıza teşekkür ediyorum.

Diğer yandan, toplum yararına yürütülen faaliyetler de Meclisimiz açısından en az yasama ve denetim faaliyetleri kadar önemlidir. Bu konuda TBMM Başkanlığına teşekkür ediyor ve destekliyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisinde, Cumhurbaşkanımızın eşi Sayın Emine Erdoğan Hanımefendi'nin himayesinde gerçekleştirilen Sıfır Atık Projesi çalışmaları kapsamında kâğıt, plastik ve benzeri atıklar türüne göre ayrıştırılarak her yıl önemli miktarda geri dönüşüm ve tasarruf sağlanmaktadır; böylelikle, Meclisimiz hem çevreyi korumakta hem de ülke ekonomisine katkıda bulunmaktadır.

Öte yandan, Meclisimizi ziyarete gelen engelli, yaşlı, hamile, çocuklu gibi misafirlerimizin ve ziyaretçilerimizin, desteklenmesi gereken gruplara yönelik fiziksel alan iyileştirmeleri de yapılmıştır. Bu anlamda da Başkanlığımıza teşekkür ediyorum. Milletvekillerimize, vatandaşlarımıza ve özellikle de desteklenmesi gereken gruplara yönelik benzeri pek çok konuda ulusal ve uluslararası standartlara uygun iyileştirme çalışmalarına devam edilmektedir. Meclisimiz bu tür faaliyetleriyle diğer kamu kurum ve kuruluşlarına da örnek olmaya çalışmıştır.

Tabii, biraz önce sayın hatiplerin birçok konuda Meclisle ilgili, bu parlamenter sistemle ilgili genel görüşleri oldu. Sayın Şener’in de oldu, dedi ki: “Bu felaketi nasıl düzeltebiliriz?” Ben ülkemizin felaket içerisinde olduğunu düşünmüyorum. Düşünsenize, bu ülke, bu Meclis zamanında toplumun sadece yüzde 20’sini temsil edenlerin yönettiği bir Meclisti. Bugüne geldiğimizde, en az yüzde 51’i temsil eden bir Meclis var.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Yüzde 90 küsur.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – 90 küsur ama yani, yüzde 51...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) - İktidar olarak.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – İktidar olarak, aynen.

Eski sisteme baktığımızda, koalisyonlar döneminde bu ülkede altı ayda bir, bir buçuk yılda bir seçimler oldu.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) - Ne değişti?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – İş dünyasından gelen bir insan olarak seçimlerle ilgili değişen şeyleri söylemek istiyorum.

CAVİT ARI (Antalya) – Şu an yok mu koalisyon? Şu an da koalisyonunuz, ortağınız orada.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Bizler özel sektör olarak, her zaman şöyle oldu... Bakın, geçtiğimiz beş yıla bakalım: Beş yılda yedi seçim olmuş. Seçimler şöyle oluyor: Dört ay öncesinden sen özel sektör olarak bekliyorsun, diyorsun ki: “Dur! Seçimler var; önümü göreyim, mal almayayım, pozisyon alayım.” Seçimi bekliyorsun. Seçim oldu, “Dur bakalım, ne olacak? Hükûmet belirlenecek mi, belirlenmeyecek mi?” vesaire, bilmem ne bir süreç, altı ay.

CAVİT ARI (Antalya) – Şimdi de aynı, şimdi de aynı.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Bu ülkede beş yılın en az iki buçuk yılı kayıp. Ama bugün geldiğimiz...

CAVİT ARI (Antalya) – “Yılbaşı gelsin.” “Seçim gelsin.” “Bayram gelsin.” Hepsi aynı.

BAŞKAN – Sayın Arı, lütfen...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Sayın Arı, bugün geldiğimiz durumda artık bu ülkede, şu anki görünen konjonktürde, önümüzde bir dört yıl daha seçim yok. Artık ülke olarak gerçekten yapısal reformlara gidebileceğiz. Ama bu koalisyonlar döneminde engellendi. Biz de bundan asla ve kata rahatsız değiliz; olması gereken de budur, dünya da buna gitmiştir.

Ben sözlerimi daha fazla uzatmak istemiyorum. Biliyorsunuz, Meclisimizin 100’üncü yılını 2020 yılında kutlayacağız. Biz milletvekilleri bu ülkenin birer evladı olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına 100’üncü yıl kutlama çalışmalarında üstümüze düşen her türlü desteği vermeliyiz.

Sözlerime son verirken, Büyük Önder, Gazi Meclisimizin de kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ü ve silah arkadaşlarını; bugüne kadar bu ülke için toprağa düşen bütün şehitlerimizi rahmet ve minnetle anıyorum. Türkiye Cumhuriyeti devletinin hür bir millî devlet olarak nice bin yıllara erişmesini, yine Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün sözleriyle ilelebet payidar olmasını bu ülkenin yetiştirdiği bir Türk kadını ve milletvekili olarak diliyorum.

Tabii, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca yürütülecek hizmetler için talep edilen 2020 yılı için 1 milyar 747 milyon 789 bin liralık bütçenin de ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Teşekkür ederim Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Serter, buyurun lütfen.

BEDRİ SERTER (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Saygıdeğer milletvekillerim, Sayın Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekilim, Sayıştay Başkanı, Kamu Denetçiliği Kurumu Başkanı; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Üç önemli güzide kurumumuzun bugün burada bütçesini tartışmaktayız fakat üçü de birbirinden kıymetli, özellikle Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Sayıştay çok değerli iki kurumumuz olmasına rağmen aynı günde ve aynı paket içinde, hele kendi açıklamalarının onar dakika sınırlamayla yapılmasından ben çok muzdaribim. Bundan sonraki bütçe çalışmalarında hiç değilse hazırlamış oldukları kitapçıklarının tümüyle bize okumalarını rica ediyorum. Onlar ve çalışanları için de bunu çok önemli farz ediyorum çünkü bu konuda kendi evlerine ekmek götürmekte. Önümüzdeki üç yüz altmış beş günlük bir projeksiyonu bize sundular ama on dakikayla da bitiremediler maalesef ki. Öncelikle, ben umuyorum ki bu konuda bütün milletvekillerim de hemfikir.

Cumhurbaşkanlığı sistemi -yeni gelişen bir sistem- hızlı bir şekilde Meclisi sarmalladı ve vekillerimiz sanki saha kenarında top toplar hâle geldi ama milletvekillerimin bunun böyle olmaması için mücadele edeceklerini tahmin ediyorum ve bizler mücadele ediyoruz.

Sayın Başkan Vekili Sayın Bilgiç'e sunumu için teşekkür ediyorum ancak sunumunda dikkat çeken bazı noktaların da altını çizmek istiyorum. Sunumunuzda "Bu sene Türkiye Büyük Millet Meclisinde gerçekleşen 15 Temmuz Demokrasi ve Milli Birlik Günü vesilesiyle düzenlenen etkinliklere ilk defa yabancı ülkelerden katılım sağlanmıştır." dediniz. Bu ülkelerin de Kırgızistan, Bosna Hersek, Azerbaycan, Irak ve Pakistan olduğunu söylediniz. Bu ülkelerin Meclis Başkanları ve Dışişleri Komisyon Başkanları seviyesinde katılım gösterdiklerini de eklediniz. Zannediyorum hepsini doğru anladım. Halkımızın iradesini bu ülkede en yüksek makam olarak temsil eden yüce Meclisimize karşı gerçekleşen bu hain saldırının anma günü etkinliklerinde bu kadar az ülkeden temsilcilerin katılması normal midir, sormak istiyorum. Ayrıca, önceki yıllarda, hatta 15 Temmuzun ertesi günü, 16 Temmuz günü buraya Amerika'dan ve Avrupa ülkelerinden misyonerlerin akın akın gelip bombalanan yerleri görmek istediklerine hepimiz çok şahidiz. O dönemde ben milletvekili değildim tabii ki. Bu bağlamda bu sene saydığınız listenin içerisinde yine Avrupa ülkelerinden ve Amerika Kıtası'ndan Meclis Başkanları veya Komisyon Başkanları düzeyinde katılım sağlanamamış olmasının nedenini sormak istiyorum. Onlarca ülkeyle iş birliği olan bir Parlatentonun Başkanının Temsilcisi ve Vekili olarak açıklamanızı rica ediyorum. Demokrasiyi, Türkiye'nin Avrupa değerlerine olan taahhütlerini güçlü bir şekilde savunan, katılımcı parlamenter sistemin bir parçası olarak ülkemizi, Parlatentomuzu bugünlere kadar getiren bir partinin milletvekili olarak 15 Temmuz anma gününde Türkiye'nin yanında olan ülkelerin temsilcilerinin ikinci, üçüncü sınıf demokrasilerle yönetilen ülkelerden olmasını da manidar görüyorum. Ayrıca, geçen yıldan bu yana 12 yeni dostluk grubu kurulduğunu belirttiniz ama milletvekilliğimin 2'nci yılını yaşayan bir milletvekili olarak bu dostluk gruplarının etkinliklerine ilişkin henüz bana ulaşan bir bilgi olmadığını da söylemek isterim. Bu anlamda söz ettiğimiz Türkiye'nin etkinlik coğrafyasının genişletilmesi noktasında Meclisimizin milletvekillerinin daha etkin kılınması gerektiğine inanıyorum. İzmir'in iş dünyasından, ticaret hayatından gelen biri olarak, İzmir'imizi de bu anlamda dünyaya daha etkin bir biçimde tanıtmak için Meclisimizin bu tür gruplarını ve yapılarını daha etkin kullanmamıza kolaylık getirmenizi bekliyorum. Bölgesel güvenliğe yönelik tehditlerle mücadele etmek amaçlı olarak kurulan iş birliği platformlarıyla ilgili muhalefet vekilleri olarak daha detaylı bilgilendirmeyi istediğimizi belirtmek isterim. Geçtiğimiz günlerde bir soru önergeyle bana çok kısa zamanda geri döndünüz, teşekkür ediyorum Sayın Bilgiç. Önerge de şuydu: "Meclisimizde kaç gıda mühendisi çalışıyor?" diye sormuştum ve 3 kişi olduğunu öğrendim. Neredeyse 7 bin kişinin günlük

yaşantısının büyük bir bölümünü sürdürdüğü Meclisimizin korunması noktasında ne kadar yoğun bir güvenlik çabası gösterildiği, birçok önlem alındığını gören bir milletvekili olarak burada gıdalarla ilgili içerikli kontrollere aynı önemi veriyor muyuz diye buradan da sormak istiyorum. Son günlerde gelişen zehirlenmeler de bunun göstergesidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen, tamamlayınız.

BEDRİ SERTER (İzmir) – Toparlayacağım Sayın Başkan.

Ayrıca, yine, burada bir göçebe milletvekili olarak İzmir’den Ankara’ya geliyorum, üç gün kalıyorum ama biz milletvekilleri olarak, buraya gelen vekiller olarak yine milletvekillerimizle ilgili bir sistem kurmak, bir otel yapmak veya bir ev ortamı yaratmak hepimizin isteği ve talebidir diye düşünüyorum. Demin de Sibel Başkanımın da söylediği gibi biraz da çalışma ortamlarımızı saat iki ile on ikiler, birler, ikiler arasında kapatmayalım. Bunu daha insanca dokuzda, dokuz buçukta veya onda bitirmemizi tavsiye ediyorum.

Beni dinlediğiniz için teşekkür ediyorum, saygılar.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kaboğlu, buyurun lütfen.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Başkanlar, değerli üyeler; devlet anayasayla doğar ve anayasayla yaşar. Bu görüş, bu söz bizim kurucu erk olan Türkiye Büyük Millet Meclisinin kuruluş nedenine tam tamına uygun düşen bir söz ve gerçekten bizim yüzyıl önceki Meclis kadar devleti kuran, anayasasını yapan, özellikle bir başka Meclis yoktur ama gelin görün ki Meclis Hükûmeti yoluyla devleti kurduk ama 100’üncü yılında Hükûmetsiz Meclisle karşı karşıya bulunuyoruz. Bu bakımdan dünyanın hiçbir önemli toplantısı Meclisin saygınlığından daha önce gelmez diye düşünüyorum.

Bugün 7 Kasım, 1982 Anayasası’nı oyladığımız günün 37’nci yıl dönümü ve tabii ki, 1982 Anayasası 12 Eylül anayasası olarak tarihe geçti. Tıpkı 16 Nisan 2017’de oyladığımız Anayasa’nın 15 Temmuz anayasası olarak tarihe geçmiş olması gibi. Peki, neydi, bugün burada yapılan tartışmaların merkezinde hangi iddialar yer almaktaydı? 16 Nisan 2017’de değişikliği savunanlar açısından, çift başlılık sona erecek, vesayet bitecek, erkler ayrılığı sağlanacak, yasama özerk olacak, koalisyonlar dönemi kapanacak ve siyasal istikrar sağlanacak, güçlü yürütme gelecek, Cumhurbaşkanı sorumlu olacak. Peki, karşı çıkanların iddiaları? Anayasal denge ve denetim kalkacak, erkler ayrılığı sona erecek, hesap verebilir bir yönetim olmayacak, atanmışlar hâkimiyeti öne çıkacak; parti başkanı Cumhurbaşkanı devlet tüzel kişiliğini temsil eden tarafsız makamı ortadan kaldıracak, kişi projesi anayasa kişi parti devlet sürecine ivme kazandıracak. Bu ikili görüş, zannediyorum, bugün burada dile getirenler tarafından somutlaştırılmış bulunuyor.

Ben, Meclisin durumuyla sınırlı tutacağım sözlerimi ama bir söz; atanmışlar-seçilmişler ayrımında Cumhurbaşkanı Yardımcısı atanmış kişi tam tamına Türkiye’yi ilk yılda bir ay süreyle yönetti Cumhurbaşkanı olarak, devletin başı olarak, Devlet Başkanı olarak ve Başkomutan olarak vekâleten.

Bunu belirttiikten sonra Meclisimizin durumuna geldiğim zaman, 82 Anayasası daha az demokrasi, daha az hukukla nitelendirilmişti ama 1987-2004 arasında yapılan değişikliklerle önemli ölçüde bu onarıldı. Ne var ki 2007-2017 değişiklikleri ise bir tepki niteliği taşıyor, Osmanlı, Türkiye, cumhuriyet, anayasacılık ve siyasal geleneğini inkâr eden ve tarihimizde hiç olmayan, dünyanın bir başka demokratik ülkesinde olmayan bir yönetim tarzını kuruyor. Bunu en iyi Cumhurbaşkanımız

ifade etti 1 Ekim 2018 günü açılış konuşmasında “Yürütme benim.” dedi yani Hükümet, Başbakan, Bakanlar Kurulu ve Cumhurbaşkanı benim demek istedi, bu doğrudur; bir yıllık uygulama bu sözü “Devlet benim.” şeklinde ifade etmemize olanak tanıyor. Fakat, tabii, bizim burada esas sorumuz, sevgili başkanlar, özellikle Meclisimizin Başkan Vekili ve şu anda da gerçekten vekâlet sahibi olan kişi; yasa önerileri, Komisyon çalışmaları, Genel Kurul çalışmaları sürecinde ortaya çıkan Anayasa’ya aykırılıkları ve bu süreçte nitelikli yasa özelliğinin ortaya çıkmaması. Yasa önerileri bilindiği gibi, şu anda elimde 2 tane var somut bir biçimde, biri Boğaziçi’ne bir bakıma Cumhurbaşkanını kayyum olarak atamayı öngören, muhtemelen bürokratlar tarafından hazırlanmış olan metin. Bu şekilde bürokratlar tarafından hazırlanıyor, bizim vekiller imzalıyorlar ve komisyonlar tartışmasında onlar sorulara yanıt veremedikleri gibi, Meclis Genel Kurulundaki görüşmelerde yer alma gereği bile duymuyorlar çünkü “Nasılca çoğunluk elimizde, biz bunları geçiririz, bunları tartışmaya, olgunlaştırmaya ve doğru yanıt vermeye gerek yok.” havasında.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen konuşmanızı tamamlar mısınız.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) - Komisyonlar genellikle görünüşü kurtarma, yasak savma, gece yarılarında, gece yarılardan sonra maddelerin görüşülmesini bir an önce bitirme sürecine maalesef indirgeniyor. Genel Kurulda da değişen bir şey olmuyor. Komisyonlar sırasında bazı maddeler müzakereye alınıyor fakat Genel Kurulda bunlar unutuluyor, kimi zaman vekiller açıkça bu değişikliklerin kendi iradelerini aştığını bize ifade ediyorlar. O da tabii ki bizi üzüyor, Meclis adına üzüyor, Meclisin özerkliği adına üzüyor. Anayasa madde 7 “Yasama yetkisi devredilemez.” biçimindeki hükmün ihlali nedeniyle üzüyor ve açıkça Anayasa’ya aykırı yasalar oylanabiliyor, tabii, bununla Anayasa Mahkemesi gereksiz meşgul ediliyor. Öte yandan, Anayasa Mahkemesi aradan tam bir yıl geçtiği hâlde Cumhurbaşkanı kararnamelelerini denetlemekten kaçınıyor ya zamanı olmadığı için başka bir nedenden dolayı... Burada telaffuz etmek istemiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlar mısınız.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Dolayısıyla biz burada eğer gerçekten Meclisin saygınlığını düşünüyorsak hani Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi, Anayasa’da yazmayan kavramlarla vakit geçirmeyelim, zaten Sayın Erdoğan bunu, çıplak bir biçimde gerçekliği ifade etti. Biz Anayasa’nın üstün hükümlerini uygulamaya çalışalım. Doğru, Meclisimiz Hükûmetsizdir, bu, kurucu babaların iradesiyle çelişiyor, en kısa zamanda hükûmetli bir Meclise kavuşmamızı dilerken esasen şu anda önemli olan, Anayasa’nın üstün hükümlerine saygıdır.

Bütçe saydamlıktır. Sabahleyin yaptığımız tartışmalar çerçevesinde tek sözcükle bütçe saydamlıktır veya Sevgili Başkan Malkoç’un değindiği gibi, Anayasa’mıza başvuru yolları çoktur ama etkisizdir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen...

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) - Fakat şunun da farkında Sevgili Başkan, 150 bin kişiye Anayasa hükümlerine rağmen anayasal başvuru yolları kapalı tutuluyor hâlâ. Dolayısıyla Meclisimizin ilk görevi, Anayasa madde 7 ve 11 gereği Anayasa’nın üstünlüğü kurallarına titiz bir biçimde sahip çıkmaktır, şu anda bunun dışında bir yol göremiyorum.

Sabrınız için teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Çakırözer, buyurun lütfen.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Hem Meral Hanım’a hem Gülizar Hanım’a teşekkür ediyorum sıraları konusunda yardımcı oldukları için.

Öncelikle, ben de -daha önce de vurgulandı ama- bu kendi içinde olduğumuz ve büyük şerefle görev yapmakta olduğumuz Türkiye Büyük Millet Meclisinin bütçesi sırasında Sayın Meclis Başkanının burada olması gerektiğini düşünenlerdenim. Şöyle de bir şey var: Sayın Bilgiç de belki bilecektir ama sanırım son dört yıldır son dört bütçede Meclis başkanları bütçelerini burada savunamıyorlar.

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – İsmail Kahraman Bey gelmişti, onu arada unuttunuz.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Evet, arada olabilir ama bunun bence bir gelenek hâline gelmesi ve burada Meclis Başkanının olmasında fayda var. Tabii ki sizin burada olmanız önemlidir Sayın Bilgiç, bu Komisyon da çok saygın Başkanlık döneminiz oldu.

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Çok naziksiniz.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Bu bütçe, Meclisin 100’üncü yıl bütçesi olması nedeniyle önemlidir. 100’üncü yıl bütçesi olan Meclisin bütçesinin küçük bir oranla da olsa düşüyor olması düşündürücüdür.

Ben bir kez daha altını çizmek isterim ki milletvekillerinin verdikleri soru önergelerinin hem yanıtlanmıyor olması hem de işte, 20.076 önergeden 8.320’si yanıtlandı ama gelen yanıtlara baktığımızda -hepimizin eline gelen yanıtlar var- doyurucu içerikte değildir; tamamen mevzuatı anlatan ve sorulara asla ve kata yanıt vermeyen yanıtlar gelmektedir. Bu konuda Meclis Başkanlığının mutlak surette Kabineyle iletişim içerisinde inisiyatif alması gerekmektedir.

Sayın Başkan, diğer kamu kurumlarının değerli yetkilileri; bahsedildi, ben de bir kez daha vurgulamak istiyorum. Radyo ve Televizyon Üst Kurulu yönetiminin RTÜK üyesi Sayın Faruk Bildirici hakkındaki tavrı kabul edilemez. Faruk Bildirici, biliyorsunuz, partimizin adayı olarak önerildi ancak Meclis Genel Kurulunda hepimizin, sizlerin de oylarıyla, 283 oyla RTÜK üyesi seçildi. Ancak Bildirici’nin üyeliği RTÜK’teki AKP ve MHP’nin 6 üyesinin oyuyla düşürüldü. 283 oyla ama 600 milletvekilinin iradesiyle ortaya konan bir kararın 6 kişinin oyuyla yok sayılmasını Meclis olarak bizim içimize sindiremememiz gerekmektedir. Bizler Meclis Başkanlığından RTÜK’ten gelen ve Bildirici’nin yerine yeni bir üye seçilmesini talep eden yazının işleme konulmamasını talep ediyoruz. Bildirici konuyla ilgili, biliyorsunuz, iptal davası açmıştır. Bu dava görevden alınma işleminin yürütmesinin durdurulması talebidir. O yüzden, bu yürütme durdurma talebi Danıştaydayken Meclisin bu dilekçeyi işlemi alması hukuka aykırı olacaktır diye düşünüyoruz.

Sunumlar yapıldı Meclis bütçesine ilişkin. Sayın Bilgiç sunum sırasında Dış İlişkiler biriminin faaliyetlerini de anlattı, devletler arasındaki ilişkilerin gelişiminde parlamenter diplomasinin rolüne vurgu yaptı. Doğrudur, hakikaten parlamenter diploması önemlidir ama şöyle bir şeyle karşı karşıyayız: Bizde parlamenter diplomasinin rolü büyüdükçe Meclisin Dış İlişkiler birimi Parlamentodan uzaklaşmaktadır. Neden oldu? Belki bilmeyenler olabilir burada. Müşavirlere oda açmak için Meclis TV Sivil Savunma biriminin olduğu yere taşındı, Sivil Savunma birimi Destek Hizmetlerinin olduğu yere taşındı, sonra da Destek Hizmetler Dış İlişkilerin olduğu yere taşındı, Dış İlişkiler de kampüsün dışına itildi, gerçekten dışarıdan işleri yürüte bir birim hâline geldi. Belki dikkat etmişsinizdir, buraya kim

gelirse, yabancı misafirler geldiğinde Dış İlişkiler biriminden de değerli uzmanlarımız, yöneticilerimiz koş koş buraya geliyorlar ve o toplantıya sanki aynen dış heyet gelir gibi Dış İlişkiler birimi de gelmek zorunda kalıyor.

Yine bir bina yapımından bahsettiniz, belki bu sorunlar da çözülecek ama bizim bir binamız vardı, çok da güzel bir binaydı, Halkla İlişkiler Binası; keşke yıkmasaydınız, keşke bu planlamalar o zaman düşünülseydi ve -sayısı ne kadardır bilemiyorum- Dış İlişkiler birimi ve belki diğer birimler de Meclisin dışında böyle sürgün hayat yaşar gibi bir noktada olmasaydı.

Benzer bir durum restoran, lokanta açılmasıyla ilgili. Yine, Meclisin çok güzel bir lokantası vardı -ben gazeteciyken biliyorum, aramızda milletvekili olarak bilenler vardır, belki kamu kurumu çalışanı olarak bilenler vardır- “Tabur Binası” derdik biz oraya, yıkıldı, otopark yapıldı; şimdi restoran yapma ihtiyacı nedeniyle yeniden bir yapım işlemi olacak. Yani bu, yık, yeniden yap; yık, yeniden yap, bunun bir...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Bu Komisyonun adı Plan ve Bütçe Komisyonu, daha planlı hareket edilmesi gerekir, hele Meclisin kendi işleriyle ilgili.

Meclis çatısı altında aynı işi yapan personel arasında maaş ve özlük hakları konusunda adaletsizlik yaşanmaktadır. Taşerondan kadroya geçirilen işçiler sürekli işçi pozisyonunda çalışıyorlar. Bu işçiler ile Meclis kadrosunda olanların maaşları arasında ciddi farklar vardır, yol ve yemek ücretleri konusunda adaletsizlik vardır. Benzer şekilde bize en büyük desteği sağlayan kendi çalışma ekiplerimiz, bizim danışman kadrolarımızda çalışan değerli emekçi arkadaşlarımız özlük hakları konusunda birçok kamu çalışanından çok daha geridedir, onlar konusunda da bir düzeltmeye ihtiyaç vardır.

İki tane konuda Sayın Başkandan eğer mümkün olursa izahat isteyeceğiz. Birincisi: Bu hukuk hizmet alımından bahsediyor, FETÖ davaları avukatlık hizmeti satın alımı için 1 milyon 132 bin 998 lira harcanmış.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlar mısınız.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Tabii, bitiriyorum.

Meclisin bu konuyu takip edecek bir hukuk birimi yok mu? Bunun için özel bir hizmet alımına mı ihtiyaç var?

Bir de Meclisin FETÖ davalarındaki rolü nedir? Bu davalarda ne kadar harcama yapıldı? Kendi personeli hakkında yürütülen işlemlerin ayrıntıları nelerdir? Kaç personel ihraç edilmiştir? Kaç personel geri dönmüştür?

Bir de yine benzer şekilde, 15 Temmuz heykelinin yapılacağı hem konuşmada hem kitapçıklarda yer alıyor. Tabii ki 15 Temmuz bir daha yaşanmasın. Bu kanlı darbe girişimi gününde birçoğumuz buradaydık, Meclisin bombalandığına şahit olduk maalesef. Tabii ki gelecek kuşaklara biz bu vahim olayın aktarılması noktasında sorumluyuz. Ama bu bir ihaleyle mi yapılacak?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlar mısınız.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Tabii, efendim.

Mesela, biz EKAP'tan baktığımızda tanıdık bir isim geliyor ama ben zannetmiyorum, İbrahim Aydemir ismi, buradaki değerli arkadaşımız İbrahim Bey değildir herhâlde. Tabii ki İbrahim Bey çok yeteneklidir ama bu İbrahim Aydemir kimdir EKAP'ta bilgisi verilen? Şeffaf bir yarışma süreci olacak mı? Onu sormak istiyorum.

Bir de Sayın Kamu Başdenetçimiz Şeref Malkoç'u önceden de tanıyorum, saygın bir hukukçudur. Kitapçığında kurumun işleriyle ilgili, OHAL Komisyonu ile ilgili "Sürekli temaslarda bulunularak çalışmalar hakkında bilgi alınmış, destek verilmiştir." dedi. Bu konuda Kamu Başdenetçiliğinin önemli bir sorumluluğu olduğunu düşünüyoruz. Yani "Bu benim yetkim altında değil." diyebilir, bu kolaycılıktır, resen yapabileceği işler olduğunu düşünüyorum. Bakın, binlerce, on binlerce yurttaşımız mahkemelerden takipsizlik kararı, beraat kararı çıkmasına rağmen işlerine iade edilmemektedir, çok büyük mağduriyetler yaşanmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Son cümlem efendim.

Bunlar arasında Türk Silahlı Kuvvetleri mensupları vardır, bunlar arasında öğretmenler vardır, bunlar arasında tüm kamu kurumlarında çalışanlar vardır. Mahkemeden çıkan beraat kararlarının dikkate alınması gerekmektedir, çok büyük hak ihlalleri yaşanmaktadır. Bu konuda Kamu Denetçiliği Kurumu nasıl bir inisiyatif almıştır, almayı düşünmekte midir?

Çok teşekkür ediyorum, bütçemizin hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Sayın Başkanım...

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – O siz değilsiniz, her konuda iyi olduğunuzu biliyorum ama siz değilsiniz. İbrahim Aydemir her ne iş yaparsa iyi yapar zaten.

BAŞKAN – Burada bahsedilen İbrahim Aydemir, Plan ve Bütçe Komisyonumuz üyesi olan İbrahim Aydemir değildir. Tutanaklara girdi.

Buyurun.

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Sayın Başkanım, anladığım kadarıyla Sayın Çakırözer'in de bir programı var, gidecek ama tekrar tekrar olmasın, burada Meclisin temsiliyle ilgili son bir kez daha bir şey söylemek istiyorum.

Evet, Meclis Başkanımız Sayın Mustafa Şentop bu görüşmelere katılmayı çok arzu etti fakat dediğim gibi, P20 Japonya ve Meksika MIKTA'yla çakıştığı için ve Plan ve Bütçe Komisyonumuzun da programı bu şekilde şekillendiği için kendisi burada olmadı, olamadı ama benim burada temsilimle ilgili olarak ne Anayasa'ya ne İç Tüzük'e ne teamüllere uygun olmayan herhangi bir şey yoktur.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Ben de öyle bir şey demedim.

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Müsaade edin.

Dönüp dolaşıp ısrarla bunun buraya getiriliyor olmasını da gerçekten anlamıyorum.

Ben size örnek vereyim, sadece bir kısmını çıkarttım.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Size konuşma...

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Müsaade ediniz.

Bakın, mesela 26 Kasım 1997, Meclis Başkan Vekili Sayın Kamer Genç, burada bütçe görüşmelerinde. 17 Kasım 1998, Meclis Başkan Vekili Sayın Hasan Korkmazcan. 10 Kasım 1999, Meclis Başkan Vekili Sayın Kamer Genç. 2000, Meclis Başkan Vekili Sayın Vecdi Gönül. 2001, Meclis Başkan Vekili Yüksel Yalova. 2003, İsmail Alptekin, gene aynı şekilde.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Yanlış yapılmış.

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Müsaade edin.

Yanlış yapılmamış, geçmişte...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Sizin iktidarınızda.

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Sonrasında, 2003’ten sonra...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sizin iktidarınızda.

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Efendim? 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2002...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Onlar da yanlış yapmış, siz de yanlış yapmışsınız.

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – 2003’ten sonra... 8 Mart 2003, Meclis Başkanı Sayın Bülent Arınç. 2 Kasım 2004, Sayın Bülent Arınç, Meclis Başkanı. 8 Mayıs 2005, Meclis Başkanı Sayın Bülent Arınç. 13 Kasım 2006, Meclis Başkanı Sayın Bülent Arınç. 3 Kasım 2007, Meclis Başkanı Sayın Köksal Toptan. 4 Aralık 2008, Meclis Başkanı Sayın Köksal Toptan. 3 Kasım 2009, Meclis Başkanı Sayın Mehmet Ali Şahin.

Bakın, bu şekilde geliyor. 2 Kasım 2010’da ki belli ki Meclis Başkanının o gün için yeniden programda bir çıkışma şeyi var, Sayın Nevzat Pakdil geliyor. Ama arkasından, 2011’den itibaren; 2011, 2012, 2013 bütçelerinin hepsine Meclis Başkanı olarak Sayın Cemil Çiçek gelmiş. Hani siz tarafsızlık, tarafsızlık falan diyorsunuz ama bakıyorsunuz ki 2003’e kadar Meclis başkan vekilleriyle Meclisin bütçesi sunulurken, 2003’ten sonra, AK PARTİ iktidarıyla beraber bunun değiştiğini ve ağırlıklı olarak Meclis Başkanlarının geldiğini görüyoruz burada.

Burada Sayın Şentop’un yurt dışındaki uluslararası toplantılara kendisinin bizatihi -Parlamento başkanları düzeyindeki toplantıya- katılım zorunluluğunu yani sanki çok önemli bir şey...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sizi gönderse olmaz mıydı?

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Efendim, o “Parlamento başkan vekilleri” toplantısı değil, “Parlamento başkanları” toplantısı. P20, Önemli bir toplantı ve bu da Sayın Başkanın da zorunlu tercihi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu daha az önemli!

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – O, sizin... Neyse, ben bir şey söylemeyeyim. Yani hani orada, Sayın Başkanın yerinde oturuyor olsam başka şey de söyledim ama burada söyleyemiyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Söyleyin, söyleyin, içinizde kalsın.

BAŞKAN – Defalarca söylendi, Meclis Başkanı çok arzu etti, biz bir araya geldik, beni kendisi aradı ama maalesef olmadı, bizim programımızla bir uyuşma söz konusu olmadı önceden programlandığı için. Ben bu konuyu kapatalım diye düşünüyorum.

Sayın Emecan, buyurun efendim, söz sizin.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Meclis Başkan Vekilimiz, Değerli Sayıştay Başkanımız, Kamu Başdenetçimiz, çok değerli bürokrat arkadaşlarımız, değerli Komisyon üyelerimiz, basınımızın değerli üyeleri; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bütçenin hayırlı olmasını diliyorum.

Sayın Meclis Başkan Vekilim, eski Komisyon Başkanımız olarak sizi burada görmekten mutsuz değiliz, öncelikle onun altını çizeyim. Tekrar etmeyeceğim cevap verdiğiniz için ama biraz önce vermiş olduğunuz, Meclis başkan vekillerinin bütçeye gelmesi noktasındaki vermiş olduğunuz örneklerden anlaşılıyor ki Meclis başkan vekillerinin bütçeye gelmesi şeklinde bir teamül oluşmuş uzun yıllarca.

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Geçmişte, evet.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Evet, böyle bir teamül oluşmuş. Demek ki bundan sonra da Meclis başkanlarını değil de vekillerini göreceğiz bütçede, ben öyle görüyorum. Siz de bir gün Meclis Başkanı olursanız sizi de göremeyeceğiz anladığımız kadarıyla.

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Dua hükmünde midir bu?

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Şimdi, açıkçası, evet, Türkiye Büyük Millet Meclisinin, Sayıştay Başkanlığının ve Kamu Denetçiliği Kurumunun bütçesini konuşuyoruz. Açıkçası, ben de burada bütçe hakkı olan vatandaşlarımızın, halkımızın temsilcisi olarak bulunan bizlerin görev yaptığı, milletvekillerinin, halkın vekillerinin görev yaptığı Türkiye Büyük Millet Meclisinin bütçe hakkı konusunda birkaç noktaya değinmek istiyorum, sözlerime böyle başlamak istiyorum.

Tabii burada Türkiye Büyük Millet Meclisinin işlevinin hâlâ yerinde olup olmadığı çok tartışıldı. Yeni yönetim sistemine geçilirken “Güçlü Meclis, kuvvetler ayrılığı, Meclis daha fazla işlevli olacak, kanunları milletvekilleri yapacak.” dendi ama görünen hiç de öyle olmadı, durum hiç de öyle değil, kamuoyunda algılanan da öyle değil. Şu anda Türkiye Büyük Millet Meclisine güven toplumda da azalmış durumda. Bunun dışında, Cumhurbaşkanını da kararnameler yayınlayarak -bu yeni sistemde- yasal düzenlemeler gerçekleştirdiği için, biraz da sayısal olarak baktığımızda kanunların sayısının birkaç katı üstünde Cumhurbaşkanlığı kararnameleri çıktığını görüyoruz. Sanırım temmuz ayıydı, Sayın İbrahim Kaboğlu Hocamız –burada mı, gitmiş galiba- bir açıklama yapmıştı bu kanun teklifleriyle ilgili. Onun o yaptığı açıklama, Mecliste o tarihte 669 kanun maddesi olduğu, 1.915 Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle kanunlaşan madde olduğu şeklinde bir açıklamaydı ama şimdi açıklamanın tam metni önümde değil yani burada yaklaşık 3 katından fazla bir rakamdan bahsediyoruz. Yani, aslında Türkiye Büyük Millet Meclisine, biraz da kanun yapma anlamında paralel bir yapı oluşmuştur Sayın Başkanım. Bu, açıkçası Türkiye Büyük Millet Meclisinin gerçekten itibarını zedelemektedir, bunun altını çizmek istiyorum.

Yine arkadaşlarımız tarafından, daha önceki konuşmacılar tarafından da değinildi, soru önergeleriyle ilgili konular. Maalesef, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca işleme alınan soru önergelerine hem yeterli sayıda cevap verilmiyor hem de kaliteli cevaplar gelmiyor. Soru önergesi sayısı 19.315; 14.456’sı Cumhuriyet Halk Partisi üyeleri tarafından verilmiş, 10.768 soru önergesi de yanıtlanmamış, 6.256’sı süresi geçtikten sonra cevaplanmış. Yani bu sistemle, zaten denetim yetkisi de elinden alınmış olan Türkiye Büyük Millet Meclisi, elindeki diğer denetim yetkilerini de maalesef bu şekilde kullanamamakta. Bu gerçekten çok büyük sıkıntı olmakta. Uzun süredir soru önergelerimize cevap gelmiyordu. İlginç bir şekilde, bütçe görüşmeleri başlamadan önce böyle birkaç Bakanlıktan soru önergelerimize de cevap geldi, ben komik olduğunu düşünüyorum, acınası bir durum olduğunu düşünüyorum bunun, o yüzden altını çizmek istiyorum.

Yine, Meclisimizle ilgili birkaç konuya değinmek istiyorum. Şimdi, kamu israfıyla ilgili, sürekli bir kamu israfının önleneceğinden bahsediliyor. Yine, temmuz ayında Ankara Milletvekilimiz Murat Emir tarafından bir soru önergesi verilmiş, Türkiye Büyük Millet Meclisinde kullanılan araçlarla ilgili. Hemen hızlıca okumak istiyorum araçlarla ilgili bilgiyi, verilen cevap üzerinden: Makam hizmetlerinde kullanılmak üzere 66, günlük hizmetlerde kullanılmak üzere 12 adet –sürücüsüz- hizmet aracı kiralanmıştır. Kiralanan araçların model ve markaları şöyle: 2019 model 32 adet Audi A6, 2019 model 38 adet Volkswagen Passat, günlük hizmetlerde kullanılmak üzere 7 adet 2015, 1 adet de 2017 model Passat. Kiralık makam araçları için ödenen aylık kira bedeli 1 milyon 187 bin 200 lira. Günlük hizmetler için kiralanarak araçlara ödenen aylık kira bedeli ise 54 bin liradır. Öncelikle, bu bir israf değil midir diye ben de burada sormak istiyorum.

Başka bir sorum da Sayın Başkanım, Sayın Murat Emir'in soru önergesine Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından cevap verilmemiş, CİMER tarafından verilmiş. Neden böyle bir şey oldu, bunu bir açıklarsanız, soru-cevap bölümünde de cevaplayabilirsiniz, onu da merak ediyorum. Orada bir yanlışlık mı var, ne var? Eğer gerçekten Türkiye Büyük Millet Meclisi de soru önergelerine ya da sorulara cevap vermiyorsa bu vahim bir durumdur. Ben bunun böyle olmayacağını düşünerek bunu size soruyorum, onun altını çizeyim.

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Elinizde var mı CİMER'den gelen cevap?

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Ben temin edeyim, şu an önümde yok ama size ulaştırmaya çalışırım.

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – CİMER'den mi sormuş acaba kendisi?

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Zannedirim Türkiye Büyük Millet Meclisine sormuş, daha sonra CİMER'den cevap gelmiş. Onu bir öğreneyim ben, size tekrar iletirim.

Komisyonunda kanun teklifleri görüşülürken çok fazla değiniyoruz, sürekli değinir hâle geldik ama bütçeyi görüşürken de ben değinmeyi uygun buluyorum açıkçası; torba kanun yönetim şeklimiz Sayın Başkanım, torba kanunların gelişi ve burada tartışma şeklimiz. Sizin döneminizde de bunu çok tartıştık, hâlâ tartışmaya devam ediyoruz ama tartışmaya da galiba devam edeceğiz, biz de eleştirmeye devam edeceğiz çünkü birkaç kanunda, hatta onlarca kanunda değişiklik yapan kanun teklifleri geldiğinde, üzerinde çalışmamız için daha fazla zaman verilmesi gerekiyor. Torba kanun şeklinde kanun tekliflerinin gelmesini eleştirmemiz ayrı bir konu, bunların bize geç ulaştırılması ayrı bir eleştiri konusu. İkisini de ayrı ayrı tekrar tutanaklara geçmesi noktasında söylemek istiyorum. Zaten karşıyız torba kanun teklifine ama bir de çok kısıtlı bir zamanda geldiği zaman -örneğin en son gelen 45 maddelik kanun teklifi için de aynı şeyi söyleyebilirim- bu bir sıkıntı.

Sayın Başkanım, personelle ilgili bir konuya değinmek istiyorum. Açıkçası, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Sayın Şentop'un da daha önce rahatsız olduğunu belirttiği bir konuydu. Yine, arkadaşlarımız tarafından değinildi, aynı görevi yapıp farklı statülerde bulunan arkadaşlarımız var Meclis çatısı altında. Şimdi, bir de sayısal bir çelişki fark ettim. Bu konuda da bizi bir aydınlatırsanız çok sevinirim. Şimdi, 18/1/2019 tarihinde Sayın Milletvekilimiz Alpay Antmen'in yine personelle ilgili soru önergesine şöyle bir cevap verilmiş Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı tarafından: "657 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (B) bendi kapsamında çalışan 1.343 sözleşmeli personel, 6253 sayılı Kanun'un 30'uncu maddesinde çalışan 1.819 sözleşmeli personel, 6 sözleşmeli bilişim personeli ve 657 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (D) bendi kapsamında çalışan 1.371 sürekli işçi olmak üzere..."

Şimdi, 2018 Yılı Faaliyet Raporu'nda personel sayılarına baktığımız zaman, burada sadece "657 sayılı Devlet Memurları Kanunu 4/B maddesine göre 1.340 sözleşmeli personel" diyor. Hâlbuki soru önergesine verilen cevaptaki sözleşmeli personel sayısını toplayınca 3.168 gibi bir rakama ulaşıyor. Bu konuda da bir açıklama yaparsanız sevinirim. Ancak arkadaşlarımızın aynı görevi yapıp farklı statülerde çalışıyor olması ve farklı maaşlar alması, hakikaten, Türkiye Büyük Millet Meclisinin itibarını sarsan bir konudur. Bu konunun artık bir dahaki bütçede gündeme ben gelmemesini diliyorum, çözülmesini diliyorum. Türkiye Büyük Millet Meclisi aslında Türkiye'deki bütün kurumlara da işleyiş yapısıyla örnek olması gereken bir kurumdur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Emecan, lütfen tamamlar mısınız.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Hemen toparlıyorum.

Birkaç noktaya daha çok kısa değinmek istiyorum. Bu, halka ilişkiler binasıyla ilgili, bütçenin azaltılmasıyla ilgili noktada değindiniz; kitapçıkta sayfa 29'da yeni halkla ilişkiler binasıyla ilgili ödenğin 2020 yılı bütçe teklifinde yer almamasından dolayı, bir de Millî Saraylar İdaresi Başkanlığına devredilen 868 personel gideriyle ilgili bir düşüştüğü için yüzde eksi 3,8 oranında azaldığına bütçenin. Halkla ilişkiler binası neden yıkıldı, neden sonra tekrar yapılmak istendi, neden tekrar vazgeçildi? Onu da bir cevaplarsanız çok sevinirim.

Bir de Millî Saraylar İdaresi Başkanlığıyla ilgili, sanki tekrar Türkiye Büyük Millet Meclisi bünyesine geçti diye bir bilgi vardı bizde. O zaman bu personel tekrar Türkiye Büyük Millet Meclisinin kadrosuna geçmeyecek mi? Bu sorulara da cevap alabilirsek sevinirim.

Bir de Kamu Denetçiliği Kurumuyla ilgili birkaç şey söyleyip hemen... Teşekkür ediyoruz yoğun çalışmalarınızdan dolayı, ben de teşekkür etmek istiyorum. Görüyorum ki gayretli çalışmalarınız var özellikle kendinizi anlatmak ve tanıtmak noktasında ancak şunu sormak istiyorum ben: Bazı şikâyetlerin az olduğu konusuna siz de değindiniz, belki oralarda yeterince tanıtım yapmadığınız için. Sayın Vekilimizin de biraz önce değindiği gibi, kadınlarla ilgili başvuruların çok az olduğu... Sadece kadınlar değil, anladığım kadarıyla insan hakları, ailenin korunması, engelli hakları gibi konularda ve çocuklara karşı işlenen suçlar, bu konulardaki başvurular ne durumda, ben bunu da sormak istiyorum size. Özellikle çocuklara karşı işlenen suçlarla ilgili eğer sizde hiçbir başvuru kalmıyorsa ve Türkiye'de bu konuda çok yoğun bir süreç yaşıyorsak yani çocuklara karşı işlenen suçlar, kadın cinayetlerinin son birkaç yılda bu kadar artması, size bu konuda şikâyet gelmiyorsa bu noktada bir sıkıntı var demektir. "Bütçeniz yetmiyor mu?" diye ben de soracağım çünkü 2018 yılında 10 milyon 913 bin TL personel ödeneği varken 13 milyon 853 bin Türk lirası harcamışsınız. Demek ki yetmiyor. Biliyorsunuz, bütçe artırımını Komisyonunda yapılabiliyor, Genel Kurula indikten sonra yapılamıyor Sayın Başkanım. Bu konuyu da belki gündeme getirmek gerekir.

Sayıştayla ilgili de birkaç şeye değinecektim ama süremi galiba çok aştım. Sadece tek bir cümle söylemek istiyorum: Bugün devletin kurumlarına bu kadar müdahalenin olduğu bir yerde Sayıştayın da bu müdahalelerin altında çalışmaya çalıştığını görüyoruz, sıkıntılar olduğunu görüyoruz. Vaktim olmadığı için fazla bir şey söyleyemeyeceğim ama belki diğer bütçelerin görüşmelerinde bu konuya değinirim.

Teşekkür ediyorum, hayırlı olsun.

BAŞKAN – Sayın Emecan, çok teşekkür ediyorum.

Sayın Erel, buyurun lütfen.

Süreniz beş dakika.

AYHAN EREL (Aksaray) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Meclis Başkan Vekilim, Sayıştay Başkanım, Kamu Başdenetçim, çok değerli Komisyon üyeleri, kıymetli milletvekilleri, değerli bürokratlar, kıymetli basın mensupları; ben Türkiye Büyük Millet Meclisi adına yayın yapan televizyon kurumundan dertliyim. TRT, gelirlerinin büyük bir bölümünü elektrikten, telefondan, televizyondan elde etmektedir. Bugün Türkiye’de İYİ PARTİ’ye oy vermiş 5 milyon vatandaş vardır. Bunu aileleriyle birlikte değerlendirdiğimizde en azından 15 milyon vatandaşımız çok zor koşullar altında -bu yaşanan süreci hepimiz biliyoruz- İYİ PARTİ’ye gönül vermiştir. Dolayısıyla İYİ PARTİ’li vatandaşların da televizyondaki yayınlardan faydalanması gerekmektedir. İYİ PARTİ Grubunun grup toplantısı salı günü 09.45’te başladığı için ne TRT vermekte ne de Meclis televizyonu vermektedir. Özel televizyonlar zaten bizi kapılarından içeri sokmamaktadır. Dolayısıyla 15 milyona yakın İYİ PARTİ’ye gönül vermiş vatandaşımız İYİ PARTİ’nin grup toplantısından, Çok Kıymetli Genel Başkanı Sayın Meral Akşener’in konuşmalarından faydalanamamaktadır. Bu adaletsizliğin ortadan kaldırılmasını talep ediyoruz yani salı günleri grup toplantısının olduğu günde Türkiye Büyük Millet Meclisi adına yayın yapan TRT 3’ün en azından o saatte yayına başlaması daha uygun olur kanaatindeyiz. Bu da eşitlik ve adalet ilkesine uygun olacaktır.

Diğer bir husus, cuma günleri gerek milletvekillerimizin gerekse çalışan personelin gerekse dışarıdan gelen ziyaretçilerin cuma namazını kılmak için gittikleri camimizde ve Ana Bina’nın altındaki mescitte yığılmalar meydana gelmektedir yani cuma günü ben burada çalışan personelin bir tuvalet kapısında, ne bileyim bir bankamatigin önünde hasırlar üzerinde namaz kılmasını, açıkça, bir inanan olarak çok uygun görmüyorum.

Bunun çaresi çok kolay. Ben 6 Şubat 2018 yılında Meclis Başkanlığına bir dilekçe verdim. Dedim ki: “Halkla İlişkiler Binası’nın altında bir mescidimiz var. Yani personel içerisinde sanıyorum ki İlahiyat Fakültesi mezunu fazla bir personelimiz var, bunlardan birini cuma günleri imam ve müezzin olarak görevlendirerek tuvalet kapılarında namaz kılmak zorunda kalan bu insanların bu çileden kurtulması sağlanabilir, çok zor değil.” Diyanete de, Diyanet İşleri Başkanlarına da bunu bildirdim, “Cuma günleri en azından Meclise bir imam, bir müezzin görevlendirin.” ondan da bir ses çıkmadı. Yani Diyanet her işe bakıyor ama insanların rahat namaz kılması hususunda gerekli iş ve işlemleri yapmıyor diye düşünüyorum.

Yine, bir de Meclisin uygulamaları içerisinde vatandaşın ve bizlerin en çok şikâyetçi olduğu konulardan bir tanesi, ziyarete gelen vatandaşların sanki bir ülke sınırından başka bir ülke sınırına geçiyormuş gibi muamele görmesi. Bir arkadaşım kapıdan girerken “Cüzdanını bırak, kemerini bırak, saatini bırak, telefonunu bırak, anahtarını bırak...” “Hayallerimi de bırakayım mı bari?” demiş, “Yok, hayallerin sana kalsın.” Günümüzde toplumun hayali de kalmadı gerçi de yani ana kapıdan bir kere giriş kartı aldıktan sonra “Yok şuraya giremezsin, yok buraya başka birisi lazım.” Ziyaretçim gelmiş, Halkla İlişkiler Binası için giriş kartı almış, ben de Genel Kuruldayım, “Almıyor polis.” diyor. Polis haklı. Niye? Buraya giriş hakkı yok. Ya, aynı kurum içerisinde milletin Meclisinden niye esirgiyoruz ki? Zaten bir kere kapıdan girmiş, gerekli kontrol yapılmış, gerekli güvenlik önlemleri alınmış, varsın buraya da gelsin. Yani Genel Sekreterim, çok anlamış değilim. Vatandaş bu konuda şikâyetçi, bilginiz olsun.

Yine diğer bir husus, son günlerde bu Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminden dolayı toplumda “Türkiye Büyük Millet Meclisinin misyonunun ve vizyonunun erozyona uğradığı” şeklinde kanaatler var. Tabii, bu, Meclis Başkanlığının uhdesinde ne kadardır, yetkisinde ne kadardır, bilemiyorum ama biz milletvekilleri olarak tartışmalarımızda... Ki şurada görüyorum, bir şeye takıldık: “Niye Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı yok?” Ya, varsın olmasın yani Mustafa Bey olunca bütün taleplerimiz

kabul mü görecek? Mustafa Şentop her derde deva mı olacak? Kurumlar kişilerle değil, kurallarla yönetiliyor yani bu kuralları da yerine getirmek üzere çok kıymetli Başkan Vekilimiz burada. İki saattir bununla gereksiz bir tartışma yaparak zaman harcanmasını da açıkçası çok uygun görmüyorum.

Diğer bir husus, diğer arkadaşlar da gündeme getirdiler ama söz sürem bitti, ben bir adalet dağıtıcısı olarak adalete...

BAŞKAN – Ben size ilave bir dakika veriyorum.

Buyurun.

AYHAN EREL (Aksaray) – Çok teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN – Peki.

Sayın Erel, teşekkür ediyorum.

Sayın İpekyüz'ün Genel Kurulda konuşması olması nedeniyle Sayın Gürer, Sayın İpekyüz'e önce söz vereceğim, daha sonra size vereceğim.

Sayın İpekyüz, buyurun lütfen.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum. Tabii, Sayın Gürer'e de teşekkür ediyorum.

Aslında sabahtan beri arkadaşlar dile getirdi, birçok problemi de belki de ortak olarak dile getirebiliriz. Öncelikle Sayın Başkan Vekilim ve değerli bürokratlar, çalışmalarınızda başarılar diliyorum. Umarım bu bütçe ve dile getirdiğimiz sorunlar, dilekler dikkate alınır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi aslında bu yeni yasamayla beraber, 27'nci Dönemle beraber bir şeye daha başladı, yeni sisteme başladı ve Cumhurbaşkanı 9 Temmuzda yemin ettikten sonra 10 Temmuzda bir kararname çıkardı ve o günden sonra bir yıllık bir muhasebe yapıldığında yani bir dahaki, 2019'daki 10 Temmuza kadar baktığımızda, muhasebesini yaptığımızda Türkiye Büyük Millet Meclisi 32 yasa çıkarmış, 503 madde işleme koymuş ve bunların büyük çoğunluğu da torba yasa şeklinde. Normalde aslında ne denmişti? “Meclis daha iyi çalışacak, milletvekilleri daha iyi çalışacak.” Biz biliyoruz ki bu dile getirilen yasalar Bakanlıkta, herhangi bir yerde hazırlanıyor, vekillerin önüne sunuluyor “Bir iki gün ders çalışın, gidin bunu orada dile getirin.” deniyor ama bir taraftan da Cumhurbaşkanlığı aynı süre içerisinde 1.880 madde ve 37 tane kararnamayı geçirtmiş oluyor bir yıllık bir sürede ki şu ana kadar gelirsek bu daha da artmış ve bunların çoğu -dediğim gibi- torba yasa. Aslında Türkiye Büyük Millet Meclisi giderek işlevini yitirecek bir düzeye getirilmek isteniyor. İnanın kamuoyunda, dışarıda birçok vekille karşılaşıldığında “Meclis ne yapıyor? Meclis iş yapıyor mu yapmıyor mu?” gibi sorularla karşılaşılıyor. En basiti -soru önergesi kalkmıştı zaten- yazılı soru önergesi. Birçoğumuzun yazılı soru önergelerine yanıt verilmiyor ve hatta Meclis Başkanlığına arkadaşlarımız sordular “Niçin yanıt verilmiyor?” diye, idareye soruldu “Niçin yanıt verilmiyor?” diye ama yine verilmiyor çünkü bir keyfiyet hâkim ve giderek bu bir rutin uygulamaya dönüşüyor. Eğer Meclis Başkanlığı, Meclis bunu sorgulamazsa zaten vekilin yapabileceği bir şey kalmıyor. Meclisin bunu sorgulaması lazım. Eğer vekiller bir soru soruyorsa, yazılı soruyorsa süresi içinde ona yanıt verilmesi lazım. Hele bugünkü iletişim çağında otomatik bir sistemin uyarı vermesi lazım Meclis Başkanlığına; hangi soru gitmiş, kaç günde yanıt verilmemiş? Ve bakın siz buradasınız, Sayıştay yanınızda, Ombudsman yanınızda, kamunun idare ve işlemlerinin de takipçisisiniz.

Bakın, yani size de gelince söyleyecektim ama şimdi söyleyeyim yeri gelmişken; şehir hastaneleri. Eminim Türkiye Büyük Millet Meclisinde iktidar veya birinci parti dışında herkes sözleşmesini merak ediyor, şehir hastanelerinin sözleşmesi nasıldır? Bakın, Türkiye Büyük Millet Meclisi vekillerine yanıt

verilmiyor, Meclis Başkanı bilmiyor, hemen bitişiginizde -şu anda burada, salonda değil- Sayıştay Başkanı var; Sayıştay Başkanı şehir hastanelerini denetliyor, sözleşmeyi bilmiyor ve hemen onun yanında siz oturuyorsunuz, kamu adına denetçilik yapıyorsunuz, siz de bilmiyorsunuz. Peki, bu ne efsane? Ve üstüne üstlük biz ne yaptık, biliyor musunuz? Döviz kuru oynadıktan sonra sözleşmenin içeriğiyle ilgili düzenleme yapılmasıyla ilgili içeriğini bilmeden burada oylama yaptık, ısrarla sormamıza rağmen, Bakanlık yetkilileri burada olmasına rağmen, Bakan Yardımcısı burada olmasına rağmen yine bilinmeden parmaklar kalktı, onay verildi. İçeriğini bilmeden bir şeyin onayını indirme ve kaldırmayla değiştirdik. Ya, Meclis Başkanlığı burada, Sayıştay burada, Ombudsman burada. Siz bilemezseniz sözleşmeyi milletin parası pulu, vergisi nereye gidecek, biz nereden öğreneceğiz? O zaman saygınlığımız nasıl olacak? Denetlememiz nasıl olacak? Hesap sormamız nasıl olacak? Biz bunu yapamadığımız sürece... Sonra da kalkıp şehir hastanelerini efsane gibi anlatmaya ve övmeye çalışırız ama içeriğini bilmiyoruz. Eğer bir sakınca yoksa bunun paylaşılması lazım ve kamu denetiminin bunu bizzat yapması lazım.

Bir diğer konu, birçok çalışmada Türkiye Büyük Millet Meclisi aslında çalışmalarını yerine getirmek istiyor. Arkadaşlar, Meclisin girişinde ben aynı zamanda Down Sendromu, Otizm ve Diğer Gelişim Bozukluklarının Yaygınlığının Tespiti ile İlgili Bireylerin ve Ailelerinin Sorunlarının Çözümü İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu üyesiyim, vekilimiz de burada. Bu Komisyona Down sendromuyla ilgili İstanbul'dan bir sivil toplum örgütü yöneticisi geldiğinde elindeki dosyayı içeriye almamışlar. Niçin almamışlar? "Sakıncalı olabilir, çeşitli renkler var, işte bunlardan dolayı alınmayabilir." Hangi çağda yaşıyoruz ya, içeriye gelirsın, flaş diski koyarsın, dökersin ya. Yani burada kapıda işlem yapanlara eğitim vermemiz lazım. Vatandaş bizi görmeye geliyor, vatandaşla nasıl konuşulacak, ne yapılacak, bunların bilinmesi lazım. Sayın Başkan Vekilim hâlâ sivil toplum örgütü yöneticisi olup seçimle iş başına gelip -ve bunu Yüksek Seçim Kurulu takip ediyor sivil toplum örgütlerinde, demokratik kitle örgütlerinde yönetici olmak için taşınması gereken şartları- Meclise girişlerinde engel var, Meclise alınmalarına engel var. Şu anda üniversitede bir profesör, burada bir meslek örgütünün yöneticisi olan bir arkadaşımınla beraber buraya geldiğimizde bana dönüp gülerek dedi ki: "Ya, ben seninle beraber olmasam içeri giremem, benimle ilgili engel var." Nerede yaşıyoruz ya? Bunun düzenlenmesi lazım.

Bir diğer konu Sayıştayla ilgili. Sayıştay, zaten tarafsızlığı tartışmaları.... Birçok kez biz referans gösteriyoruz ve yararlanmaya da çalışıyoruz ama şu anda Sayıştay üyelerinin çoğunun geçmişine baktığınızda kimi nasıl denetleyecekleri çok açık ortada. Bakın, hocamız da az önce söyledi, arkadaşlarımız geldikten sonra, geçmiş dönemdeki kayyumlarla ilgili televizyonlarda, yayınlarda çerezinden, baklavasından, odasından, tonlarca ağırılanmasından, tonlarca yatak hesabı verilmesinden tutun birçok şey söylendi. Hiçbir incelemenizde bunlar çıkmadı mı ya? Hiçbir şey araştırmadınız mı? Yani Sayıştay bunu yapmıyorsa neyi yapacak peki? Ve ben bize sunduğunuz raporlara ve çalışmalara baktım, bütün bu yaptığınız -372 kamu idaresi diye belirtilmiş- faaliyet raporlarının yüzde 36'sında faaliyet raporu yok incelediğiniz kurumların, yüzde 36'sı sıfır, faaliyet raporu yok; yüzde; 14'ünde bütçede kaynakların nereden geldiğine dair bir belge yok. Yüzde 36'sı, 134 tane kurum nereden bağış aldığını, nereye bağış yaptığını, hangi derneğe, hangi vakfa, hangi sivil toplum örgütüne ne yardımı yaptığını açıklamamış, söylememiş ve siz bunu raporlara yazmışsınız. Peki, siz bunları denetleyip bu işlemin yerine getirilmediğini sormazsanız ne anlamı var? Ve hemen yanı başınızda oturuyor, eğer Ombudsman, kamu idaresi bununla ilgili düzenleme yapmıyorsa ne anlamı var? Biz bir denetimi çıkardığımızda, bir raporu çıkardığımızda bununla ilgili işlem yapmamız lazım. Yapmadığımız zaman ne inandırıcılığı kalıyor ne devamı geliyor ve giderek ne oluyor? Bir istatistik yapılsa yıllara göre, eminim giderek artık kurumlar faaliyet raporu da hazırlamayacak, size yanıt da vermeyecek, nasıl

olsa işlem yapılmıyor. Veya da buna benzer kurumlara zaten siz gitmeyeceksiniz, siz muhalif olanlara gideceksiniz, muhalif olanlarla ilgili işlem yapmaya çalışacaksınız. Ben Batman Vekiliyim, bir taraftan kayyumlar atanırken bir aydır Batman’da müfettiş var. Bir taraftan hesabınıza gelmeyenleri de resmen bir odasını buna çeviriyorsunuz ama ayyuka çıkmış, bütün şirketler çarşaf çarşaf nereden para aldıkları, nereden araç aldıkları ceplerinde maaş kartıyla nasıl geçindikleri var; kimse bunları denetlemiyor, denetlemeye gittiklerinde hesap vermiyorlar ve hesap vermedikleri gibi bu raporlarla ilgili işlem de yapılmıyor.

Bir diğer konu, kamu idaresiyle ilgili. Şimdi, bir taraftan da şunu sizler ombudsman olarak birçok denetleme yapmışsınız, çalışmalarını yürütmüşsünüz. Ben sağlık çalışanıyım, hekimim ve şöyle bir şey var: Bir, hastayı iyileştirmek var, bir de önlemek var. Siz, bir hasta gelir yanınıza, ateşi vardır, teşhisi koyarsınız, reçeteyi verirsiniz, iyileştirirsiniz ama bir mahallede birden fazla aynı hasta geliyorsa buna yönelik bir çalışma yapmanız lazım. Bugün Türkiye’deki... Ve ne güzel, sizin açıkladığınız şeyde kurum, belli bir süredir çalışıyor. Bu süre içerisinde “Türkiye’deki insan hakları” diye başlamış. İnsan hakları ihlalleri en çok nerede var, bunlarla ilgili hangi işlem yapılabilir ve bunun önlenmesi konusunda neler yapılabilir?

Hiç TRT Kurdî’de, Kürtçe, kamuyla ilgili, ombudsmanla ilgili bir açıklama yaptınız mı? Ben yayınlarınıza baktım. Burada çıkıp niçin insanlar, anneler...

KAMU BAŞDENETÇİSİ ŞEREF MALKOÇ – Yaptık.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Biliyorum, dün Şırnak’taydınız, iki gün önce Şırnak’taydınız, onu da biliyorum. Niçin bunlarla ilgili iletişim kurulmuyor? Niçin insanların hak ihlalleriyle ilgili, adaletle ilgili... Bakın, her gün gazetelerde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Bitiriyorum.

Birçok kurumda... Gazetelere bakın, her gün gazetelerdeki istatistiklerde neler var? İşsizlik, yoksulluk, hak ihlalleri, adalet ve hukuka güvensizlik. Bununla ilgili bir çalışma var mı, yok mu? Bunun önlenmesi lazım, bununla ilgili çalışmaların yürütülmesi lazım. Önlemek dediğim de, bu işin olmaması için sadece yurttaşa değil idareye dönmeniz lazım, kamuya dönmeniz lazım ve kamuyla ilgili düzenleme yapmanız lazım. Ama maalesef kamuyla ilgili düzenleme neye dönüşmüş? Bir resmî yazı gönderelim, resmî yazıya işlem yerine getirilirse ne güzel, getirilmese de ne âlâ. Nedir? Bakın, ben bu oranları çıkardım örneğin siz çeşitli kurumlara yazı yazmışsınız ve yansıtmışsınız. Bir kısmında yüzde 25 yanıt verilmiş size, yüzde 75’i yapılmamış ve yani işte arkadaşlar arkanızda. Mesela ben söyleyeyim size.

KAMU BAŞDENETÇİSİ ŞEREF MALKOÇ – Affedersiniz, böyle bir rakam bizde yok.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Bende var, ben size iletirim şimdi, hatta arkanızdaki arkadaşlara da veririm bütün rakamları, istatistikleri dökmüşüm burada.

(Oturma Başkanlığına Kâtip Şirin Ünal geçti)

BAŞKAN – Sayın Vekilim, tamamlayabilir miyiz?

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Tamam.

Bunları yapmadığınız sürece sizin gerçekten herkesin beklentisi olan bir kurum, yarın gidersiniz, ayrılırsınız da ama bunu yapmadığınız zaman inandırıcılığı kalmaz. Bakın, siz 28 Şubata karşı dilekçe yazmış birisisiniz. Siz, elinizi vicdanınıza koyduğunuzda birçok şeyi o gün nasıl dilekçe yazdıysanız, olmaması için bugün yaşama geçirmeniz lazım.

Bu bütçenin hepimize hayırlı olmasını diliyorum. Bunların dikkate alınmasını istiyorum.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Sağ olun Sayın Vekilim.

Sayın Fethi Gürer...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Teşekkürler.

Sayın Başkan Vekili, konuşmanızda bugün Mustafa Kemal Atatürk'ü rahmetle andınız. 1'inci parti milletvekili arkadaşlarımızdan da bu anmaya katılanlar oldu. Bu, güzel ama Meclisimizin bir bülteni var. Bu bülten Mustafa Kemal Atatürk'ün Erzurum, Sivas Kongrelerini yaptığı, Amasya Genelgesi'nin yayımlandığı, 30 Ağustos Zafer Bayramı'nın yer aldığı bu Meclis Bülteni'nde bir tek Atatürk'e ait fotoğraf yok. İki yıldır takip ediyorum, hiçbir millî bayramda Meclis Bülteni'ne Atatürk konmuyor, üstüne üstlük Anıtkabir'e yapılan ziyaretlerde Aslanlı Yol'daki resimler konulup Anıtkabir dahi, orada yer verilmiyor. Bu Meclis Bülteni'nin kişiye ait bir bülten olmadığını düşünüyorum. En azından bu süreçte bu eksikliğin giderilmesini talep ediyorum.

Aynı konuları tekrar etmeyeceğim ama Mecliste çalışanların özlük haklarıyla ilgili düzenlemenin yanında hâlâ taşeron var Mecliste, taşeronda çalışan var. Özellikle sosyal tesiste çalışan arkadaşlarımızın da haklarının bir an önce verilmesi, eşit işe eşit ücret, asıl işi yapana asıl kadronun verilmesinin gerekli olduğunu düşünüyorum.

Sayıştayla ilgili incelediğim kadar gördüklerimi de değerlendirmek istiyorum. Sayıştay denetimlerinde detaylar giderek daralıyor, KİT raporlarında zaman aşımı olabilecek konular daha önce satır aralarında yazılıyor, rapor sonuna yazılmıyordu ama bunların son dönemlerde raporlardan çıkarıldığını gördüm. Örneğin, bir tek TL'ye satılan Etimaden hurdasının yapılan bir hırsızlıkla savcılığın incelemesi sonucu 19 bin dolarlık hurda olduğu ortaya çıkmıştı. Bununla ilgili zaman aşımı olmadan yargıya başvurulması raporlarda yazıyordu, son dönemlerde bunu göremedim. Şarta bağlı kavurmaların etiketlerinin üzerinde bu bilgilerin yer alması gerektiği yine Sayıştay raporunda varken son dönemde bunlar da kaldırılmış. Keza, Makina ve Kimyanın bombaatarıyla ilgili Pakistan'a veremediği, elinde kalan bu bombaatarlarla ilgili detaylar vardı. Ayrıca, buna benzer daha önce Et ve Balık Kurumunun ya da TİGEM'in hatalarını satır aralarında yazan arkadaşlarımız son dönemlerde raporlara bunu yazmıyorlar. Bunların zaman aşımı mı gerçekleşti yoksa bu konuda geçmişteki gibi yazılmaması yönünde bir telkin mi var? Çünkü Sayıştay raporlarını çok önemsiyor, orada emek verenlere de teşekkür ediyorum, detaylı çalışmalar yapıyorlar. Örneğin, 2014-2018 Aralığında GAP'ın, KOP'un yapılıp biteceği belirtilen projelerinin önemli bölümünün bitmediği raporlarda yer alıyor. Ama ne yazık ki bakanlıklardan bilgi istendiğinde bakanlıkların Sayıştaya dahi bilgi vermez durumda olduğu da orada ifade ediliyor. Sayıştayın istediği bilginin bakanlıklardan gelmemesi biraz evvel bizim milletvekili arkadaşlarımız "Sorularımıza yanıt gelmiyor." dediler ama Sayıştayın özelliğinin farklı olduğunu düşünüyorum. Denetimde dahi bu bilgiye erişemiyorsanız kim nasıl erişecek?

Kamu Denetçiliği Kurumuyla ilgili de Sayın Başkan, Kurumunuzu ben önemseyen bir milletvekiliyim çünkü izliyorum. Biraz evvel konuşmanızın içinde ÖSYM'yle ilgili aldığımız bir tavsiye kararından söz ettiniz. Bunun da ben çok önemli olduğunu düşünüyorum. Ama Millî Eğitim Bakanlığı benim bu konuda yönelttiğim soru önergesine şu yanıtı verdi: "ÖSYM'ye genel bütçeden herhangi bir yardım yapılmadığı, bu itibarla KPSS başvuru ücretinin sınava başvuru aşamasında adaylardan alınmayarak KPSS sonucunda ataması yapılan adayların maaşından kesinti yapıp atanamayan adaylardan bu ücretin tahsil edilmemesi şeklinde bir uygulama yapılmasının sınav hizmetlerinin yürütülmesi için süresinde ödenmesi gereken giderlerin finanse edilememesine sebebiyet vererek kamu

hizmetinin sunulmasını imkânsız hâle getireceğinden soru önergesinde belirtilen şekilde bir düzenleme yapılmasının planlanmadığı belirtildi.” Şimdi, sizin aldığınız tavsiye kararı Millî Eğitim Bakanlığı ya da bunun bütçesiyle ilgili yapıyı içermiyorsa bir anlam ifade etmiyor çünkü sonuçlanmıyor ama binlerce insana umut veriyor. Kiralık araç şoförlerinde de sizin bir tavsiye kararınız var, bunların kadroya alınması yönündeydi o tavsiye kararı, o da uygulanmadı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Gürer, tamamlayın, ek süre verdik.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Şimdi, Kamu Denetçiliği Kurumunun bu konularda söylediğinin uygulamada bir yeri olmalı, uygulamada yeri olmayacaksa binlerce insana umut vermenin de mantığı bir açıklaması yok. Hani orasının bir gaz alma kurumu olmadığını ben biliyorum.

Ayrıca, sunumuzda geçici işçiden söz ettiniz. Şimdi, sizin geçici işçiye bakışınızı bildiğim için sizde dahi geçici işçi nasıl olur? Mecliste, Kamu Denetçiliği Kurumunda geçici işçi olmamalı, tamamı kadroda olmalı ve bu işçi arkadaşlarımıza da emeklerinin karşılığı verilmeli diyorum.

Bütçenin hayırlı olması dileğiyle teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sağ ol Sayın Vekilim.

KAMU BAŞDENETÇİSİ ŞEREF MALKOÇ – Sayın Başkan, bir şey açıklayabilir miyim.

BAŞKAN – Buyurun.

KAMU BAŞDENETÇİSİ ŞEREF MALKOÇ – Sayın Vekilim, diğerlerine cevap vereceğim ama geçici işçi değil efendim, geçici görevli. Şimdi, bizim kararlarımızın daha kaliteli olması açısından özellikle kendi alanında ihtisas yapmış, Türkiye’nin en iyilerini almaya çalışıyoruz ve bunların arasında hâkim ve savcılar da var ki kararlarımız daha mükemmel olsun diye.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Oradan ücret almıyor mu?

KAMU BAŞDENETÇİSİ ŞEREF MALKOÇ – Şöyle efendim geçici görevli olduğu için, Kanunumuzda şöyle bir hüküm var: Kamu Denetçiliği Kurumu herhangi bir kurumdan bir görevliyi geçici olarak talep ettiğinde o kurumun muvafakati aranmaksızın on gün içinde bize gönderiliyor. Yani biz kuruma mümkün olduğu kadar en niteliklerini geçici görevle alıyoruz, maaşlarını kendi kurumlarından alıyorlar.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Bedavaya geliyor.

KAMU BAŞDENETÇİSİ ŞEREF MALKOÇ – Bedava değil efendim. Biz para vermiyoruz, devletin diğer kurumundan alıyorlar.

Teşekkür ediyorum efendim.

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu, buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları ve Değerli Meclis Başkan Vekilimiz, Sayıştay Başkanımız ve Ombudsmanımız; hepinize saygılar sunuyorum.

Bugün Türkiye Büyük Millet Meclisini, aslında yasama organını ve ona bağlı, onunla birlikte çalışan 2 değerli kurum denetliyoruz bir anlamda. Demokrasilerde 3 erk vardır: Yasama, yürütme, yargı. Biz Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak Parlamentoyuz, yasama erkiyiz, yürütmeden farklıyız tabii, bu ayrımı net olarak ortaya koymamız gerekir; bu, parlamenter sistem için de böyleydi, yeni Anayasa’mıza göre de daha iddialı bir şekilde böyle ama uygulamada maalesef bununla ilgili sorunlar, sıkıntılar var; böyle olmadığını net olarak görüyoruz. Nedir bu sıkıntılar? Şimdi, Türkiye Büyük Millet

Meclisiyle birlikte şu anda görüşmekte olduğumuz kurumlardan bir tanesi, yürütmenin ekonomik, mali ve hukuku yönünü inceleyen Sayıştay; diğeri de toplumun kamu idaresinden şikâyetçi olduğu konulara bakan bir anlamda etik ya da toplum ahlakı, vicdanı olan Ombudsmanlık kurumu. Yani Meclis nasıl bir anlamda bütçe hakkını kullanıyorsa onlar da bir anlamda bütçe hakkını kullanan kurumlar. Sayıştay zaten doğrudan doğruya kullanıyor ama Ombudsmanlık da vicdani olarak, etik olarak, toplum değerleriyle ilgili olarak kullanan bir kurum. Ama Meclisin çalışmalarıyla ilgili sıkıntı olduğu için Sayıştayın da Ombudsmanlığın da çalışmalarıyla ilgili sıkıntılarımız var maalesef.

Türkiye Büyük Millet Meclisi 2 ana görevi var, biliyoruz bunları: Bir tanesi yasama yapmak, diğeri de denetim yapmak. Yasamayla ilgili olarak sıkıntılarımız var. Bu dönemde yaptığımız yasalar hiçbir şekilde kendi mevzuatımıza uygun değil. Bütçe dışında hiçbir şekilde yürütmeyle birlikte olamıyoruz. Hâlbuki yasalar uygulamayı yapan yürütme erkinden gelir, teklif edilir; yasaı düzene sokan, yapan yasama organıdır, nihai şekline yasama organı karar verir; yasa yaparken de hangi ihtiyaçtan doğduğunu, rakamların ne olduğunu, uygulamanın ne olduğunu öğrenir, ona göre karar verir. Bizim yasa yapmayla ilgili büyük sıkıntımız var. Hepsinde muvazaa söz konusu; bu dönemde şimdiye kadar yaptığımız, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi döneminde yaptığımız bütün yasalar ama bütün yasalar bir milletvekilinin -şekil olarak öyledir ama- gerçek anlamda teklifiyle söz konusu olmamıştır, bunu biliyoruz. Çünkü bir milletvekilinin yasa teklifinde bulunabilmesi için Amerikan Başkanlık sisteminde olduğu gibi çok geniş bir danışman kadrosuna ihtiyacı var, yürütmeyle birlikte çalışmasına ihtiyacı var. Nasıl orada bütçe yapılırken yürütme ile yasama organı alt düzeyde de birlikte çalışıyorsa, yasalarla ilgili olarak da birlikte çalışıyorsa burada da ona ihtiyaç var. Bir milletvekili kendi başına “İçişleri Bakanlığıyla ilgili şöyle bir kanun teklifi vereyim.” diyemez çünkü uygulamayı bilen İçişleri Bakanlığıdır. İçişleri Bakanlığı o konuyla ilgili aksama olup olmadığını bilir; o boşlukla, sıkıntı, sorunla ilgili bir teklif hazırlar, burada bir milletvekili imzalarsa burası görevini yerine getirmemiş olur. Hâlbuki geçmiş dönemlerde olduğu gibi bir tasarı olarak geldiğinde İçişleri Bakanlığı masaya yatırılabilir, konu incelenebilir farklı yönleri itibarıyla, bürokrasinin görmediği yönleri itibarıyla incelenebilir, daha farklı bir hâle getirilebilirdi. Bir kere, yasama yönünden büyük bir sıkıntımız var. Bunun giderilmesiyle ilgili Meclis Başkanlığına çok önemli bir görev düşüyor bir kere, bu sorumluluğun farkında olduğunuzu düşünüyorum sizi tanıyan birisi olarak ama onun haricinde denetim görevimizle ilgili de çok büyük bir sıkıntı var. Sayıştayın, özellikle denetçilerinin çok iyi çalışmaları olduğunu görüyorum ben. Yıllardan beri takip eden birisi olarak Sayıştay denetçilerinin başarılı çalışmalar yaptığını burada takdirle anmam gerekir, tutanaklara geçirmem gerekecek. Bu çalışmaların Anayasa’ya göre, Sayıştay tarafından gönderilmesi gereken, Meclise gönderilmesi gereken kesin hesaplara da aksettığını görüyorum ama bunlar biraz daha kesin dille ifade edilmeli ve Meclis tarafından da muhakkak dikkate alınmalı.

Şimdi, genel uygunluk bildirimine bakmışsınızdır, her sene olduğu gibi bir eleştiri var, yedek ödenekle ilgili olarak var; bu sene ilave olarak bütçelendirilmiş giderler vardır, onların yıl içerisinde ödeneklerinin tamamlanması konusu vardı ama ilave olarak da ek ödenekle ilgili olarak var. Hiçbir şekilde, mesela, bu ek ödenek konusu, 63 milyar bu sene, 2018 için, dikkate alınmıyor. Dün Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı sorduğumuz hâlde, eleştirdiğimiz hâlde buna cevap vermeden sadece yedek ödenekle ilgili olarak bir geçici cevap verdi, işi de biraz karıştırdı, bir cevap verdi, geçiştirdi. Hâlbuki bunun cevaplanması lazım. Biz neden 63 milyar liralık ek ödenek çıkardık? Eğer Maliye Bakanlığı ya da yürütme erki kendi başına ödenek ayırabiliyorsa, harcama yapabiliyorsa burada bütçeye ne gerek var, yasama organına ne gerek var, Türkiye Büyük Millet Meclisine ne gerek var? Bir torba kanun getirdiler, 70 milyar borç alınacak, bu borç nereye gidecek hesabı verilmiyor. Bunun da ek bütçeyle yapılması lazım, bunlara dikkat etmeniz lazım, sizin buranın itibarı için Başkanlık Divanı olarak, Başkan ve

Başkan Vekilleri olarak bunlara çok dikkat etmeniz lazım. Ne demek Meclise hesap vermemek? “70 milyar harcayacağım. Böyle bir kanun çıksın, nereye harcadığımı bilmenize gerek yoktur.” diyor, bu söyleniyor. “70 milyar harcayacağım ama sizin bilmenize gerek yoktur.” Olmaz böyle bir şey, bunun hesabının verilmesi lazım. 63 milyar ilave olarak harcanmış, ödenek çıkmış, bunun hesabı verilmiyor, Sayıştay tarafından da tespit edilmiş. “Ya özür dileriz, bir yanlış yaptık, çok önemli ihtiyaçlar vardı, bunlarda herhangi bir sorun yoktur.” bile demeye tenezzül edilmedi, edilmiyor.

Biraz önce söylediğim gibi, genel uygunluk bildiriminde de 2018 yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu’nda da Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu’nda da güzel tespitler var. Sayın Meclis Başkanı Vekilim, bakın, Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu’ndan çok uzatmadan bir iki tespitte bulunacağım, dün de söyledim ama cevap alamadım. Sonuçta Sayıştayın bulgularına bakarsanız 8.240 tespit var, 8.240. Tek bir laf edilmedi bunlarla ilgili olarak. “Evet, biz yürütme erkiiyiz, Sayıştay tarafından 8.240 tespit yapıldı ama bunlarla ilgili olarak biz şöyle şöyle hatalıyız, yanlışız, özür dileriz.” bile denmedi. Bu, Meclise hakarettir; bu, millete hakarettir ya, gerçekten hakarettir, bu millete hakarettir dikkate alınmaması, cevap verilmemesi. Hadi bilmiyorsunuz, orada oturan insanlar bilmeyebilir, biz hatırlattık “Bakın, 8.240 hata var 2018 yılında yaptığınız işlemlerden, milletin parasını harcamışsınız 800 küsur milyar, bu kadar hata yapmışsınız, nedir bu hatalar?” dedik. Cevap verilmedi, bunları Türkiye Büyük Millet Meclisinin dikkate alması gerekir. Bunu dikkate almayan bir Millet Meclisi, itibarımızı, bu milletin itibarını korumuyor demektir. Bunlar dikkate alınması, cevaplanması gereken sorular. Baştan aşağı yolsuzluk da olabilir, hiçbir yolsuzluk da olmayabilir; önemli değil, önemli olan bunların dikkate alınmasıdır, bunlara cevap vermeleridir. Bunlara cevap verdiremiyorsak burada oturmamızın bir anlamı yoktur, sizin de orada oturmanızın, benim de burada oturmamın bir anlamı yoktur. Ne demek bunlara cevap vermemek? Çok güzel bir şekilde şu raporlarda her şey çıkarılmış. Bakın, burada, genel faaliyet değerlendirme raporunda cevap vermeyen, Sayıştayın sorduğu sorulara cevap vermeyen, mali tablolara yer vermeyen kamu idareleri...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım Sayın Vekilim.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Başkanım.

...faaliyet raporunu yayımlamayan kamu idareleri o kadar çok ki yani bunlara baktığınız zaman tam bir rezalet. Yani yürütme erki bu milletin parasını harcamış ama nasıl harcamış? Muz cumhuriyetinde böyle harcanmaz. Bir bütçe olmasa, kanun nizam olmasa böyle harcanmaz. Ve bunlarla ilgili olarak bizim karar vermemiz lazım. Birçok sorun var, sıkıntı var, bunları dile getirmek lazım. Bunlarla ilgili olarak yanlış işler yapıyorsunuz demek lazım, bunu diyecek olan yer burasıdır, sizsiniz öncelikle. Bunu beraber yapmamız lazım. Siz buradaki sorunları en iyi şekilde bilen birisiniz, bunları özellikle anlatmanız lazım.

Sayıştayın denetçilerinin yazdığı raporların yeteri kadar buraya aksettğini düşünmüyorum ama aksettirilenlerin bile Meclis tarafından dikkate alınmaması, yürütme erkine aktarılmaması, onların da hiç dikkate almamaları burasının itibarını, Türk milletinin itibarını düşürüyor, yok ediyor, bunun bilinmesi lazım.

Sayın Sayıştay Başkanı geçen yıl söylemişti, “Altı ayda bir bilgilendirme kitapçığı çıkarıyoruz, gönderiyoruz.” dedi, ben hâlâ almadım. Bir kere bile görmedim, altı ayda bir gönderilen bilgilendirme kitapçıklarını Sayın Başkanım size de söylüyorum bunu, altı ayda bir buraya gönderiyorlar. Komisyona teslim ediliyor, Komisyon üyelerine gelmiyor herhâlde, iktidar mensuplarının da bilgileri yoktur.

Sürem bitti, aslında bu kamu-özel iş birliğine de değinmek istiyorum. Yani Parlamente'ya bilgi verilmemesi... Şu Sağlık Bakanlığının denetim raporuna bakın, burada 31 tane; 5'i denetim görüşünü etkileyen, diğerleri etkilemeyen 26 bulgu var, tam bir rezalet. Burada hesap vermeyen bir idareyle karşı karşıyayız. Bu millet adına, Parlamente'dan aldığı izinle güya harcama yapan bir idare var ve bu Parlamente'ya hesap vermeyen bir yürütme var. Ne demek Sağlık Bakanlığı bu işleri yapacak da hiçbir şekilde bilgi vermeyecek? Efendim, "ticari sır" varmış. Özel sektör kuruluşunun ticari sırrı var; kamunun, Türkiye Büyük Millet Meclisinin böyle bir şeyi olmayacak, itibarı olmayacak, o şeyi öğrenemeyecek. Kamunun itibarı yok mu? Bu devletin itibarı yok mu? Türkiye Cumhuriyeti'nin itibarı yok mu? Olur mu böyle bir saçmalık? Özel sektör kuruluşunun, bilmem ne yabancı kuruluşunun hatta itibarı varmış, sırrı varmış, bizim itibarımız olmayacak. Bu milletin, bu Parlamente kurumlarının itibarı olmayacak. Böyle bir gerekçe olamaz, böyle bir gerekçeyle, bakın, Sağlık Bakanlığıyla ilgili denetim raporuna bilgi verilmiyor. Birçok buna benzer konu var, sıkıntı var, bunları önlememiz lazım.

Ayrıca, Türkiye Büyük Millet Meclisi, biraz önce söylediğim gibi, yasama organıdır. Burada çalışanların, birlikte çalıştığımız hem Kamu Denetçiliği Kurumunun hem Sayıştayın hem Meclisin personelinin statüsünün de farklı olması lazım. 666 sayılı Kanun Hükmünde Kararname kapsamında olmaması lazım buradaki çalışanlar, farklı olması lazım, yürütmeden farklıyız biz, idareden farklıyız, orayı denetleyen bu demokrasinin 3 erkenden biriysek, farklı bir statüde çalışmamız lazım. Daha bağımsız olmamız lazım, sizin de bu bağımsızlığı temin eden sorumluluğunuz var, o sorumluluğu yerine getirmeniz lazım.

Bütçelerinizin hayırlı olmasını diliyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sağ olun Sayın Vekilim.

Sayın Beştaş...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Ben ilk olarak bu Mecliste birlikte çalıştığımız personellere ilişkin sıkıntıları Meclis Başkan Vekilimiz buradayken aktarmak istiyorum.

Doğrusu Meclise ayrılan bütçenin en büyük yekûnunu personellere ayrılan bütçe oluşturuyor. Sözleşmeli personelin hâlâ kıdem tazminatı hakkı yok ve bu anlayış devam ediyor maalesef. Bununla birlikte, yani şu anda yaptığımız tespite göre gerçekten aynı işi yapan 2 personel arasında 3 bin TL'ye varan fark bulunmaktadır. 696 sayılı KHK'yle (4/d) sürekli işçi statüsüne geçen Meclis personelinin geçen sene ile bu sene aldığı maaşlar aynı. Bu kapsamda hiçbir iyileştirme yapılmadı ama zamlar hızla devam ediyor ve geçim sıkıntıları çok ciddi boyutlarda. Anayasa'nın eşitlik ilkesi gereğince, beraber çalıştığımız, mesai yaptığımız ve hizmet sektöründe çalışan personellerin bu durumunun gözetilmesi ve düzenlenmesi, eşitliğin sağlanması çok önemli.

Tabii, toplantıya gelirken maalesef dün gibi yeni bir haber de duyduk, çok vahim bir şey: Çağlayan'da, İstanbul Adalet Sarayı'nda en üst kattan, 6'ncı kattan bir vatandaş atlamış ve intihar etmiş. Dün 4 kardeş birlikte aynı evde intihar etmişti ve yaşamlarını yitirmişlerdi, bugün de yine adalet sarayında adaletsizliğin ve geleceğe olan güvensizliğin çok acı bir tablosunu daha yaşamış olduk.

Diğer bir mesele, şunu da söyleyeyim yani sırayla söyleyeceğim çünkü zamanımız kısıtlı: Sayın Ombudsman buradayken, benim bir iki başvurum vardı, bir tanesi çok ciddiydi. Cizre'de bodrumlarda –hatırlarsınız Genel Kurulda da anlatmıştık- sivillerin yaşam hakkının her an ortadan kalkabileceği gerekçesiyle çok ivedi başvurular yaptık ama maalesef yaptığımız başvuru da sonuçlanmadı yani yargı yolları gösterildi ve o 24 insan yaşamını yitirdi Cizre'de. Sonrasında size tarihi vereceğim.

KAMU BAŞDENETÇİSİ ŞEREF MALKOÇ – Yeni mi?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Yeni değil.

Bu konulardaki hassasiyetin çok büyük olması gerekiyor, özellikle yaşam hakkıyla ilgili meseleler çok ivedidir, çok önemlidir. Ben sadece örnek olarak söyledim.

Diğer bir mesele, hani biz milletvekilleri olarak kendi sorunlarımızı da bu bütçe aşamasında söylemek zorundayız. Sayın Başkan, biliyorsunuz, bizim verdiğimiz soru önergeleri çoğunlukla cevaplanmıyor, cevaplandırılanlara da cevap diyemiyoruz.

Diğer bir mesele, zaten araştırma önergelerimiz de çoğunluğa dayanılarak genellikle reddediliyor. İŞİD araştırma önergesinin reddedildiği gibi, cinsel istismarla ilgili de kadına yönelik şiddetle ilgili araştırma önergelerimiz de reddediliyor ama başka bir problem var. Bir şey söyleyeceğim, belki garip gelecek size: Şu anda milletvekillerinin Meclis kürsüsündeki düşünce ve ifade özgürlüğü vatandaştan daha geride. “Niye?” diyeceksiniz. Yani normal bir konuşmada Yargıtay içtihatlarına göre “katliam” demek “yargısız infaz” demek ya da “cinsel şiddet” demek ya da “ışkence” demek ya da “Kürt illeri” demek “tecrit” demek “pogrom” demek suç değil; bu, Yargıtay kararlarında var ama bizim soru önergelerimizde, araştırma önergelerimizde bu kavramlar var diye kaba ve yaralayıcı bulunarak önergelerimiz reddediliyor. Bu kabul edilemez bir durum gerçekten. Benim İŞİD’le ilgili hazırladığım önerge on beş gün önce biz Meclise, Genel Kurula indirmek istediğimizde reddedildi, efendim kaba ve yaralayıcıymış. Yani ben hukukçuyum ve önergelerimde kaba ve yaralayıcı ne olabilir? Yargıtay içtihatları ne diyor ve hele hele milletvekillerinin düşünce ve ifade özgürlüğü çerçevesinin çok daha geniş olması gerektiği realitesi de ortadayken bu dönem yani geçen dönemle başlayan, bu dönemle devam eden ciddi bir kıskaç var, kürsüdeki sözlerimiz yargılama konusu yapılıyor, kürsüde söylediğimiz sözler sebebiyle hedef gösteriliyoruz, kürsüde söylediğimiz sözler sebebiyle tutuklanıyoruz. Şu anda İdris Baluken, Selahattin Demirtaş, Figen Yüksekdağ ve daha birçok arkadaşımız kürsü dokunulmazlığı kapsamındaki konuşmaları sebebiyle tutuklular ve ceza alıyorlar, yasama sorumsuzluğu da rafa kaldırılmış durumda.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

(Oturma Başkanlığına Başkan Lütfi Elvan geçti)

BAŞKAN – Bir saniye efendim, ilave süre vereceğim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Bu nedenle, en azından Meclis Başkan Vekili olarak yani kaba ve yaralayıcı çıktısını lütfen bir daha değerlendirelim. Hele hele Yargıtayın içtihatlarının gerisinde bir uygulama Meclisin halkı temsil ettiği gerçeğinden bizi hızla uzaklaştırır.

Son olarak Sayıştay Başkanı da buradayken şöyle söyleyeyim: Gerçekten bizim belediyelerde müfettişlerin özel odaları var, geçen dönem de şimdi de, her gün müfettişler özel oda tahsisleriyle denetim yapıyorlar ama üç yıl boyunca kayyumların yaptıkları hırsızlıklar, yolsuzluklar, gasplar hiçbir şekilde -yani bir ara borçlarını söylediniz ama- bu açıklanmadı. Kayyumun kendisi bir darbe zaten.

Size trajikomik olan birkaç örnek vereceğim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen konuşmamızı tamamlayalım.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Bitireceğim.

Sayın Sayıştay Başkanı, Yenişehir Belediyesinde 2 adet cep telefonu, 2 adet dizüstü bilgisayar, 1 adet makam koltuğu, 1 adet makam masası, 1 adet konsol, 1 adet sehpa Yenişehir Kaymakamlığına bedelsiz devredilmiş. Cizre Cumhuriyet Meydanı –Millî Eğitimi yanılmıyorsam- devredilmiş. Yine, Yenişehir ilçesinde bir yer altı çarşısı gaziler ve şehit ailelerine devredilmiş, kadın merkezi başka bir kuruma devredilmiş, Zarokistan yine Millî Eğitime değil, Diyanete devredilmiş. Şimdi, bunlar açıkça kamu kaynaklarını, belediye kaynaklarını kötüye kullandıklarını, bu konuda hiçbir soruşturma yapmadıklarını ve böyle bir güvenle görevlerini kötüye kullandıklarını açıkça gösteriyor. Kayyumun kendisi bir darbedir ama kayyum aynı zamanda halka hizmet olarak görev yapacakken meblağı, tutarları maalesef kötüye kullanıyor ve hırsızlık, yolsuzluklara yol veriyor diyeceğim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayın.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Yani Mardin’de 24 kişilik bir yemek salonunda 2.226 –rakam yanlışsa düzeltirim- kişiye yemek vermiş gibi fatura düzenlemiş. Böyle bir vahamet olamaz yani açıkça kamu kaynağını bu şekilde hırsızlıyor ve bunu Türkiye’den saklıyoruz. Yani biz saklamıyoruz, biz söylüyoruz da açığa çıkmaması için her türlü sansürle karşılaşıyoruz.

Çok teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN – Estağfurullah, ben teşekkür ediyorum.

Arkadaşlar, bir beş dakika ara veriyorum.

Kapanma saati: 17.37

DÖRDÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 17.47****BAŞKAN: Lütfi ELVAN (Mersin)****BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)****SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)****KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)**

BAŞKAN – Komisyonumuzun değerli üyeleri, 9’uncu Birleşimin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

Arkadaşlar, lütfen biraz sükûnet...

Görüşmelerimize devam ediyoruz.

Sayın Paylan, buyurun lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bu salonda bulunan herkesi saygıyla selamlıyorum. Süreyya Bey’e de yeni görevinde başarılar diliyorum.

Değerli arkadaşlar, meclisler ne için var? Neden bu millet 600 tane milletvekiline maaş ödüyor? Çünkü Meclisin görevi, arkadaşlar, yasa yapmak, millet adına, halk adına yasa yapmak, onların refahı ve huzuru için yasa yapmak ve aynı zamanda da yürütme gücünü dengelemek ve denetlemek.

Değerli arkadaşlar, burada herhangi bir milletvekilinin çıkıp biz dengeleme ve denetleme görevimizi etkin bir şekilde yapıyoruz diyebileceğini düşünmüyorum.

Bakın, niye meclisler var? Çünkü tek adam rejimleri arkadaşlar, yani padişahlar ve krallar tarih boyunca kimin düşman olacağına veya kimden vergi alınacağına tek başına karar vermişler ve halkların başına bela olmuş bu tek adam rejimleri. Şöyle olmuş: “Şu düşman.” demiş, savaş çıkarmış, halklar yıkım yaşamışlar veya bir çiftçi, diyelim ki 10 ton buğday elde etmişse “Yüzde 50 vergi salıyorum.” demiş, onun 5 tonuna el koymuş, büyük bir adaletsizlik yaratılmış. Bunun için Meclisler ihdas edilmiş ve kimin düşman olacağına ve kime vergi salınacağına, ne kadar vergi salınacağına Meclisler karar vermiş. Böylece dengelenmiş yani yürütme, kral veya padişah dengelenmiş, denetlenmiş.

Bizler de, bakın, bu coğrafyada 200 yıllık bir demokrasi mücadelesi veriyoruz. 1867’den başlayarak Meclis deneyimimiz var. Ancak bunlar hep akamete uğramış, darbeler olmuş, Meclis hep zayıflamış. Hep güçlü bir Meclisimiz olsun, yürütmeyi dengelesin, denetlesin istemişiz ama bunu asla başaramamışız.

Diğer bir mesele arkadaşlar: Meclisler niye var? Farklı düşünceler bir araya gelsin, o düşünceler hemhâl olsun. O topraklarda yaşayan kim varsa Türk, Kürt, Ermeni, Süryani, Alevi, Sünni, Hristiyan, Müslüman, farklı kültürlerin hepsi bir araya gelsin, dertlerini konuşsunlar, hemhâl olsunlar, dertlerini çözsünler diye var meclisler. Bu Meclis, bu konuda görev alabiliyor mu? Maalesef hayır.

Değerli arkadaşlar, bakın, Meclis adalet dağıtmak için var. Bize hizmet eden arkadaşlar var ya, bakın, servis yapıyorlar, çaylarımızı dağıtıyorlar, Meclisin temizliğini yapıyorlar, teknik hizmetleri veriyorlar, o insanlara adalet dağıtabiliyor muyuz Sayın Başkan Vekili? Hayır. Onlar arasında bile ayrımcılık yapıyoruz. Geçinemeyecekleri, yoksulluk sınırının altında gelirlere mahkûm ediyoruz onları. Kendi aralarında farklı ücretler veriyoruz, eşit işe eşit ücret ilkesini deliyoruz. Taşerondan 4/D’ye geçen arkadaşlarımızı maalesef inim inim inletiyoruz; yemek dâhil 2.500 lira maaş alıyorlar ve yemek yerlerse maaşlarından kesilecek diye çalışanlar bu Mecliste aç kalıyorlar, biliyor musunuz? 9 lira, 10

lira maaşlarından kesilecek diye yemek yemiyorlar, aç kalıyorlar, bisküvi yiyorlar koridorlarda. Bu Meclisin utancıdır bu arkadaşlar. Sayın Başkan Vekili, buna mutlaka çözüm bulmalıyız, ne gerekiyorsa bunu çözmeliyiz. Meclis önce adalet dağıtmalı.

Bakın arkadaşlar, milletin iradesi bir bütündür ve bizler milletvekiliyiz. Elbette yerellerden seçiliyoruz ama seçildikten sonra 82 milyon vekiliyiz, değil mi Başkan Vekilim? Öyledir, 82 milyon vekiliyiz ve bu irade bir bütünsel, bu iradenin bütününe bir saygı gerekir. Hiçbirimiz KPSS'yle buraya gelmedik, milletin oylarıyla geldik. Ancak maalesef HDP'li milletvekillerine bir düşman hukuku uygulanıyor yürütme tarafından. Bakın, Sayın Başkan Vekilim, şu fotoğrafı gördünüz mü, sosyal medyada bayağı döndü. Geçen cumartesi günü 5 milletvekili İstiklal Caddesi'nde elimizde karanfiller ve bildiri var, bunu dağıtıyoruz "Yarın bizim İstanbul Kongremiz var, buyurun." diyoruz, etrafımızı yüzlerce polis çevirmiş, kalkanlarla bizi ablukaya alıyor. İşte, böyle bir iklimdeyiz arkadaşlar. Bu, Meclisin iradesine bir saygısızlıktır. Eğer "HDP'li arkadaş, ne yapalım? Sessiz kalalım." dersiniz bilin ki eğer ki herhangi bir milletvekilinin itibarını yere düşürürseniz yarın bir başkaları hepimizin itibarını yere düşürür. Bu anlamda, bu konuda Meclisin ne yaptığını çok merak ediyorum Sayın Başkan Vekilim.

Diğer bir mesele arkadaşlar, soru ve görüşlerimiz kaba ve yaralayıcı olma iddiasıyla geri çevriliyor. Efendim "6-7 Eylül 1955 Pogromu" diyemezsin "Ankara gar katliamı" diyemezsin, "Roboski katliamı" diyemezsin "işkence iddiaları" diyemezsin diyor. Sayın Başkan Vekili, kaba ve yaralayıcı sözler sözlüğü rica ediyorum sizden. Bu sözlüğü bize iletin lütfen. Her dediğimiz "kaba ve yaralayıcı sözler" olarak yargılanacaksa nerede ifade özgürlüğü, nerede düşünce özgürlüğü? Biz nasıl milletin meselelerini buraya taşıyacağız? Böyle sansürcü bir anlayış maalesef Meclis Başkanlığında var.

Sayın Başkan Vekili, konuşmanızın önemli bölümünü de Ermeni meselesine ayırdınız. Ben de bir Ermeni milletvekili olarak birkaç bir şey söylemek istiyorum bununla ilgili. Bakın, 1915'ten önce bu topraklarda Isparta'da, Mersin'de, Adana'da, Trabzon'da, Diyarbakır'da, Bursa'da Ermeniler yaşıyordu ve her 5 kişiden birisi Ermeni'ydi bu coğrafyada Sayın Başkan Vekili. Şimdi hepimizi toplasanız bir stadyumu dolduramıyoruz. Bakın, bütün Ermenileri toptasak bir stadyumu dolduramıyoruz. Herhâlde biz buharlaşmadık, başımıza bir felaket geldi, büyük bir felaket geldi. Bu büyük felaketi de maalesef yüz dört yıldır inkâr politikalarıyla reddediyoruz, konuşmayı reddediyoruz. Bakın, başka parlamentolar konuşuyor, diyoruz ki "Konuşmasınlar." Ben de yüzde yüz katılıyorum, konuşmasınlar, bu toprakların meselesi bu topraklarda konuşulur ve dünyada bu meseleyi konuşacak tek bir Parlamento varsa Türkiye Büyük Millet Meclisidir çünkü biz bu toprakların evladıyız. Los Angeles'te şu an yaşayan da Sivaslı, Paris'te yaşayan da Erzurumlu, Londra'da yaşayan da Diyarbakırlı. Adalet bekliyorlar, hep beraber adalet bekliyoruz. Adaleti de burada bulmalıyız Sayın Başkan Vekili. Değerli arkadaşlar, bu topraklarda, bu Mecliste bulmalıyız.

Bakın, AK PARTİ iktidara geldiğinde geçmişle yüzleşme konusunda da önemli adımlar attı, çok önemliydi. Eşit adalet, adil bir gelecek kurma konusunda çok önemli adımlar attı ve bu sayede bu meseleyi konuşmaya başladık ve hatta yıllardır Sayın Cumhurbaşkanı -kendisine buradan teşekkür ediyorum- bakın, aynen şu ifadelerle 24 Nisan günlerinde açıklama yapıyor, şöyle diyor: "Yaşanan insanlık dışı acı olaylar için Ermeni halkına taziyelerimi sunuyorum." Bakın, çok önemli. Şimdi, böyle bir şey demiş bir Cumhurbaşkanı var, bu konuda yüzleşmeye hazır insanlarımız var ve biz maalesef gelmiş işte "ABD şöyle dedi." "Fransa böyle dedi." diye bu meseleyi konuşmayı maalesef reddediyoruz ve yüz dört yıldır inkâr politikaları devam ediyor.

Bakın, benim babaannem -değerli arkadaşlar, 15 yaşına kadar da kendisiyle yaşadım- yetim kalmış, tek başına kalmış, ailesi sürülürken komşusuna emanet edildi, Müslüman komşusuna emanet edildi, o sayede hayatta kaldı. Hüseyin amcaya emanet edildi, o sayede hayatta kaldı. Arkadaşlar,

bakın, “Ermeni saklayan evinin önünde asılacak” diye bir karar olmasına rağmen Hüseyin amca babaannemi korudu ve o sayede dedemle 2 yetim buluştular ve biz şu anda hayattayız. Biz Hüseyin amcanın hikâyesini anlatacağımıza, babaannemin hikâyesini dinleyeceğimize, dünyadaki yüz binlerce, milyonlarca Diyarbakırlı, Bursalı, Malatyalı, Mersinli Ermeni’yi dinleyeceğimize “ABD Parlamentosu şöyle demiş.” “Fransız böyle demiş...” Yapmamız gereken, bu meseleyi bu topraklara taşımak. Babaannem bu meseleye Ermenice “...”(**) derdi yani “büyük felaket” demektir, büyük bir yıkım yaşamış bu topraklar.

SALİH CORA (Trabzon) – Biz de “Ermeni mezalimi” diyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Evet, Ermeni halkı kaybetmiş ama topyekûn kaybetmişiz, bütün hepimiz kaybetmişiz. Bir büyük oyun oynanmış ve maalesef siyasi bir kararla dönemin cuntası bir karar almış “Ermeni halkı bu topraklardan sürülecek.” diye. Diyoruz ki: “Babaannemin hikâyesini tarihçilere bırakalım.” Ya, ben 47 yaşındayım, ben babaannemle beraber yaşadım, benim babaannemin hikâyesi nasıl tarihçilerin konusu olabilir? Bakın, dönemin iktidarının siyasi bir kararını diyoruz ki: “Tarihçilere bırakalım.” Bakın, siyasi bir kararla sürgün olmuş ama “Tarihçilere bırakalım.” diyoruz, hatta Sayın Cumhurbaşkanı “Bunu arkeologlara bırakalım.” diyor arkadaşlar. Babaannemin meselesi nasıl arkeologlara bırakılabilir?

SALİH CORA (Trabzon) – Ne yapmamız lazım yani?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yapmamız gereken, yüz dört yıldır siyasi bir kararla süren inkârı bitirmek, bu toprakların meselesini bu topraklara taşımak.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ne mesela yani “inkâr” dediğiniz ne?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ermeni halkının meselesi elbette ABD Kongresinin konusu olamaz ama mutlaka Türkiye Büyük Millet Meclisinin konusu olmalı. Babaannemin yaşadığı felaket ile babaannemin hayatta kalmasını sağlayan Hüseyin amcanın hikâyesini buluşturmalıyız. Talat Paşa’nın hikâyesini değil de Kütahya Valisinin, Ankara Valisinin, Lice Kaymakamının bu tehcire, bu sürgüne karşı çıkmasıyla buluşturmalıyız. Onlar konuştular bu meseleyi, onlar karşı çıktılar. Pek çok kamu görevlisi Ermenilerin sürülmesine karşı çıktı. Bu anlamda bunları buluşturmalıyız. Bu hikâyeyi Türkiye’de konuşmalıyız, bu Mecliste konuşmalıyız ve bu Mecliste çözmeliyiz arkadaşlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – İlave süre veriyorum efendim.

Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Aksi takdirde, bakın, büyük felakette biz büyük bir yıkım yaşadık, yüzleşmediğimiz her suçun tekrarlanacağını düşünüyorum. Biz geçmişle de yüzleşelim, bu toprakların meselesini bu topraklara taşıyalım. Sivaslı, Diyarbakırlı, Malatyalı, Bursalı, Tekirdağlı Ermenilerin meselesi ABD Kongresinin meselesi olamaz ama mutlaka ve mutlaka Türkiye Büyük Millet Meclisinin meselesi olmalıdır diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Paylan.

Sayın Zeybek, buyurun.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

**

Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan bir kelime ifade edildi.

Kamu Denetçiliği Kurumu, Sayıştay ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin bütçelerini görüşüyoruz. Meclis tabii, halkın oylarıyla seçilmiş, yetkisini halktan alan, gücünü hukuktan, hukuk devletinden alan kurumların en başında geliyor. Türkiye bu topraklarda Meclis deneyimini Osmanlı döneminde birkaç kez denemesine rağmen asolan Türkiye Büyük Millet Meclisi, Büyük Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün 23 Nisan 1920 tarihinde faaliyete geçirmesiyle hayata geçmiştir. O nedenle Meclisin kıymetini anlamak ve bilmek bu Meclisin içinde görev yapan bütün milletvekilleri açısından son derece önemli ve anlamlıdır. Meclisin yürütme, yasama ve denetim gibi kendi içinden çıkardığı bazı organlar vardı. Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle birlikte yürütme görevi Meclisin dışına atıldı ve Meclis yasama görevini yerine getirecek. Biz Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemini konuşurken de şöyle demiştik: Yasaları milletvekilleri yapacak ve yasa teklifleri de Türkiye Büyük Millet Meclisine milletvekilleri eliyle gelecekti. Şimdi, tabii, yeni bir milletvekili olarak şunu söylemek istiyorum: Çok marifetli ve başarılı milletvekillerimizin aynı anda 8-10 tane bakanlığı ilgilendiren konularla ilgili bir torba yasayı hazırlayacak yetenekte ve bilgili olmasını anlamakta güçlük çekiyoruz. Bu konuda dilerim bir açıklama yaparsınız. Yani mademki milletvekilleri yasa yapacaklardı ve Parlamentoda milletvekillerinin daha öne çıkması söz konusuydu, o zaman bu torba yasa uygulamasından artık biz ne zaman vazgeçeceğiz de her yasayı bir temel yasa biçimine dönüştüreceğiz.

İkincisi de Türkiye Büyük Millet Meclisinde -Sayın Başkanımız Meclis Başkan Vekili oldu, geçmişte de Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanıydı- gördüğüm bir başka eksiklik de şu: Yani grupların Meclis üzerindeki hâkimiyeti milletvekillerinin bireysel olarak gündeme taşımalarının önünde bir engel olarak göze çarpıyor. Yani burada bireysel olarak milletvekillerinin yetki alanının çok daha artırılması ve gündeme konu taşımaları konusunda bir düzenlemeye ihtiyaç var. Yerel meclislerde de görev yapmış birisi olarak yerel meclislerdeki iç işleyişteki başarı oranının Türkiye Büyük Millet Meclisinin daha üzerinde olduğunu da söyleyebilirim.

Gene, bütçeye baktığımızda Türkiye Büyük Millet Meclisi bütçesinin 2020 yılında daha daraltıldığını görüyoruz yani enflasyon rakamıyla artması gerekirken bütçede bir miktar azalma gözüküyor. Acaba Meclisin 2020 yılındaki faaliyetleri konusunda hangi alanlarda tasarruf yapılacak?

Yine, anlamakta zorluk çektiğim bir konu, Türkiye Büyük Millet Meclisinin bütçesine baktığımızda yurt dışı yolluklarla ilgili önemli bir rakam var. Şimdi, bakın, son günlerde Türkiye'nin gerek Amerika Birleşik Devletleri gerek Avrupa gerek Arap ülkeleri gerek Asya ülkeleri gibi pek çok komşu ve dost diye bildiğimiz ülkelerde ya da Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanının ve heyetlerinin ziyaret ettiği ülkelerde son zamanlarda Türkiye'yle ilgili meselelerde hep aleyhimize kararlar çıktığını görüyoruz. Şimdi, ben buradan sormak istiyorum: Bu ziyaretler yapılıyor, bu ikili görüşmeler yapılıyor, heyetler geliyor, heyetler gidiyor; bunların bir faydası var mı? Bunun bir faydası yoksa o zaman bunları nasıl değerlendireceksiniz? Yani bizim yanımızda bir tek dost ve kardeş parlamento eğer kalmadıysa o zaman bu yapılan ziyaretleri nereye koyacaksınız.

Bir başka önemli nokta da şu: Demokrasi, tabii, seçilmişlerin etkisinin ve gücünün artırılmasıyla geliyor. Bürokrasinin olabildiğince Parlamentonun emrine girmesi ve bürokratik oligarşinin daraltılmasıyla ilgilidir. Ben bu yeni Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle birlikte giderek bürokrasinin Parlamento ve meclisler üzerindeki hâkimiyet ve yetkisinin çok daha arttığını görüyorum. Bununla birlikte bir başka önemli nokta da şu: Giderek bürokrasinin yerel yönetimlerin de yetkilerini kendisinde toplama gayretini görüyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun efendim, lütfen tamamlayınız.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Bunun içinde kimi belediyelere atanmış olan kayyumlar, kimi büyükşehir belediyelerinin yasayla kendilerine verilmiş olan yetkilerinin birtakım Meclis kararları ya da Cumhurbaşkanı kararnameleriyle bakanlıklara devredilmesi gibi demokrasinin yerelleşmesi, sivilleşmesi ve ademimerkeziyetçi dediğimiz karar süreçlerine doğrudan doğruya halkın seçimle gelmiş insanlarına devredilmesi sürecinden bir geriye adım görüyoruz.

Bir konuda da ben Sayın Ombudsmanın düşüncesini almak istiyorum. Son günlerde Sayın Dışışleri Bakanlığıyla ilgili birtakım iddialar ortaya atılıyor. Bu iddialara Sayın Bakan cevap vermediğine göre kimin cevap vermesi gerekir?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayınız.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) - Yine, milletvekillerinin bildiğiniz gibi kendi mesleklerini icra etme yetkileri yok ama Sayın Turizm Bakanı ve Sayın Sağlık Bakanı hem Bakanlık yapıyorlar hem de kendi işlerini yürütmeye devam ediyorlar. Acaba bunu nasıl değerlendireceğiz? Bunlar milletvekili olmuş olsalardı bu işleri yapamayacaklardı ama Bakan olduklarında birinin 210 milyon liralık bir teşvikten yararlanması, bir başka Bakanın turizm sahasındaki alanın kendisine tahsis edilmesi, bütün bunlar Parlamentonun gücünü ve idaresini sarsan konulardır. Milletvekilleri nasıl kendi mesleklerini yapıyorlarsa Sayın Bakanların da Bakanlık görevlerinin dışında başka görevleriyle uğraşmamaları ve kamu gücünü asla kullanmamaları gerekir.

Sözlerimi tamamlarken gerçekten birlikte çalıştığımız Meclis çalışanlarının 2019 ve 2020 yıllarındaki ücretlerinin değişmemiş olmasını da dikkate almanızı rica ediyorum, bütçe hayırlı olsun diyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Zeybek.

Sayın Arı, buyurun lütfen.

CAVİT ARI (Antalya) - Türkiye Büyük Millet Meclisinin Sayın Başkan Vekili, değerli bürokratlar, Komisyonumuzun Değerli Başkanı ve milletvekili arkadaşlarımız, sayın basın mensupları; ben de bugünkü gündemle ilgili sözlerime başlamadan önce hepinize saygılarımı sunmak istiyorum.

Bizler 24 Haziran sürecinde milletvekili olan kişileriz burada birçok arkadaşımızla beraber. Tabii, kamuoyunda “Meclis ve milletvekili” dendiğinde son dönemde, özellikle de 2017 yılında yapılan referandum sonrasında bir algı gelişti her ne kadar ben –tırnak içerisinde söylüyorum- bu algıyı tam anlamıyla kabul etmesem de Meclisin etkinliğinin azaltılmasına dair. Özellikle gerek soru önergeleriyle gerek gensorularla Mecliste milletvekillerinin etkinliğinin azaltılageldiği ifade edilmekte. Her ne kadar o referandum sürecinde “Meclisin etkinliği artacak, milletvekilinin etkinliği artacak.” söylemleri ile “Bundan sonra kanunlar kanun tasarısıyla değil, kanun teklifiyle yani tamamen direkt milletvekili tarafından hazırlanan tekliflerle kanunlaşma süreci gelişecek. Daha güçlü Meclis.” söylemleri o dönemde ifade edildi. Şimdi, 24 Haziran sürecinden sonra buradayız. Görüyorum ki her ne kadar kanun teklifi metnini bir milletvekili arkadaşımız... Ki burada sadece iktidardan gelen teklifler bu Komisyonla görüşülmekte, bir de işin o tarafı var, o teklifler milletvekili tarafından hazırlanmış ve öncelikle Komisyon gündemine alınmış, sonrasında da Mecliste değerlendirilip karara bağlanmış. Son dönemde klasik alışıl gelmiş torba yasa yöntemiyle aynı torbanın içerisine atılmış çok sayıda, hatta birbiriyle belki de hiç benzeşmeyen kanun teklifleri burada aynı teklif içerisinde görüşülmüş ve kanunlaşma süreci yaşatılmış. Görüyoruz ki bu teklifler içerisinde o kadar uzmanlık isteyen, o kadar uygulamada belki ancak bu kanun hükmünü bire bir uygulayan idarecilerin fark edebileceği birçok düzenleme buraya getirilmekte milletvekili tarafından. Bazen bir “ve” kelimesi eklenmekte, bazen

“veya” kelimesi çıkarılmakta yani bu kadar ince detaylar burada zaman zaman karara bağlanmakta. Şimdi ben buradan sormak istiyorum, böylelikle biz milletvekilleri olarak bu kanun teklifini buraya getirenin milletvekili olduğunu kabul mu etmiş oluyoruz? Hayır. Burada aynı eski yöntem, ancak kanun tasarısı şeklinde değil idarelerden gelen, derlenmiş toparlanmış teklifler torba yasa yöntemiyle burada gündeme alınmakta. Biz de kanun teklifi veriyoruz Sayın Başkanım ve Sayın Komisyon Başkanım, bu saate kadar yaklaşık şurada on altı aydır bu Komisyonunda ve Meclisteyim, daha 1 tane muhalefetten gelen milletvekilinin de “Bu memlekete faydalıdır.” diye düşünülebilecek bir teklifinin gündeme alınmadığını görüyoruz. Yani siz mi sadece faydalı kanun teklifi hazırlayabiliyorsunuz çok merak ediyorum.

Değerli arkadaşlar, bakın, Türkiye Büyük Millet Meclisinin itibarı hepimizin itibarıdır, Türkiye’nin itibarıdır. O nedenle, bu itibarı yüceltmek ve yükseltmek, başta yöneticilerin, temsil edenlerin ve sonrasında hepimizin görevidir. Bu anlamda, sabahki tartışma her ne kadar isme dayalı şekli bir tartışma gibi gözükse de yani bugün Türkiye Büyük Millet Meclisi bütçesini sunmak üzere buraya Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanının bizzat katılması şekli bir talep, karar veya davranış gibi gözükse de aslında kurumun burada Başkan düzeyinde temsiliyle alakalıdır. Yoksa biz Sayın Bilgiç’ten kişi olarak çok memnunuz, kendisi Komisyonumuzun Başkanıydı, kendi şahsıyla ilgili bir sıkıntımız yok. Kaldı ki geçen yıl burada yapılan görüşmede de Sayın Şentop Meclis Başkan Vekili sıfatıyla katıldı. Ne oldu bir şey mi oldu? Yani Sayın Şentop buraya Başkan Vekili olarak katıldı da bu sene Başkan olarak niye katılamıyor? Yani burada temsil gücü buraya verilen değerle alakalı. Yoksa kişilerle ilgili bir derdimiz yok.

O nedenle, Değerli Başkanım, yönetici arkadaşlarımız, biz Meclisin değerini, itibarını koruyacaksa burada alınan başta kararlardan başlayarak uygulamanın doğru, tarafsız ve Meclisin saygınlığına yakışır bir şekilde olması gerekir. Aksi hâlde kamuoyunda tartışılan bir Meclis, kamuoyunda tartışılan bir milletvekili profili ortaya çıkar. Ben kendi şahsıma böyle bir şeye müsaade edilmesinin doğru olmadığını düşünürüm ve her yerde de milletvekilliğinin ve Meclisin saygınlığını savunagelirim.

Onun ötesinde, Sayıştayımızın çalışmaları var. Sayıştay Başkanlığımızın zor koşullar içerisinde olduğunu tahmin ediyorum kendilerinin. Yine de bu koşullar içerisinde siyasetin etkisinde kalmadan belki çalışma yapmaya gayret göstermiş olabilir diye düşünüyorum ama zaman zaman, maalesef yargının değişik kurumları bir şekilde siyasetin etkisinde bırakıldığı gibi Sayıştay da zaman zaman herhâlde bırakılmakta ki Türkiye’nin 82 milyonunun kilitlendiği bir seçimde ve haksız yere iptal edilen, tekrarlanan bir seçimde iki siyasi adayın yani iki belediye başkan adayının arasında geçen bir polemige taraf olmuştur. Sayıştayın böyle bir görevi yoktur. 2 siyasetçi kendi arasında bu tarzda bir tartışma yapabilir ve birtakım iddialarda bulunabilirler. Sayıştayın bir adayın aleyhine algı operasyonu yaratacak şekilde beyanatta bulunması, esasen Sayıştayın yargı niteliğindeki tarafsızlığına gölge düşürmüştür diyorum ve bu konularda daha dikkatli olunması ve daha tarafsız olunması gerektiğini hatırlatmak istiyorum.

Onun dışında, yine de zor koşullar dedim, tahmin edebiliyorum, her bulgunun bu raporlara geçirilemeyeceğini düşünüyorum ama yine de Sayıştay denetiminde mali rapor ve tabloları etkileyen hata, mevzuata uygunluğa ilişkin hata, mali yönetim ve iç kontrol sistemine ilişkin hatalar tespit edilmiş ve totalde 7.131 hatadan bahsedilmiş. Yani bir taraftan Sayıştayın bu hataları tespit etmesini ben sevindirici olarak görmekte beraber bir taraftan da kamu idarelerini hâlâ bu gelişen teknoloji çağı içerisinde bu hataları yapabilen ve kurumlar arasında koordinasyonda sıkıntılar olduğunu gördüğümüz bir dönemi yaşıyoruz. Sayıştayın görmüş olduğu eleştiriler arasında en önemlilerinden birkaç tanesi gerçekten dikkat çekici. Kamu idarelerinde satın alma ve sözleşme süreçlerine ilişkin tespitte kamu

idareleri tarafından yapılan ihalelerde rekabetin sınırlayıcı hususlarının bulunmaması... Yani diyor ki Sayıştayımız: Kamu idarelerinde alım satım yapılırken ihale yasasına ve rekabet koşullarına çok dikkat edilmediği ifade edilmekte.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – İlave süre veriyorum, lütfen tamamlayınız.

CAVİT ARI (Antalya) – Bu çok önemli bir tespittir, bu konularda bundan sonra idarelerin daha dikkatli olması ve rekabet koşullarını oluşturması gerekmektedir. Gerçi biz daha geçen hafta –dün de ifade ettim- Toprak Mahsulleri Ofisi ve Devlet Malzeme Ofisine Kamu İhale Yasası hükümlerinden istisnalarını getiren bir kararı da burada Komisyondan geçirdik. Yani maalesef ki ihale koşullarını uygulama konusunda sıkıntılar olduğu burada görülmekte.

Yine, mali konularda düzenlenecek yönetmelikler ile düzenleyici işlemlerin Sayıştayın istişare görüşü alınmadan yürürlüğe konulduğu ifade edilmiş. Kurum bütçesinden ödenen çeşitli ceza, faiz, tazminat ve benzeri ödemelere ilişkin sorumlulara rücu işlemlerinin başlatılmadığı yine Sayıştay tarafından tespit edilmiş. Tahsil edilemeyen alacakların ilgili kamu idaresince takip ve tahsil işlemlerinin başlatılmadığı da yine tespit olarak ifade edilmiş. İşletme hakkının devri niteliğinde olan otopark, spor tesisi, öğrenci yurdu, büfe, otel ve benzeri hakkın, yani kurumların bu tip kiralamalarında KDV hesaplanmadığı tespit edilmiş Sayıştayımız tarafından. Bazı kamu idarelerinin mevzuat hükümlerine aykırı olarak belirlenen makam ve hizmet dışı kullanmak suretiyle kiralama işi kapsamında kiralanan taşıtların yabancı menşeli olduğu tespit edilmiş. Çok önemli bir bulguyu daha paylaşmak istiyorum: Enerji müsaadesi alınabilmesi için kamu idareleri tarafından karşılanan yatırım giderlerinin elektrik dağıtım şirketlerinden talep edilmediğine dikkat çekilmiş.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

CAVİT ARI (Antalya) – Yani burada Sayıştay bu koşullar içerisinde bu bulguları tespit etmiş. İlgili kurumlardan bu hususlarda gerekli hassasiyetin gösterilmesi gerektiğini buradan ifade etmek istiyorum. Özellikle, kamu zararına yol açanlar hakkında rücu işlemlerinin tam anlamıyla gerçekleştirilmediği ve yaklaşık yüzde 50 seviyesinde geriye rücu işlemleri başlatıldığı da dün dikkat çekilen hususlardan bir tanesiydi.

Kısa ve öz olarak değerli arkadaşlar, önümüzdeki süreçte Sayıştayın dikkat çekmiş olduğu bu hususlara kamu idarelerinin daha dikkatli bir şekilde, duyarlı bir şekilde gereken hususları yerine getirmesi gerektiğini ifade ediyorum ve hepinize teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Ari.

Sayıştay konusunda ben de ufak bir düşüncemi paylaşmak istiyorum. Birçok konuşmacı tarafından 7 binin üzerinde bir hata olduğu ifade edildi. Açıkçası burada özellikle insan kaynaklarının, personelin mevzuat yönü itibarıyla, nitelik yönü itibarıyla bazı eksiklikleri olmasından kaynaklanan bir sıkıntı olması lazım. Özellikle yerel yönetimlerde daha çok görüldüğünü de ifade ettiniz. Buna yönelik kapsamlı bir eğitim programı, bu hataların azaltılmasına yönelik önünüzde bir hedefiniz var mıdır? Çünkü çok önemli, çok önemsiyorum ben açıkçası bunu. Bu tür hatalar normalde bir bürokrat tarafından, bir kamu görevlisi tarafından yapılmaması gereken hatalar bunlar. Bu konuda nedir yaklaşımınız? Ben de açıkçası merak ediyorum. Düşüncelerinizi de aktarırsanız çok memnun olurum.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bir dakika da ben bir şey söyleyebilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun Sayın Kuşoğlu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

8.240 hata var Sayıştayın tespitine göre. Bunların birçoğu mahallî idarelerde ama bizim... Şimdi, Sayıştay bunu bize raporluyor, bize gönderilen raporlarda bu durum var. Bizim Meclis olarak bunu yürütmeye sormamız lazım ve “Bu konuda eğitim çalışması yapın, şunları bunları yapın.” dememiz lazım. Aslında bizim Meclis olarak yürütmeye böyle, Cumhurbaşkanlığına yani bütçeyi hazırlayan kuruma bu tür bir şey...

BAŞKAN – Ben bu hususu bakanlıkların bütçesi görüşülürken de tüm bakanlara aktarmamızda yarar var diye düşünüyorum.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Evet, teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, değerli arkadaşlar, Sayın Tatlıoğlu’nun bir söz talebi var.

Sayın Tatlıoğlu, beş dakika konuşmuştunuz sabah, beş dakika süre vereceğim tamamlamak için.

V.- AÇIKLAMALAR

1.- Bursa Milletvekili İsmail Tatlıoğlu’nun, Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan’ın TBMM Bütçesi üzerine yaptığı konuşmasında geçen Ermeni meselesinin Mecliste tartışılmasıyla ilgili ifadelerine ilişkin açıklaması

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Çok teşekkür ederim.

Ben Sayıştayla ilgili konuşmayacağım, ben Sayın Paylan’ın konuşmasını dair bir söz aldım. İstiyorum ki bu havada kalsın, kayıtlara geçti. Ben de bu konuda bu konuşmaların -bir karşılık değil ama- bir yer bulmasını arzu ediyorum.

Öncelikle, Sayın Paylan, hatıralarınızı ve acınızı saygıyla karşılıyoruz çünkü bu bizim ortak acımız. Allahuekber Dağları’nda donan askerlerin, Erzurum’da Taşnak çetelerinde kaybettiğimiz kadın ve çocuklar gibi tehirdede kaybettiğimiz kadın ve çocukların hepimizin ortak acısı olduğunu düşünüyoruz.

Biz buralara gelenleriz. Buralara gelenler buralarda buldukları kadar vicdanlıydı. Keşke Türkiye 13’üncü asır ile 20’nci asra kadar geldiği gibi o demografik yapıyı bugünlere taşıyabilseydi. Ne oldu da yedi asırlık birliktelik 20’nci yüzyılın başında ortak bir acıya dönüştü? Ama bu coğrafyanın tek ortak acısı bu değil, onlar da ortak acısı, onlarca hikâyemiz var. Bu da bizim hikâyemiz. Biz konuşmayı asla reddetmiyoruz. Biz sadece bunun dış siyasetin özellikle elinde bir sopa olmasını reddediyoruz ve bu toplumun bunu siyasetin dışında konuşmasını çok arzu ediyoruz.

Biz, inanın, vicdanlı toplumuz, biz Yesevî Meşrep Müslümanlarız, insanı merkeze alırsınız. Bakın, İstanbul’da Ermeniler, Rumlar ve Yahudilerle ilk buluştuğumuz 1453’tür. 1453’te İstanbul alındığında Osmanlı uleması Fatih Sultan Mehmet’e şöyle der: “Bu şehirde yaşayan gayrimüslimleri İslam’a davet edelim. Kabul etmeyenleri buradan sürelim.” Ama bizim din algımız güneyimizdeki gibi değildir, tarihte çok farklı bir yeri vardır. Fatih şöyle der ulemaya: “Siz Allah’ın dinini ondan daha mı iyi koruyacaksınız? Allah sizin gibi düşünmüyor.” der ve Fatih, biliyorsunuz, bu nedenle de Roma İmparatoru sayılır ve Fatih Avrupa’nın Müslüman İmparatoru olarak ilan edilir. Biz bunu devam ettirme gayreti içerisinde olalım hep beraber, sizinle beraber. Dolayısıyla bu meselenin sizin tarafınızdan da başka parlamentolarda da siyasette de değil, ortak acımız olarak dillendirilmesi gerçekten benim açımdan çok sevindiricidir ve bizim açımdan sevindiricidir. Bunu Türkiye, bildiğim kadarıyla, devlet erkânı çizgisinde de arşivlerin açıldığını, arşivler ve tarihî dokümanlar üzerinden konuşulmasını ve bütün satırlar üzerinden konuşulmasını, bunun ve buna benzer bütün meselelerimizin konuşulması

konusunda hiçbir blokajın olmadığını düşünüyoruz ama bu meselenin siyasetten çok önce toplumun çok çeşitli katmanlarında, özellikle akademik katmanda tartışılmasından yanayız ve bu ortak acının hepimizin ortak acısı olduğunu söylüyoruz.

Saygılar sunarım.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum efendim.

II.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A)KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/278) ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277) ve Sayıştay tezkereleri (Devam)

a)Türkiye Büyük Millet Meclisi (Devam)

b)Sayıştay Başkanlığı (Devam)

c)Kamu Denetçiliği Kurumu (Devam)

Sayın İbrahim Aydemir, buyurun lütfen.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Ben de önce bütün heyete Sayın Meclis Başkan Vekilimizin şahsında saygı sunuyorum, hürmet ediyorum ve İsmail Hocamın bıraktığı yerden bir iki not düşmek istiyorum.

Ermeni komitacılar tarafından çok sayıda dedesi katledilmiş, yakılmış, gözleri oyulmuş birisi olarak içi acıyarak Garo Bey’i burada izledim, dinledim. Şimdi, “sureti haktan gözükmek” diye bir kavram var. Alttan alıp üste çıkmak, böyle bir şey yok arkadaşlar. Hakkı konuşacağız, hakikati orta yere koyacağız. Hak, hakikat şu -İsmail Hocam çok sathi de olsa ifade etti- Türk milletinin tarihinde kırım diye bir olay yok, bırakınız soykırımı, kırım diye bir olay yok. Biz bizden olmasa da kendimizi onların yerine koymayı hep bilmişizdir. “Onlar” dediğimiz o vakitler zaten bizi ifade ediyordu. Tıpkı bugün Markar Eseyan’ın esaslı bir Türk milletinin parçası olması gibi. Bizim için “öteki” kavramı hiç olmadı. Bize yamanmaya çalışılan bir büyük haksızlık, bir büyük vicdansızlıktır ve bu “sopa” kavramını kullandı İsmail Hocam, eyvallah çok haklı. O sopa bizden önce, ak anlayıştan önce işe yarıyordu ama şimdi bitti, onun hiçbir hükmü yok, hiçbir kıymetiharbiyesi yok. Ne derlerse desinler, kaynaklar, üstelik ecnebi kaynakları 518 bin tane Türk’ün katledildiğini ifade ediyor.

“Efendim, bunu Ermeniler yapmış.” demiyoruz bakın, “Ermeni komitacılar, Hınçak, Taşnak çeteleri diyoruz. Ama karşı taraf bütün bir milleti zan altında bırakıyor, efendim, zemmetmeye çalışıyor. Bunu reddediyoruz. Amerika’nın Meclisinin, Temsilciler Meclisinin yaptığı da bir büyük halttır, hiçbir kıymetiharbiyesi yoktur. Ondan dolayı Meclisimizin aldığı karar çok yüksek bir karardır. O kararın altına imza atanları burada saygıyla, hürmetle anıyorum ve tarih boyunca da o imza sahipleri bu şekilde anılacaktır.

Arkadaşlar, ben her konuşmamda hususen altını çiziceğim: “...(***) yüz seksen.” Ne olursa olsun, tekrar edeceğim ben. Diyarbakır’da vicdanları kanatan bir resim var, iki ayı aşkın zamandır orada analar, o yüksek varlıklar evlatları için canhıraş bir dert peşindeler, dertlerinin çözülmesi peşindeler. Allah aşkına, bunlara ses veren yok mudur ya! Bu nasıl vicdandır, bu nasıl görmezden gelmektir ya! Onlara yüreğimizi sunuyorum ben buradan; ak anlayış adına, ak kadro adına söylüyorum bunu.

Şehitlerimiz, onları yüreğimizde taşıyacağız, onların aileleri baş tacımız olacak ilanihaye. Bunu da burada kayda geçiyorum.

Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan bir kelime ifade edildi.

Bir ak isme -büyük ihtimal burada bulunanların kahir ekseriyeti de hak verecektir, tanıyanlar- özellikle hak teslimi yapacağım: Süreyya Sadî Bilgiç. Burada 1'i geçici bütçe, 4'ü bütçe tasarısı görüştük burada Başkanlığında. Hakikaten hak tesliminde zirve bir isimdir. Bulunduğu yerde nizam ortaya çıkıyor, niza hâlini ortadan kaldırıyor. Ama insanız, ara ara nisyan ile de malul duruma düşüyoruz. Nisyan, malum, unutkanlık. Konuşmasında bir haksızlık yaptı, ciddi bir haksızlık yaptı ve ben üzüldüm. Neydi o haksızlık? Unutkanlığından kaynaklı... Efendim, bu sene yani 2019, Atatürk'ün Samsun'a çıkışının 100'üncü yıl dönümü. Yüreğimizle kutladık hakikaten ama bir başka 100'üncü yıl dönümü vardı ki cumhuriyetin inşasında, ihyasında zemini ifade eden bir zaman dilimiydi...

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Erzurum Kongresi.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – 23 Temmuz 1919. Efendim, o tarihin, yani o zirve tarihin anıldığı gün Sevgili Başkanımız, Meclis Başkanımız Mustafa Şentop Hocamla beraber Erzurum'u teşrif etmişlerdi, iştirakiyle çok görkemli kutlamalar yaptık ama burada ifade etmemesi, dedim ya nisyana verelim.

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Amasya'yı da ihmal ettim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Aydemir.

Bitti herhâlde...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Yok, Değerli Başkanım. Bir iki bir şey söyleyeceğim.

BAŞKAN – Bir saniye... Ne kadar zamanınız kalmıştı sizin?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Beş dakika.

BAŞKAN – Üç dakika kalmış.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Öyle mi?

BAŞKAN – Bir saniye...

Üç dakika veriyorum.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Yok, öyle çok uzatmayacağım zaten Başkanım.

Şimdi Mecliste gördüğüm bir büyük noksanı özellikle kayda geçeceğim burada. Noksan şu: Yurt dışına çıktığımızda özellikle muhatap oluyoruz bu hâlde. Bilmiyorum, milletvekillerinden de birçoğu mutazarrırdır bundan. Ben birkaç defa -öyle çok çıkan birisi değilim- gördüm: Eski hâl muhal. Artık yeni iletişim kanalları var ve kendimizi ifade etmede onları kullanmak durumundayız. Buradan giderken yanımıza Meclis birini veriyor ancak o verdiği arkadaşımızın eline heyet cep telefonları tutuşturuyor filan, orada böyle bir keşmekeş hâli çıkıyor orta yere. Oysa Meclis TV'den biri vazifelendirilirse bu sevimsiz görüntü ortadan kalkar, milletvekilleri bu anlamda çok rahat ederler. Bunun izalesini özellikle istiyorum.

Bir başkası -Milliyetçi Hareket Partili sözcüler, hem Mustafa Bey hem İsmail Bey altını çizdiler- çalışanların kıdem tazminatına dönük beklenti. Bu da bir büyük haksızlık. Burada insanlar çalışıyor, bir dönem olsun, beş yıl. Milletvekili ayrıldıktan sonra danışman ayrılıyorsa onun bir tazminatının olması lazım. Bunun da mutlaka giderilmesi gerekir.

Bir başkası, stenograf yardımcıları yakın zamanda alındı bildiğim kadarıyla ama 9 arkadaşımız, çok yetkin olmalarına rağmen, çok donanım sahibi olmalarına rağmen galiba imkânsızlık, maddi imkânsızlık ya da kadro yetersizliği gerekçesiyle alınmadı. Bunların da meysus hâllerinin giderilmesini istiyorum ben.

Meclis Başkanlığı bütçemiz hayırlı olsun.

Efendim, Kamu Denetçiliği -hep söyledik biz- insana bakışımızı ifade eden esaslı bir kurumdur. Onun başında da yetkin, donanım sahibi, milletimizi her platformda hakkıyla temsil etmiş bir büyüğümüz var. Dolayısıyla oradan sâdır olan, oradan açığa çıkan kararlar hep milletimizde böyle bir insani hasletleri yüksek tutmayı tedai ettiriyor, çağrıştırıyor. Onların da bütçesi hayırlı olsun.

Sayıştay Başkanımızın da, Sevgili Bakanım, benim nezdimde bir başka hususiyeti var. Bağımsız denetçi belgemi Kamu Gözetleme Kurumu Başkanırken onlardan almıştım.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Başkan da ak kadroda mıydı o zaman?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ben milletimizi hep ak potansiyelin içerisinde görüyorum.

BAŞKAN – Milletın kadrosunda.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Şimdi, ak kadroyu, müsaade ederseniz Başkanım, bir hafif tarif yapmıştım, ben bunu...

BAŞKAN – Ama lütfen tamamlayınız, lütfen.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Hemen bunu yapayım. Ak kadroyu böyle bir netleştireyim, somutlaştırayım tarif olarak. Dimağını “Zulmü alkışlayamam, zalimi asla sevemem, gelenin keyfi için geçmişe kalkıp sövmem.” gerçeğiyle beslemiş; yüreğini “Üç buçuk soysuzun ardından zağarlık yapamam; hele Hak namına haksızlığa ölsem tapamam.” sabitesiyle beslemiş; ufkunu “Adam aldırma da ‘geç git’ diyemem, aldırırım; çiğnerim, çiğnenirim, hakkı tutar, kaldırırım, zalimin hasmıyım amma severim mazlumu.” rotasıyla belirlemiş prototip ak kadro. Sayın Cumhurbaşkanımız şahsında çok böyle somutlaşmış bir tariftir bu. Dolayısıyla buradakiler de elbette esaslı ak kadronun müntesipleridir. Kendilerine bütçelerinin hayırlı olmasını diliyorum.

Başkanım, çok teşekkür ediyorum. Hayırlı, uğurlu olsun.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kalaycı, buyurun.

Size iki dakika süre veriyorum Sayın Kalaycı.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

2.- Konya Milletvekili Mustafa Kalaycı'nın, Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın TBMM Bütçesi üzerine yaptığı konuşmasında geçen Ermeni meselesinin Mecliste tartışılmasıyla ilgili ifadelerine ilişkin açıklaması

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Garo Bey'in konuşmasının bütünü dinleyemedim, son anda geldim. Son anda söylediği... “Bu ABD, Fransa meclislerinin kararlarını tartışmak yerine Parlamenteoda bunu tartışalım.” gibi bir ifade kullandı. Ben öncelikle şunu ifade etmek istiyorum. Yani Türk milletinin geçmişinde soykırımın numunesi yok. Bu asılsız iftira ve ithamın hiçbir temeli de yok. Elbette ki bu ahlaksız iftirayı atan ülkelere ve parlamentolara tepkimizi göstereceğiz. Ellerindeki kanı temizlemeden, şanlı ve şerefli mazimizi karalayanlar insanlık vicdanı karşısında hem sabıkalıdır hem suçludur. Türkiye Cumhuriyeti devleti bütün arşivlerini arkasına kadar açmış ve çağrıda bulunuyoruz sürekli, Sayın Cumhurbaşkanımız olsun, yetkililerimiz olsun: “Tüm arşivler açılsın, tarihçiler bu konuyu tartışsın.”

Şimdi Garo Bey, parlamenterlerin böyle bir tarihî konuyu tartışmasından bir sonuç çıkacağına inanıyor musunuz? Yani bu tarihî gerçekleri elbette ki tarihçilerin tartışması lazım. Biz buna da açığız. Devlet olarak da bu açıklamalarımız hep yapılıyor ama ABD Temsilciler Meclisi, diğer ülke parlamentoları bizi böyle bir asılsız ithamla suçlarsa elbette ki gereken cevap verilir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

II.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A)KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/278) ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277) ve Sayıştay tezkereleri (Devam)

a)Türkiye Büyük Millet Meclisi (Devam)

b)Sayıştay Başkanlığı (Devam)

c)Kamu Denetçiliği Kurumu (Devam)

BAŞKAN – Sayın Erim, buyurun.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, milletvekilleri, Meclis Başkan Vekili, Sayıştay Başkanı, Kamu Denetçiliği Kurumu Başkanlığı, her kademedeki bürokratlar ve çok kıymetli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Milletimizin Meclisinin ve Sayıştayın bütçe ve kesin hesap Kamu Denetçiliği Kurumunun bütçe, kesin hesap ve Sayıştay raporunun görüşmelerini gerçekleştirmekteyiz. İç ve dış güçlerin her türlü engellemelerine rağmen Gazi Meclisimizin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk’ün işaret ettiği muasır medeniyet seviyesine AK PARTİ hükümetlerinin sayesinde lafla değil icraatlarımızla emin adımlarla ilerlemeye devam ediyoruz. Gazi Meclisimiz, milletimizin hayrına nice yüz yıllar yasama görevini yerine getirecektir; Türk milleti ilelebet payidar kalacaktır. Gücünü millettten alan AK PARTİ hükümetleri, milletimizin kamu kurum ve kuruluşlarıyla olan sorunlarının çözümü için Kamu Denetçiliği Kurumunu yani ombudsmanlık sistemini hayata geçirmiştir.

Gazi Meclisimiz, Kamu Denetçiliği Kurumumuz ve kamu kurum ve kuruluşlarının denetiminde etkili rol oynayan Sayıştayın 2020 yılı bütçelerinin hayırlı olmasını diler, hepinize tekrar saygılar sunarım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Erim.

Sayın Murat Erim... Emir, çok affedersiniz.

MURAT EMİR (Ankara) – Rica ederim. “Erim” soyadı benim açımdan ilgi çekici değil, o yüzden düzeltmenizden dolayı teşekkür ederim, sağ olunuz.

BAŞKAN – Estağfurullah.

Buyurun lütfen.

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan, çok değerli hazırun, hepinize saygılarımı sunarım.

Şimdi öncelikle tabii, Meclisin denetim yetkisinin gerçekten işlevsel kılınması son derece önemli. 16 Nisan referandumundan sonra ülkemize dayatılan bu yeni rejim yüzünden maalesef Meclisimizin denetim yetkisi son derece azaltılmıştır. Bilindiği gibi sözlü soru sorulabilme olanağı kaldırılmıştır ve buna gerekçe olarak da “Merak etmeyin yazılı soru önermeleri çok daha hızlı ve etkili cevaplandırılacak.” denmiştir. Nitekim bugün aynı biçimde CİMER’le ilgili bir tartışmada -çünkü benim adım da geçmiş milletvekillerinin CİMER’den de bilgi talep ettikleri bir tartışma konusu hâline gelmiş.

BAŞKAN – Çok affedersiniz Sayın Emir.

Sayın Başkan, sizin Emecan’a sormuş olduğunuz milletvekilimiz.

MURAT EMİR (Ankara) – Evet.

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Biliyorum, biliyorum ama bir tartışma olmadı ki. Milletvekili Emine Hanım dile getirdi, tartışma olmadı.

MURAT EMİR (Ankara) – Yok, yok yani ben bir düzeltme için zaten şey yapmadım.

Şöyle: Ben bir milletvekili olarak bütün soru önergelerimi aynı zamanda CİMER’e de soruyorum ve bilinmesini isterim ki maalesef CİMER’den çok daha doyurucu ve sayı olarak da daha fazla cevap alıyoruz. Yani burada takdir edilmesi gereken CİMER değil, eleştirilmesi gereken Meclis Başkanlığının ve kamu kurum ve kuruluşlarının bu konudaki duyarsızlığıdır. Meclis, kamu adına, millet adına denetim yapar ve neredeyse bizim Anayasa’mızdan ve İç Tüzük’ümüzden aldığımız son denetim yoludur, kullanabileceğimiz neredeyse tek denetim yoludur.

Bakınız, ben bir soru önergesi verdim, bu soru önergesinin altında da Sayın Bilgiç’in imzası var, sayıları sizinle paylaşmak isterim: 27’nci dönemde ilk yasama yılında sorulan soru önergesi 13.488, süresi içerisinde cevaplanan 815, süresi geçtikten sonra cevaplanan 4.399, hiç cevaplanmayan ise 7.439. Bu, Meclisimiz açısından üzerinde durulması gereken ve üzüntü duyulması gereken bir rakamsal düzeydir.

Şimdi, ikinci nokta: Cevapların çoğu ilgisiz, soruyu karşılamayan ve cevaplamış olmak için yapılan cevaplar maalesef bunu da bu Komisyonunuzun dikkatine sunmak isterim.

Bir diğer nokta değerli arkadaşlar, Cumhurbaşkanıyla ilgili sorular. Cumhurbaşkanlığının iş ve işlemleriyle ilgili, sarayla ilgili sorularımız maalesef cevaplanmıyor ve bize gerekçe olarak da İç Tüzük 96’ya sığınılıyor ve deniyor ki: Cumhurbaşkanıyla ilişkili sorular sorulamaz. Oysa, Cumhurbaşkanı artık yürütmenin içindedir, başındadır. Dolayısıyla, Cumhurbaşkanı devlet mekanizmasının dışında olmadığına göre, Cumhurbaşkanının iş ve işlemleri, Cumhurbaşkanlığının kendisi de soru önergelerine konu olmak durumundadır, bu denetime kendisini tabi tutmak durumundadır. Başka türlü idarenin her türlü iş ve işlemleriyle hukuki denetime tabi olacağını gerektiren hukuk devleti ilkesi aşınmış sayılır, yok edilmiş, çiğnenmiş sayılır. Bu nedenle Cumhurbaşkanlığıyla ilgili, özellikle sarayla ilgili sorularımızın cevaplanmadığını da belirtmek isterim.

Kısaca değinmek istediğim son nokta da değerli arkadaşlar, Sayıştayla ilgili. Bakınız, Sayıştay bir denetim yapıyor, denetimi hangi kalitede yaptığı konusunda doğrusu ciddi bir fikir sahibi değiliz. Çünkü bir fikir sahibi olabilmemiz için elimizde gerekli veriler söz konusu değil. Bir örnek vereyim size, daha geçen hafta 2012 Kültür Bakanlığı Sayıştay raporunu bir nedenle inceleme ihtiyacı duydum. KİT Komisyonunda, Plan ve Bütçe Komisyonunda kaç sayfa biliyor musunuz? 7 sayfa. Koskoca Sayıştayın 2012 Kültür Bakanlığı denetim raporu 7 sayfa. 7 sayfayı Meclisle paylaşmış, gerisini kendisine saklamış. Eğer bu raporların ne olduğu, sonuçlarının ne olduğu, ilgililere ne yapıldığı bilinmeyecekse, muhalefet partileri bunu takip edemeyecekse, bu raporlar bu denetimler niye yapılır?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen, toparlayın.

MURAT EMİR (Ankara) – Toparlıyorum.

Bir örnekle sözlerime son veriyorum Sayın Başkan, çok kısa.

Bakınız, 2014 yılı Ankara Büyükşehir Belediyesi Sayıştay denetim raporunda diyor ki: Hiç gerek yokken 2 belediye şirketi birbiri üzerinden hukuki takibat başlatmış ve gereksiz yere vergi ve avukatlık ücreti ödemiştir. Ankara Adliyesinin önünden geçen herkes, bu avukatın kimin olduğunu bilir aslında. Aynı şekilde, bu 2015 raporunda da oluyor.

Şimdi, ben bir Ankara Milletvekili olarak bu avukata ne yapıldığını, bu ilgililere ne yapıldığını, hiçbir şekilde öğrenemiyorum. O hâlde, eğer bunlar bizden gizlenecekse, bunlar bir özel bilgi sayılacaksa, bunun sonuçlarında neler yapıldığını, takibatının ne şekilde sonuçlandığını biz bilemeyeceksek, millet adına soramayacaksak, bu denetimleri niye yapıyorsunuz?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, Sayın Paylan'ın konuşması sonrasında bazı milletvekillerimizin değerlendirmesi oldu. Bu noktada ben Sayın Paylan'a üç dakikalık bir söz vermek istiyorum.

Buyurun Sayın Paylan.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

3.- Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan,ın Bursa Milletvekili İsmail Tatlıoğlu ve Konya Milletvekili Mustafa Kalaycı'nın yaptıkları açıklamalara ilişkin açıklaması

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

İsmail Bey'e de, Mustafa Bey'e de teşekkür ediyorum.

Ben bunun çok önemli olduğunu düşünüyorum. Bakın, bu toprakların meselesi bu topraklarda konuşulmalı, ne yaşadysak. Ateş de düştüğü yeri yakıyor Mustafa Bey, ateş düştüğü yeri yakıyor. Konya'da da Ermeniler vardı, bugün yoklar, biliyorsunuz; yoklar, biz yokuz, yok hükmündeyiz. Başımıza büyük bir felaket geldi, bunu bu topraklarda çözelim, bu topraklarda konuşalım, adını koyalım, yüzleşelim ve devam edelim diyoruz. Ama biz konuşmadığımız sürece, başka parlamentoların konusu oluyor bizim acımız. Yani neden Amerikan kongresinin konusu olsun, neden Fransız Parlamentosunun konusu olsun, neden geçen yıl Almanların konusu olsun? Oysa, biz konuşsak, adını koyarsak...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Samimi değil mi onlar?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ben samimiyetine asla güvenmiyorum zaten. Mesele şu: Siyasi hesaplarla bunlar yapılıyor, bunu da çok iyi biliyorum, bu bizim acımızı, yaramızı daha da fazla kanatıyor. Oysa, o insanların hepsini siz çok iyi biliyorsunuz, Paris'te olan Ermeni de Fransa'da olan da Londra'da olan da hepsi bu toprakların insanı. Bakın, siz diyorsunuz ki: Çağrı yapıyoruz. Kime çağrı yapıyorsunuz? Bu toprakların insanına.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Dünyaya.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Dünyayı bırakalım. O insanlar bu toprakların insanları. Bakın, Konyalı, Diyarbakırlı, Tekirdağlı insanlar. Onlara çağrı yapalım. Çok basit bir şey öneriyorum, Mecliste bir araştırma komisyonu kuralım, gelsinler o insanlar, yaşadıklarını anlatsınlar. Dinleyelim, ağlaşalım, kucaklaşalım, yaşananın adını koyalım ve devam edelim.

Bakın, arşivlerimizi açtık, tarihçiler tartışsınlar. Allah'ınızı severseniz, Türk milliyetçi tarihçilerle Ermeni milliyetçi tarihçiler bir araya gelse, herhangi bir şeyi çözebilirler mi? Çözemezler çünkü belli bir zaviyeden bakıyorlar hayata. Türkçü bir bakışla veya Ermenici bir bakışla bakıyorlar. Oysa vicdani temelde biz bu meseleyi çözebiliriz. Dediğim gibi, babaannemin yaşadıklarıyla komşumuz Hüseyin amcanın bu işe vicdani meselede sahip çıkması temelinde biz bu meseleyi çözebiliriz.

Değerli arkadaşlar, bakın, başka parlamentolar benim yarama derman olamaz, asla olamaz ama Türkiye Büyük Millet Meclisi olabilir. O açıdan, Sayın Cumhurbaşkanı, açıklamalarında yaşanan insanlık dışı acı olaylar için Ermeni halkına taziye diliyorsa, bir kapı aralanmış demektir. Bütün dünya Ermenilerinin sonuç olarak vatani bu topraklardır, Anadolu'dur. Hani Paris'te, Londra'da, Los Angeles'ta insanlar Türkçe konuşuyorlar birbirleriyle Ermeniler, Türkçe hemhâl oluyorlar. Bizim

insanlarımızı, biz onlara başka Parlamentoları adres olarak göstermemeliyiz, bu Parlamentoyu adres olarak göstermeliyiz. Hepsini bizim oradaki temsilcilerimiz olmalı. Nasıl ki bir Türk Los Angeles'ta bizim temsilcimizse, Paris'teki bir Ermeni de Los Angeles'taki Ermeni de bizim temsilcimiz olmalı. Eğer, bakın, yaşanan büyük acıyla yüzleşirsek, emin olun, başta Ermeni meselesi çözülür, sonra Kürt meselesini çözeriz, hep beraber kardeşçe yolumuza devam ederiz.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ne yapalım yani?

BAŞKAN – İbrahim Bey, lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yaşanan büyük acılarla yüzleşme zamanıdır. Bakın, yüzleşmediğiniz sürece, bir yarımız olursa... Biliyorsunuz, siyasi ilişkilerde bu böyledir, yara olursa...

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) - İhsasireyde bulunuyorsunuz, “yüzleşme” deyince gerçekte...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İhsasireyde ama Meclis de bulundu. “Sözde” diyerek, sonuç olarak ihsasireyde bulunmuş oluyor.

Değerli arkadaşlar, sonuç olarak, bizim vatandaşlarımıza, biz onlara başka adresler göstermemeliyiz. Bu anlamda Türkiye Büyük Millet Meclisi bunun önünü açmalı, yüzleşmenin önünü açmalı. İsmail Bey'in dediği gibi, üniversiteler tartışmalı, insanlarımız konuşmalı. İdrak etmeli yaşananları, sonra da bu meseleyi çözüp yolumuza devam etmeliyiz.

BAŞKAN – Sayın Paylan, teşekkür ediyorum.

Sayın Kalaycı, çok kısa ama, lütfen.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Çok kısa, bir ek bilgi vereceğim.

Şimdi, Garo Bey, ben geçmişte sözde Ermeni soykırımı iddialarıyla ilgili kurulan bir komisyonda -ki kurduran da Sayın Genel Başkanımız Devlet Bahçeli, Başbakan Yardımcısıyken- yani bu konuyu gündemden düşürelim, yani nedir eksik, nedir bu konu, derinlemesine incelensin diye komisyon kuruldu. Ne yaptık? Şimdi, uluslararası arenada hep bize bu Osmanlı belgeleri “tek taraflı resmî belge” diye itibar edilmiyordu. O dönemde işin içinde ben de varım, hatta kaynağını da Başbakanlık Tanıtma Fonu'ndan sağladık, dünyanın bütün ülkelerinin arşivlerine hocalarımızı gönderdik ve şu anda bu kadar rahat Türkiye Cumhuriyeti devletinin konuşmasının altında artık elimizde Rus, Ermeni, Amerika, İngiliz arşiv belgeleri de var. Bu konular da açık yani şu anda isteyen araştırmacı bunlara da ulaşabiliyor. Yani böyle bir şeyin olmadığı ortaya konuyor. Ha, olaylar oldu mu? Tehcir olayı, ölüm olayları oldu; binlerce de Türk, Kürt katledildi orada. Yani bunları deşersek bir faydası yok. Bunu Parlamentoda tartışmanın hele...

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Uzmanlık alanımız değil, doğru değil.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Siyaset önünü açmalı bu tartışmanın, kapatmamalı.

BAŞKAN – Ama en azından güzel bir tartışma ortamı oldu. Her birinize çok teşekkür ediyorum efendim.

II.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/278) ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277) ve Sayıştay tezkereleri (Devam)

a)Türkiye Büyük Millet Meclisi (Devam)

b) Sayıştay Başkanlığı (Devam)

c) Kamu Denetçiliği Kurumu (Devam)

BAŞKAN – Son olarak Sayın Uğur Aydemir’e söz vereceğim, daha sonra soru-cevap işlemine geçeceğiz efendim.

Sayın Aydemir, buyurun.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Çok değerli Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekilim, çok değerli Sayıştay Başkanım, çok değerli Kamu Denetçisi Kurumu Başkanımız, çok değerli bürokratlarımız, çok değerli milletvekili arkadaşlarımız, basınımızın değerli temsilcileri; ben de hepinizi saygıyla, sevgiyle, muhabbetle selamlıyorum.

Bugün Türkiye Büyük Millet Meclisinin 100’üncü yılının bütçesini yapıyoruz. Görüşmelerimizin bu yönüyle özel bir önemi haiz olduğunu düşünüyorum. Türkiye Büyük Millet Meclisi, millî birliğimizin, bağımsızlığımızın ve millî iradenin tezahür ettiği merkezdir.

Değerli arkadaşlar, bugüne kadar Türkiye Büyük Millet Meclisi yapmış olduğu bütün çalışmalarda daima millî gayeyi ve hedeflerimizi hep en önde tutmuştur. Askerî ve sivil vesayet odakları tarafından belli dönemlerde iradesi gasbedilmek istense de hürriyetçi, çoğulcu sivil siyaset her zaman galip gelmiştir.

27 Mayıs, 12 Eylül darbesi, 12 Mart muhtırası, 28 Şubat postmodern darbesi, 27 Nisan elektronik muhtırasına maruz kalan Türkiye Büyük Millet Meclisine doksan dokuz yıllık tarihimizin en ağır saldırısı 15 Temmuz 2016’da yapılmıştır. FETÖ terör örgütü tarafından gerçekleştirilen saldırıda Gazi Meclisimiz F-16 uçaklarıyla bombalanmış, helikopterlerden açılan ateşle taranmıştır. İstiklal Savaşı’nı yürütmesi sebebiyle gazilik payesine sahip olan Meclisimiz, 15 Temmuz ihanetine karşı duruşuyla da demokrasi gazisi olmuştur. Milletimizin ve devletimizin çıkarları her zaman Türkiye Büyük Millet Meclisinin önceliği olmuştur.

Öncelikli sorumluluğumuz, ecdadımızın bıraktığı mirasa ve milletimizin ulusal ve uluslararası alandaki hak ve menfaatlerine sahip çıkmaktır. 23 Nisan 1920’den bu tarafa tutarlı istikametini koruyan Meclisimiz, Ağustos 2016’daki Fırat Kalkanı, Ocak 2018’deki Zeytin Dalı Harekâtlarında olduğu gibi, 9 Ekim’de başlatılan Barış Pınarı Harekâtı’nda da hak ve menfaatlerimizin korunması için üzerine düşen sorumluluğun gereğini yerine getirmiştir. Buradan bütün şehitlerimize Allah rahmet eylesin diyorum.

Türk milletinin birliğine kasteden, devletimizin güvenliğini tehdit eden Suriye’deki PKK/PYD-YPG adlı emperyalist sisteme lejyonerlik yapan terörist yapılanmayı etkisiz hâle getirmek için gerçekleştirilen Barış Pınarı Harekâtı’nda alınan başarılı netice hepimizi gururlandırmıştır.

Değerli milletvekilleri; bilinmesi gerekir ki biz barıştan, huzurdan ve güvenden yanayız. Sadece ülkemizin değil, bölgemizin de güvenliğini temin etmek için gayret ediyoruz. Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri olarak ülkemizin varlığını ve birliğini, bağımsızlığını, milletimizin güvenliğini tehdit eden her türlü oluşumun karşısında duracağımızı buradan bir kez daha ifade etmek istiyorum. Teröre asla taviz vermeyeceğiz, hainlere asla taviz vermeyeceğiz, onların başarılarını ezmek için de ne gerekiyorsa onu yapacağız.

Değerli arkadaşlarım, bu vesileyle, gölgesinde güven içinde yaşadığımız al bayrağımızın hür bir şekilde dalgalanmasını sağlayan tüm şehitlerimizi bir kez daha rahmetle anıyorum.

Değerli arkadaşlar, benden önceki konuşmacıları dinledik. Bilhassa Sayın Nilgün Ök'ün konuşmalarına aynen katılıyorum, kayıtlara geçsin diye söylüyorum. Ancak birkaç cümleyle de sözde Ermeni soykırımına ben de girmek istiyorum.

Değerli arkadaşlar, öncelikle, Türkiye aleyhinde karar alanların en az Türkler kadar alınlarının açık olması gerektiğini düşünüyorum. Bu çok önemli. Türk milleti, köleci, sömürgeci, çıkarıcı emperyalist şantajlara boyun eğmeyecek kadar asil ve şerefli bir millettir.

Değerli arkadaşlar, bakınız, Osmanlı İmparatorluğu yüz yıllarca dünyada hüküm sürdü, 22 milyon metrekareye hükmetti. Eğer ecdadımız soykırım yapmış olsaydı, değerli arkadaşlar, oralarda başka milletlerden bahsetmek mümkün müydü? Altı yüz sene hüküm süreceksiniz ve haksızlık yapmayacaksınız, adaletten şaşmayacaksınız ve kimseyi öldürmeyeceksiniz değerli arkadaşlar; bunu ancak bizim ecdadımız başardı ve ecdadımızla da bizler gurur duyuyoruz.

Değerli arkadaşlar, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu ecdadımızın aziz hatırasına leke sürmek isteyen sözde müttefiklerimize en güzel cevabı vermiş, tarihimize sürülmek istenen lekeyi elinin tersiyle itmiştir ve bu anlamda Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulumuzun üyelerini, hepsini tek tek tebrik ediyor ve partim adına da teşekkür ediyorum. Diğer taraftan, ABD Temsilciler Meclisinin düşmüş olduğu bu gaflete de ve Senatosunun düşmeyeceğini düşünüyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye Büyük Millet Meclisi bütün personeliyle, Genel Sekreterinden başlayarak, milletvekillerinin hizmetlerinde gece gündüz çalışmaktadır. Hepsine tekrar tekrar teşekkür ediyorum. Hem fiziki alanda hem dijital alanda, her alanda bizim hizmetimizdesiniz; sağ olun.

Sayın Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekilim, yıllarca da Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığı yaptınız, ben de KİT Komisyonu Başkanlığı yaptım. Şimdi, Genel Kurul aşağıda çalışırken bizler burada çalışıyoruz. Telefona bakıyoruz, mesaj geliyor, aşağıda yoklama. Sizler de bizler de -KİT Komisyonu Başkanı olduğumuzda- yoklamaya mecburen bazen gidiyoruz, gitmediğimiz zamanlar oluyor. Buna bir önlem almamız gerektiğini düşünüyorum. Yani sistemi ona göre revize etmemiz lazım veya yoklamada Türkiye Büyük Millet Meclisinde çalışan komisyonları ya genel yekûndan düşürüp kalan sayının üçte 1'i kadar yoklama sayısı isteyelim... Yani buna bir formül üretmek Türkiye Büyük Millet Meclisinin Divanına düştüğünü düşünüyorum ama bundan ben şikayetçiyim. Niye şikâyetçiyim? Her milletvekili de belki şikâyetçidir komisyonlarda. Burada çalışırken aşağı gidip gelmek insicamı da bozuyor.

Değerli arkadaşlar, bir de Türkiye Büyük Millet Meclisinin sağlık alanında biraz daha milletvekillerinin lehinde çalışmalar yapması lazım. Bazı şeyler ödeniyor, bazı şeyler ödenmiyor; ek fatura çıkarıyorlar falan. İşte, her vekilin başına da gelmiştir. Bunlarla alakalı çalışma yapılırsa bu durumdan dekilleri kurtarırız.

Değerli arkadaşlar, vaktim çok az kaldı, Sayıştaya da girmek istiyorum birkaç cümleyle de olsa.

Sayıştayla çok yakinen çalışan bir kardeşinizim. KİT Komisyonu Başkanlığım döneminde bire bir çalıştık arkadaşlarımızla birkaç yıl ve onların ne kadar fedakârca çalıştığını, ne kadar güzel işler yaptığını bizzat gören bir kardeşinizim.

Baktığımızda Sayıştayın 3 tane görevi var, Sayıştay 3 ayak üzerine kuruluyor: Bir tanesi denetim, bir tanesi Parlamento adına görev yapmak biri de raporlamak. Sizlerin denetim yaptıktan sonra bizim adımıza da görev yaparken hazırlamış olduğunuz raporlardan çok istifade ettik. Ben yıllarca -sizin Sayıştay denetçilerine teşekkür ediyorum- onların hazırlamış olduğu raporlarla birçok kurumdaki yanlışların düzeldiğini -Sayın Başkanım da ifade ettiler, bilhassa eğitim- eğitim yönüne de önem

verdiğinizi, Sayın Başkanım, bilhassa sizinle beraber eğitimin de başladığını çok iyi biliyorum, eğitime de önem veriyorsunuz ve burada her milletvekili konuşmasında Sayıştay raporlarını baz alarak konuşuyor, sizin denetim raporlarınızın sonuçlarına göre konuşuyor ama üzümlere söylemek istiyorum ki teşekkürü duymadık. Ben vekillerim adına da size teşekkür etmek istiyorum. Çok güzel iş yapıyorsunuz, sağ olun, var olun.

Değerli Başkanım, vaktim az kaldı. Sayıştay hakkında bayağı bir doküman vardı ama bakıyorum, dakikalarım az kaldı.

Ben burada yokken -Sayın Fikret Bey benim ismimi zikrederek, daha sonra da Durmuş Yılmaz Bey de onu tasdik ederek- bir konuşma geçmiş. Ben tutanaklardan baktım. Konuşmaların özü hakikaten benim dünkü yapmış olduğum konuşmaya dayanıyor.

Değerli arkadaşlar, Fikret Bey bir doktor, tıpcı; muhasebeyi bilmeyebilir ama Sayın Durmuş Yılmaz -o da tutanaklara baksın, yarın bana cevap versin- Merkez Bankası Başkanlığı yapmış yani muhasebeden az çok anlaması lazım. Sayın Erol Hocam bilir, buradaki vekillerimiz bilir; Sayın Şener, Bülent Bey, hepsi bilirler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bakınız, finansman gideri varsa, finansman giderini ödemek zorundaysanız ya kasadan para çıkması lazım ya da bankadan ödemeniz lazım; eğer bunlar yoksa borç olarak bu ödemeyi yine yapmanız lazım. Finansman gideriniz yoksa bir ödeme yapmanız gerekiyor mu arkadaşlar? Yapmanız gerekmiyor. Herkesin anlayacağı şekilde söylüyorum, herkes muhasebeci olmayabilir. Finansman gideriniz yoksa ne bankadan ne kasadan bir ödeme yapmanız gerekmez. Finansman gideri derken faizi kastediyorum. Faize para harcamıyorsanız, faiz gideriniz yoksa faize ödeyeceğiniz o para nerede kalır? Kasanızda kalır, ben bunu söylüyorum. Merkez Bankası Başkanım dün dedi ki: “Kasada para mı var?” Ya kasada para durur mu arkadaşlar? Bu kasadaki parayı ne yaparsınız? Vatandaşa, millete hizmet olarak döner. Ya nereye döner? Marmaray’lara döner, Avrasya Tüneli’ne döner, üçüncü köprüye döner.

BAŞKAN – Sayın Aydemir, bence Yılmaz Bey buradayken konuşsanız daha uygun olur, lütfen.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Tamam, o zaman ben söz hakkımı yarına bırakayım çünkü kayıtlara geçiyor, cevap vermedik duruma düşersek onlar haklı duruma düşerler.

Evet, ben tekrar, Kamu Denetçiliği Kurumumuzun bütçesinin, Sayıştayımızın bütçesinin ve Türkiye Büyük Millet Meclisi bütçemizin hayırlı olmasını Cenab-ı Allah’tan temenni ediyor, hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Komisyonumuzun değerli üyeleri, soru-cevap bölümüne geçeceğim ama geçmeden önce sadece iki dakikalık bir söz Sayın Katırcıoğlu’na vereceğim.

Buyurun Sayın Katırcıoğlu.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben bir şeyi hatırlatmak istiyorum sizlere “adalet” kelimesiyle ilgili olarak, Garo Paylan vurguladı. 1908 yılında Meşrutiyet ilan edildiğinde Jön Türkler -ki 1789 Fransız İhtilali’nden etkilenmişlerdi- sokaklara çıktıklarında “hürriyet” “müsavat” “uhuvvet” diye bağırırmaya başlıyorlardı yani hürriyet, eşitlik, kardeşlik diye fakat ilginç olan şey şu ki bu Jön Türkler bu sloganı –ki bu slogan biliyorsunuz Fransız Devrimi’nin sloganıdır- böyle atmıyorlardı, bu sloganın başına bir de adalet getiriyorlardı yani

“adalet” “hürriyet” “çetlik” “kardeşlik” diyorlardı. Şimdi bu ilginç bir şey. Bu “adalet” kavramı benim anladığım kadarıyla bu topraklarda çok sihirli bir kavram aslında. Yani Adalet Partisinin varlığı, Adalet ve Kalkınma Partisinin varlığı hatta işte rahmetli Erbakan’ın, rahmetli Ecevit’in “adil düzen” lafları hep adalet vurgusuyla birlikte gitmiştir. Peki, niçin böyle bir adalet ihtiyacı vardır, bu ayrı bir tartışma konusu, uzun bir konu, ben oraya girmeyeceğim, sadece şunu söyleyeceğim: Rahmetli Kemal Karpat Hoca –ki bilirsiniz Kemal Hoca’yı- bir gün demişti ki: “Bu ülke öbek öbek insanlardan oluşuyor ama bu insanlar birbirleriyle yeteri kadar tanışmıyor.”

Şimdi, dolayısıyla da Türkiye’yi düşündüğümüzde farklı bir perspektifimiz olduğu belli ama şöyle bir yerden bakmak lazım belki de: Türkiye’yi düşündüğümüzde Türkiye’nin henüz daha “biz” diyen bir toplum olmadığı gerçeği üzerinden kafa yormamız lazım. Bunu kabul edin etmeyin, bilmiyorum ama ben ve benim gibi düşünen insanlar...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, lütfen tamamlayın.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Başkanım, bitiriyorum.

...Türkiye’de herhangi bir toplumda olması gereken “biz” duygusunun yeteri kadar oluşmadığı gerçeğinden hareketle, esasında Ermeni meselesi, Kürt meselesi gibi meselelerin konuşulması gerektiğin düşünüyoruz çünkü bunları konuşmadan aşmamız mümkün değil. Burada herhangi bir suçlama, herhangi bir karalama anlamı taşıyan bir cümle ki Garo Paylan da konuşmasında söylemedi ama ihtiyaç olarak bunların bizim tarafımızdan konuşulması gerektiğidir gerçek olan.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, soru-cevap bölümüne geçiyorum.

Komisyon üyelerimiz için on dakika, Komisyon üyesi olmayan üyelerimiz için beş dakika olmak üzere toplam on beş dakika soru taleplerini karşılayacağım.

Sayın Kuşoğlu, buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkan Vekilim, geçen yıl da sordum, cevap alamadım: Bu hane halkına yapılan giderlerle ilgili arkadaşlar cevap verebilirse memnun olurum. Hane halkına yapılan giderler, her sene var, nisanda.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Şener...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Evet, önce Sayın İbrahim Aydemir’in bugünkü bütçelerini konuştuğumuz kadrolara hitaben ifade ettiği “ak kadrolar” cümlesi üzerinde durmak istiyorum. Elbette Meclis Başkan Vekilimizin bu ifadeye karşı herhangi bir şey söylemesini beklemiyorum ama Sayın Sayıştay Başkanımız ve Kamu Denetçiliği Kurumu Başkanımız kendilerini AK PARTİ kadroları içerisinde sayıyorlar mı?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – “Ak” tarifi sadece AK PARTİ kadroları içinde saymıyorum...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Siz ak kadroları hep AK PARTİ kadroları olarak tanımlıyorsunuz da onun için söylüyorum.

BAŞKAN – Evet, lütfen arkadaşlar, soruları alalım.

Buyurun Sayın Şener, ikinci sorunuzu alalım.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Evet, önce Sayıştay Başkanımıza bazı sorular yöneltmek istiyorum.

Birincisi: Hazine ve Maliye Bakanlığının borç üstlenim anlaşmalarında kredi anlaşmaları kapsamında yapılan kullanım, iptal ve geri ödeme bilgilerine Sayıştay olarak ulaşabiliyor musunuz veya ulaştınız mı?

İkincisi: Şehir hastanelerinin ihale dokümanı ile yatırım ve işletme dönemine ait sözleşme ve ekleri Sayıştay tarafından temin edilebilmiş midir?

Üçüncüsü: Geçen yıl Sayıştay raporları konusunda kamuoyunda, basında bazı tartışmalar yaşanırken size isnaden şöyle bir cümle düşmüştü: “Biz kamu idarelerine olumlu denetim görüşü verdik. Basına yansıtılanlar idareye yol gösterebilmek için yazdıklarımızdır, çarpıtılarak yolsuzluk yapılmış gibi sunuluyor. Bütün bunların hesabını mahkemede soracağız.” Bu cümle size ait midir?

Ve sormak istediğim son soru Sayıştay Başkanımıza: Yaptığınız denetimlerde hiç yolsuzluk tespiti yaptınız mı?

Bir sorum da Kamu Denetçiliği Kurumu Başkanına var. Şimdi, biliyorsunuz, şikâyet esasına göre idareyi denetleyen bağımsız bir kurumsunuz. Özellikle KHK’ler nedeniyle veya diğer bazı davalar nedeniyle yasa dışı mağduriyet yaşayan çok sayıda insan var. Bunların ayrıntısını hep sormam mümkün değil ama örnek olsun diye soruyorum: Bu davalar idare tarafından, iktidar tarafından muhalefeti susturmak için kullanılmıştır ve hiç FETÖ’yle ilgisi olmadığı hâlde çok sayıda öğretim üyesi, aydın üniversitelerden atılmıştır. Bunlar ya sol aydınlardır, hocalardır veya liberal aydınlardır, hocalardır. Bunlarla ilgili olarak ne yaptınız, bunu öğrenmek istiyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Meclis Başkanı Vekili, sizin de Komisyon Başkanı olduğunuz görüşmelerde, geçtiğimiz yıl –dinliyor musunuz bilmiyorum- kaç yüz saat görüşüp Hükûmete “80 milyar lira açık verebilirsiniz.” diye yetki verdik, biliyorsunuz. Ancak Hükûmet, iktidar geçen torba yasada “Bana bu para yetmedi, ben 70 milyar lira daha borçlanacağım.” diyerek bir yetkiyi –Komisyondan geçti- eğer Genel Kuruldan geçerse böyle geçecek. Bu, Meclisin bütçe hakkına hâlel getirir mi Sayın Meclis Başkanı Vekili? Yani bütçe hakkı eğer ki bu şekilde olacaksa 1 madde geçirelim, bütçe görüşmesi yapmayalım “Hükûmet istediği kadar para harcar.” diyelim. Bu konudaki görüşünüzü merak ediyorum.

Diğer bir mesele: Milletvekili maaşı Cumhurbaşkanı maaşına göre belirleniyor.

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Milletvekili emeklisi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Emeklisi, özür dilerim, doğru, emeklisi. Bu bile kuvvetler ayrılığının olmadığını bir göstergesi değil mi? Bununla ilgili bir şey yapmamız gerekmez mi, görüşünüzü merak ediyorum.

Bir milletvekili maaşı burada görüşülecek, bir asgari ücretlinin 11-12 katı olması kamu vicdanını yaralar mı, yaralamaz mı? Bununla ilgili bir önerim var, “3 katını, 4 katını geçmesin.” diye bir önerim var. Eğer milletvekili, maaşı zamlansın istiyorsa önce millete zam yapsın, ona göre de kendi maaşı zamlansın. Bu konudaki görüşünüzü merak ediyorum.

Meclisteki çalışma barışını sağlamak için neler yapacaksınız? İnsani çalışma şartlarının olmadığını düşünüyoruz. Mobbing uygulamaları var Sayın Meclis Başkan Vekili, mobbing var, bu konuda da Çalışma Bakanını da göreve davet edeceğim müfettiş göndersin diye. Mecliste çalışma barışı yok, mobbing var diye müfettiş isteyeceğim. Bu konuda da neler yapacağınızı sizden duymak istiyoruz.

Son olarak, İşçileri Bakanı Süleyman Soylu, HDP'li milletvekillerini kastederek bir ana akım televizyonda “Milletvekili müsveddeleri.” dedi. Sayın Meclis Başkanı Vekili, bu, HDP'li milletvekillerine yapılmış bir hakaret değildir, millete yapılmış bir hakarettir, milletvekiline yapılan hakaret millete yapılmış bir hakarettir. Bu konudaki görüşlerinizi merak ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Emecan...

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ederim.

İlk sorum Sayın Meclis Başkan Vekilimize: Cari transferler kaleminde, kesin hesapta kâr amacı gütmeyen kuruluşlar için 2018 bütçesinde 3 milyon 752 bin TL transfer yapılmıştır. 2019 bütçesinde bu transfer için 5 milyon 173 bin TL kaynak planlanmış ve yine 2020 bütçesinde de ödeme tahmini olarak 4 milyon 862 bin TL ayrılmıştır. Kâr amacı gütmeyen kuruluşlar hangileridir? Şu ana kadar transfer yapılmış olan kuruluşların bir listesi tarafımıza verilebilir mi?

İkinci sorum Sayıştay Başkanımıza: Sayıştay Yasası'nın “Yargılama esas raporu” başlıklı 48'inci maddesinde genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin hesap ve işlemlerinin denetimi sırasında denetçiler tarafından kamu zararına yol açan bir konu saptandığında sorumluların savunmalarının alınarak mali yıl sonu itibarıyla yargılamaya esas rapor düzenlemesi zorunluluğu bulunuyor ve söz konusu idarenin savunması alınarak ilgililer hakkında hesap yargılaması yapılmasının yolu açılıyor. Son iki yıl denetimlerinizde kamu zararına yol açan ve hesap yargılaması yapılan ilgili sayısı var mıdır, varsa bunların listesini tarafımıza verebilir misiniz?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın İpekyüz...

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Teşekkür ediyorum.

Ben ilk konuşmamda da söylemişim bu şehir hastaneleri mevzusunu yani hem Meclis Başkanı Vekili burada hem Sayıştaydan hem de Ombudsmandan bu sözleşmeyle ilgili niye bilgi gelmedi?

Bir diğeri, büyük çoğunluktaki arkadaşlarımız şunu getirdi: Mecliste çalışanlar eşit iş yaptığı hâlde niçin farklılıklar söz konusu? Yani şu anda Mecliste garson olarak çalışan, 5 ayrı ücret alanlar var. Bu konuda özel bir çalışma yapılmış mı, niçindir? Bununla ilgili bir düzenleme düşünülüyor mu?

Bir diğeri, Meclisten kimi kurumlara, dernek ve vakıflara isim belirtilmeden yardım öngörülmüş ve bu yıl da bu, 1,5 katı oranında artırılıyor. Acaba bunlar nelerdir, hangi kurumlardır, bunları öğrenebilir miyiz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Bir diğeri de benim ilim Batman dâhil, Siirt'ten, Hakkâri'den, Şırnak'tan, Mardin'den yani Kürtlerin yoğun olarak yaşadığı illerden yüzde 6 oranında bir başvuru var Ombudsmana. Ben onu da size söyledim yani “Bununla ilgili bir özel çalışma yürütülüyor mu?” diye

ama vekilleri olduğumuz bu illerde, yoğun olarak partimizin de ağırlıklı olduğu illerde çok hak ihlalleri var, insan hakları ihlalleri var ve yoksulluk var, işsizlik var. Bu başvuruların az olmasını dikkate alıp özel bir çalışma yürüttünüz mü?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Girgin...

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

2017 Sayıştay raporlarında şöyle bir ibare var, Katarlılara TMSF tarafından satılan DigiTürk için Sayıştay raporu: “Satın alınan şirketlerden 158 milyon dolarlık alacak tahsil edilememiş, bu alacak kamu zararı oluşmasına neden olmuş ama nedense TMSF hâlâ tahsil etmiyor bu alacağı.” diyor.

Yine aynı yılın Sayıştay raporlarında Katarlıların ortağı Sancak Grubuna TMSF dolarla arsa satıyor ama kur yükselince birden ihale günü geçerli kurdan TL ödemesine karar veriliyor ve Sayıştay raporuna göre “Kamunun zararı burada da en az 100 milyon lira.” deniliyor. Bu 2017’deki Sayıştay raporuna göre bir suç duyurusunda bulunulmuş mudur? 2018 yıllarında Sayıştay tarafından yargılanması tamamlanan raporlar var mıdır?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Biraz önceki örnekteki gibi bu ve benzeri konularla ilgili savcılıklara suç duyurusu yapılmış mıdır?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Arı...

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkanım, ben sadece bir hususu hatırlatmak için söz aldım. Pazar günü 10 Kasım. Ata’mızı anmak üzere yurdumuzun birçok ilinden gelecek olan vatandaşlarımız var ve bunların içerisinde bir kısmı da Meclisi ziyaret etmek istediklerini dile getirdiler. Bu konuda bir düzenleme yapılırsa gelen vatandaşlarımızın da bu konudaki taleplerini karşılamış oluruz. Sayın Genel Sekreterimize de buradayken bu hususu ifade etmek isterim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Beştaş...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Ben konuşmamda da söylemiştim Sayın Sayıştay Başkanına, bir daha hatırlatayım. Bu özellikle kayyum atanan belediyelere ilişkin sorumu yineliyorum. Çok vahim yolsuzluklar var gerçekten yani bunların verileri bizde var ama sizin araştırmanızla daha net bir şekilde ortaya çıkacaktır. Bu konuda sizin tespitleriniz varsa bizimle paylaşır mısınız ve tarafınızca açılan soruşturma ya da davalar var mıdır?

Yine, Sayıştay Dış Denetim Raporu’nda ihalelerde Harcırah Kanunu’na ilişkin usulsüzlükler tek tek tespit edildiği hâlde Kumbuzoğlu imzalı Dış Denetim Raporu’nda neden “Hiçbir usulsüzlük yoktur.” bir değerlendirmede bulunulmuştur. Bu konuda da bizi aydınlatırsanız seviniriz.

Sayın Meclis Başkan Vekilimize sormak isterim: Sayın vekilimiz bu fotoğrafı göstermişti, bu sadece bir numune Sayın Başkan. Takdir edersiniz ki ben avukatım, bir sıkıntı yaşadığımızda baro başkanına giderdik ve yönetime ya da tabip, tabip odasına gider. Şu anda milletvekiliyiz ve Meclis Başkanlığı var, Başkan ve vekilleri.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Bizim alanda hem de milletvekili olarak yaşadığımız çok ciddi problemler var gerçekten, bu İstanbul'daki görüntü sadece bir tanesi. Yani ben Ankara Tunalı'da kadınlarla sadece bir basın açıklaması yapacaktık –ben yaşadım- etrafımı 4 defa dönecek şekilde etten duvar ördüler ve toplamda 20 kadın vardı. Vekillere yönelik darp, saldırı ve benzeri haberleri duyuyorsunuz yani Meclis Başkanlığı bu konuda bir girişimde bulundu mu, bulunacak mı, bulunmadıysa neden bulunmadı?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – İçişleri Bakanının da sözünüzü söyledi Sayın Paylan. Yani bu konuda açıkçası sizin kendi Meclis üyelerinize yönelik biz girişimde bulunmanızı istiyoruz tabii ki valiliklere, İçişleri Bakanlığına, emniyete. Yani en azından bunu biz talep ediyoruz ama varsa bir çalışmanız bunu da bizimle paylaşırsanız seviniriz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Özdemir...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Mevzuat hükümlerine rağmen, birçok kamu kurumunun Sayıştaya istenilen bilgi ve belgeleri vermedikleri veya Sayıştayın bu bilgeleri yayımlamaları gerektiğini belirtmesine rağmen yayımlamadıkları ileri sürülüyor. Sayıştayın talebine karşın bilgi vermeyen kurumların içinde bazı bakanlıkların, Sağlık Bakanlığının, Hazine ve Maliye Bakanlığının, Tarım ve Orman Bakanlığının, İçişleri Bakanlığının olduğu belirtiliyor. Sayıştay tabii, buna rağmen, bazı usulsüzlük tespitlerini biz burada dile getirdik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Benim sormak istediğim, bununla ilgili olarak soruşturma açılmasını sağlama görevi de var Sayıştayın Değerli Başkan. 2018 yılı raporlarını hazırlarken suç unsuru tespit ettiği kaç veriyle ilgili cumhuriyet savcılığına suç duyurusunda bulunuldu?

Bir de şunu sormak istiyorum izninizle: Avrupa Konseyinin kabul ettiği 2019 Türkiye Raporu'nu konuşmamda dile getirdim. Burada raporların ihtisas komisyonlarında tartışılmadığı... Meclis Başkan Vekilimize soruyorum, peki kurulması gereken Sayıştay raporları ihtisas komisyonu neden kurulamadı? Bununla ilgili bir çalışma olacak mı?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Kaboğlu...

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Teşekkürler Sayın Başkan.

3 Sayın Başkana birer sorum olacak.

Önce Sayın Meclis Başkanına soruyorum: Sayın Başkan Bilgiç, Anayasa'mızın yasamayla ilgili maddeleri 7, 81, 87, 88, iktidar muhalefet ayrımını yapmadığına göre, özellikle 2017 Anayasa değişikliğinden sonra böyle bir ayrım tamamen ortadan kalktığına göre muhalefet adı verilen partilerin yani Cumhur İttifakı dışında kalan partilerin hazırladıkları yasa önerileri komisyonlara neden gönderilmiyor, gönderilecek mi, bundan sonra böyle bir çalışmanız olacak mı? Özellikle partiler arası burada hazırlanan çok ciddi yasa önerileri... Sorum budur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Sayın Sayıştay Başkanına sorum: Anayasa madde 160, bilindiği gibi, parlamenter rejimin var olduğu dönemde yazıldı ve Hükümetin Meclis önünde sorumlu olduğu bir dönemde yazıldı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Ama 2017 Anayasa değişikliğinde bu bir değişikliğe uğramadı Hükümet kaldırıldığı hâlde.

Şimdi, acaba özellikle siz bu yeni dönemde demokrasinin başlıca antrenörü durumuna geldiniz çünkü yargı olarak karar vermek durumundasınız aynı zamanda, temiz siyaset adına. Bu çerçevede, tabii, saydamlığın sağlanmadığı bir ortamda özellikle sizin Anayasa madde 160'ın değişmesi konusunda bir çalışmanız var mı, bu konuda uzmanlara başvuruda bulundunuz mu? Son sorum şu...

BAŞKAN – Lütfen doğrudan soruyu sorarsak...

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Tabii, doğrudan soruyorum Sayın Malkoç'a, Kamu Başdenetçisine. Şimdi, Sayın Malkoç tabii, haklı olarak başvuruların kalitesizliğini belirtti ama bu kalitesizliği acaba yargıya başvuru yapılamamasından mı, yargıya başvurunun çok pahalı olmasından mı, yargının adil biçimde karar verememesinden mi, yoksa yargının verdiği kararların uygulanamamasından mı kaynaklanıyor? Şimdi bu açıdan acaba sizin adil yargılanma hakkı konusunda bir çalışmanız var mı? Bakın, "Sayın Paylan'ın dile getirdiği yüz yıl önceki konuyu tartışamayız." biçiminde bir genel eğilim doğru ama biz biraz önce Sayın Şener'in sorduğu soru çerçevesinde OHAL döneminde OHAL çerçevesinde alınan önlemler ve yapılan işlemler konusunu tartışamıyoruz yani.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, son cümlem.

BAŞKAN – Buyurun.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Yani günümüzün olaylarını, son üç yılda yaşadığımız olayları henüz tartışmıyoruz. Bu olayları eğer bugün tartışamazsak yüz yıl sonra bizim çocuklarımız, torunlarımız nasıl tartışacaklar, hangi gerçeklik zemininde tartışacaklar. Bu bakımdan, biz çağımıza tanıklık etmek durumundayız. Bu konuda size, Ombudsmana bir görev düşmüyor mu?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Şahin...

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Sayıştay Başkanımıza soruyorum: Sağlık Bakanlığının bu yılki Sayıştay raporunda şehir hastanelerine ait sözleşmeleri istemiş olmalarına rağmen temin edemediklerine dair not var. Ben öğrenmek istiyorum, hukuki olarak bir başvuruları olmuş mudur bu raporları alamadıklarından dolayı? Bunu öğrenmek istiyorum kendilerinden.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Diğer bir sorum yine Sayıştay Başkanımıza: 15 Temmuz şehit ve gazilerimize yardım amacıyla kurulan vakfın ne adresi mevcut ne de Yönetim Kurulunda kimlerin olduğu mevcut. Bu vakfa 390 milyon lira toplanmış ve bu paranın nereye harcandığı belli değil. Bu vakfa ait, 15 Temmuz Şehit ve Gazilere Yardım Vakfına ait bir araştırmanız, raporunuz var mı, bunu bizimle paylaşır mısınız?

Diğer sorum da Meclis Başkan Vekilimize olacak. Sayın Başkanım, bizler bakanlıklara sorduğumuz yazılı soru önergelerini sizin vasıtanızla yani Meclisin iradesiyle bakanlıklara soruyoruz fakat Meclisin iradesini hiç sayan bakanlıklar var ve cevap vermiyorlar bu sorulara. Bunun için herhangi bir girişimde bulunacak mısınız Meclisin itibarını korumak adına?

Teşekkür ediyorum efendim.

BAŞKAN – Sayın Şener, buyurun lütfen.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Sayıştay Başkanımıza bir ilave sorum olacak: Sayıştay denetçileri kamu harcamalarının yüzde kaçını yerinde veya merkezde fiilen denetleyebilmektedirler ve denetleyebildikleri harcamalar toplam harcamaların yüzde kaçıdır?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Şimdi soru, görüş, öneri ve eleştirilere cevap vermek üzere Sayın Bilgiç’e söz veriyorum.

Buyurun Sayın Bilgiç.

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Başkanım, beş dakika ara talep ediyorum.

BAŞKAN – On dakika ara veriyorum efendim.

Kapanma Saati: 19.24

BEŞİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 19.35****BAŞKAN: Lütfi ELVAN (Mersin)****BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)****SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)****KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, 9’uncu Birleşimin Beşinci Oturumunu açıyorum.

Önce Meclis Başkan Vekilimize, daha sonra da Sayıştay Başkanımıza ve Kamu Başdenetçimize söz vereceğim.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Sayın Başkanım, başlamadan önce bir söz alabilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun Sayın Emecan.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Bizim konuşmalarımız esnasında da sorularımız olmuştü.

BAŞKAN – Elbette.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Yani o soruların da cevaplanmasını rica ediyoruz. Yani eğer şu an hepsine cevap...

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Hepsi hazır.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Hepsi hazır mı? Tamam, teşekkür ederiz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Bilgiç.

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Sayın Başkanım, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, değerli milletvekillerimiz; ben öncelikle bütün görüş ve eleştirileriniz, destekleriniz ve yapmış olduğunuz katkılar için çok teşekkür ediyorum. Gerçekten, bu görüşmelerin Plan ve Bütçe Komisyonuna, bu teknik Komisyona her zaman olduğu gibi yakışır bir biçimde, hakikaten iyi bir üslup içerisinde, seviyeli bir üslup içerisinde olmasından duyduğum büyük memnuniyeti ifade etmek istiyorum.

Bu Plan ve Bütçe Komisyonunda Divan üyesi olarak görev yapmış olduğum on iki yıl içerisinde 12 bütçe, 1 de geçici bütçe olarak 13 bütçe yapmıştım. Bugün 14’üncü bütçede burada, bu koltukta oturarak sizlerin yapmış olduğu değerlendirmelerle ilgili düşüncelerimi sizlerle paylaşmaya çalışacağım.

Takdir edersiniz ki en büyük zenginlik tabii ki burada farklı düşünceleri harmanlayarak doğruyu yakalayabilmek. Hepimizin motamot her konuda aynı istikamette düşünüyor olmamız mümkün değil, zaten böyle bir şey de demokrasinin ruhuna ters. Belki bu bağlamda siz de yapmış olduğum bazı değerlendirmeleri doğru bulmayabilirsiniz, yerinde bulmayabilirsiniz ama taraflı olmaz çünkü taraflı olacak bir şey yok. Türkiye Büyük Millet Meclisi hepimizin, burası millî iradenin tecelli ettiği bir tecelligâh. Onun için, yıllardır da vermiş olduğumuz mücadele burada millî iradenin mücadelesi. Onun için de burada bir siyasi ideolojik düşünce içerisinde bir cevap değil, gerçekten doğru olduğuna inandığım, düşündüğüm şekliyle bunları sizinle paylaşacağım.

Tabii, baktığımızda, milletvekillerimizin değerlendirmelerini, hassasiyetlerini 3-4 ana konu üzerinde toparlandığını, onun dışında birtakım başka konular üzerinde de birtakım değerlendirmeler yaptığını görüyorum. Buradaki en önemli konu, hemen hemen herkesin dile getirdiği husus, yeni Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi, bunun ışığında yasama-yürütme ilişkileri, yasama süreçlerinde yürütmenin rolünün ne olup olmaması gerektiği, Meclisin yasama kapasitesi; ana temel konuyu bu işliyor. Tabii ki yeni Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminde Parlamentonun rolü, Parlamentonun içerisinde en önemli unsur olan, belki de Parlamentonun kalbi diyebileceğimiz, yasama süreçlerinin mutfağı diyebileceğimiz Plan ve Bütçe Komisyonunun yeni yapısı, bunun ışığında burada geçmişten bugüne yaptığımız değerlendirmeler.

Diğer bir husus tabii ki denetim ayağı, hem Sayıştay tarafı hem de Parlamento içerisinde bir denetim mekanizması olarak ortaya konulan yazılı soru önermeleri ve bunlara ilişkin verilen cevaplar, bunların nitelikleri ve Başkanlığımızın bu konuda almış olduğu tavır ve yapmış olduğu işlemler oldu.

Onun ötesinde, tabii, en önemli konulardan bir tanesi doğal olarak, çalışanlarımız. Çalışanlarımızın yani Türkiye Büyük Millet Meclisi personelinin sorunları hemen hemen bütün milletvekillerimiz tarafından dile getirildi. Onun için de ben şu milletvekilimizin sorusu şudur değil de bu bahsetmiş olduğum başlıklarda genel değerlendirmeler yapacağım, kalan diğer kısımlarda ise sayın milletvekillerimizin birebir sorularının cevapları karşılığını bulmuş olacak, böyle bir yöntem izleyeceğim müsaadenizle.

Öncelikle yeni hükûmet sistemine gelmek istiyorum. Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemiyle birlikte kuvvetler ayrılığı ilkesinin daha da yerleşik ve net hâle geldiğini vurgulamak istiyorum ama tabii, kuvvetler ayrılığı ilkesinin net olarak gelmesi bu kuvvetlerin birbirleriyle karşıt oldukları gibi bir anlam ifade etmiyor. Pek çok konuda, bilhassa yasama süreçleri ve devletin işleyişine ilişkin bütün konularda yasama ve yürütme tarafının belli bir platformda mutlak surette ilişki içerisinde olması gerekliliğinin altını çizmek istiyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisine, milletvekillerimize teklif verme ya da yasa teklif etme erki Cumhurbaşkanlığının sunduğu bütçe teklifi dışında tamamen milletvekillerimize ve Parlamenteoya geçmiş vaziyette. Milletvekillerimiz yürütmeden bağımsız bir teklif getirme durumunda olduklarında bunu yapabilecekleri, belki de işte bir Anayasa değişiklikleri, temel hak ve hürriyetler, özgürlükler alanlarında milletvekillerimizin burada yürütmeden bağımsız getirecekleri teklifler, yasalaştıracakları teklifler olabilir ama onun dışında yasama süreçlerinin hemen hepsi ki Sayın Kuşoğlu da bunu ifade etti, direkt olarak yürütmenin daha işleri hızlı bir şekilde, etkin bir biçimde, şeffaf bir biçimde götürebilmesine imkân verecek yasal düzenlemeler olacağı için milletvekillerimizin bu teklifleri hazırlarken yürütmeye, bakanlarla, oradaki bürokrasiyle bu işleri istişare etmesi ve onların ihtiyaçları doğrultusunda, görüşleri doğrultusunda ama nihai kararı verecek olan da burada Plan ve Bütçe Komisyonu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu olduğuna göre bütün rötuşların da burada yapılmasıyla bu süreçler işleyecektir. Burada sıkıntı şundan kaynaklanıyor: Evet, biz doğru bir İç Tüzük yaptık yani Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine geçildikten sonra bir İç Tüzük oluşturuldu ama bu İç Tüzük'le hakikaten yasama ve yürütme ilişkilerinin nasıl olması gerektiği maalesef tam anlamıyla net olarak belirlenemedi. Hatta yürütmenin gerek komisyon aşamasında olsun gerek Genel Kurul aşamasında olsun, gerek bütçe süreçlerinde gerek yasama süreçlerinde temsilin nasıl olması gerektiği bile net olarak tanımlanmadı. Hatta İç Tüzük'ün 29, 30, 31'inci maddelerine baktığımızda da kendi içerisinde buradaki temsilde 3 maddenin de birbiriyle çeliştiğini görürüz. Şimdi, onun için mutlak surette önümüzdeki süreçte Parlamentonun ciddi anlamda, bütün siyasi partilerimizin katılımı ve bir ortak akıl içerisinde bu İç Tüzük meselesini halletmeleri gerekiyor.

Biraz sonra bu işin denetim ayağıyla ilgili öyküden size bahsedeceğim. Yani hep arkadaşlarımızın, başta Sayın Kalaycı olmak üzere dile getirdikleri, diğer milletvekillerimizin ve üyelerimizin de dile getirdiği bu kesin hesap komisyonu ile ilgili bu yaşadığımız sekiz on yıllık tarihi süreçte nelerle karşılaştık, ne oldu, ne bitti, bunlarla ilgili de size bazı kısa bilgiler ve değerlendirmeler yapmak istiyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yirmi dakikanız kaldı Sayın Başkan.

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Ne oldu, sıkıntı mı var?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yok.

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Sayın Başkan çok gönüllü boldur, orada bir sıkıntı yok yani o, on iki sene buraya vermiş olduğum hizmetin karşılığı olarak gerekiyorsa bana bir iki saat konuşma süresi verir, ondan sorun olmaz.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Sorulara yazılı cevap verebilir.

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Yok, yazılı müesseseyi bari burada işletmeyelim, hani burada işletmeyelim.

Şimdi, tabii, Plan ve Bütçe Komisyonu, eski, parlamenter hükümet sistemindeki anayasaya baktığımızda 161, 162 ve 163'üncü maddelerde tanımlanıyordu. Evet, anayasal bir Komisyon, Plan ve Bütçe Komisyonunun o anayasal Komisyon olma hüviyeti hâlâ devam ediyor ama eski Anayasa'mızda Plan ve Bütçe Komisyonu şöyle tanımlanıyordu: Anayasa'da "Plan ve Bütçe Komisyonu" ya da "Bütçe Komisyonu" diye geçiyor. "40 üyeden oluşur. En az 25 üyesi iktidar partisinden, 15 üyesi de muhalefet partilerinden oluşur." diye tanımlanmıştı. Ben Sayın Zekeriya Temizel Bakanımızı -Cumhuriyet Halk Partisinin burada sözcülüğünü yaptı- hakikaten buradan anmak istiyorum. Kendisi ilk zannediyorum 26'ncı Dönemde burada yapmış olduğumuz ilk toplantıda, Başkanlık kürsüsünde geçici Başkanlığı kendisi yaptığında şu ifadeleri kullanmıştı: "Değerli arkadaşlar, Plan ve Bütçe Komisyonu Anayasa'nın bu tanımlanmış olduğu biçime göre baktığınızda iktidar Komisyonudur." "Her ne kadar Meclisin bir organı gibi görünse de Plan ve Bütçe Komisyonu bir iktidar Komisyonudur." demişti. Bu laf beni etkilediğinde, ben Meclisin arşivlerine baktığımda, Plan ve Bütçenin arşivlerine baktığımda şunu gördüm: Plan ve Bütçe Komisyonu oluşturulduğundan o güne kadar -ki o, şimdi bugüne kadar da devam etti- yüzde 95 hükümetlerden gelen tasarıları gündemine almış, yüzde 5 de milletvekillerinden gelen teklifleri ama o tekliflerin hepsi de iktidar partisi milletvekillerinin imzalanmış olduğu teklifler. Zaten bu da net olarak buranın bir iktidar Komisyonu olduğunu gösteriyordu.

Neyse, biz ne yaptık? Nisan 2017 referandumu oldu, biz mayıs ayında toplandık geldik, Sayın Başkanın yerinde ben oturuyorum yani referandum sonrası ilk toplantımızı yapıyoruz, Sayın Kuşoğlu çok iyi hatırlar, önce Sayın Temizel söz aldı, sonra diğer arkadaşlarımız söz aldı ve buradaki temel felsefe de Plan ve Bütçe Komisyonunun önümüzdeki süreçle ilgili yani Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi devreye girdikten sonraki yeni hâli. Ne oluyordu yeni hâli? Plan ve Bütçe Komisyonu üyelerinin Meclisteki sandalye dağılımına orantılı olarak siyasi parti grupları arasında bölüştürülmesi şeklindeydi ve nitekim bu sisteme geçtikten sonra da 40 olan sayı 30'a indi. Sayın Tathoğlu az önce buradan gitti. O zaman zaman hep bu 30 sayısını tartışmaya açar, der ki işte "34 olsaydı böyle idi, 28 olsa böyleydi, şu an 30 olduğu için burada yüzde 15 falan filan." Aslında bu tam da kuvvetler ayrılığı ilkesini dengeleyen, kuvvetlerin birbiriyle çatışma değil ama memleket meselelerinde ve yasama süreçlerinde, bütçe süreçlerinde uzlaşmasını, anlaşmasını gerektirecek olan ve uzlaşma kültürünü yerleştirecek olan bir yapıyı getirdi.

Ben mesela şimdi çıkardım, biz 10 Mayıs 2017’de, 26’ncı Birleşimde Plan ve Bütçe Komisyonunda yani bahsetmiş olduğum birleşimde toplanmışız, hemen referandumun ertesi. Sayın Zekeriya Temizel yapmış olduğu konuşmada -ki kendisi hakikaten bize müthiş katkılar sağladı, ben şahsen ve bütün arkadaşlarımız kendisinden hem devlet adamı kimliğiyle hem de o engin bilgi ve tecrübesiyle çok şey öğrendiğimizi buradan bir kez daha ifade etmek istiyorum ve kendisini gerçekten buradan şükranla anıyorum, çok şey öğrendim kendisinden- şunu söyledi yani ben sadece altını çizdiğim başlıkları alacağım: “Plan ve Bütçe Komisyonunun temel işlevlerinden bir tanesi bütçe hakkının millet adına yerine getirilmesinde üstlendiği işlevdir. Çünkü sürekli bütçe hakkına da vurgu yaptık. Dolayısıyla bütçenin yapılması olgusu Plan ve Bütçe Komisyonuna aittir. Şimdi Cumhurbaşkanına verdiğimiz bütçenin yapılmasıyla ilgili işlevin aslında temel düzenleyicisi Plan ve Bütçe Komisyonudur. Plan ve Bütçe Komisyonunun 25 üye iktidardan, geri kalan 15 üyenin muhalefetten olmasının bir tek nedeni vardır: Bütçe hakkını kullanacak olan, o anda devleti yönetme iktidarına sahip, halkın büyük çoğunluğunun oy verdiği kitlenin bu hakkı kullanacak olmasındandır yani bütçe hakkını iktidar kullanır. Bütçe hakkını muhalefet de kullanmaya kalkarsa ya da eşit olarak herkesten, her kafadan bir ses çıkmaya başlarsa işte o anayasal nizamın çürütülmesi burada başlar, işlemez o sistem.”

Devam ediyor: “Bu Komisyonun gelecekte yani yeni Cumhurbaşkanlığı Hükümet sistemine geçildiğinde yapılacak anayasal düzenlemelerden sonra nasıl çalışacağı konusunu belirlemek temel bir görev olarak ortaya çıkıyor. Bu konuyu, bütçe hakkının kullanılmasının iktidara ait olduğu gerçeğini bir defa hatırlatarak özellikle belirtmek istiyorum. Yani buradaki anayasal düzenin veya anayasal bir kurum olmaktan Plan ve Bütçe Komisyonunu çıkartılmasıyla demokrasimize hizmet mi ettik, yoksa gerçekten demokrasilerin de bir disiplin rejimi olduğu, iktidarların özellikle bütçe hakkını kullanma konusundaki anayasal haklarının korunması mı olduğu konusun bütün arkadaşlarımızın dikkatlice bir defa değerlendirmesi gerektiğini söylemek istiyorum.” Hatta bu görüşmeleri yaparken arkadaşlarımızdan bir tanesi de şunu söyledi: “Yani bu şu anlama mı geliyor?” dedi. “Bu yasamanın yürütmeye müdahalesi anlamına mı gelecek?” Yani Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi bütçesini getirdiğinde bu Komisyonun bütçe üzerinde her türlü tasarruf hakkı var mı? Ödenekler arasında kaydırmalar yapabilir mi? Ne bileyim bütçe açığını, fazlasını indirebilir, çıkarabilir mi? Yatırımlarla ilgili kararlar yahut da kurumlar arasındaki birtakım ödenek kaydırmalarını yapabilir mi? Yapabilir. Bu Komisyonun buna yetkisi var mı? Yetkisi var. Bunun doğru olmayacağını ifade etti arkadaşlarımızın büyük bir çoğunluğu. Ben de şunu söyledim, işte tam da benim ifade etmek istediğim bu. Biz bu Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle ilgili referanduma gitmeden önce arkadaşlarımız bana şunu söylüyor: “Ya Başkan, Plan Bütçe Komisyonunun yetkisi gidiyor, Meclisin yetkisi elinden gidiyor, yahu sen bu işte bir şey yapmayacak mısın?” diyen arkadaşlarımız bu sefer referandumdan sonra “Ya, bu, yasamanın yürütmeye müdahalesi anlamına gelmez mi?” dediklerinde ben de şunu söyledim: İşte tam da demokrasi budur, kuvvetler ayrılığı prensiplerini tam anlamında yerine oturtmak ve uzlaşma kültürünü bizim mutlaka ülkemizde yerleştirmemiz gerekiyor.

Sayın Kaboğlu konuşmasında şunu söyledi. Yani “Devletler anayasalarla doğar, anayasalarla yaşar.” Ama anayasalar kadar, işte İngiltere’nin yazılı bir Anayasası var mı?

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Tek istisna.

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – “Tek istisna.” Olabilir ama var mı? Yok ama yıllardır sistemi yürütebiliyor. O zaman burada en önemli hususlardan bir tanesi de kültür, teamüller, yerleşik teamüller. Biz genç bir demokrasiyiz, evet -100’üncü yılımızı kutluyoruz ama genç

bir demokrasiyiz- ben inanıyorum ki önümüzdeki süreçte Türkiye Cumhuriyeti devleti her anlamıyla, cumhuriyetiyle, demokrasisiyle, kültürüyle, kuvvetler ayrılığı prensipleriyle en doğru noktaya doğru gidecektir.

Buradaki en önemli sistem, bu sistemin asıl noktası zaten vesayet sistemlerinin ortadan kaldırılmasıydı. Sadece vesayet derken yargının siyaset üzerindeki vesayeti veya ne bileyim işte askerın vesayeti, baskı gruplarının vesayetinden bahsetmiyorum. Bu sistemle beraber siyasetin kendi içerisinde siyasette oluşturduğu vesayet sistemi de mi ortadan kalktı yani oradaki çift başlılık da ortadan kalktı. Bir tarafta bir Cumhurbaşkanı her türlü yetkiyi haiz, yargı tarafında haiz, yasama tarafında haiz, ne bileyim asker tarafında haiz, her alanda haiz ama hiçbir sorumluluğu yok. Ve bunun ülkeye yaşatmış olduğu sıkıntıları da zaman zaman işleyişlerde hep beraber gördük ve müşahade ettik. 28 Şubat sürecinde gördük, sonrasında işte o Anayasa kitapçığının fırlatıldığı dönemde gördük ya da üçlü kararnameye tabi olan her türlü atamada nasıl engellendiği noktasında gördük. Yani bir başbakan istediği her kişiyi bakan dahi yapamadı bu memlekette. Sayın Abdüllatif Şener Bey, o dönemleri bilir, kendileri de o zaman hükümet ettikleri dönemde Sayın Başbakan her istediği arkadaşı bakan yapabildi mi Sayın Necdet Sezer'in döneminde? Bu daha önce de oldu. Olmadı, sonrasında da o yüzden bu yeni sistemin yerleşmesine ve bu kültürün oluşmasına hepimizin katkıda bulunması gerekiyor çünkü milletin yüzde 50'sinden fazlasının oyuyla ve millet tarafından kabul edilen yeni bir sisteme geçtik ve bizim de her şeyden önce millî iradenin temsilcileri olarak milletin göstermiş olduğu bu iradeye saygı duyma sorumluluğunun en başta, en temelde bizde olması gerektiğini ifade etmek istiyorum.

Onun dışında mesela buradaki en önemli alanlardan konulardan bir tanesi denetim meselesi. Şimdi, Parlatentonun yapması gereken en önemli iş denetim. Evet, bütçe Sayın Bakanımızın da ifade ettiği gibi bütçe hakkını kullanması gereken yürütme, iktidar ama denetim hakkı da bütçe hakkı gereği bizde olmak mecburiyetinde. Şimdi, eskiden nasıldı? Plan ve Bütçe Komisyonuna siz getiriyorsunuz, yürütmeyi denetle diyorsunuz iktidar partisinin yürütmesine. Ama Plan Bütçe Komisyonunda 40 üyesinin 25'i gene iktidardan, 15'i muhalefetten ve görüşme usul, esasları Anayasa'ya göre birlikte görüşülür. İşte bugün görüştük, Sayıştay raporlarını ne kadar konuşabildik? Hiç konuşamadık.

O zaman ben size şu tarih şeyiyle ilgili çok kısa bir bilgi vermek istiyorum. Bakın, ilk olarak 22'nci Dönem Dördüncü Yasama Yılında Sayın Bülent Arınç tarafından verilen (2/818) esas numaralı Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nde Değişiklik Yapılması Hakkındaki İç Tüzük Teklifi'ni Anayasa Komisyonundaki görüşmeleri tamamlanıyor. Söz konusu teklife göre Plan ve Bütçe Komisyonu bünyesinde bütçe alt komisyonu ve kesin hesap alt komisyonu kurulması ve diğer ihtisas komisyonlarının da bütçe ve kesin hesap sürecine dâhil edilmesi öngörölmüştür; kadük oldu.

Daha sonra geliyoruz 23'üncü Dönem İkinci Yasama Yılında Sayın Köksal Toptan tarafından verilen (2/122) esas numaralı Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında İç Tüzük Teklifi'nin Anayasa Komisyonunda görüşmeleri tamamlandı ancak Genel Kuruldaki görüşmeler tamamlanamayınca teklif kadük oldu. İç Tüzük değişiklik teklifinde bütçe kesin hesap kanun tasarıları ve eki belgeleriyle Sayıştay raporlarını TBMM'de görüşülmesiyle ilgili olarak sistem değişikliğine gidiliyordu ve kesin hesap alt komisyonu kuruluyordu, kadük oldu.

Üçüncü olarak geldik 2010 yılına. 2010 yılında çıkarılan 6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nun Plan ve Bütçe Komisyonu tarafından kabul edilen metninde bütçe ve kesin hesap kanun tasarılarıyla ve eki belgeleriyle Sayıştay raporları Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülmesiyle ilgili olarak yasal düzenlemelere yer verilmiş, ancak söz konusu hükümler kanunun Genel Kurul görüşmeleri esnasında metinden çıkarılmıştır. Düzenlemeye göre Plan ve Bütçe Komisyonu bünyesinde kamu hesapları alt

komisyonu kurulmaktaydı. Ayrıca 2009 yılında Genel Kurulun onayıyla kurulan İç Tüzük Uzlaşma Komisyonundan da geçen raporda -daha fazla uzatmayacağım- orada da bir bütçe daimî alt komisyonu ve kesin hesap daimî alt komisyonu Plan ve Bütçe Komisyonunun altında kurulması öngörülüyordu.

Bütün siyasi partilerin yeni İç Tüzük çalışmaları esnasında yapmaları gereken en önemli şey hem de Sayıştayımız tarafından yapılmış olan bu denetimlerin Meclis ayağının bir an önce düzenlenmesi ve oradan gelen raporların ve hesapların tam olarak burada incelenebilmesinin, denetlenebilmesinin yolunu açmak için hem arkadaşlarımızın ve Sayın Kalaycı'nın da ifade ettiği gibi ve diğer arkadaşlarımızın da ifade ettiği gibi mutlaka bu Komisyonun bünyesinde bir kesin hesap alt komisyonunun mutlak surette kurulması gerekiyor. Bunu hatta ben başkan vekilliği yapmış olduğum 24'üncü Dönemde aşağıda bütün parti gruplarının grup başkan vekillerine danışarak orada görüşülen bir torba yasaya bunu ilave etmek istedim. Oradaki o günlük siyasi partilerin 3 tanesini ikna ettim, sadece 1 tanesinin grup başkan vekilini ikna edemedim. O da haklıydı "Yani bunu İç Tüzük görüşmeleriyle beraber ele alalım." dedi ve o gün o orada kadük oldu. Hâlbuki hem ben AK PARTİ Grubuna hem diğer 2 parti grubunu o gün için bu işe ikna etmiştim ama kadük oldu.

Şimdi, tabii, Sayıştay tarafına gelince yani denetim hakkı son derece önemli ama denetim ayağını oluşturacak yani bütçe hakkı gereği bir kere 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu bu konuda son derece önemli bir reform oldu, bütçe hakkı ve denetim gereği. Arkasından 6085 sayılı Sayıştay Kanunu çıktı. Bakın, 2013 senesinde biz 6085 sayılı Kanunu çıkarana kadar Sayıştayın denetim yaptığı o son kırk dört yılda sadece ve sadece yılda 3 tane raporu Meclisin denetimine ve bilgisine sunuyordu, sadece 3 rapor sunuyordu, onun dışında başka hiçbir şey gelmiyordu. Ancak sonrasında, 6085 sayılı Kanun'dan sonra işte bu sayıların tamamı arttı ki şu an bilmiyorum ama herhâlde ana raporların dışında herhâlde 195 Sayıştayın denetim raporu Meclis Başkanlığına yani daha doğrusu Plan ve Bütçe Komisyonunun denetimine sunulmuş vaziyette. Raporları incellerseniz... Geçen sene de öyleydi, hep Sayıştay üzerinden birtakım tartışmaları yapıyoruz. Sayıştayı kim denetleyecek gibi bu tartışmaları da yapıyoruz ama bizim uluslararası ziyaretlerimiz oldu, uluslararası ziyaretlerde diğer Parlamentoların Sayıştaylarına o "audit court"larına da gittik, gördük, onları da ziyaret ettik. Ben diyebilirim ki INTOSAI kuralları çerçevesinde Türk Sayıştayı belki dünyadaki en etkin denetim yapan en önemli Sayıştaylardan bir tanesi. Ki Sayın Kuşoğlu'nun da özellikle belirttiği gibi bulgulara girdiğiniz takdirde ve denetimin içine baktığınız takdirde son derece önemli hususlar var. Sayın Kuşoğlu'nun işaret ettiği "Ya bunlar cevapsız mı kalacak? Bu bulgularla ilgili olarak bu kurumlar bizim karşımıza geldiğinde biz bunların cevabını alamayacağız." dedi. Dünden gelen tartışma için de şunu söylemek istiyorum: Yarından itibaren buraya gelen bütün bakanlıklar ve ilgili kurumlar kendi raporlarıyla, denetim raporlarıyla, Sayıştay raporlarıyla ilgili soracağınız bütün sorulara cevap vereceklerdir ve vermek durumundadırlar. Parlamento hakkı gereği denetim Türkiye Büyük Millet Meclisindedir.

Tabii, bu bize geçti ama onun yanında bir önemli husus daha var; teklif etme yetkisi bize geçti. Peki, Parlamentonun bu yasama kapasitesi nasıldır, bu yapılabilir mi, bunun güçlendirilmesi lazım? Bu yönde de adımlar atılıyor. Yani bir kere yasama kapasitesinin güçlendirilmesinin en temel yolu insan kaynakları yani burada gerçek anlamda yasama uzmanlarından bir ordu oluşturmak, bütün ihtisas komisyonlarımızı çalışır hâle getirmek. Hakikaten, Plan ve Bütçe Komisyonunda kendi içerisinde bir alt ihtisaslaşma oluşturmak, yeteri derecede buralarda mutlak surette uzmanlarla bu süreçleri götürmek. Bunun dışında, bir de milletvekillerimizin kendi tekliflerini oluşturabilmelerine imkân sağlayabilmek için de biz gene Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı bünyesinde şimdi yeni bir yasama uzmanlardan kurulu bir yapı oluşturuyoruz ki bütün milletvekillerimize hizmet verebilsin. Şu anda Araştırma ve İnceleme Merkezimizde sadece şunu vereyim, mesela, bu dönem için, 27'nci Dönem için söylüyorum:

4 Kasım 2019 tarihi itibarıyla milletvekillerimizin talep etmiş olduğu 299 kanun teklifi talebi bizim uzmanlarımız tarafından orada karşılandı. Bir de gene Meclis Başkanlığı olarak bu uluslararası anlaşmaların onaylanmasına ilişkin tekliflerin taslaklarını da gene orada hazırlıyoruz. Bu çerçevede de Sayın Meclis Başkanı için 157 tane de bu anlamda tasarı, uluslararası anlaşmaya ilişkin teklif orada hazırlandı.

Bu 299'un dağılımına bakarsak 10 AK PARTİ milletvekili bundan faydalanmış, Cumhuriyet Halk Partisinin 182 milletvekili bu hizmetten yararlanmış, Halkların Demokratik Partisinden 24 milletvekili, Milliyetçi Hareket Partisinden 43 milletvekili -tabii ki burada kendi içlerinde mükerrerlikler vardır, bazı milletvekillerimiz 3, 5, 10 teklif konusunda bu destekleri almıştır- İYİ PARTİ'nin 35 milletvekili, Türkiye İşçi Partisi 4, Büyük Birlik Partisi 1 olmak üzere toplamda 299 teklif burada hazırlandı.

Gerçi, ben onun cevabını verdim Sayın Kaboğlu sordu ama bizim Başkanlığımızda bekleyen hiçbir teklif yok. Türkiye Büyük Millet Meclisine şu ana kadar sunulmuş olan 2.328 teklif vardır, bunun 2.217 tanesi komisyonlara havale edilmiştir, diğer kalanlarının da inceleme süreçleri devam etmekte.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Muhalefetin kaç teklifi görüşüldü komisyonlarda?

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) - Ben şöyle söyleyeyim: Adalet ve Kalkınma Partisinin sunulan 184 teklifi var, bunlardan 73 tanesi komisyonunda bulunuyor, 67 tanesi gündemde, kanunlaşan 43 tane. Muhalefet partisi diye bir şey yok, bu 1'inci parti, 2, 3 ve 4'üncü partilere ilişkin söylüyorsan teklifleri komisyonunda bekliyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani hiçbirisi görüşülmedi.

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Burada tabii, enteresan bir başka veriyi daha paylaşayım...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani 3'üncü ve 4'üncü partilerin görüşülmeye değer bulunmadı hiçbir teklifi.

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Müsaade edersiniz... Onun değerlendirmesini ben yapacak değilim. Komisyon başkanlarımız... Bakın, İç Tüzük açıktır, komisyonlar gündemine hâkimdir, hangi teklifleri...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Komisyon başkanları bazen “Teklif beni aşar.” diyor mesela, ne yapalım?

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Sayın Başkan hiç öyle bir şey söylemez; komisyon gündemine hâkimdir.

Şöyle örnek, enteresan bir şey söyleyeyim size: Mesela, 24'üncü Dönem İkinci Yasama Yılında 343 kanun tasarısı, 753 kanun teklifi, toplamda 1.096; 26'ncı Dönem İkinci Yasama Yılında 91 kanun tasarısı, 454 kanun teklifi, toplamda 545; şimdi, 27'nci Dönem İkinci Yasama Yılında yani Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemiyle beraber Cumhurbaşkanlığı teklifi 2, milletvekillerinin vermiş olduğu kanun teklifi sayısı 2.079. Yani neredeyse teklif üretme noktasında milletvekillerimizin ciddi manada üretken hâle geldiklerini görüyoruz, böyle bir faydası olmuş.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Üretim var ama sonuç yok, sonuç yok. Üretiyoruz da sonuç ne?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sonuç önemli ya.

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Arkadaşlar, sonuç, şöyle söyleyeyim: Burada gene İç Tüzük'e atıfta bulunacağım, Genel Kurulun bu çalışma sistemi içerisinde devam edildiği müddetçe... Ne bileyim işte, diyelim ikide başlıyorsunuz, siz altıya, yediye kadar sadece gündem dışı konuşmalar, söz almalar veyahut da işte partilerin grup önerileri falan gibi, altıda,

yedide kanun görüşmelerine başladığımız müddetçe ne torba yasalardan vazgeçilebilir ne de bütün bu tekliflerin komisyonlarda ve Genel Kurulda değerlendirilmesinin önü açılabilir. Hem görüşme usulü hem dediğim gibi, görüşülen tekliflerin oylamasının usulüyle ilgili olarak zannediyorum, siyasi partilerimiz yeni İç Tüzük çalışmalarında Meclisin daha etkin, hızlı ve işlevsel çalışmasına imkân verecek bir yapıyı kuracaklardır.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani bir uzlaşma olmadığını...

BAŞKAN – Toparlayalım efendim.

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Sayın Başkanım, bir yarım saatte toparlarım, çünkü soruları hızlı geçiyorum.

Şimdi, soru önergelerinin iadesine ilişkin çok itirazlar vardı, önce onu söyleyeyim. 27'nci Dönemde yazılı soru önergelerinin...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Bize yirmi dakika vermiyorsunuz.

BAŞKAN – Normalde kırk beş dakika söz hakkı, yarım saat verdim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 2 kurum daha var.

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Yarım saat verdiler efendim.

BAŞKAN – On beş dakikada toparlarız Başkanım.

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Otuz dakikada toparlayalım Başkanım. Ben her zaman o toleransı orada göstermişim.

BAŞKAN – Şimdi, tabii şöyle bir...

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Bakın, Sayın Bakan, hemen hızlandırayım da.

Yazılı soru önergelerinin sadece yüzde 1,16'sı yani 21.847 soru önergesinden 254 tanesi iade edilmiştir yani işte bu kaba, yaralayıcı söz, 67, 68, 97'yle ilgili.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – O sözlük var mı? Nedir o sözlük?

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Ben bir sözlük oluşturacağım bununla ilgili size.

Bakın, bu oran tüm dönemlerin en az iade oranını oluşturuyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Çünkü önergelere cevap verilmediği için önergeler azaldı.

TBMM BAŞKAN VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Araştırma önergelerinin de yani 2.141 önergeden sadece 66 tanesi iade edilmiştir; yüzde 3'üdür bu. 26'ncı Dönemde bu oran 2 katından çok daha fazlaydı.

Şurada “Ne yaptınız?” dersiniz hem 2018 yılını hem de en son 5 Temmuzda hem Cumhurbaşkanı Yardımcısına hem de bakanlara Meclis Başkanımızın imzasıyla göndermiş olduğumuz yazıda bu yazılı soru önergelerinin süresi içerisinde cevaplanması ve içeriklerinin istenilen sorunun karşılığı olması için yazı yazılmıştı, ben sadece son paragrafını okuyacağım, hatta bu soru-cevapların zamanında paylaşılmaması meselesinin Türkiye Büyük Millet Meclisinin denetim görevini tam olarak yerine getiremediği ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin saygınlığına da zarar verdiği konusundaki eleştirileri de içeren bir metnin son paragrafı da şudur: “Bu kapsamda, tarafınıza gönderilen yazılı soru önergelerinin süresi içinde cevaplandırılması ve verilecek cevapların Türkiye Büyük Millet Meclisinin saygınlığına uygun olacak şekilde soruları tam olarak karşılayan, yeterli ve tatminkâr nitelikte hazırlanması hususunda gerekli hassasiyetin gösterilmesini de rica ederim.”

Şimdi, bu ne oluyor süresi içerisinde cevaplanmadığında? İç Tüzük bununla ilgili olarak bize, Başkanlığa bir yaptırım vermiyor ki bütün yaptırımımız gelen kâğıtlar listesinde yayınlamak ve iş orada kalıyor. Onun için ben hep şunu söylüyorum: Demokrasi dediğiniz şey, uzlaşma bu, bir kültürdür; süreç içerisinde bu denetim mekanizması ve bu soruların zamanında, doğru, etkin, tam anlamıyla karşılayacak şekilde gelmesi kültürü de oluşacaktır.

Bakın, benzer sıkıntıyı aşağıda yasama görüşmeleri sırasında da görüyoruz. Mesela, milletvekillerimiz söz alıyorlar, hâlbuki sözlü soru bitti yani konunun oradaki formata uygun olması lazım. Ama o soru-cevap işlemine girdiğimizde işte, “Ben İçişleri Bakanına sormak istiyorum.” “Ben Tarım Bakanına sormak istiyorum.” ama İçişleri Bakanı da yok orada, Tarım Bakanı da yok. Yani o sorunun oradan alınıp da öbür tarafa iletilmesine ilişkin bir mekanizma da düzenlenmemiş vaziyette, sadece kayıtlara girmekten, tutanaklara geçmekten öte bir anlam ifade etmiyor.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Öyle bir yasal düzenleme yapmayı düşünür müsünüz Sayın Başkan?

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Ben, çok hızlı bir şekilde devam edeyim.

Milletvekillerimizin personelle ilgili sormuş oldukları sorulara gelmek istiyorum. Hep personel sayıları gündeme geldi. Meclisimizde toplamda Ankara ve İstanbul dâhil olmak üzere 5.809 personelimiz var. Bunun 1.846 tanesi milletvekilleriyle birlikte çalışan personeldir, 3.963 tanesi de diğer personeldir. Burada kadrolu, sözleşmeli, 4/B’li, sürekli işçi, işte sözleşmeli bilişim personeli gibi bu ayrışmalar var. Toplam sayı 5.809’dur. 2008 yılı faaliyet raporunda personele ilişkin verilen sayılar gerçeği yansıtmakta olup, bugünkü sayılarda ise Millî Saraylar personelinin devri, emeklilik, istifa, nakil gibi farklılıklar vardır. O yüzden, iki sayı arasında bir farklılık olabilir.

Başbakanlıktan gelen personel, evet, 367 personel... Başbakanlık lağvedildikten sonra personel dağıtımında 367 personel buraya geçmiştir. Bunun 33’ü müşavir, 55’i yasama uzmanı, 54 araştırmacı ile diğer unvanlardaki personel, 225’i de sürekli işçi olmak üzere 367 personeldir.

Sayın Beko -burada değil- sormuştu “Yine, Mecliste taşeron olarak çalışan hâlâ 16 personel var.” diye. Doğru, bunun 9’u Meclisin kreşinde, 7’si de sosyal tesislerde olmak üzere 16 personel var. Ancak buradaki şeyimiz şu: Bunların giderleri, işçi giderleri işletmenin kendi gelirlerinden karşılandığı ve merkezî bütçeden bir pay almadıkları için sürekli işçi kadrosuna geçirilememişlerdir. Aynı şekilde gene gelirlerini kendi bütçelerinden karşılayan diğer kamu kurumlarında da benzer durum söz konusudur.

İhraç edilen personel sayısı -Sayın Çakırözer’in sorduğu- 72’dir. İhraç edilip göreve iade edilen personel sayısı da 17 olmuştur.

Bu işsizlik sigortası ve milletvekili personeliyle ilgili kıdem tazminatı meselesini pek çok arkadaşımız gündeme getirdi. 6253 sayılı Teşkilat Kanunu’nun 30’uncu maddesi açıktır yani Meclisin Teşkilat Kanunu: “Bu kapsamda çalıştırılan tüm personele sözleşme ücreti dışında mali ve sosyal haklar kapsamında herhangi bir ad altında ödeme yapılmaz.” hükmü yer almaktadır. İlgili mevzuat gereğince de Mecliste çalışan milletvekili personeline kıdem tazminatı ödemesi ve işsizlik sigortası primi kesintisi yapılamamaktadır. Bunun yapılabilmesinin yolu ancak 6253 sayılı Kanun’da tadilattır. Ancak ben, 2012 yılında alt komisyon başkanı olarak o Teşkilat Kanunu’nu yaptığım için de söylüyorum, başında zaten bu düzenleme bu şekilde olduğu için ve bu personel milletvekiliyle gelip gittiği için de ücretleri kamuda çalışan diğer personele göre yüksek tutulmuştur. Bunun da ana sebebi budur.

Milletvekili personeline yol ve giyim yardımı hakkında gene 6253’e göre bizim onlara herhangi bir şekilde, herhangi bir ad altında yol, harcırah vesaire bir ödeme yapmamız mümkün değil.

Milletvekili personelinin izinleri hakkında -Sayın Sındır, onu siz söylemişsiniz- da değişen bir şey yok. Devlet memurlarında olduğu gibi milletvekili personeline de sözleşme esaslarına göre hizmet süresi bir yıldan on yıla kadar olanlara -on yıl dâhil olmak üzere- yirmi gün, on yıldan fazla olanlara ise otuz gün ücretli yıllık izin veriliyor. Onun dışında ayrıca eşinin doğum yapması hâlinde, gene istem üzerine, on gün babalık izni; kendisinin veya çocuğunun evlenmesi ya da eşinin, çocuğunun, kendisinin veya eşinin anne babasının ölümü üzerine de yine isteği üzerine, her olay için de yedi gün mazeret izni verilebiliyor. Zaten kadın çalışanlarımız da hamilelikle ilgili diğer devlet memurlarıyla aynı statü içerisinde doğum iznini kullanabiliyorlar.

Çok doğru söylediniz Sayın Kalaycı, yardımcı hizmetler sınıfında bulunan personelin genel idare hizmetleri sınıfına aktarılması. O dönemde biz bunu yasayla yapacaktık fakat yasayla yapmamızın diğer kamu kurumları noktasında da sıkıntı yaratacağı düşüncesiyle o gün bütün siyasi partiler, işte komisyon üyeleri uzlaşarak biz Başkanlık Divanına bu konuda yetkilendirme yaptık ama sonrasında dedik ki yani en azından üniversiteyi bitiren arkadaşlarımızı buraya geçirelim. Şu durum itibarıyla da bu şekilde çalışan yani yardımcı hizmetler sınıfında çalışan personelimizin 1'i ön lisans, diğer 4'ü lisans olmak üzere 5'i de zaten üniversite mezunu diyelim. Onun dışında zaten lise mezununun altını yapamıyoruz yani 9 ilkökul ve 59 ortaokul var; yasa gereği zaten onları genel idare hizmetleri sınıfına alma imkânımız yok. Lise mezunu olarak da 112 arkadaş var. Başkanlık Divanında, dediğim gibi, orada bir yetki var. Yalnız bununla ilgili sonradan çıkarılan bir yönetmelik vardır yani sınavla ilgili yönetmelik, kadro çalışmalarıyla ilgili. Bunlarla ilgili düzenlemeleri Başkanlık Divanına getiririz, ben bu konuyu Başkanlık Divanında da aktaracağım.

Yine, 4/B'li personelin 4/A'ya geçirilmesi. Kurumda bu statüde çalışan personel sayısı 990. Zaten burada bir sınav açtığımız zaman da bu toplam kadronun -kaç kadro alacaksınız- en az yüzde 20'si sizin kendi bünyenizde çalışan personele ayrılıyor. Bunun tamamının kadroya geçirilmesi eğer istenirse -ki İsmail Bey bunu söylemişti- bunun için yasal düzenleme yapılması gerekiyor. Kanunda düzenleme yapılması hâlinde kurumumuz da bu yönde bir uygulamayı yapabilir.

Lojmanları İsmail Bey sormuştu, İstanbul'daki lojmanları. Bu Millî Saraylar personeli... Şöyle: Bu personel şeye geçti. Yani Millî Saraylarda bizde kalan personelin lojmanlar Millî Saraylara geçtiği için, orayı boşaltması gerekiyor ama biz İstanbul'da çalışan Türkiye Büyük Millet Meclisi personeli için lojman temini konusunda çalışmaları başlattık. Genel Sekreterliğimiz tarafından bu çalışmalar sürdürülüyor arkadaşlarımızı mahrum bırakmamak için.

Sayın İbrahim Aydemir sordu. Biliyorsunuz, 40 stenograf yardımcısı alındı. Burada bu sınava 60 kursiyer geldi, 49'u başarılı oldu. Kadro sayısı 40'tı, başarı durumuna göre ilk 40'ı alındı ama ilk kadro açıldığında, yeni kadro geldiğinde stenograflarla ilgili ilk önceliği bu kursu bitiren gerçekten yetişmiş bu 9 arkadaşımıza tanıyacağız. Başkanlık Divanında da bu gündeme geldi ve Sayın Meclis Başkanımızın da Başkanlık Divanı toplantısında bu yönde bir irade beyanı oldu.

Gene onların çalışma süreleriyle ilgili... Görev yapan stenograflar üç gruba ayrılıyor. Üç grup da saat 09.00 itibarıyla göreve başlıyor. Birinci ve ikinci grup Genel Kurul açılışından kapanışına kadar görev yapmakta ve takip eden gün saat 13.00'te mesaiye başlamaktadır. Üçüncü grubun mesaisi ise o gün saat 18.00 itibarıyla sona ermekte ve takip eden gün saat 09.00'da göreve gelmektedirler. Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatil dönemlerinde de stenograflara zaten idari izin veriliyor, bütün o dönemde.

Yıpranma paylarına ilişkin Mustafa Bey'in bir açıklaması vardı. Bu stenograf sayılan personel, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 42'nci maddesinde fiili hizmet zammından faydalanacak unvanlar arasında "stenograf" unvanı yer almıyor yani stenograf olarak görev yapan personele fiili hizmet süresi zammı bu yüzden veremiyoruz. Orada bir tanımlama yapılırsa, kanunda bir düzenleme yapılırsa bu imkân dâhiline girer.

Sayın Tanal gitmiş. Kendisi de doğru... Cevap veriliyor. "Berber var mı?" diye soruyor yani naklen dışarıdan berber var mı? Naklen dışarıdan alınan berber yok. Soru da böyle... Ama Millî Savunma Bakanlığı üzerinden geçici görevlendirmeye gelip burada üç yıldır berberlik yapan bir arkadaşımız var. Yani "Niye bu devam ediyor?" dediğimizde de milletvekillerimiz ağırlıklı olarak da kendisinin verdiği hizmetten -belki siz de o berbere gidiyorsunuzdur- memnun olduğu için Genel Sekreterlik onun görevini devam ettiriyor.

Taksicilik yapana dair bir bulgu, öyle bir şey yani bir tespit yok.

Eski Başbakanlara verilen haklar arasında personeli sormuş Sayın Sındır. Talep etmeleri hâlinde yani ister Meclisten ister diğer kamu kurumlarından biz talepte bulunuyoruz, 3 personele kadar kendilerine personel görevlendirebiliyoruz.

Tabii, milletvekili haklarını pek çok arkadaşımız gündeme getirdi. Siz söylediniz, sonra Sayın Paylan da söyledi, başka arkadaşlar da söyledi. Terzi söktüğünü dikemez herhâlde. Kanunu olmayan ya da özlükle ilgili düzenlemesi olmayan tek müessese milletvekilliği müessesesi. Ben geçenlerde bunu Başkanlık Divanında da gündeme getirdim, en azından ilave bir mali hak, özlük, şudur budur değil ama hiç olmazsa değişik kanunlarda düzenlenmiş olan bütün bu düzenlemeleri tek bir kanun altında toparlayalım, hiç olmazsa milletvekilliği kanunu olsun. Şimdi bizim ücretlerimiz Cumhurbaşkanlığı -eskiden Başbakanlık Müsteşarıydı- İdari İşler Başkanına endeksli yani orada o ücret nasıl bir normla oluşturuluyorsa alalım o normu aynen buraya yazalım da en azından oraya endeksleniyor gibi olmak durumundan da çıkalım şeklinde bunu söyledim. Bunu ben Divanda da söylemeye devam edeceğim. Ama bu konuda bunu yaparken de kaçak dövüşmemek gerekiyor çünkü ben, bu süreç içerisinde "Milletvekili kanunu yapalım." denildiğinde yani çok kaçak güreşler gördüm, hatta kendi milletvekillerini ortada bırakan siyasi parti grupları da gördüm imzalarıyla beraber. Onun için bunu bir ortak anlayış ve konsensüs içerisinde bizim hep beraber, bütün milletvekilleri, bütün siyasi parti grupları olarak yapmamız mutlak surette gerekiyor. Yani "itibar, itibar" diyorsanız, milletvekillerinin kendi kanununun olmaması bile o mahalle baskısından -diyeyim- kaynaklı bir sonuç olarak ortaya çıkıyor. İlla yeni, ilave haklar falan demiyorum ama mevcut şekliyle, mutlak suretle kanunun olması gerektiğini düşündüğümü ifade etmek istiyorum.

10 Kasım günü Meclis, resmî törenden sonra, bütün ziyaretçilere açık olacaktır; onu söyleyeyim.

Cari transferlerle ilgili olarak bir bilgi vereyim. Yani, burada, bizim cari transferlerimiz içerisinde üç ana kalem var: Bir, uluslararası kuruluşlara yapmış olduğumuz üyelik aidatlarımız var; gene, Kamu Denetçiliği Kurumuna yapmış olduğumuz hazine yardımı var; bir de Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun lisans bedellerindeki yüzde 3'lük payı 1,5'a düşükten sonra kendi giderlerini karşılamadığı için, kanun gereği Türkiye Büyük Millet Meclisinden aktarılan ödenek söz konusu orada.

İstanbul'daki tesislerde -gene Sayın Aksu söyledi- hakikaten doğru, tadilatlar yapılıyor. Cumhurbaşkanlığı Millî Saraylar İdaresi Başkanlığıyla yapmış olduğumuz protokolle şu an Florya Atatürk Deniz Köşkü ve Sosyal Tesisleri, Yıldız Sarayı Konukevi, Beşiktaş Misafirhanesi, İstanbul Göztepe'deki Filizi Köşk, Yalova Atatürk Köşkü ve Sosyal Tesisleri ile Yıldız Sarayı bahçesinde bulunan Dış Karakol Binası Türkiye Büyük Millet Meclisine tahsis edildi. Aynı zamanda, daha önce

milletvekilleri hizmet veren Mustafa Necati Kültür Evi de Kültür Bakanlığına iade edilmişti, onu da geri talep ettik. O süreç de, zannediyorum, devam ediyor; protokol aşamasına geldi. Sayın Bakanla da anlaştık, onu da tekrar Meclise kazandırıyoruz.

Filizi Köşk iki sene önce tamamen yenilenmişti.

EMİNE GÜLÜZAR EMECAN (İstanbul) – Benim sorduğum, Millî Saraylardan  kmış olan personel bunlarla ilgili değil o zaman, öyle mi Başkanım?

TBMM BAşKANI VEK L  SÜREYYA SAD  B LG   (Isparta) – Değil. Diğer, devredilen saraylarla ilgili.

EMİNE GÜLÜZAR EMECAN (İstanbul) – Diğer, tamam.

TBMM BAşKANI VEK L  SÜREYYA SAD  B LG   (Isparta) - Buraların tadilatı için de 2020 b t cemizde cari giderleri için 5 milyon lira; yatırım giderleri için de, bu takım tadilatlar için de 10 milyon lira  denek ayrılmış vaziyette.

Sayın Katircioğlu, Meclis harcamalarının Sayıştay denetimi noktasında... Yani, zaten Türkiye Büyük Millet Meclisinin denetimi Sayıştay tarafından görevlendirilen 3 denetçi tarafından yapılıyor. Türkiye Büyük Millet Meclisi adına Sayıştayın denetimi de Başkanlık Divanı tarafından görevlendirilen ve gerekli mesleki niteliklere sahip denetim elemanlarından oluşan bir komisyon tarafından, hesaplar ve bunlara ilişkin belgeler esas alınarak yapılıyor. Bunlar -gelenler- hem Sayıştayla ilgili hazırlanan denetim raporları hem de üst yönetici cevapları her yıl Başkanlık Divanında da görüşülüyor.

Murat Emir Bey gitti. Aslında, biri ‘‘Tartışmışsınız.’’ dedi, biz bir tartışma yapmadık; Sayın Emecan’ın gündeme getirdiği bir husustu. Sayın Murat Emir’in Meclis Başkanına yönelttiği 2 tane yazılı soru  nergisi var. Bunlardan birincisi, bu yazılı soru  nergelerinden biri, kendisi söyledi, cevaplandı. Diğer, kartvizitlere ilişkin bir sorusu vardı, o da cevaplandı. Bir de bunun dışında C MER’e yazdığı, C MER tarafından Meclis Başkanlığımıza yönlendirilen bir sorusu vardı araç ihalelerine ilişkin; o da cevaplandırılarak kendisine gönderildi.

EMİNE GÜLÜZAR EMECAN (İstanbul) – C MER üzerinden mi cevap?

TBMM BAşKANI VEK L  SÜREYYA SAD  B LG   (Isparta) - Evet, tabii ki. Çünkü C MER üzerinden bize gönderdiği için, direkt olarak Meclise böyle bir yazılı soru  nergisi vermediği için.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – C MER daha hızlı Meclisten.

TBMM BAşKANI VEK L  SÜREYYA SAD  B LG   (Isparta) - A ve B bloklarla ilgili konu... Ki zaten, hani, b t dedeki azalma nereden kaynaklanıyor, onu söyledik. Ne kadardı? 153 milyon lira 2019 bütçesinde de yer alıyordu. 2020 bütçesinde, A ve B blokların yapım içinden vazgeçildiği için, azalmaya sebep oldu diyeyim.

Onun dışında, yıkılan binalarla ilgili olarak da şunu söyleyeyim: Tadilatı yapılması düşünülen bu eski blokların Afet Yönetmeliği’ne uygun olmaması, kullanım için mutlak suretle güçlendirilmesi gerektiğinden dolayı Meclis Başkanlık Divanının 27 Ocak 2016 tarihli 3 No.lu Kararı’yla yıktırılmıştır. şu anda Meclisin de kısa vadede yeniden böyle bir yatırım ihtiya ı görülmüyor.

Araç kiralarıyla ilgili söylediniz. Yani, 2019 yılından itibaren, bu konuda Maliye Bakanlığı görüşü de alınarak satın alma yerine kiralama modelinin kamu açısından daha doğru olacağı ifade edildiği için, araçlar kiralama yöntemiyle Mecliste hizmete sunuluyor.

Sayın  akır zer -bu önemli- ‘‘Neden dışarıdan avukatlık hizmeti alındı?’’ diye sordu. Arkadaşlar, Meclis Başkanlığı olarak, 15 Temmuz darbe girişimi nedeniyle açılan ceza davalarına müdahil olunmuştur. Bu davaların önemli bir kısmı da çok sanıklı ve niteliği gereği ceza yargılaması konusunda

özel uzmanlık gerektiren davalar olduğu için bu konuda hizmet alınmaktadır ve bu hizmetler için de bugüne kadar 2 milyon 300 bin lira para ödenmiştir. Bu davaların en bilinenlerinden bir tanesi Genelkurmay çatı davasıdır, diğeriye Akıncı davasıdır. Genelkurmay çatı davası da, biliyorsunuz, tamamlandı, şu an istinaf aşamasında; diğeri ise devam etmekte.

Eski tabur lokantasına -biliyorsunuz, Sayın Cemil Çiçek Başkanlığı döneminde yıkılmıştı- yoğun bir talep vardı; o talebi ta o zamandan beri yapanlardan biri benim. Hakikaten, hem çalışanlar hem de milletvekillerimiz açısından son derece önemli bir hizmet görüyordu. Milletvekillerimizden gelen bu yoğun talepler üzerine de burada 2.200 metrekare kullanım alanı olan; milletvekillerimiz için 370 kişi, personel için de ayrı bir salonda 180 kişi kapasitesi olan ve toplam 550 kişilik kapasiteli bir lokantanın yapılmasına karar verildi. Bunun proje çalışmaları tamamlandı, kısa zamanda da yapım ihalesini Genel Sekreterlik gerçekleştirecek.

“Yurt dışı komisyonlara gidiliyor, geliniyor; bunların faydası var mı?” diye sorulmuştu. Tabii ki faydası var. Yani, biz sürekli olarak çok daha yoğun bir biçimde bu uluslararası temasları sürdürmek ve parlamenter diplomasiyi güçlendirmek durumundayız, parlamentolararası ilişkileri güçlendirmek durumundayız; bunun için de bunu yoğun bir biçimde devam ettireceğiz. Yani, mesela en son Osman Aşkın Bak da mesela NATO PA Başkan Yardımcılığına geldi; bu da bu temasların neticesinde ortaya çıkan önemli bir husustur. Biz Türkiye olarak politikalarımızı, dış politikadaki birtakım hassasiyetlerimizi, önceliklerimizi mutlaka muhataplarımıza bire bir anlatıyor olmamız lazım. Parlamenter demokrasi açısından orada kurulan ikili ilişkiler son derece önemli. Hatta, bana göre, çok daha güçlendirilerek bu işin üzerine gidilmesi gerekiyor.

Sayın Ayhan Erel, 1 cami, 3 mescidimiz var. Şu an zaten 5 din görevlisinden 3’ü imam-hatip, 2’si müezzin olarak burada görev yapıyor. Cumaları şu an hem Ana Bina altında bulunan mescit hem Ek Hizmet Binası altında bulunan mescit hem de camide cuma namazı kılınıyor. Eğer ihtiyaç varsa bunun tespitini arkadaşlar yapacaklar. Halkla İlişkiler Binasının altındaki mescitte de cuma namazının kılınmasına imkân verecek tedbiri alınız.

İYİ PARTİ’nin, grup toplantılarının Meclis TV’den yayınlanmasına yönelik “9.45’te Meclis TV yayına girsin.” falan... Biz hiçbir grup toplantısını Meclis TV’den yayınlamıyoruz arkadaşlar; bunları internet üzerinden, intranetten yayınlıyoruz.

TBMM GENEL SEKRETERİ MEHMET ALİ KUMBUZOĞLU – TRT 3’ten yayınlanmıyor.

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – TRT 3’ten yayınlamıyoruz işte, onu söylüyorum, TRT 3’ten yayınlamıyoruz ama internet üzerinden kapalı devre sistemde içeride ve bir de internet üzerinden bunun yayınlarını sürdürüyoruz.

15 Temmuz etkinliklerine katılım hakkında “Ya, niye bu kadar kişi geldi? Misyonerler vardı; onlar geldi, gelmedi...” Zaten bazı Batılı ülkeler terör örgütlerinin hem kurucusu, banisi; onları evlerinde, ülkelerinde misafir edenlerden ve terör örgütlerini hem kuran ve bu yönetimlere destek veren, sağlayan ülkelerden zaten böyle bir etkinliğe katılımlarını beklemek de herhâlde doğru olmaz ki zaten onların da o etkinliklerde bulunmasının da çok doğru olacağını düşünmüyorum.

Doğal gaz ile su faturalarıyla ilgili Sayın Tanal “Sanki, hani, bunlar çok gizli bilgi; bize verilmedi.” gibi bir şey söyledi. Yok, açık. Elektrik için 2019’da, şu anda altı ayda 6 milyon 235 bin lira; su için 1 milyon 336 bin lira; doğal gaz için de 2 milyon 556 bin lira ödeme yapmışız.

“RTÜK Başkanının kaç üyeliği vardır?” diye sorulmuş. RTÜK Başkanı TÜRKSAT Yönetim Kurulu üyeliğinden zaten istifasını verdi. Sadece Basın İlan Kurumunda ama orada da Yönetim Kurulu üyeliği değil, Genel Kurul üyeliği var. Ne kendi mevzuatında ne işte, RTÜK 38’inci maddeye baktığımızda bu görevi yapmasına engel bir hâl olmadığı da görülmektedir. Neden RTÜK temsilcisi burada? Az önce de ifade ettim çünkü biz Meclis bütçesinden oraya ödenek aktarımı yapıyoruz.

Faruk Bildirici meselesi... Sayın Bildirici zaten yani bu işte yürütmenin durdurulmasına ilişkin bir dava açtı. Bu süreç zaten Cumhuriyet Halk Partisiyle de ortak olarak istişare ediliyor. Onlar da zaten yeni bir isim bildirmeden işleme geçilmesi... Yani “gereğinin yapılması” diye gönderdiği şey, gereği olarak Meclisin yapabileceği şey yeniden orada bir üye seçimidir. Şu anda bu beklenecek, üye seçimine ilişkin herhangi bir şeye gitmiyoruz.

Sadece Sayın Emecan’ın şu sorusuna da cevap vereyim: Hani bu kâr amacı gütmeyen kuruluşlara ayrılan kaynakla ilgili olarak, zaten bu 4 küsur milyon liranın 3 milyon 647 bin lirası memurların öğle yemeğine yardım. O da burada kâr amacı gütmeyen kuruluşlar, bu transferler burada görülüyor. Yani şu ana kadar dernek, birlik ve kuruluşlara 500 bin lira gibi bir şey öngörülmüş ama 2019 yılı içerisinde yapılan aktarım sadece 50 bin, 25 bin, 25 bin; toplam 100 bin lira, hepsi o kadar yani. Orada ana kalem memurlara yemekle ilgili olan yapılan aktarım.

Ben sabrınız için dinlediğiniz için çok teşekkür edeceğim. Sadece...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Başkan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkan... Başkan...

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Geleceğim, müsaade ederseniz... İki husus kaldı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkan, hiçbir sorumuza cevap vermediniz.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Etmeyin eylemeyin. Hepsine cevap verdi, bir saat oldu.

BAŞKAN – Evet, lütfen... Arkadaşlar, bir saati geçti, lütfen...

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Şimdi, ben önce müsaade ederseniz, bu...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bakın, bu fotoğraf çok önemli Başkan. Buraya koydum.

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Bu net borç tutarının kullanımıyla ilgili, bu 70 milyarı galiba.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkan, şu fotoğrafa gelin.

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Müsaade ediniz.

70 milyar lirayla ilgili olarak burada yapmış olduğunuz düzenlemeyle ilgili şu bilgiyi vermek istiyorum: Bu (2/2312) esas no.lu Teklif’te Hazine ve Maliye Bakanlığına verilen borçlanma yetkisinin bütçe hakkını zedelediğine ilişkin bir bilgi vardı; bu, şu: Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülen teklifte yer alan ve yürütmeye borçlanma yetkisi veren maddenin Anayasa’ya ve 5018 sayılı Kanun çerçevesinde bütçe hakkına aykırılık teşkil ettiğini düşünmüyorum. Burada yapılan ek bütçe değil, borçlanma limitinin yine Parlamento onayıyla artırılmasıdır.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hep böyle yapılır, yol olur.

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Nitekim, benzer bir düzenleme yani 2017 yılında yapılan bu düzenleme Anayasa Mahkemesine götürülmüş ve bu konuda da Anayasa Mahkemesinin almış olduğu kararın nihai gerekçesi şudur...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bu, resmî görüşünüz değil mi Sayın Başkan?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Öyle derler hep işte.

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – “Bütçe kanunlarında o yıla ait başlangıç ödenek miktarlarıyla tahmin edilen gelirler düzenlenmekle birlikte, gelir elde edilmesi sonucunu doğurduğu gerekçesiyle net borç kullanımı limitinin belirlenmesine ilişkin genel ve soyut nitelikteki kuralların bütçe kanununda yer alması zorunlu değildir. Bu itibarla, 2017 yılı için geçerli olmak üzere net borç kullanımı tutarlarının artırılmasını öngören kuralın Anayasa’nın bütçeyle ilgili kurallarına aykırılığından söz edilemez.”

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – “Resmî görüşümdür.” diye bitirin de Sayın Başkan.

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Yok, bu Anayasa Mahkemesinin resmî kararıdır; ben onu söyleyeyim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, sizin görüşünüzü merak ediyoruz Sayın Başkan.

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Başkanım, müsaade ederseniz, milletvekilleriyle ilgili de şunu söyleyeyim...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şuna gelin, Soylu’nun laflarına gelin.

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Rahat olun yani onu atmanıza gerek yok.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Düştü bakın.

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Tabii ki sizin bu konudaki değerlendirmelerinizi, bu konudaki hassasiyetlerinizi ben Meclis Başkanımızla paylaşacağım ama ben zaten bunu paylaşmadan önce değerli mevkidaşım Mithat Hoca’nın bu konuları Sayın Meclis Başkanımıza aktardığını düşünüyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sonuç yok.

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Bilemiyorum yani o ikisi arasında olan bir görüşme ve ondan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “Bilemiyorum.” ne demek? Siz “Meclisin Başkanı Vekiliyim.” diye geldiniz, onun gibi konuşabilirsiniz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ama hiç öyle davranmadınız.

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Doğru. Her bilgiyi şu an haiz olmayabilirim. Şu an elimde Sayın Mithat Hoca ile Sayın Şentop arasında yapılan görüşme ve buradan çıkan neticeyle ilgili elimde herhangi bir bilgi olmadığı için bir şey söyleyemiyorum ama ben sadece şunu söyleyeyim: Millî iradenin temsilcisi olan Parlamentonun milletvekillerinin mutlak surette itibarlarının her platformda korunması gerektiğine inandığımı burada ifade etmek istiyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ne yaptığınız bununla ilgili? Mesela ne yaptınız?

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Ben şu an gördüm. Yani vallahi “Sayın bakanlar korumalarla geziyor.” diye kızıyorsunuz ama siz de maşallah bayağı zengin bir koruma ordusuyla dolaşıyorsunuz.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum Sayın Bilgiç.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yapmayın Başkan. Dalga geçilecek bir durum değil bu, ağır bir durum bu.

BAŞKAN – Evet, değerli arkadaşlar, şimdi, Sayın Baş’a söz vereceğim ama söz vermeden önce burada Sayın Bilgiç tarafından dile getirilen ve sizler tarafından sorulan bir soru... Bu, milletvekilliği yasasıyla ilgili olarak 24’üncü Dönemde aslında bir kanun teklifi hazırlandı tüm milletvekilleriyle ilgili düzenlemelerin toparlandığı ve o dönemde ben Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığını yürütüyordum. Tüm siyasi parti grupları bu görevi bana verdiler ve tüm grup başkan vekillerinden imza aldım teklifle ilgili olarak. Yani o dönemdeki tüm siyasi partilerin grup başkan vekilleri imzaladı kanun teklifini ancak son anda 2 partimiz imzalarını geri çekti ve dolayısıyla kadük kaldı. Bu bilgiyi de sizinle paylaşmak istedim.

Evet, Sayın Baş...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Başkanım, tek bir şey... Özür dilerim.

Şunu söylemenizi bekliyoruz açıkçası, basın izliyor, herkes... Yani Meclis Başkanı Vekili olarak milletvekillerine bu uygulamayı doğru bulmadığınızı söylemenizi bekliyoruz;

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Ben, zaten gerekeni söyledim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Hayır, önemli olan bu yani.

TBMM BAŞKANI VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Az sonra geliyorum, beş dakika...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Tamam, bekliyoruz bu açıklamayı.

BAŞKAN – Evet, Sayın Baş, süreniz on dakika. Lütfen, on dakikada tamamlayalım.

Buyurun.

SAYIŞTAY BAŞKANI SEYİT AHMET BAŞ – Sayın Başkanım, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun değerli üyeleri; yapılmış olan müzakerelerden, Sayıştay raporlarının geçen yıllara nazaran bu yılki çalışmalarda gerekli ilgiyi gördüğünü hissediyorum. Şüphesiz, bazı sayın vekillerimizin Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu’ndan da bir kısım bulguları detaylı olarak konuşma imkânı oldu, onu da memnuniyetle ifade etmek isterim. Esasen başlangıçta konuşma süremiz daha fazla olmuş olsaydı... Bizim söyleyeceğimiz hususları sayın vekillerimiz dile getirmiş oldular. Bu süreç içerisinde de konuşma sürelerinin sınırlı olması hasebiyle bazı vekillerimizi de ben yerlerinde ziyaret etmek suretiyle söz konusu edilemeyen ya da mikrofon kapandığı için söylenemeyen hususlarla ilgili sorularını alıp gerekli bilgilendirmeyi de yapmaya çalıştım.

Gerek Sayıştayın tarihçesi gerekse bugünkü çalışma sistematığı hakkında genel bilgiler verdikten sonra sürem yettiğince spesifik soruları da değerlendirmek istiyorum.

BAŞKAN – Onları geçelim Sayın Başkanım, tarihsel sürece falan girmeye yok. Doğrudan, sorular neyse o soruları cevaplandıralım, lütfen.

SAYIŞTAY BAŞKANI SEYİT AHMET BAŞ – Esasında soruların cevapları bu süreçler içerisinde yer alıyor da o bakımdan demiştim.

Sayın vekillerimizden birisi dedi ki: “Başkanlık sistemine geçtik, dolayısıyla Sayıştayın Anayasa’daki hükümleri değişecek mi?” dedi. Sayıştayın Anayasa’daki hükümleri 1876 Anayasası’ndaki hükümlerle üç aşağı beş yukarı benzeşiyor. Ondan öncesinde de 1862 yılında Sultan Abdülaziz Han’ın İrade-i Seniyye’sinde yer alan hükümler var. Dolayısıyla 1876 yılındaki Anayasa’da yer alan hükümler esasen daha sonra 1972 yılında INTOSAI’nin Sayıştayların Kuruluş İlkeleri diye belirleyeceği Lima Deklarasyonu’yla bire bir uyumlu. Sayıştayların bağımsız olması, bütçelerinin tarafsız belirlenmesi...

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, Hükûmet ilk kez yok Osmanlı’dan bu yana. Yani nitelik değişikliği var.

SALİH CORA (Trabzon) – Biz, buna katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Evet, buyurun siz, buyurun.

SAYIŞTAY BAŞKANI SEYİT AHMET BAŞ – 1876 Anayasası’nda yer alan hükümler daha sonrasında 1924 Anayasası’nda ve sonrasında da müteakip anayasalarda yer alıyor. 1982 Anayasası’nda genel esasları itibarıyla da Sayıştay bir yargı kurumu olarak düzenlenmiş vaziyette. Esasen, Sayıştayın iki temel fonksiyonu var: Biri, denetim fonksiyonu, diğeri de yargılama fonksiyonu. Bu fonksiyonlar birbirlerinden spesifik olarak ayrılmış vaziyette. Şöyle ki: Denetim raporları denetçiler tarafından hazırlanır, denetim ekipleri tarafından hazırlanır. Denetim raporları denetim ekipleri tarafından hazırlandıktan sonra bir kalite kontrol sürecinden geçer. Kalite kontrol sürecinde gerek yargılama daireleri gerekse kurullar görev alır ve raporlar Türkiye Büyük Millet Meclisine, mahallî idareleri ilgilendiren raporlar da kendi meclislerinde görüşülmek üzere gönderilir; bu kısım denetim kısmı.

Bunun dışında yargılama kısmına gelecek olursak yargılama kısmı denetimden tamamen bağımsız olarak çalışır. Her ne kadar yargılama dairelerinin mahkemelerinin görüşeceği konular denetimden gelmekle birlikte, denetçinin görevi yargılamaya esas rapor düzenledikten sonra biter. Yargılamaya esas rapor -şüphesiz biz her şeye rapor diyoruz, denetim raporu diyoruz- dolayısıyla sanki görüşülmesi gereken raporlarmış gibi anlaşılabilir, bunlar iddianamedir, yargılamaya esas raporlarla birlikte mahkemelerde dava açılır. Dolayısıyla Sayıştayın 8 tane uzman mahkemesi var, söz konusu mahkemeler yargılamaya esas raporla birlikte harekete geçer ve dava açılır, ondan sonrasında artık denetçinin ya da denetim ekibinin yargılama dairesinde ilişkisi söz konusu değildir. Denetim ekibinin işi yargılamaya esas raporla birlikte bitmiş olur. Dolayısıyla bundan sonraki süreçte gerek ilgililer yani kendilerine suç atılan kişiler gerekse Sayıştay savcılığı yargılama sürecinde yer alır ve nihayetinde mahkemeler karar verir. Dolayısıyla kamu zararı olup olmadığı hususu mahkemelerce karar verilecek olan bir husustur. Yargılamaya esas rapor ise iddianame mahiyetinde bir husustur.

Geçtiğimiz yıllarda yapılan değerlendirmelerden hareketle bu yılki dış denetim genel değerlendirme raporumuzun formatını biraz daha değiştirdik. Dolayısıyla yapılan müzakerelerden anlaşıldığı kadarıyla yeni format daha faydalı bulundu sayın vekillerimiz tarafından. Zira bu yılki konuşmalarda, müzakerelerde yeni formatta vermiş olduğumuz, dış denetim genel değerlendirme raporunda vermiş olduğumuz bilgilerden hareketle çok sayıda değerlendirme yapıldı. Şöyle ki: Dış denetim genel değerlendirme raporunun temel sistematığı 5018 sayılı Kanun’un sistematığına uyumlaştırıldı. 5018 sayılı Kanun kamu idarelerine bir stratejik yönetim anlayışı getiriyor. Dolayısıyla dış denetim genel değerlendirme raporunun ikinci bölümü yani genel girişten sonra ikinci bölümü kamu idarelerinin stratejik yönetim anlayışını ne derece benimsediğiyle ilgili. Şüphesiz ki kanun çıkarmak, buna ilişkin birtakım alt düzenlemeleri yapmak önemli bir gelişme fakat kamu idarelerinin bu sürece uyum sağlayabilmeleri için de mutlaka bir gelişme sürecine ihtiyaçları var.

Sayın Başkanımız bu süreçle ilgili olarak “Bu alanlarda kamu idarelerinde kapasite geliştirecek eğitim çalışmaları var mı? Bunları düzenleyin.” diye sormuştu. Konuşma metninde bu hususa ilişkin açıklamalar var. Geçtiğimiz süreçte kamu idarelerinde en çok rastlanan hususlarla ilgili olarak özellikle mahallî idareler ve ondan sonrasında da üniversitelerle ilgili olarak eğitim faaliyetleri düzenledik. Geçtiğimiz yıl eğitim faaliyetlerini üniversitelerde yoğunlaştırdık. Şöyle ki: Belli bir bölgede gönüllü olarak koordinatör üniversite belirledikten sonra o civardaki üniversiteleri oraya davet etmek suretiyle özellikle harcama birimlerinde görev yapan personele Sayıştay raporlarında en fazla bulgu konusu edilen hususlarla ilgili eğitim faaliyetleri düzenlendi. Malumunuz olduğu üzere geçtiğimiz süreç mahallî idareler açısından seçim süreci olduğu için, seçim sürecinde mahallî idarelerde ilgili bir eğitim faaliyeti düzenlemedik, onlarla ilgili eğitim faaliyetlerini bu döneme bıraktık. Bu dönemde de belediyelerle ilgili

eğitim faaliyetlerini yine belli yerlerde toplamak suretiyle belki koordinatör belediye ya da -Belediyeler Birliği koordinasyon yapmak konusunda istekli- Belediyeler Birliğinin koordinasyonu altında bu tür eğitim faaliyetlerini yapmayı planlıyoruz. Bunlar esasında konuşma metnimizin de içinde yer alan hususlar.

Dış denetim genel değerlendirme raporunun ikinci kısmında ise kamu idarelerinin kontrol ortamına ilişkin değerlendirmelere yer verdik ki sayın vekillerimiz bu alana ilişkin de birtakım değerlendirmeleri dış denetim genel değerlendirme raporundan alarak söz konusu ettiler. Şüphesiz ki dış denetim genel değerlendirme raporunda yer verilmiş olan hususlar denetimin genel özeti mahiyetinde yani burada en fazla göze çarpabilecek ve de önem arz eden hususlara bu raporda yer verdik. Bu raporun detayları bugünden sonra gelecek olan kamu idarelerinin raporlarında var. Kamu idareleri denetim raporları da az önce bahsetmiş olduğum dış denetim genel değerlendirme raporunun sistematığına uygun olarak stratejik yönetim anlayışı, iç kontrol ortamının değerlendirilmesi, ondan sonra da mali denetimde rastlanılan bulgular çerçevesinde böyle bir sistematik izliyor.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Sayın Başkan, soruların cevaplarına geçelim.

BAŞKAN – Sayın Başkan, lütfen vekillerimizin sorduğu... Bakın, bir buçuk dakikanızın kaldı.

SAYIŞTAY BAŞKANI SEYİT AHMET BAŞ – Sayın vekillerimizin merak ettiği...

BAŞKAN - Varsa o soruları cevaplandırırım, zaten metinden arkadaşlarımız okur.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Net sorular sorduk. Sağlık Bakanlığına bir girişimde bulundunuz mu?

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Benim soruları da sordular, ona da cevap versin.

BAŞKAN – Veriyor, evet.

Buyurun.

SAYIŞTAY BAŞKANI SEYİT AHMET BAŞ – Esasen cevaplarımız daha detaylı bir şekilde hem konuşma metnimde hem de faaliyet raporumuzda yer alıyor.

Yargılama faaliyetlerine ilişkin sorular geldi. Öncelikle 2019 yılında yürütülen faaliyetlerle ilgili olarak Sayıştay mahkemelerine intikal eden davalardan 2019 yılında önceki yıllardan gelen 277, önceki denetimlere ilişkin 180, 2018 denetimine ilişkin ilave 40 ek rapor olmak üzere 497 adet yargılamaya esas rapor intikal etmiştir. Dolayısıyla bunlara dava açıldı anlamına geliyor. Savcılıklara intikal eden hususlara ilişkin olarak ise yani bir sonu suç teşkil ediyorsa denetim ekipleri suç duyurusu müzekkeresi yazar, denetim ekibinin suç duyurusu müzekkeresi yazmış olması bunun savcılığına intikal edeceği anlamına gelmez; bunun ilgili yargılama dairesinde değerlendirilmesi gerekir ki bunun suç unsuru teşkil edip etmediği ya da suç duyurusunda bulunulup bulunulmayacağı kararı ilgili yargılama dairesinin kararı üzerine oluşur. İlgili yargılama dairesi “Suç duyurusu teşkil etmektedir.” diye karar verdikten sonra Sayıştay savcılığı ilgili savcılıklara suç duyurusu müzekkeresini gönderir ve ceza davası açılmasını sağlar. Şimdiye kadar Sayıştay tarafından gönderilmiş olan suç duyurusu müzekkerelerine ceza davası açılmıştır. Açıkta kalan herhangi bir suç duyurusu müzekkeresi söz konusu olmamıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayınız. İki dakika daha süre veriyorum. Arkadaşlar da çok yorulular.

SAYIŞTAY BAŞKANI SEYİT AHMET BAŞ – 2017 yılında 31 adet suç duyurusu müzekkeresi, 2018 yılında 11 adet suç duyurusu müzekkeresi, 2019 yılında da 16 adet suç duyurusu müzekkeresi ilgili savcılıklara gönderilmiştir.

Bazı sayın vekillerimizin “Kayyum atanan belediyelerle ilgili herhangi bir suç duyurusu var mıdır?” diye sorularına cevaben şunu söyleyebilirim: 2017 yılında 31 müzekkerenin tamamına yakını kayyum atanan belediyelere ilişkin suç duyurularıdır. Kayyum atanan belediyelerin mali denetimlerine ilişkin olarak ise yıllık olarak değerlendirme yapıldığından gerek kayyum atanan belediye, belediye başkanı vardı kayyum geldi gerekse seçim dönemlerinde belediye başkanı değişti; dolayısıyla Sayıştay denetimi başkana göre tezahür etmez, Sayıştayın mali denetimi yıllık olarak değerlendirilir. Olayısıyla yıl içerisinde yapılmış olan çalışmalardan sorumlu kişiler bulunur, yargılamalar sorumlular hakkında yapılır. Mali denetim raporuysa herhangi bir dönem ayrımı olmaksızın ilgili yıl denetimi olarak düzenlenir.

Sayıştay denetim stratejik planı vardır. Denetim stratejik planında hangi idarelerin nasıl denetime tabi tutulacağı düzenlenir. Dolayısıyla merkez yönetim kapsamındaki idarelerin tamamı her yıl denetime alınır, büyükşehirlerin tamamı her yıl denetime alınır, büyükşehirlerdeki büyük ilçelerin tamamı hemen her yıl denetime alınır, ondan sonra nispeten daha küçük il belediyeleri belki iki yılda bir denetime alınır. İlçe belediyeler mümkün mertebe daha küçük ise yani büyükşehir içinde olmayan ilçe belediyeleri beş yılda bir denetime alınır. İhtiyaç olduğu sürece denetime gidildiğinde geçmiş yılların hesaplarına da bakılır. Bu çerçevede denetimlerin planlanması, programlanması...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Arkadaşlar, yazılı olarak alalım mı bunların şeylerini? Bitirsin mi?

CAVİT ARI (Antalya) – Uzatalım Başkanım.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Yazılı alalım, yazılı.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Sorumuzun cevabını alamadık ki.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – İki dakika daha verin toparlasın.

BAŞKAN – Peki, iki dakika daha...

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – “Şehir hastanelerini sözleşmeye alamadık.” diyorsunuz. Bununla ilgili bir girişimde bulundunuz mu?

BAŞKAN – Şimdi Sayın Baş, iki dakika daha süre veriyorum. Lütfen...

CAVİT ARI (Antalya) – Zaman verilsin Başkanım, cevap versin.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – “15 Temmuz Şehit ve Gazileri Vakfı için incelemede bulundunuz mu?” diye bir sorumuz var.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Yazılı versin, cevap alalım.

CAVİT ARI (Antalya) – Niye yazılı versin canım, burada. Buradayken versin cevabı.

BAŞKAN – Evet, iki dakika süre veriyorum.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Merak ediyoruz.

CAVİT ARI (Antalya) – Biz de merak ediyoruz.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Soruları size yönelttim ama bir cevap alamadım.

BAŞKAN – Sayın Şahin lütfen... Sayın Şahin...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Yazılı versin Başkanım.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Ben sorularıma cevap alamadım.

BAŞKAN – Sayın Şahin...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ben on dakika konuşamadım ya.

CAVİT ARI (Antalya) – Zaman gayet uygun, zaman gayet uygun, dinlemek istiyoruz. Niye yazılı versin, burada kendisi.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ben on dakika konuşamadım, zaman kısıtlı.

CAVİT ARI (Antalya) – Konuşsaydın kardeşim.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Hikâye okundu burada, sorular cevaplanmadı ki.

BAŞKAN – Hikâye okunmadı canım.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – Ne hikâyesi?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ne hikâyesi?

CAVİT ARI (Antalya) – Ya, Sayın Aydemir, siz ne karışıyorsunuz?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Siz her şeyi söylüyorsunuz, ben de cevabını veriyorum.

CAVİT ARI (Antalya) – Ne karışıyorsunuz, Başkan var burada.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Yoruldunuz mu Sayın Aydemir?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – En az sizin kadar benim de hakkım var fikir söylemede.

CAVİT ARI (Antalya) – Sen öneride bulunuyorsun, engellemeye çalışıyorsun.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sizin kadar benim de hakkım var.

CAVİT ARI (Antalya) – Öneride bulunup engellemeye çalışıyorsun, konuşsun adam.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Engellemiyorum.

CAVİT ARI (Antalya) – Engellemeye çalışıyorsun.

BAŞKAN – Ya lütfen Sayın Aydemir... Lütfen arkadaşlar... Sayın Arı...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Niye rahatsız oluyorsunuz ya?

CAVİT ARI (Antalya) – Cevap vermesinden niye rahatsızsın onu anlamadık ya.

BAŞKAN – Arkadaşlar... Arkadaşlar, lütfen...

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Niye, kayıtlara geçsin, kayıtlara geçsin cevaplar.

CAVİT ARI (Antalya) – Başkanım, cevap versin süre verelim, zaman daha uygun.

BAŞKAN – Şimdi, değerli arkadaşlar, iki dakika daha ek süre veriyorum. Bu süre içerisinde lütfen somut olarak verilmesi gereken cevapları verelim, eksik olan kısımları da yazılı istiyoruz bir hafta içerisinde.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkan, süremiz var burada yeterince; somut cevap versin Başkan.

BAŞKAN – Lütfen değerli arkadaşlar ya...

Buyurun.

SAYIŞTAY BAŞKANI SEYİT AHMET BAŞ – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Şüphesiz Meclisin sistematigi çerçevesinde gerekli açıklamaları yapmaya, gerekirse de kalan kısımlarla ilgili de yazılı olarak bilgi vermeye hazırım. Geçen yılda da süre yeterli olmamıştı ve yazılı olarak cevaplarımızı gönderdik.

Şüphesiz birkısım sorular farklı bakanlıkların raporlarına ilişkin. O bakanlıklar yarın, ertesi gün, bir sonraki gün gelecekler; detaylı bilgiler onlardan alınır.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Belediyelerle ilgili...

SAYIŞTAY BAŞKANI SEYİT AHMET BAŞ – Belediyelerin raporları “web” sitemizde var, Sayıştayın “web” sitesinde bütün belediyelerin raporu var. Hangi belediyeye ne yazılmış şu an iki dakika içerisinde açıklamamı beklemiyorsunuz herhâlde. Ben de bilmiyorum doğrusu, denetim ekipleri raporları yazıyorlar.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Kayyumlarla ilgili...

SAYIŞTAY BAŞKANI SEYİT AHMET BAŞ – Kayyumlarla ilgili söyledim zaten; kayyumlarla ilgili 31 tane suç duyurusunda bulunmuşuz. Ya, bunların cevap sayılıyor olması lazım diye düşünüyorum.

Sayın Şener sormuştu, “Bütçe büyüklüğü itibarıyla yüzde kaç denetleniyor?” diye. Esasen konuşma metnimizde bunlar yer alıyor. Şöyle ki ben birtakım yüzdelere vereceğim ancak bunun rakamsal olarak tutarları da faaliyet raporumuzda detaylı olarak yer alıyor.

Genel bütçeli idarelerin yüzde 99,54’ü; Yükseköğretim Kurulu, üniversiteler ve yüksek teknoloji enstitülerinin yüzde 92,38’i; özel bütçeli diğer idarelerin yüzde 80,17’si, denetleyici kurumların yüzde 100’ü, sosyal güvenlik kurumlarının yüzde 100’ü, büyükşehir belediyelerinin yüzde 100’ü, büyükşehir bağlı idarelerinin yüzde 62’si, il belediyelerinin yüzde 40,8’i, ilçe belediyelerinin yüzde 62,7’si, il özel idarelerinin yüzde 46,2’si, yatırım izleme ve koordinasyon başkanlıklarının bütçe büyüklükleri itibarıyla yüzde 48,1’i denetlenmiş vaziyette 2018 yılı denetimleri çerçevesinde.

BAŞKAN – Evet, Sayın Başkan, çok teşekkür ediyorum.

Lütfen, diğer soruların tamamını yazılı olarak bir hafta içerisinde Başkanlığımıza gönderin, biz de milletvekillerimize bunları ulaştıralım.

SAYIŞTAY BAŞKANI SEYİT AHMET BAŞ – Yazılı olarak ileticeğiz.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN - Sayın Malkoç, buyurun lütfen.

Süreniz on dakika.

KAMU BAŞDENETÇİSİ ŞEREF MALKOÇ – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tekrar hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Doğrudan sorulara yönelirsek çok memnun olacağım efendim.

KAMU BAŞDENETÇİSİ ŞEREF MALKOÇ – Tamam efendim.

Birçok soru var tabii, sürem içerisinde mümkün olduğu kadar cevaplamaya çalışacağım, diğerlerini de ya arkadaşları ziyaret ederek veya onlar teşrif ederlerse onlarla karşılıklı konuşarak veya yahut da yazılı olarak cevaplayacağım.

Birçok arkadaşımızın bize sorduğu, sayın milletvekilimizin sorduğu “Kanun hükmündeki kararnamelerle ilgili Kamu Denetçiliği Kurumu hangi işlemleri yaptı?”

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; kanun hükmünde kararnameler yasama faaliyeti kapsamında olduğu için... 6328 sayılı Kanun’un 5’inci maddesinde sayılan birkaç istisna var; bunlardan bir tanesi, mahkemeye intikal eden konular, diğeri yasama faaliyetleri konusu. O açıdan kanun hükmünde kararnamelerle ihraç edilen insanların başvurularına bakamadık, onları Olağanüstü Hâl Komisyonuna gönderdik. Olağanüstü Hâl Komisyonu ile ilgili 10 defa görüşme yaptık çalışma usullerinin hızlanması, çalışma usullerinin yenilenmesi, bize intikal eden konularla ilgili ve kendilerine epey katkıda bulunduk, sözlü olarak epey tavsiyelerde bulunduk; onlar da çalışmaları itibarıyla 125 bin sayısını dikkate alındığında 90 binin üzerinde karar verdi. Katkımız o şekilde oldu.

Bunun dışında, Olağanüstü Hâl Komisyonlarının verdiği iade kararları var. İadeye rağmen göreve başlatılmayanlar oldu; bu göreve başlatılmayanlar bize müracaat ettiğinde de onlarla ilgili tavsiye kararımız oldu.

Diğer bir husus, sorulan sorulardan bir tanesi “Doğu ve Güneydoğu Anadolu’daki müracaatlar Türkiye ortalamasının neresinde? Bu nüfuslara bakıldığında tablolardan da görüleceği gibi nüfusların yoğun olduğu bölgelerden talepler oran olarak ve sayı olarak daha yüksek. Doğu ve Güneydoğu Anadolu’da başvuru rakamlarına baktığımızda, ortalamanın altında değil ama özellikle biz Doğu ve Güneydoğu Anadolu’da, mesela bu yıl Erzurum, Ağrı, Ardahan, Kars, Batman, Hakkâri, Şırnak, Siirt, Bitlis buralara giderek basınla, sivil toplum örgütleriyle, barolarla, üniversitelerle, ticaret ve sanayi odalarıyla 100’ün üzerinde toplantı yaptık ve Kamu Denetçiliği Kurumunu, hak arama yollarını kendilerine anlattık.

Diğer bir soru da efendim, bu şehir hastanelerinin sözleşmeleriyle ilgiliydi. Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri, biliyorsunuz biz yasamamız gereği şikâyet başvurusu üzerine çalışıyoruz. Bu konuda bize henüz bir başvuru gelmedi; geldiğinde gerekli inceleme ve araştırmayı yaparız ama şunu memnuniyetle ifade edeyim ki biz herhangi bir kamu kurumundan bilgi, belge istediğimizde bugüne kadar bir Sağlık Bakanlığında birkaç defa sorun yaşadık; onu da hem Bakanı ziyaret ederek hem de “Gerekirse diğer yasal yollara başvuracağız.” diyerek çözdük. Tekrar ifade ediyorum, biz bugüne kadar hangi kamu kurumundan bilgi, belge istediyseniz bu bilgi ve belgeleri süresinde aldık ve bize yapılan müracaatları, binlerce müracaatın yüzde 99’unu da altı aylık süre içerisinde karara bağladık. Yüzde 1’lik kısım şundan kaynaklanıyor: Bazı gelen bilgi ve belgeler yeterli olmuyor, yeni bilgi ve belge eklediğimizde süreç uzuyor veyahut da dosyayı veya dosyaları bilirkişi görüşü için bilirkişiye gönderdiğimiz oluyor ve oralarda biraz gecikme oluyor.

Efendim, diğer bir husus kaliteli başvuruyla ilgili “Bunun yargıyla irtibatı var mı?” Çok fazla irtibatı yok; bunu şunun için söylüyorum: Şimdi, ombudsmanlık müessesesi bütün dünyada olduğu gibi Türkiye’de de adalet erişiminde belki de yargıya göre daha avantajlı ki şöyle; çok kolay başvuruluyor. Bize bir vatandaşın bir müracaatı geldiğinde, insanların müracaatı geldiğinde kurumunu doğru mu söylemiş veyahut da tanımlamayı doğru mu yapmış diye usul şekline bakmıyoruz; derdini anlatsın, kurumu yanlış şikâyet etmişse de doğru kurumu buluyoruz. İsmi doğru olsun, hakiki isim olsun, imzası hakiki imza olsun ve zaten biz T.C. kimliğinden bu şahıs var mı yok mu İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık Genel Müdürlüğüne bağlantımız olduğu için buluyoruz. Kolay başvuruluyor; biz başvuru parası, harç parası, bilirkişi parası, şahit parası almadığımız için vatandaş adına bedava çalışıyoruz ve ifade ettiğim gibi, altı aylık kısa süre içerisinde bunu karara bağlıyoruz.

Efendim, kaliteli başvuru dünyadaki bütün ombudsmanların sorunu. Mesela, Finlandiya da tüm başvuruların ancak yüzde 14’ünü inceleyebiliyor çünkü diğerleri ya kendi gündemlerinin dışında veya usule uygun değil. Norveç yüzde 13, Fransa çok enteresandır yapılan başvuruların ancak yüzde 4’ü incelenebilir başvuru. Bizde daha önce de saydığım çalışmaların neticesi bu oran yüzde 5’ten yüzde 22,5’a çıktı ama 2020 yılında yapacağımız faaliyetlerle bunu daha da yükseltmeyi arzu ediyoruz.

Bir sayın milletvekilimiz tarafından “On Birinci Kalkınma Planı’nda yatırım ombudsmanlığı öngörülüyor.” denildi. Bizim kurum bunu karşılayabilir mi? Karşılar. Türkiye’de kurum eksikliği değil bizim yaptığımız çalışmalarda kurum fazlalığı olduğunu görüyoruz. Mesela bizim çalıştığımız alanda Türkiye İnsan Hakları Eşitlik Kurumu var, Etik Kurulu var, Kişisel Verileri Koruma Kurulu var, CİMER var, Meclis Dilekçe Komisyonu var; keşke bunlar yine Meclisin çalışmasıyla bütün bu kurumlar hem kaynak israfı hem de personel israfını önlemek açısından daha iyi koordine edilse. O

açından mesela bizde 5 denetçi arkadaş var, bunlardan bir tanesi kanunda yazılı olduğu için sırf kadın hakları, çocuk hakları ve insan haklarıyla ilgileniyor. Yine 6328 sayılı Kanun’a yeni bir ek yapılarak yatırım ombudsmanlığı da konulabilir ama bu, Meclisin takdirinde ki ayrı bir müessese de oluşabilir.

Kadın başvurularıyla ilgili olarak; tabii, “kadın hakları” denilerek ayrıca sıfatlandırılınca 8 tane görülüyor; hâlbuki bu yıl yani 2019 yılında bize 31 Ekim itibarıyla 17 binin üzerinde başvuru yapılmış ve bunlardan 4.439’u kadın başvurusu yani yüzde 30’a yakını ama..

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “Kadın” denilince içerisinde kadın cinayetleri...

KAMU BAŞDENETÇİSİ ŞEREF MALKOÇ – Efendim, şöyle bir durum var; Haklısınız, şimdi, kadın cinayeti olunca direkt adliye el koyuyor, adliye el koyduğu için yani 5’inci madde kapsamına girmiyor veyahut da çocuklarla ilgili olduğu zaman. Yani suç unsuru içeren bir şey olduğunda biz zaten ona bakamıyoruz.

Ama mesela kadınlar en çok mobbing konusunda bize başvuruyorlar. Bir örnek vereyim Ankara’daki güzide bir kuruluşumuzdan: Bir bayanı penceresi olmayan bir odaya atmışlar, bize başvurmuş, bu sefer “Niye başvurdu?” diye soruşturma açmışlar. Bizim denetçi arkadaşımız 2 uzmanını görevlendirdi, gerekli işlemi yaptı. Bizim verdiğimiz tavsiye kararıyla oradaki bütün görevlilerin görev yerleri değişti yani genel müdürün dâhil değişti. Bu, sevindirici bir husus.

Tabii, bizim resen inceleme hakkımızın olmaması, belki birçok konuya müdahil olma imkânımızı elimizden alıyor. Türkiye Büyük Millet Meclisi böyle düzenlemiş.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Mesela, şundan şikâyet etsem bakar mısınız?

KAMU BAŞDENETÇİSİ ŞEREF MALKOÇ – Bakarız, evet.

Efendim ama bakın...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Meclis Başkan Vekilimiz ilgilenmedi.

KAMU BAŞDENETÇİSİ ŞEREF MALKOÇ – İlgilenmedi değil efendim, gerekeni söyledi. Meclisin konularına biz karışmıyoruz efendim.

Efendim şöyle: Garo Bey geçen yıl da yine Cumartesi Anneleriyle ilgili söylemişti. Ben kendisine “Müracaat gelsin, hatta buyur gel.” dedim. Her gördüğüm yerde de söylüyorum. Bu talebiniz geçen seneki talebiniz gibi olmasın.

BAŞKAN – Bu önemli ama.

Gelmedi mi?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Hayır, sizden sonuç alamayacaklarını düşündükleri için başvurmadılar.

KAMU BAŞDENETÇİSİ ŞEREF MALKOÇ – Efendim, bir deneyin.

Efendim, bizim hakkımızdaki niyetini tazelemesini ve iyileştirmesini öneririm.

BAŞKAN – Evet, çok teşekkür ediyoruz efendim.

KAMU BAŞDENETÇİSİ ŞEREF MALKOÇ – Efendim, son cümlem.

BAŞKAN – Son cümlelerinizi alalım.

KAMU BAŞDENETÇİSİ ŞEREF MALKOÇ – 2023 yılında 3 şeyi temel olarak hedefliyoruz: İyi yönetimi bütün kamu personeline yaygınlaştırmak. Biraz önce söyledim, bununla ilgili binlerce broşür bastık.

İkincisi: Mahkemelerin iş yükünü hafifletmek. Araştırdık, 4 milyon üzerinde dava var vatandaş ile kamu arasında. Bunu düzeltmek için Danıştayla, Cumhurbaşkanlığı Hukuk Politikaları Kuruluyla, bakanlıklardaki hukuk hizmetleri genel müdürleriyle görüşüp yasa değişikliği çalışmamız var, belli bir aşamaya geldi.

Üçüncüsü de hak arama kültürünü yaygınlaştırmak için bahsettiğim çalışmaları hızlandıracamız.

Efendim, destekleriniz için çok teşekkür ediyoruz. Güzel sözlerinize layık olmaya çalışacağız. Her zaman görüş ve önerilerinizi bekliyoruz.

Sağ olun efendim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum Sayın Malkoç’a.

Şu dikkatimi çekti: Özellikle tüm siyasi parti gruplarının gerçekten çalışmalarınızı takdir ettiğini gördüm yani biz de ziyadesiyle memnun olduk.

KAMU BAŞDENETÇİSİ ŞEREF MALKOÇ – Sağ olun.

BAŞKAN - Çok teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, böylece kurum bütçelerinin üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi, sırasıyla bütçe ve kesin hesapları okutacağım.

İlk olarak Türkiye Büyük Millet Meclisinin 2020 yılı bütçesini okutuyorum:

(Türkiye Büyük Millet Meclisinin 2020 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin kesin hesabını okutuyorum:

(Türkiye Büyük Millet Meclisinin 2018 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Sayıştay Başkanlığının 2020 yılı bütçesini okutuyorum:

(Sayıştay Başkanlığının 2020 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Sayıştay Başkanlığının 2018 yılı kesin hesabını okutuyorum:

(Sayıştay Başkanlığının 2018 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Kamu Denetçiliği Kurumunun 2020 yılı bütçesini okutuyorum:

(Kamu Denetçiliği Kurumunun 2020 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Kamu Denetçiliği Kurumunun 2018 yılı kesin hesabını okutuyorum:

(Kamu Denetçiliği Kurumunun 2018 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Değerli milletvekillerimiz, değerli üyelerimiz; böylece gündemimizde yer alan kamu kurum ve kuruluşlarımızın bütçe ve kesin hesapları kabul edilmiştir.

Hayırlı uğurlu olsun diyorum.

Bütün katılımcılara çok teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, 8 Kasım Cuma günü saat 10.00’da toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 21.05